

गीतसंहिता ।

1

१ प्रथमं गीतं ।

पुण्यवतां सुखं पापवतां दुःखं ।

१ धन्यः स मानवो यो न दुष्टानां मन्त्रणां चरेत् ।
 २ न तिष्ठेत् पापिनां मार्गे नासीत निन्दकासने ॥
 ३ किन्तु शास्त्रे परेशस्य भनस्तुष्टिमवाप्नयात् ।
 ४ विदधीत च तस्यैव शास्त्रे धानं दिवानिशं ॥
 ५ स जलस्रोतसां पार्श्वे दोपितस्य तरोः समः ।
 ६ फलदस्य निजे काले चास्त्रानपस्त्रवस्य च ।
 ७ यत् किञ्चित् क्रियते तेन तत् सर्वज्ञं प्रसिद्धति ॥
 ८ दुष्टा न तादशाः किन्तु वायुकीर्णतुष्टोपमाः ॥
 ९ अतो हेतो विचारेऽपि नहि स्थास्यन्ति दुर्जनाः ।
 १० धार्मिकाणां सभायाद्व नहि स्थास्यन्ति पापिनः ॥
 ११ धार्मिकाणां यतो मार्गं मन्त्रते परमेश्वरः ।
 १२ किन्तु दुष्टमनुश्याणां मार्गो नाशं गमिष्यति ॥

2

२ द्वितीयं गीतं ।

१ खोषस्य रिपूणां कथनं ४ तस्य राज्जलस्यापनस्य भविष्यद्वाक्यं १० राजसु निवेदनस्य ।

१ किमर्थं भिन्नजातीया लोकाः कुर्वन्ति गर्जनं ।
 २ देशवासिप्रजास्त्रापि चिन्तयन्ति अलोकतां ॥
 ३ उच्चिष्ठन्ति महीपाला मन्त्रयन्त्यग्रगा मिथः ।
 ४ परमेशस्य सेनैव चाभिषिक्तस्य शत्रवात् ॥
 ५ ते सञ्जल्यन्ति क्लेत्यामो बन्धनानि तयो र्वयं ।
 ६ सुदूरे च तयो रञ्जूः क्षेष्यामोऽस्तस्मीपतः ॥
 ७ सर्ववासी हसत्यत्र तांस्वाकारयति प्रभुः ।
 ८ तानुदिश्य खकोपेन स प्रभाषिष्यते तदा ।

तान् करिष्यति सन्तस्तान् निजक्रोधानलेन च ॥

मयापि ह्यात्मसम्बन्धी सखजे प्रथिवीपतिः ॥

मामकीने सियोनाख्ये पवित्रे धरणीधरे ॥

विधिं निवेदयिष्यामि माम् अबोचत् परेश्वरः ।

मदीयस्तनयोऽसि त्वम् अद्याहं त्वामजीजनं ॥

मत्तो थाचस तेनाहं तुभ्यं पैठकवित्तवत् ॥

सर्वजातोः प्रदास्यामि क्षितेरन्तांच्च दायवत् ॥

त्वच्च लौहैन दण्डेन तान् लोकान् चारयिष्यसि ॥

प्राचाणीव कुलालस्य तांच्च चूर्णीकरिष्यसि ॥

अतो हे क्षितिपा यूयं ज्ञानिनो भवताधुना ।

हे एथिवा नियन्तारो यूयं गङ्गोत प्रासमं ॥

युग्माभिः साध्वसं प्राप्य सेव्यतां परमेश्वरः ।

कम्पमानैस्तमुद्दिख क्रियताच्च जयध्वनिः ॥

पुत्रं चुम्बत नो चेत् स क्रोधाकान्तो भविष्यति ।

मार्गं नंच्यत यूयध्व तत्कोपो ज्वलिताच्चिरात् ।

धन्यास्ते मानवाः सर्वे ये तस्मिन् विश्वसन्ति हि ॥

३ छत्रीयं गीतं ।

3

ईच्चरात् प्राप्याया रचाया वर्णना ।

दायूदो धर्मगीतं ।

अवशालोमनामधेयस्य तनयस्य समीपात् पलायनकाले रचितं ।

हे परेश विपक्षा मे जाताः किं बज्जसंख्यकाः ।

बज्जसंख्यकलोका हि मद्दिरुद्दं समुत्थिताः ॥

बज्जभिष्य मम प्राणानधीदं वाक्यमीर्थते ।

ईश्वरेण परिचाणं तस्य नो सम्भविष्यति ॥ सेला ॥

हे परेश लमेवासि चर्म मत्परिवेष्टकं ।

मम शोभा मदीयस्य मूर्ढ्नस्त्रोद्धिकारकः ॥

यदा खीयस्त्रेणाहम् चाङ्गये परमेश्वरं ।

स ददाव्युत्तरं मह्यं तदा सपुण्यपर्वतात् ॥ सेला ॥

५ प्रयित्वाहं प्रणिद्रामि पुन जागर्मि सुमितः ।
 यतो हेतेरः परेष्ठो हि मामकीनावलभ्वनं ॥
 ६ न भेष्याम्यथुतै खीकै र्मत्समच्यं स्थितै र्वतः ॥
 ७ परमेश त्वमुत्तिष्ठ मां चायख मदीश्वर ।
 ८ यस्मान्मे हेतिणः सर्वे त्वयैवाहतगणकाः ।
 त्वया दुष्टमनुष्याच्च सञ्जाता भगदन्तकाः ॥
 ९ परेष्ठो विद्यते चाग्नं तवाशीस्त्वत्वजासु च ॥ सेला ॥

4

४ चतुर्थं गीतं ।

१ ईश्वरं प्रति दायूदो निवेदनं २ शब्दन् प्रति भर्तीनं ३ तथा वज्ञेन नहि किन्तीश्वर-
स्यानुप्रवेण सुखस्य भवनं ।

यन्त्रवाद्यनियन्ते दातव्यं दायूदो धर्मगीतं ।

१ प्रतिब्रूह्याङ्गयन्तं माम् ईश धर्मखल्प मे ।
 त्वं हि सङ्कटकालेषु विस्तृयोधि ममायनं ।
 २ अतो मयि प्रसन्नः सन् मदीयां प्रार्थनां पृथग् ॥
 वीरपुत्राः क्रियत्वालं यूथं प्रस्थय मे श्रियं ।
 ३ प्रेष्यच्चेऽलीकतायाच्च मधोक्तिष्ठानुयास्यथ ॥ सेला ॥
 ४ बुध्यच्चं परमेशेन सार्थं साधुः एथकृतः ।
 ५ श्रीष्ठते तेन चाङ्गानं तमदिश्य मया कृतं ॥
 ६ अतः संकुथ्य युश्माभिः क्रियतां नहि पातकं ।
 ७ स्त्रश्वासु मनोमध्ये प्रभाषच्चं हि मौनिनः ॥ सेला ॥
 ८ यूथं धर्मं बलीन् दत्त अङ्गदच्च परेश्वरं ॥
 ९ बज्जभि गंद्यते कोऽस्मान् दर्शयिष्यति मङ्गलं ।
 १० हे परेश त्वयास्मासु स्त्रमुखस्योदियाद् द्युतिः ॥
 ११ शस्यज्ञाकारसास्त्रेणां जायन्ते प्रचुरा यदा ।
 १२ तत्कालात् श्रेष्ठमाङ्गादं हृदि मे दीयते त्वया ॥
 १३ अहं प्रान्त्या प्रयिष्ये च निद्रास्यामि च तत्क्षणे ।
 १४ यस्मादेकः परेश त्वं मां वासयसि निर्भयं ॥

५ पञ्चमं गीतं ।

१ ईश्वराय दायूदो निवेदनं पश्चूणां विरहं धार्मिकाणां निमित्तं तस्य प्रार्थना ।

वाद्यनियन्ते दातयं निहीलोद्वामकसरयुक्तं दायूदो धर्मगीतं ।

परेश पश्चणु मे वाचो बुधस्तु चिन्तनं मम ॥ १

मम राजन् भद्रोश्तु त्वं मे खेदोक्तिं निशामय । २

त्वामुद्दिश्य यतो हेतोः प्रार्थनां प्रकरोम्यह ॥

हे परेश दिनारम्भे मे रथः श्रूयतां त्वया । ३

तत्पात्रात् प्रार्थनां प्रातो रचयामि प्रतीक्षकः ॥

यतो नासि कथच्चित् त्वं दुष्टताप्रिय ईश्वरः । ४

दुष्टरित्रो मनुष्यस्त्वां न कदाप्यनुवत्यति ॥

तव लोचनयोरग्ने न स्यास्यन्त्यभिमानिनः । ५

विद्विष्यन्ते त्वया सर्वे चाधर्मोचारिमानवाः ॥

त्वया विनाशयिष्यन्ते लोकाच्छान्तवादिनः । ६

रक्षपाती कूलो चापि परेश गर्वते त्वया ॥

किन्तव्यं ते महास्तेहात् प्रवेश्यामि तवालयं । ७

त्वाच्छाद्य ग्रण्यसामि पूर्तं ते मन्दिरं प्रति ॥

परेश मां स्वधर्मेण नय मद्वेषिणां छते । ८

सरलं कुरु पश्चानं त्वदीयं मम सम्मुखे ॥

नास्ति तेषां मुखे सत्यं तेषामनन्तर्भवा विपत् । ९

काणुखेषां मनुष्याणां श्रवणं त्वया त्वया ।

रसनाच्च स्त्रीयां ते कुर्वते चाटुवादिनीं ॥

देविणः कुरु तान् ईश निजमन्त्रैः पतन्तु ते । १०

अपराधबज्ज्वालाङ्ग निक्षिप्यन्ताच्च ते त्वया ।

यतो हेतोरकुर्वन् ते तव शासनलंघनं ॥

तेन तदाश्रिताः सर्वे गमिष्यन्ति प्रफुल्लतां । ११

आनन्दिष्यन्ति निवच्च रक्षिष्यन्ते त्वया च ते ।

तद्वाग्नि प्रीयमाणाच्च करिष्यन्ति जयधनिं ॥

यतो हे परमेश त्वं धन्यं करोषि धार्मिकां ।

चर्मणेव प्रसादेन तत्पात्रादयसि ध्रुवं ॥

६ पष्ठं गीतं ।

6

विपदि दायूदो विलापः ।

यन्नवाद्यनियन्ते दातव्यम् अद्यमखरयुक्तं दायूदो धर्मगीतं ।

१

परमेश्वर कोपेन नहि मां परिभर्त्य ।

२

तव क्रोधस्य तापेन दण्डनं मम मा कुरु ॥

३

हे परेश विषस्तुहं प्रसादं कुरु मां प्रति ।

४

हे परेश भद्रस्तीनि चस्यन्ति त्वं भिषज्य मां ॥

५

चस्यन्यतीव मे प्राणास्त्वं परेश कियचिरं ॥

६

हे परेश परागच्छ मम प्राणान् विमोचय ।

७

तावकीनप्रसादेन परित्राणात् मे कुरु ॥

८

यस्मात् प्राणवियोगे हि ते स्मृति नहि विद्यते ।

९

प्रशंसा तव वा केन परलोके करिष्यते ॥

१०

मम ज्ञान्ति हि सञ्जाता दीर्घनिःश्वासतो मम ।

११

ज्ञात्खां रात्रिं निजां शश्यां जलसिक्तां करोम्यहं ।

१२

मामकीनाश्रुभिः खड्डां ब्रवीभूतां करोमि च ॥

१३

मच्छुः क्षीयते दुःखात् शत्रुसञ्ज्ञाच जीर्ण्यति ॥

१४

हे दुष्कर्मद्वातो यूर्यं सर्वे मत्तः प्रगच्छत ।

१५

यस्मान्मत्कन्दितं रावं श्रुतवान् परमेश्वरः ॥

१६

मदीयानुयोक्ति हि परमेश्वरे न संश्रुता ।

१७

प्रार्थना मामकीना च परमेश्वरे गृह्ण्यते ॥

१८

लज्जिष्यन्ते चसिष्यन्ति चारथः सकला मम ।

१९

सर्वे प्रत्यागमिष्यन्ति चाकस्मादेव लज्जिताः ॥

7

७ सप्तमं गीतं ।

१ इत्वा कूशस्यापवादे दायूदो सनिर्देषलप्रकाशनं १० कूशस्य विमाश्प्रकाशनच ।

विन्यामोनीयकूशस्य वाक्यान्वयिपरमेश्वराय निवेदितं दायूदो
व्याकुलतासूचकं गीतं ।

२

हे मत्प्रभो परेश त्वां शरणं गतवानहं ।

मदुपद्राविसञ्ज्ञात् त्वं मां चावस्ताभिरक्तं च ॥

नो चेन्मज्जीवितं तेन सिंहेनेव विभेत्यते ।	१
परिदारथता भन्दं पशुं रक्तकवर्जितं ।	२
मया चेत् तत् कृतं कर्म मत्वभो परमेश्वर ।	३
मम हस्तदये लग्ना खलता यदि विद्यते ॥	४
खसित्रस्यापकारो वा मया चेत् परिकल्पितः ।	५
मात्रं यो इकारणाद् देष्टि स चेन्मीकृतो मया ॥	६
तर्हि मे जीवितं शत्रुरनुद्रुत्य समाप्न्यात् ॥	७
मत्वाणान् मर्दयेद् भूमौ धूलौ मे वासयेत् अथं ॥ सेता ॥	८
परमेश्वर्य त्वमुच्चिष्ठ निजकोपपुरःसरं ॥	९
मामकीनविपक्षेषु क्रोधाविष्टेषु प्रोत्त्रम् ।	१०
मदर्थस्व प्रबुद्धस्व त्वं विचारस्य नायकः ॥	११
प्रजानात्म समाजस्वां चतुर्दिन्कु प्रवेष्टतां ।	१२
तदूद्देनैव चारोह स्थानमुच्चतमं पुनः ॥	१३
परमेश्वरेन जातीनां विचारः संविधीयते ।	१४
परमेश्वर्य त्वया तस्मान्मे विचारो विधीयतां ।	१५
युणशुद्धत्वयो योग्यो मयि सन्तिष्ठमानयोः ॥	१६
प्रार्थये दुर्भिरिचाणां दुष्टता शेषमाप्न्यात् ।	१७
धर्माचारिमनुष्यस्व त्वया संस्थाप्यतां ध्रुवं ।	१८
च्यन्तर्याम्यसि चित्तज्ञस्वं परेश्वर धार्मिक ॥	१९
मत्वाणमीश्वरावस्थं स रक्ती सरलात्मनां ॥	२०
ईश्वरेण विचारो हि धार्मिकत्य विधीयते ।	२१
परिक्रुध्यति सर्वाङ्गम् ईश्वरो दुर्जनाय च ॥	२२
न परावर्त्तिते तस्मिन् स स्वासिं शायिष्यति ।	२३
खीयचापञ्च विस्फार्य नौर्या संयोजयिष्यति ॥	२४
तं कृतान्तस्य चास्त्राणां लक्ष्यवत् स्यापयिष्यति ।	२५
खकीयांच शरान् सर्वान् अभिवाणान् करिष्यति ॥	२६
पश्य स व्यथयाधर्मम् उत्पादयितुमुद्यतः ।	२७
लोशस्तेन धतो गर्भे वर्थता चाभिजायते ॥	२८
भूमिं क्षित्या गभीरञ्च कूपस्तेन विनिर्मितः ।	२९
तस्मिन्नात्मकृते खाते पतनं तस्य जायते ॥	३०
तेन सङ्कल्पितः लोशस्तच्छ्रस्याश्रयिष्यति ।	३१

१७

दौराव्यच्च कृतं तेन तत्सीमन्ते प्रतिष्ठिति ॥
परमेशं नविष्यामि तदीयन्यायकारणात् ।
प्रगास्यामि परेणस्य सर्वोत्कृष्टस्य नाम च ॥

8

८ अष्टमं गीतं ।

१ ईश्वरीयगुणानां ३ मनुष्यान् प्रति तदीयानुप्रवहस्य च प्रश्नसनं ।
वाद्यनियन्ते दातव्यं गित्तीन्नामकस्त्रयुक्तं दायूदो धर्मगीतं ।

१

परमेश्वर नः स्वामिन् सर्वच्च एथिवीतज्जे ।
कीटगादरणीयं हि त्वदीयं नाम विद्यते ।
तत्र प्रतापदानेन प्रोभते योममण्डलं ॥

२

बालानां स्तनपानाच्च वक्षात् त्वं व्यदधा बलं ।
त्वदीयदेविणां हेतोः पूर्वो रेषुच्च दान्तये ॥

३

यदा पश्यामि ते योम त्वदीयाङ्गुलिभिः कृतं ।
चञ्चविम्बच्च ताराच्च तत्र संस्थापिताख्यया ॥

४

तदा वदामि मर्यः को यत् स संसर्यते त्वया ।
को वा मानवसन्ताने यत् त्वया समवेच्यते ॥

५

दिव्यद्रूतगणेभः स किञ्चित्पूनः कृतस्वया ।
तेजोगौरवरूपेण किरीटेन च भूषितः ॥

६

करधोर्लव कार्याणां प्रभुत्वे स नियोजितः ।
स्यापितच्च त्वया सर्वं वस्तु तत्पादयोरधः ॥

७

मेघा गावच्च सर्वे हि सर्वे चारण्यजन्तवः ॥
खेचराः पक्षिणश्चापि मीनाच्चार्णववासिनः ।

८

सामुद्रमार्गगामीनि सर्वाणि तदशानि च ॥
परमेश्वर नः स्वामिन् सर्वच्च एथिवीतज्जे ।
कीटगादरणीयं हि त्वदीयं नाम विद्यते ॥

9

९ नवमं गीतं ।

१ जयस्य निमित्तमोश्वरस्य प्रश्नसनं १३ भाविन उपकारस्य हेतोः प्रार्थनं ।
वाद्यनियन्ते दातव्यं पुत्रमरणनामकस्त्रयुक्तं दायूदो धर्मगीतं ।
सर्वान्तःकरणेनाहं तां स्तोष्यामि परेश्वर ।

वर्णयिष्यामि सर्वाणि ते कर्माण्यद्भुतानि च ॥	
तथ्यहं परितोक्ष्यामि करिष्यामि च नन्दनं ।	१
उपगास्याम्यहं नाम तव सर्वोपरिस्थित ॥	
यतो हेतो विंपक्षा मे पलायन्ते पराङ्मुखाः ।	२
सखलन्तस्तव साक्षात्ते विनाशं प्राप्नुवन्ति च ॥	
यतः कृत्वा विचारं त्वं धर्मं निर्झीतवान् मम ।	३
ससिंहासन आसीनो न्यायकारो विचारकः ॥	
भर्त्यित्वान्यजातीयान् दुराक्षानं विनाश्य च ।	५
तमेवानन्तकालार्थं तेषां नाम विलुप्तवान् ॥	
वैरिणां जीर्णगेहानि धंसितानि निरन्तरं ।	६
तथा पुरेषु भग्नेषु लुप्ता तेषामपि सृतिः ॥	
परमेशः सदाकालम् अथासीनो भविष्यति ।	७
निजसिंहासनं तेन विचारार्थं स्थिरीकृतं ॥	
शासनं नरस्त्रोकस्य स न्यायेन विधास्यति ।	८
जातीनाम्ब विचारं स यायार्थेन करिष्यति ॥	
पीडितस्य मनुष्यस्य प्रोच्छुर्गुं परेश्वरः ।	९
सङ्कटस्यैव कालेषु प्रोच्छुर्गस्तरुपकः ॥	
येऽभिजानन्ति ते नाम त्वयि ते विश्वसन्ति हि ।	१०
परमेश त्वदन्वेष्टन् त्वं न व्यक्ष्यसि कर्हिच्चित् ॥	
अथासीनाय सीयोने परमेशाय गायत ।	११
तस्योत्कृष्टानि कर्माणि सर्वलोकेषु प्रसंसत ॥	
यस्माद् रक्तानुसन्धाचा रक्तपातोऽनुचिन्त्यते ।	१२
दुर्गतानां विलापस्त तेन विसर्पते नहि ॥	
मां परेष्ठ दयस्त त्वं दुर्गतिं पश्य मेरिजां ।	१३
तं द्वारेभ्यः द्रवान्तस्य मदीयोन्नतिकारकः ॥	
सिद्योनाख्यकुमार्या हि गोपुरेषु यतो मया ।	१४
वक्तव्या ते उखिला कीर्त्ति नन्दता तव तारणात् ॥	
अमञ्जन् स्वकृते गच्छ मानवा भिन्नवर्णजाः ।	१५
अपतन् बद्धपादास्ते कूटयन्ते स्वपातिते ॥	
परमेष्ठो विचारेण स्वकृतेन प्रकाशते ।	१६
जालबद्धोऽभवद्युषः स्वहस्तकृतकर्मणा ॥ हिंगायोन् सेवा ॥	

- १० नरके निपत्तिष्ठन्ति दुरात्मानो हि मानवाः ।
भिन्नजातीयलोकाच्च सकला विसृतेश्चराः ॥
- ११ यतो हतोर्दरिद्रो न भविष्यत्यसृतः सदा ।
दीनानाच्च प्रतीक्षा न सर्वकाल विनश्यति ॥
- १२ परमेश्वर्यमुच्चिष्ठ मर्यो मा प्रबलो भवेत् ।
मानवा अन्यजातीया विचार्यन्तां तवान्तिके ॥
- १३ परमेश्वर्यत्वा तेषां चित्ते चासो नियुक्यतां ।
विजानत्वन्यजातीयाः खान् हि मर्यस्तरुपकान् ॥ सेषा ॥

१० दशमं गीतं ।

10

१ पापिलोकानां विषये दायूदः खेदकरणं १२ ईश्वरं प्रति तेष्यो रक्षायाः प्रार्थन ।

- १ परमेश्वर किमर्थं त्वं दूरवर्त्यवित्तिष्ठसे ।
कुतो विपत्तिकालेषु तव नेत्रे निमीजिते ॥
- २ दुष्टलोकस्य दर्पण ताप्यन्ते दीनमानवाः ।
क्लैः सङ्कल्पितैस्तेन जालबद्धा भवन्ति च ॥
- ३ निजचित्तस्य खोभेन दुरात्मा कत्यते ध्रुवं ।
प्राप्तलाभः परेश्वर्यमुक्तावसन्यते ॥
- ४ ऊर्ढ्वद्यथा दुरात्मा च न करोति विवेचनां ।
सर्वासां तस्य चिन्तानां सारो नास्तीश्वरस्त्विति ॥
- ५ सर्वकाले गतिस्तस्य समाप्नोति कृतार्थतां ।
उप्रतास्तव दण्डाज्ञा न तस्येन्द्रियगोचराः ॥
- ६ तस्य विरोधिनः सर्वे विधायन्ते च तेन हि ॥
- ७ स खान्तःकरणे वक्ति न चलिष्यामि कर्हिचित् ।
पुरुषानुक्रमं यावद् भविष्यामि निरापदः ॥
- ८ शापकापयद्वैरात्म्यैः परिपूर्णं तदाननं ।
तज्जिङ्गाया अधः क्लेशो द्वेषभावच्च तिष्ठतः ॥
- ९ स पञ्चीनां रहस्याने चोपविष्टः प्रतीक्षते ।
तिष्ठन् क्लेशु वासेषु निर्दीप्तं हन्ति मानवं ।
- १० तस्य लोधनयुग्मच्च दुःखार्तान् अनुसर्पति ॥

स गुप्ते तिषुति स्थाने गङ्गराश्रितसिंहवत् । ८

दीनहोनं मनुष्यश्च दिधीर्घुः सोऽवतिष्ठते ।

तेन सजालमाकृष्ण विषयते दीनमानवः ॥

चूर्सः सीदति दुःखार्त्तस्य दोर्भाष्म पात्वते ॥ १०

चित्ते वक्ति दुरात्मेदम् ईश्वरो नष्टसंसृतिः । ११

वक्त्रमाच्छाद्य दृष्टिं स न कदापि करिष्यति ॥

परमेश त्वमुचिष्ठ करमुखापयेश्वर । १२

दीनहोनमनुष्या न भवेयु र्विसृताख्यया ॥

किमर्थमवजानीयाह् ईश्वरं दुष्टमानवः । १३

त्वया न क्रियते दृष्टिरिति चित्ते वदेत् कुतः ॥

कृता दृष्टिख्यया यस्मात् निजहस्तेऽर्पयिष्यता । १४

खेशकोपौ त्वयेत्येति दुःखार्त्तस्य त्वमाश्रयः ।

अनाथस्यापि लोकस्य त्वमेवास्युपकारकः ॥

भंगिष्ठ दुरात्मनो बाजं दुर्बिरिचजनस्य च । १५

दुष्टतामनुसन्धाय तस्या लेशं न श्रेष्ठय ॥

अनन्तकालयर्थन्तं राजास्ते परमेश्वरः । १६

उच्छियन्ते उन्यजातीया लोकार्त्तस्यायुमध्यतः ॥

परमेश मनोवाच्च नमाणां श्रूयते त्वया । १७

जायन्ते स्थिरचित्तास्ते कृत्वा चाकर्सुनं त्वया ॥

अनाथक्षिष्ठयो धर्मः सम्बक् प्रकाशयिष्यते । १८

न पुन भूमिजो मर्त्ये दौरात्यमाचरिष्यति ॥

11

११ एकादशं गीतं ।

१ गच्छुभि दीयूदः क्षिण्ठन्ते ४ परमश्वरे तस्मात्ययस्त्वर्ण ।

वाद्यनियन्ते दात्यं दायूदो गीतं ।

परेशं अदधानोऽस्मि पक्षिवत् स्वशिलोचयम् । १

उत्पव्य यात मत्वाणान् ब्रूत यूयमिदं कुतः ॥

पश्य दुरात्मनो लोकार्त्तस्मिते सरलात्मनः । २

आहन्तु धनुराकृष्ण विन्यस्यन्ति गुणे शरं ॥

उत्पाटितेषु मूलेषु किं करिष्यति धार्मिकः ॥ ३

४ स्वकीये पुण्यप्राप्तादे विद्यते परमेश्वरः ।
परेषस्यासनं सर्वं तत्रेचे स्तूपदर्शिणी ।
परीक्षेते नृसन्तानान् तदीयौ नयनच्छदौ ॥

५ धार्मिकस्य परीक्षां हि विदधाति परेश्वरः ।
दुष्टं दौरात्म्यकामच्च स चित्तेनावगर्हते ॥

६ स विष्विति दुष्टेषु पापावकागम्यकान् ।
तेषां पानीयवत् कंसे चण्डवायु भविष्यति ॥

७ धार्मिकः परमेष्ठः स प्रीयते धर्मकर्मसु ।
सरलं मानवं तस्य बदनच्च निरीक्षते ॥

12

१२ दादशं गोतं ।

दायूदो निन्दितलं ह परमेश्वरे तस्यावधयहरणं ।
वायनियन्ते दातव्यमष्टमस्त्रयुक्तं दायूदो धर्मगीतं ।

१ परेष कुरु साहाय्यं यतः साधु विलुप्यते ।
२ नृसन्तानवर्गं च विश्वाखा यान्ति सङ्घयं ॥

३ स्वमित्रं प्रति चैकैकाः स्थिर्योष्टुं भाषते मष्टा ।
४ द्विप्रकारेण चित्तेन ते सम्भाषच्च कुर्वते ॥

५ उच्छ्रेत्यन्ते परेषेन स्थिर्योषाः सकलाऽनराः ।
६ तदुच्छ्रेत्यते तेन रसना प्रोच्चभाषिणी ॥

७ तैरुक्तं प्रभविष्यामः स्वजिङ्गाभि र्वयं किञ्च ।
८ साधराः सहसेना नः को भविष्यति नः प्रभुः ॥

९ दुःखिनां पीडितलाङ्गि दुर्गतानाच्च दोदनात् ।
१० उच्चिष्ठाम्यध्वनैवाहमिति ब्रूते परेश्वरः ।

११ त्राणाकाङ्क्षी मया मर्त्यस्त्राणप्राप्तः करिष्यते ॥
१२ परमेषस्य या वाचस्ता वाचः सन्ति निर्मलाः ।

१३ ता भूपस्यामलं रौप्यं सप्तशत्यः परिष्कृतं ॥
१४ रक्षिष्यन्ते मनुष्यास्ते त्वया हे परमेश्वर ।

१५ इदानीन्तनवंशात् त्वं सदा तान् उद्धरिष्यसि ॥
१६ चतुर्दिक्षु दुरात्मानो प्रकुर्वन्ति गमागमौ ।

१७ चधमो नृसन्तानैः सर्वोत्कृष्टः प्रगण्यते ॥

१३ चयोदशं गीतं ।

13

दायूदो विलपनं प्रार्थनं धन्यवदनच ।

वाद्यनियन्ते दातव्यं दायूदो धर्मगीतं ।

परेष्ठ कृतिकालं मां विस्मरिष्यसि किं सदा ।

कृतिकालं निजं वक्त्रं मत्तं आच्छादयिष्यसि ॥

कृतिकालमहं चिन्ताः स्थापयिष्यामि मे हृदि ।

प्रत्यहृष्टं निजे चित्ते निधास्यामि मनोव्यथां ।

कृतिकालं मम देहो मत्तं उच्चो भविष्यति ॥

मामालोक्योत्तरं देहि मत्यभो परमेश्वर ।

प्रसन्ने कुरु मन्त्रेत्वे नो चेत् स्थाप्यामि मृद्यवे ॥

तेन वक्ष्यति मद्देहो पश्यासौ विजितो मया ।

विचलनत्वं मां दृष्टा हर्षिष्यन्त्यरयो मम ॥

अहन्तु अदधामि ख तावकीनमनुग्रहं ।

आणेन तावकीनेन चानन्दिष्यति मे मनः ।

गास्याम्हं परेषाय यस्मान्मर्तं स उपाकरोत् ॥

१४ चतुर्दशं गीतं ।

14

पापिलोकानां दुष्टां भाविदुःखस्ते ।

वाद्यनियन्ते दातव्यं दायूदो गीतं ।

ईश्वरो नास्ति वागेषा चित्ते मूढेन गद्यते ।

ते भूता गर्हिताचारा नास्ति कोऽपि सुकर्मज्ञत् ॥

खर्गान्मानवसन्तानान् परमेश्वरो निरीक्षते ।

ज्ञानाचारोश्वरान्वेषी कोऽप्यस्तीति दिव्यते ॥

सर्वे पराङ्मुखा जाता युगपद् विकृतिं गताः ।

नास्ति कोऽपि सदाचार एकोऽपि नहि विद्यते ॥

किं न जानन्ति किञ्चित् ते सर्वे दुष्कर्मकारिणः ।

अन्नवन्मत्वजाभक्षा नाह्यन्तः परेश्वरं ॥

महाचासेन सन्त्वस्तात्तत्र स्थाने भवन्ति ते ।

यस्माद् धार्मिकवंशस्य मध्यवर्तीं परेश्वरः ॥

९ दुःखिना मन्त्रयां यूयं किं कलङ्कं करिष्यथ ।
तदीयाश्रयभूमिस्तु जायते परमेश्वरः ॥

१० इस्तायेतः परिचारां सियोनाद् उदियाद् द्रुतं ।
बन्दीभूतान् निजान् लोकान् प्रत्यायाते परेश्वरे ।
चानन्दिष्यति याकूव इस्तायेतपि हर्षिता ॥

१५ पञ्चदशं गीतं ।

15

सिधेननिवासिनो वर्णनं ।

दायूदो धर्मगीतं ॥

१ परमेश तवावासे कः करिष्यत्यवस्थितिं ।
पवित्रे तव शैले वा को निवासं करिष्यति ॥

२ मानवः सरलाचारो धर्मकङ्कुदि सत्यवाक् ।
जिङ्गायाच्च न वाग्दुषो मित्रं प्रति न हिंसकः ।

३ समोपवासिलोकच्च प्रति नापयश्चकरः ॥

४ यस्य दृश्या मनुष्यच्च धर्महीनोऽवमन्यते ।
परमेश्वरभक्तानां क्रियते येन सत्कृतिः ।

५ ज्ञतव्ये शृणुयं कृत्वा येन न क्रियते उन्यथा ॥

६ खरौप्यं येन दृश्यार्थं परस्मिन् न समर्थते ।
निर्दीपस्य विरुद्धच्च येनोत्कोचो न गृह्णते ।

७ नर एताद्वगाचारो न कदापि सखलिष्यति ॥

१६ षोडशं गीतं ।

16

१ परमेश्वरे दायूद आश्रयं द अनन्तपरमायुषः प्रतीक्षणम् ।

दायूदो गुप्तधनरूपं गीतं ।

१ हे मदीश्वर मां रक्ष यतो विश्वसिमि त्वयि ।
परेशं मन्मनो वक्ति त्वमेवासि प्रभु र्मम ।

२ चेमं त्वद्यतिरिक्तं हि मम किञ्चिन्न विद्यते ॥

३ पवित्रायामहं सङ्गो धरणीतत्त्वासिनां ।

नृणामादरणीयानां येषु सर्वा रुचि मम ॥
 परदेवगङ्गीतारो वर्जयन्ति स्यात् नाः । ४
 तेषु रक्तनिषेकस्य मया नैव करिष्यते ।
 नाधराभ्यां यहीष्यन्ते तेषां नामानि वा मध्या ॥
 परेष्ठो मम दायांशः पानयाच्चं स एव मे । ५
 त्वच्च भागं मध्या लब्धं सम्यक् समेधयिष्यसि ॥
 मत्कृते मापनीरज्जु नैपतत् सुन्दरे स्थले । ६
 मामकीनोऽधिकाराऽपि सम्यगेव विशेषाभते ॥
 धन्यं चक्षि परेण तं दो मह्यं मन्त्रणामदात् ।
 अत्र मे हृदयं रात्रौ मह्यं यच्छ्रुति चेतनां ॥
 निजसाक्षात् हृत्वा नित्यं स्यापयामि परेश्वरं । ७
 स महद्विद्यापार्थस्थो न सखलिष्यामि कर्हिंचित् ॥
 तस्माद्वृत्ति मच्चित्तं मम सान्तत्स्व नन्दति । ८
 मामकीनशरीरस्वं निर्विघ्नं सुशयिष्यते ॥
 परलोके मम प्राणान् यस्मात् त्वं न विह्रास्यसि । ९
 स्वकीयं पुण्यवन्तं त्वं क्षयं प्राप्तुं न दास्यसि ॥
 जीवनस्यापि पश्चान् त्वं मां विज्ञाय यिष्यसि । १०
 महानन्दस्य बाज्जल्यं प्राप्यते तव समुखे ।
 नित्यवर्त्तिविलासस्वं विद्यते तव दक्षिणे ॥ ११

17

१७ सप्तदशं गीतं ।

निन्दायां दायूदा आत्मनो निर्दोषीकरणम् अपवादकस्य विरहं प्रार्थनस्त्र ।
 दायूदः प्रार्थना ।

परमेश शृणु न्यायं मदवस्त्रं निश्चरमय । १
 त्वमाकर्णय याच्जात्स्वं निष्कापश्चाधरस्य मे ॥
 यो धर्मो मामकीनः स तव साक्षात् प्रकाशतां । २
 तव नैव हृदयं सम्यक् सारल्यस्वं निरीक्षतां ॥
 अनुसन्धाय मच्चित्तं रात्रौ मामवलोक्य च । ३
 त्वं परीक्षितवान् मां हि किन्तु दोषं न लभ्वान् ।

४ मम मानसचिन्ताभ्यां विभिन्नं वदनं नहि ॥
 मानवानां क्रिया दृष्टा त्वदीयाधरनिर्गतैः ।
 वाक्यै विनाशकस्याहं पदवीः पर्यवर्जयं ॥
 ५ कुरु मे पादविक्षेपान् तव मार्गेषु सुखिरान् ।
 चरणौ मामकीनौ च सखलतां न कदाचन ॥
 ६ अहं तामाङ्गयामीश त्वं ममोत्तरदायकः ।
 निधाय अवग्नं त्वं हि मम वाचं निशामय ॥
 ७ निजदक्षिणाहस्तेन नवां विश्वसतां त्वयि ।
 प्रतिरोधिभ्य उद्धारिन् स्वप्नपामद्गुतां कुरु ॥
 ८ अव्यग्नः कनीनिकां यद्वत् तद्वत् त्वं परिरक्ष मां ।
 त्वदीयपक्षयुग्मस्य क्वायया मात्रं गोपय ॥
 ९ मां नशेयन्ति ये दुष्टास्तेभ्यस्तं परिरक्ष मां ।
 दिपुभ्यो मां जिघांसुभ्यो यैरहं परिवेश्टिः ॥
 १० मेदसा स्थूलकायात्ते भाषन्ते गर्वितै मुखैः ॥
 ११ असाकं पादविक्षेपान् इदानीं वेष्टयन्ति ते ।
 देशे पराङ्मुखत्वाय तिष्ठन्ति स्थिरदृश्यः ॥
 १२ विदारणेच्छकस्यैव पशुराजस्य सन्निभाः ।
 युवसिंहस्य वा तुल्याः स्थितस्य निष्ठते स्थले ॥
 १३ परमेश त्वमुत्तिष्ठ तमाक्ष्य निपातय ।
 यो दुष्टस्तव खड्गस्तं तस्मान्मज्जीवमुद्धर ॥
 १४ ये नरास्तव सुषिञ्च तेभ्यो रक्ष परेश मां ।
 नराः संसारनिष्ठास्त इह जीवनभोगिनः ।
 त्वया गूढधनैस्तेषां पूर्यन्ते जठराणि हि ।
 १५ मुक्तैस्तृप्यन्ति ते विच्च खबालेवर्ययन्ति च ॥
 अहं प्राप्यामि धर्मणं तव वक्त्रास्य दर्शनं ।
 जागरित्वा गमिष्यामि तत्सादृशेन तर्पणं ॥

१८ अष्टादशं गीतं ।

18

१ दायूदः कथा ४ परमेश्वरस्य नानाश्चर्यक्रिया १६ ईश्वरीयोपकारेण दायूदा रक्षणं
४४ तन्निमित्तं तस्य धन्यवदनं ।

वायनियन्वे दातव्यं परमेश्वरीयदासस्य दायूदो गीतं ।

यस्मिन् काले परमेश्वरः सर्वेषां रिपूणां श्रौतस्य च हस्तात् दायूदम्
उद्धार तस्मिन् काले स परमेश्वरम् उद्दिश्यैतद् गीतं जगौ ।

दायूदू उवाच ।

परमेश्वर मच्छक्ते त्वयि प्रेम करोम्यहं ॥

परमेश्वरोऽस्ति पैतो मे मदुर्गां भम रक्षकः ।

मदोश्चिद्विस्तरूपो मै तमहं शृणु गतः ।

चर्म्मे मे भम पृडङ्गच्च मत्ताता प्रांशु मे गृहं ॥

अहं प्रशंसनीयं तम् आङ्गये परमेश्वरं ।

तेन मद्वेषकारिभ्यो जायते भम रक्षणं ॥

वेष्टितो भरणोन्मायैखासितः पातकोर्मिभिः ।

हिंषो नाइकपाशैच्च मृत्युजालैच्च संदृतः ॥

चहमान्तरिकोदेगात् परमेश्वरमाङ्गयं ।

मदीयेश्वरमुद्दिश्य चाकुर्वे परिदेवनं ।

मदीयार्त्तस्तर्सेन तदाश्रावि खमन्दिरे ।

प्राविश्वत् तस्य कर्णी च मदीयं परिदेवनं ॥

तस्य कोपाभितः पृथ्वी कम्पिता प्राचलत् तदा ।

पर्वतानाञ्च मूलानि चसित्वा प्रचकम्पिरे ॥

तदीयनासिकारन्धाद् धूम उद्रूतवांत्तदा ।

जग्रास सकलं वक्त्रं निर्गतस्तस्य वक्त्रतः ।

तस्मादुत्पद्य चाङ्गाराः सर्वतः प्राचलन् तदा ॥

चाकाश्च नभयिता स पथा ते नावरूढवान् ।

अन्धकारच्च विस्तीर्णत्तदीयपादयोरधः ॥

ततः किरूवमारह्य तूर्णमुडुयते स्तु सः ।

वायुपक्षो समाश्रित्व गग्नेन पपात च ॥

तमच्चावरणं क्लवा चतुर्दिक्कु खवेश्वत् ।

स्थापयामास नीलाभ्वान् जोमतानाञ्च संहृतिं ॥

तत्वद्वद्वप्रतापेन ते घनाः सम्बलायिताः ।

सञ्चाता च शिलाहृष्टिरङ्गासाच्च प्रजच्चलुः ॥

परमेश्वर आकाशे तदानों प्रजगर्ज च ।

सर्वेषामुपरिस्यः स प्रैरयच्च निजं रवं ।

- १४ शिलादृष्टिं तथाङ्गारान् वक्षिना चेऽज्ज्वलान् बद्धन् ॥
परिक्षिप्य निजान् वाणान् व्यक्तिरत् सर्ववैरिणः ।
वज्ञाधातैश्च भूयिष्ठैस्तानुदिश्नान् चकार च ॥
- १५ परेश तव छङ्गारात् नासावायोश्च वेगतः ।
जलराशीयखातानि सुदृश्यान्यभवन् तदा ।
भूमण्डलस्य मूलानि तदैवाविष्कतानि च ॥
- १६ ऊर्जस्थानान्निजं हस्तं स प्रसार्य रस्त भां ।
बज्जकीलालमध्यान्माम उद्धरन् निर्गृहीतवान् ॥
- १७ बलिष्ठेभ्यच्च वैरिभ्यः स मां रक्षितवान् तदा ।
यतो हेतो बंलाधिकात् दुर्जयस्ते ऽभवन् मया ॥
- १८ यदा ते मां समाकाम्यन् आशङ्काजनके दिने ।
तदानीं परमेश्वो ऽभूत्मालभवनयष्टिका ॥
- १९ विस्तीर्णं स्थानमानोय तेनाहं रक्षितस्तदा ।
मयि यस्तात् तदीया हि मनस्तुष्टिरजायत ॥
- २० मम धर्मानुसारान्मां प्रत्यक्षार्थीत् परेश्वरः ।
मेधत्वात् करयो मह्यं यथायोग्यमदात् फलं ॥
- २१ यतो ऽहं परमेशस्य पदव्याः पथिको ऽभवं ।
मदीशस्य विरुद्धच्च नापराधो मया कृतः ॥
- २२ सकलास्तस्य राजाच्चा आसन् मञ्जानगोचरे ।
तदीयांश्च विधीन् मत्तो न व्यसर्जं कदाचन ॥
- २३ आसं तं प्रति निर्दीप्तः सावधानः स्थपातके ॥
तत्साक्षान्मम यो धर्मः करयो यां च मेधता ।
- २४ तद्योग्यं सुफलं मह्यं दत्तवान् परमेश्वरः ॥
दयालवे दयालुस्तं सञ्जनाय च सञ्जनः ॥
- २५ शुद्धाचाराय शुद्धरूपं कुटिलः कुटिलाय च ॥
रक्षी दीनप्रजानां त्वं पातयसुचलोचनान् ॥
- २६ त्वं ज्वालयसि महीयं मत्वभुः परमेश्वरः ।
मामकीनमपि अन्तम् उज्ज्वलं विदधाति हि ॥
- २७ तत्साहाय्येन शक्तोमि सैन्यमध्येन धावितुं ।
मदीशस्योपकारेण प्राचीराण्यप्यहं झवे ॥
- २८ स ईश्वो निर्मलाचारः परेशस्य वचः शुचि ।

तदाश्रितमनुध्याणां सर्वेषां फलकस्त्वं सः ॥	
तस्मात् परेश्वरादन्य ईश्वरः को हि वर्तते ।	४१
अस्मदीयेश्वराद् भिन्नः कोऽचलो वा प्रविद्यते ॥	
स ईशस्त्वं बलं मह्यं दत्तवान् कठिबन्धनं ।	४२
पदवीं मामकीनाच्च छतवान् विघ्नवर्जितां ॥	
मदीयौ चरणौ तेन मगीपादसमौ छातौ ।	४३
संखापितस्त्वं तेनैव मदीयोचयदेव्यहं ॥	
मदीयं हृत्युग्मं स युद्धं कर्त्तुमशिक्षयत् ।	४४
ततो मदीयबाञ्छ्यां भग्नं ताम्रमयं धनुः ॥	
परिचाणसरूपं त्वं फलकं मे प्रदत्तवान् ।	४५
तव दक्षिणहस्तेन चाहमस्मि स्थिरीकृतः ।	
त्वदीयनम्भावेन सम्प्रवाचोग्रति र्मम ॥	
पादक्षेपस्थलं शस्त्रं मदधस्तात् त्वया छतं ।	४६
तस्मान्न विचलन्ति स चरणगत्यो भम ॥	
मामकीनरिपूच्छाहम् अनुधावन्नवाप्नवं ।	४७
अविनाश्य समूलं तान् नो पराट्तवांस्तदा ॥	
भया खण्डीकृतास्ते च पुनरुत्थातुमक्षमाः ।	४८
न्यपतन् लम्बमाना हि मदीयपादयोरधः ॥	
त्वं युद्धार्थं बलं मह्यं दत्तवान् कठिबन्धनं ।	४९
मामकीनविपक्षांस्त्वं व्यदधा मदशीकृतान् ॥	
प्रत्वेऽमे त्वया सर्वे छता मत्तः पराङ्मुखाः ।	५०
समलस्त्वं भयोच्छिन्ना मानवा मां जिह्विस्वः ॥	
अकुर्वन्नार्त्तरावं ते नासीत् कोऽप्युपकारकः ।	५१
तेराह्वतः परेष्ठोऽपि न प्रादात् किञ्चनोत्तरं ॥	
अचूर्णयं तदाहं तान् वायुचालितधूलिवत् ।	५२
रथास्य कर्दमं यद्वत् प्रात्मिपञ्चावमन्य तान् ॥	
खजातीयविपक्षेभ्यस्त्वयैवाहं समुद्धृतः ।	५३
भिन्नजातीयलोकानां मूर्ध्वं संखापितस्तथा ।	
तेन लोका मदज्ञाताः कुर्वते भम सेवनं ॥	
कर्णाभ्यामेव येषाच्च मया श्रुता जनश्रुतिः ।	५४
परदेशीयलोकास्ते कीर्त्यन्ति भम त्तुतिं ॥	

- ४५ चीणा विदेशिनो लोकाः खदुर्गम्भखलन्ति च ॥
 ४६ अमरः परमेश्वराऽप्ति धन्यो मे स शिलोच्चयः ॥
 ४७ ईश्वरस्त्राणदाता मे भविष्यत्युप्रतः सदा ॥
 ४८ छतवैरप्रतीकारं मां करोति स ईश्वरः ।
 ४९ दमयिला च तेनैव जातयो मदशीक्तरः ॥
 ५० मदीयदेविलोकेभ्यस्त्रयाहं परिरक्षितः ।
 त्वं मदीयविपक्षेभ्योऽप्यवतं मां करिष्यसि ।
 दौरात्म्याचारिलोकाच्च मां त्वमेवोद्धरिष्यसि ॥
 ५१ अतोऽहं भिन्नजातीनां सन्निधौ परमेश्वर ।
 त्वत्स्तवं कीर्तयिष्यामि गास्यामि तव नाम च ॥
 ५२ आत्मसम्बन्धिने राज्ञे त्वं महात्माणदायकः ।
 तस्मिन् त्वयाभिषिक्षो च दायूदि तस्य चान्वये ।
 सर्वकालं दयाचारस्त्रया कारिष्यते ध्रुवं ॥

19

१० ऊनविंशतितमं गीतं ।

१ परमेश्वर महिमस्त्वं कर्मभिः प्रकाशनं उश्चलेण च तस्य पवित्रतायाः प्रकाशन ।

वाद्यनिधने दातव्यं दायूदो धर्मगीतं ।

- १ नभोमण्डलमीश्वरं महिमानं प्रशंसति ।
 तस्य हस्तक्षतं कर्म वर्णते गगनेन च ॥
 २ दिनमेकं दिनञ्चान्वत् प्रति वाच्चाप्रवाहकं ।
 एका निशा निशाच्चान्यां प्रति च्छानप्रकाशिका ॥
 ३ नात्र गी नात्र वाक्यानि तेषां न श्रूयते रवः ॥
 ४ कृतस्त्रं भूमण्डलं गत्वा अनिस्तेषां प्रविष्टवान् ।
 जगतः प्रान्तभागे उपि तेषां वाच उपस्थिताः ।
 ५ तत्र व्योम्नि स सूर्यस्य स्थापयामास मण्डपं ॥
 स वरस्य समानश्च निर्गच्छन् वासगेहतः ।
 गन्तव्ये पथि धाविष्यन्नभिनन्दति वीरवत् ॥
 ६ योमान्तादुदयस्तस्य परिवृक्षि दिंगन्तगा ।
 तस्य प्रतापतो गुरुं वस्तु किञ्चिन्न विद्यते ॥

शास्त्रं सिद्धं परेष्टस्य मनसः परिवर्त्तकं ।	०
साक्षं सर्वं परेष्टस्य ज्ञानदद्वाल्पमेधसे ॥	१
विधयः परमेष्टस्य न्यायाच्छित्तस्य नन्दनाः ।	२
आच्चा शुद्धा परेष्टस्य नेत्रयो दर्मिवर्द्धिनी ॥	३
परमेष्टाच्च या भीतिः सा शुचि नित्यवर्त्तिनी ।	४
राज्यनीतिः परेष्टस्य सत्या साध्वी च सर्वथा ॥	५
वाङ्मीया सुवर्णात् सा कनकात् प्रचुरादपि ।	१०
सुखादी पुष्पनिर्यासात् मधुवासस्य वा रसात् ॥	
अथ त्वदीयदासोऽपि भवत्येति: सुशिक्षितः ।	११
एतेवां पालनादेव लाभस्त्रोतयते महान् ।	
खम्भमाः केन बुध्यन्ते गुप्ताघेभ्यो विमुच्च मां ॥	१२
गर्वजेभ्योऽपि दोषेभ्यो निजदासं निवाश्य ।	१३
ममोपर्याधिपत्नं ते मा कुर्वन्तु कदाचन ।	
तेन सिद्धो भविष्यामि महापातकतः शुचिः ॥	
परमेष्टर महुर्ग मत्तातस्तव दृष्टये ।	१४
सोचन्तां मम वक्त्रस्य वाचो ध्यानस्त्रहृतं ॥	

20

२० विंशतिमं गीतं ।

१ राज्ञः कृते प्रजानां प्रार्थनं इ तस्मेत्तरं ७ परकेच्चरे प्रजानां प्रत्याशा च ।

वाद्यनियन्ते दातव्यं दायूदो धर्मगीतं ।

परमेष्टो विष्टलाले गृह्णातु प्रार्थनां तव ।	१
याकूबीयेष्टितु नाम त्वां करीतु समुद्रतं ॥	२
स प्रेषयतु साहाय्यं त्वत्कृते धर्मधामतः ।	३
सियोनान्नौ समास्याय त्वां करोतु च सुस्थिरं ॥	४
त्वदीयान् उपहाराच्च सकलाननुचिन्तयेत् ।	५
तव हृदयबले दीनमपि तेनानुगृह्णतां ॥ सेत्ता ॥	
तव यद्यन्मनोऽभीष्टं तत्तत् तुभ्यं ददातु सः ।	६
विदधातु वातार्थाच्च सकलां तव मन्त्रणां ॥	
वयं तव परिचाणात् करिष्यामो जयध्वनिं ।	७

ध्वजच्चोद्भासविद्यामः स्वकीयेशस्य नामनि ।
त्वदीयाः प्रार्थनाः सर्वाः साधयेत् परमेश्वरः ॥

१ नरं स्वेनाभिषिक्तं यत् चायते परमेश्वरः ।
तदिदानोमहं जाने स स्वपूतदिवि स्थितः ।
तदीयप्रार्थनां श्रुत्वा सपलां विदधाति हि ।
निजदक्षिणहस्तस्य चाणदैः शौर्यकर्मभिः ॥

२ स्वन्दनान् कीर्तयन्तीमे तुरङ्गान् कीर्तयन्यमी ।
निजप्रभोः परेशस्य नामास्त्राभिस्तु कीर्त्यते ॥
३ ते नत्वा प्रतिता जाता वयच्छात्याय सुस्थिराः ॥
४ परेश चाहि गृह्णातु राजास्तान् प्रार्थनादिने ॥

२१ एकविंशतिमं गीतं ।

21

१ जथस्य निमित्तम् ईश्वरस्य धन्यवदनं च उपकारार्थं तस्मिन् प्रत्याशा च
वाद्यनिवन्ते दातयं दायुदो धर्मगीतं ।

२ हे परेश्वर शक्त्या ते ङ्गादते एथिवीपतिः ।
कीटप्रस्त्रत्वरित्वाणाद् चानन्दस्तस्य जायते ॥
३ यद्यत् तस्य मनोऽभीष्टं तत् त्वं तस्मै वितीर्णवान् ।
ओष्ठाभ्यामीरिता तस्य वाञ्छा नापङ्कुता त्वया ॥ सेला ॥
४ ओशीर्वादैः शुभैस्तस्य विस्मयो जनितस्त्वया ।
५ जातरौप्यः किरीटच्च स्थापितस्तस्य मस्तके ॥
६ जीवनं याचितस्तेन त्वं तस्मै दत्तवान् वरं ।
७ अनन्तकालमानच्च दीर्घत्वं परमायुषः ॥
८ तावकीनपरित्वाणात् सुमहत् तस्य गौरवं ।
९ महिमा च प्रतापच्च त्वया तस्मिन् समर्पितौ ॥
१० निवाशीर्वादपात्रार्थं स त्वया विनिरूपितः ।
११ तत्र वक्त्रप्रसादाच्च स इर्षण्य प्रणुज्जितः ॥
१२ यतो हेतो महीपालः श्रद्धाति परेश्वरं ।
१३ स च सर्वोपरिस्थास्य द्वयान् सखलिष्यति ॥
१४ त्वलरेण धरिष्यन्ते सकलास्त्रव वैरिणः ।

तव दक्षिणाहस्तेन धरिष्यन्ते उरवस्तव ॥
 त्वं निजक्रोधदृष्ट्या तान् करिष्यत्यमिचुल्लिवत् ॥
 परमेशः स्वकोपेन तान् सर्वान् सङ्गुसिष्यते ॥
 इन्धनानि यथा तदत् तान् भजिष्यति पावकः ॥
 त्वं तेषां फलमुच्चिद्य भुवनाद्वयिष्यसि ॥ १०
 नहसन्तानमध्ये च तेषां वंशोऽपि लोप्यते ॥
 यस्मात् तत्प्रातिकूल्येन ते दौरात्म्यं न्यूपयन् ॥ ११
 कुसङ्गल्यमकुर्वच्च न च साङ्गमशकुवन् ॥
 यतो हेतोः करिष्यन्ते ते त्वयैव पराङ्मुखाः ॥ १२
 तेषामास्यदिशि ज्यायां त्वं प्रसान् योजयिष्यसि ॥
 परमेश त्वमुल्कुदो निजविक्रमहेतुतः ॥ १३
 गानवाद्ये करिष्यामो वर्यत्वच्छौर्यकारणात् ॥

22

२२ द्वाविंशतितमं गोतं ।

१ खोष्य विस्तापः १६ प्रार्थना च २२ प्रश्नमनस्त्र ।

वाद्यनियन्ते दातव्यम् अरुणमग्नीनामकस्वरयुक्तं दायूदो धर्मगीतं ।

हे मदीश मदीश त्वं मां परिवक्तवान् कुतः ॥ १
 दूरे तिष्ठन् मम चाणात् क्रन्दनाच्च मयेस्तितात् ॥
 दिवाङ्गये मदीश लक्ष्मीत्तरं न प्रयच्छसि ॥ २
 आङ्गये क्षणदायाच्च शान्तिं नाप्नोमि काञ्चन ॥
 पूतस्त्वं राजमञ्चस्ते चेस्वायेला कृताः स्ववाः ॥ ३
 अकारि त्वयि विश्वासो ऽस्माकं पूर्वीयपूरुषैः ॥ ४
 अकारि तै हर्षि विश्वासो रक्षिताच्च त्वयैव ते ॥
 त्वामुद्दिश्याङ्गयन्तस्ते सम्माप्ताः परिरक्षणं ॥ ५
 कृत्वा त्वयैव विश्वासमभवन् लज्जिता न ते ॥
 किन्त्वहं क्षमिसङ्गाश्चो न गण्यो मानवेष्यपि ॥ ६
 निन्दनीयो मनुष्याणां प्रजाभिश्वापमानितः ॥
 यावक्तो मां निरीक्षन्ते ते सर्वे विहसन्ति मां ।
 वक्रीकृत्याधरौ मूर्ढन्त्वालयन्ति च मां प्रति ॥ ७

- परमेष्ठे उर्पयन् भारतसौ तेनैव स्वच्छतां ।
असौ निस्तार्यतां तेन यतस्तस्मै हि रोचते ॥
- किञ्च त्वं जननीगर्भान्मां समुद्भृतवान् पुरा ।
आसी विश्वासभूमिस्त्वं मे माटस्तन्यपायिनः ॥
- गर्भकोषाच निष्क्रान्तस्त्वयेवाहं समर्पितः ।
आ मातृकुञ्चित्वासाच त्वमेवासि मदीश्वरः ॥
- मत्तो दूरे न वर्त्तस्य यतो दुःखमुपस्थितं ।
उपकारी च कुञ्चित्पि कोऽपि नो विद्यते मम ॥
- बज्जभिर्द्वयमैश्वाहं समन्तात् परिवेष्टितः ।
वाप्तनीयबलीवर्ज्जे र्बलिष्ठैरहमावतः ॥
- मामुद्दिश्य स्ववक्त्राणां व्यादानं ते च कुर्वते ।
पश्चाविदारणेच्छातो गर्ज्यन् केशरी यथा ॥
- चहं तोयवदुत्पृष्ठो मदस्थीनि स्त्रयानि च ।
मधूच्छिष्ठसमं चित्तं द्रवीभूतं मदन्तरे ॥
- मद्वलं भाण्डवच्छृङ्खं लग्ना जिङ्गा च तालुनि ।
कालधर्मस्य धूलौ च त्वयैवाहं निपातितः ॥
- मां च्वानः परिवरुन्ति खलसङ्घन्त्वं वेष्टते ।
द्विनितं पाणियुगमच्च पादयुगमच्च तैर्भम ॥
- गण्यामि मदस्थीनि ते मां पश्चन्ति लोचनैः ॥
- मामकीनानि वस्त्राणि स्वमध्ये विभजन्ति ते ।
मम परिच्छदार्थच्च गुटिकां पातयन्ति हि ॥
- हे परेश भवान् मत्तो दूरवर्ती न तिष्ठतु ।
मदीयप्रह्लिदातस्त्वम् उपकर्तुं त्वरस्तु मां ।
- मवाणान् खड्गतो रक्ष दीनं चेतः शुनः करात् ॥
- चायस्तु सिंहवक्त्रान्मां मत्तातः खड्गिष्ठड्गतः ॥
- प्रशंसिष्यामि ते नाम निजभाटगणं प्रति ।
समितेर्मध्यसंस्थो उर्हं करिष्यामि तव स्तवं ॥
- हे हे परेशितु र्भक्ता यूयं तं समभिष्ठुत ।
हे याकूवो उखिला वंशा यूयं तं हि समर्चत ।
- इस्त्रायेलो उखिला वंशा यूयं तस्माद् विभीत च ॥
- यतः स दुःखिनो दुःखं नावजानादुपेक्षया ।

खास्यं तस्मादनाच्छाद्य सोऽप्येषोत् तस्य दवनं ।	१५
त्वासुद्विश्य करिष्यामि महासंसद्य हं सुतिं ।	१६
तद्वक्तानां समक्ते च शोधयिष्यामि मे व्रतान् ।	१७
चन्नं सम्भव्य तर्प्यन्ति मानवा नम्नचेतसः ॥	१८
स्त्रीष्यते परमेश्वरं परमेश्वर्यभिर्जन्मते ।	१९
युद्धाकमन्तरात्मा च नियजीवी भविष्यति ॥	२०
एथिवीप्रान्तभागस्यैः सर्वैः कृत्वानुचिन्तनं ।	२१
परमेश्वरमुद्विश्य परादृत्तिः करिष्यते ॥	२२
भिन्नजातीयलोकानां सकलानि कुलानि च ।	२३
भवतः समुखे नत्वा करिष्यन्त उपासनां ॥	२४
यस्माद्राज्यं परेणस्य भिन्नजातिषु शालिं सः ॥	२५
एथिवीवासिनां मध्ये यावन्तः पुष्टमानवाः ।	२६
चन्नं सम्भव्य ते सर्वे करिष्यन्त उपासनां ॥	२७
धूलिमध्ये उवरोहन्तः प्राणरक्तश्चवर्जिताः ।	२८
यावन्तो मानवास्ते उपि प्रणयस्यन्ति मुखं तव ॥	२९
अन्ववायेन चैकेन तव सेवा विधास्यते ।	३०
तेन कारिष्यते निवं प्रभुमुद्विश्यकीर्तनं ॥	३१
ते च जनिष्यमाणानां नृणां मध्य उपस्थिताः ।	३२
तस्य धर्मं गदिष्यन्ति यस्मात् सिद्धीचकार सः ॥	३३

23

२३ च्योविंशं गीतं ।

पालकं परमेश्वरं प्रति प्रत्याशा ।

दायूदो धर्मगीतं ।

पालकोऽस्ति परेषो मे न भविष्यामि दुर्गतः ॥	१
स मां हरितश्चेषु चौचैषु शाययिष्यति ।	२
सुशान्तानां जजानाच्च पार्श्वे मां चारयिष्यति ॥	३
जीवयिष्यति मत्वाणान् माच्च खनामहेतुना ।	४
धर्मरूपेषु मार्गेषु गमनं कारयिष्यति ॥	५
मत्युच्छायास्तरूपेण कन्दरेण व्रजन्नपि ।	६

५ न भेष्याम्यापदो यस्मात् मत्सङ्गी त्वं भविष्यसि ।
 तत्र दग्धेन यथा च सात्त्वना मे जनिष्यते ॥
 ६ ममारीणं समक्षं त्वं भोज्यं मे रचयिष्यसि ।
 तत्त्वसैलाक्तश्चर्षींहं मत्संसच्च समाप्तुतः ॥
 यावच्चीवच्च मां द्वेषं दया चानुचरिष्यतः ।
 दीर्घकालच्च वत्यामि परमेशस्य मन्दिरे ॥

24

२४ चतुर्विंशं गीतं ।

१ परमेश्वरस्य राजलं ३ तदीयलोकानां वर्णं ७ तदीयवृहणीयलोकानां
 निवेदनं ।

दायूदो धर्मगीतं ।

१ आस्ते वसुन्धरा तस्याः पूरकच्च परेश्चितुः ।
 २ तस्यैव जगती छत्स्वा सहिता तन्निवासिभिः ॥
 ३ यस्मात् सा स्थापयाच्चको तेन कीलालराशिषु ।
 ४ सरितामुपरिष्ठाच्च सा तेनैव विनिर्ममे ॥
 ५ पर्वतं परमेशस्य समारोच्यति को जनः ।
 ६ कः करिष्यत्वस्थानं तदीयधर्मधात्रिं वा ॥
 ७ यस्य हस्तदर्यं शुद्धं यस्य चित्तच्च निर्मलं ।
 ८ न प्रदत्तं मनोऽसारे न जातः शपथश्चलात् ॥
 ९ शुभाशिष्वं मनुष्यः स लप्स्यते परमेश्वरात् ।
 १० स समाप्तिं पुण्यच्च निजवाण्याकरेश्वरात् ॥
 ११ एतादृशो भवेदंश्लतवान्वेषणकारिणां ।
 १२ ये तवास्यं दिव्यकर्त्ते ते याकूबीयजातयः ॥ सेला ॥
 १३ भो भो द्वाराणि युग्माभिरुद्धम्यन्तां शिरांसि हि ।
 १४ चिरस्यायिकवाटानि यूयं यात् समुच्चयं ।
 १५ सुमहामहिमा राजा विदधातु प्रवेशनं ॥
 १६ सुमहामहिमा राजा योऽसौ को नु भवेत् स वा ।
 १७ परमेश्वरो बली श्रुतो युद्धवीरः परेश्वरः ॥
 १८ भो भो द्वाराणि युग्माभिरुद्धम्यन्तां शिरांसि हि ।

चिरस्यायिकवाटानि यूयं यात समुच्चयं ।
 सुमहामहिमा राजा विदधातु प्रवेशन् ॥
 सुमहामहिमा राजा योऽसौ को नु भवेत् स वा । १०
 सैन्याधक्षः परेशो यः स महामहिमा प्रभः ॥

25

२५ पञ्चविंशं गीतं ।

त्रीयमापया ककारादिगों तेन पापमार्जनार्थमुपकारार्थक्ष दायूदः प्रार्थना ।

दायूदो गीतं ।

त्वामुद्दिश्य परेशाहम् उब्यामि निजं मनः ॥	१
अदधामि मदीष त्वां लज्जा मा सम्भवेन्मम ।	२
न करोतु मम देष्ठो जयगर्वच्च मामधि ॥	३
त्वामाकाङ्क्षन्ति यावन्तो त्रीडितत्वं न यान्ति ते ।	४
निर्निमित्तछलाचारा ये समाप्यन्ति ते चयां ॥	५
त्वं परेश निजान् मार्गान् मां ज्ञापयितुमर्हसि ।	६
देहि सुशिक्षणं मह्यं स्खकीयाः पदवीरधि ॥	७
यापयन् मां स्खसत्येन देहि मह्यं सुशिक्षणं ।	८
त्वं चाणाकर ईशो मे त्वामाकाङ्क्षाम्यहं सदा ॥	९
हे परेश निजं स्वेहं विविधाच्च दयां सर ।	१०
यस्मादनादिकालात् सा विद्यमाना प्रकाशते ॥	११
मम बाल्यस्य पापानि मम दोषांच्च मा खर ।	१२
खर स्त्रीयक्षपातो मां सद्गावेन परेश ते ॥	१३
सद्गावः सरलात्मा च विद्यते परमेश्वरः ।	१४
तस्मात् पापिमनुष्यान् स बोधयिष्यति सत्पथं ॥	१५
नम्बलोकान् स धर्मेण गमनं कारयिष्यति ।	१६
दास्यते नम्बलोकेभ्यः स्खमार्गच्छाधि शिक्षणं ॥	१७
ये लोका नियमादेशौ तस्याचरन्ति तान् प्रति ।	१८
परमेशस्य पश्यानः सर्वे सत्यदयामयाः ॥	१९
हे परेश स्खकीयस्य नामधेयस्य कारणात् ।	२०
त्वं क्षमसापराधं मे यस्मात् सोऽस्ति महत्तमः ॥	२१

- ११ परमेश्वरतो भीतो मानवः कः प्रविष्टे ।
यः पश्य तेन धर्त्तव्यस्तं स तं दर्शयिष्यति ॥
- १२ द्वेषे वत्स्यन्ति तत्पाणास्तदंशो भोक्ष्यते धर्मां ॥
- १३ परमेश्वरस्य सौह्रादैँ तद्वक्षेष्वेव वर्तते ।
तस्य यो नियमस्तं स तानेव ज्ञापयिष्यति ॥
- १४ परमेश्वरपेत्तेते मम नेत्रे निरन्तरं ।
- यस्मात् स एव मत्पादावुद्भिष्यति जालतः ॥
- १५ मां निरीक्ष्यानुकम्पस्तानाथो दीनो यतोऽस्म्यहं ॥
- १६ विद्वद्भं मे मनोदुःखं त्वं मां कर्येभ्य उद्भर ॥
- १७ वीक्षस्त दैच्यदुःखे मे सर्वाधानि क्षमस्त मे ॥
- १८ अवलोकय महेष्ठुन् यस्मात् ते बज्जसंख्यकाः ।
ते च दौरात्मयुक्तेन देवेण प्रदिष्टन्ति मां ॥
- १९ मामकीनामनो रक्षां कुरु मात्र समुद्धर ।
मा सभवतु लज्जा मे यस्मात् त्वां अद्धध्यहं ॥
- २० रक्षतां सिद्धिसारख्ये मां यत्क्ष्वदपेत्यहं ॥
- २१ ईशं त्वं सर्वदुःखेभ्य इच्छायेत्वं विमोचय ॥

२६ घड्डिंशं गीतं ।

दायूहः सरलत्वं प्रार्थनच्च ।

दायूदो गीतं ।

26

- १ परमेश्वर धर्मं मे भवान् निर्णेतुमह्वति ।
यतोऽहं सरलाचारः परेषां प्रस्तुं गतः ।
- २ न कदाचन तस्माच्चे रुखलनं समविष्यति ॥
- ३ मां परेषानुसन्धेहि मत्परीक्षां विधेहि च ।
- ४ मानसं मम चित्तच्च निर्मलीक्रियतां त्वया ॥
- ५ यस्मात् तव दया निव्यमत्ति महृषिगोचरे ।
त्वदीयसत्यमार्गेण गमनच्च करोम्यहं ॥
- ६ नरैरसारतासक्तैः सार्द्धं नोपविशाम्यहं ।
क्षद्ग्रयुक्तामनुष्याणां सभां न प्रविशामि च ॥

समाजो दुर्विचारणं दृष्टाहैं मन्यते मया । ५
 दुष्टानांच समीपे उहं न करोम्य यवेशनं ॥
 शुद्धतारूपतोयेन चालयित्वा निजौ करै । ६
 वेदिं प्रदक्षिणोकुर्वन् तव हे परमेश्वर ॥
 अहमुचेन शब्देन कीर्त्यामि तव स्तवान् । ७
 तवाच्चर्याणि कर्माणि सर्वाणि कथयामि च ॥
 अहं परेश समीपे त्वदीयावासवेशनि । ८
 तस्मिन्नेव स्थले यत्र महिमा ते उधितिष्ठति ॥
 मा संहर मम प्राणान् पापिभि र्मानवैः सह । ९
 जीवितं मम वा ज्ञोक्ते रक्षपातप्रियैः सह ॥
 येषां इस्ताश्कलाधाराः पाणिस्तोलोचपूरितः ॥ १०
 किन्त्वहं सरलाचारो मां चायस्तद्यस्त च ॥ ११
 चरणं मामकीनं तु समाने तिष्ठति स्थले ।
 अहं समाजसम्बद्धे च तां स्तोष्यामि परेश्वर ॥ ११

27

२७ सप्तविंशं गीतं ।

परमेश्वरं प्रति दायूदः प्रत्याशा प्रेमा प्रार्थना च ।
 दायूदो गीतं ।

ज्योतिस्त्राणे परेशो मे कस्माद् भेष्याम्यहं पुनः । १
 प्राणस्त्रैर्यं परेशो मे कस्मात् प्राप्त्यामि साध्वसं ॥
 दुर्विचार मनुष्या ये पीडका देविष्यस्त मे । २
 ते यदा मामुपातिष्ठन् मम मांसं बुभुक्तवः ।
 तदानों स्खलनं गत्वा न्यपतन् स्वयमेव ते ॥
 शिविरेणापि रुद्रस्य मम चित्तं न भेष्यति । ३
 महिरुद्रं रणे जातेऽप्यहं स्वास्यामि निर्भयः ॥
 परमेश्वादयाचेऽहं वरमेकं मयेष्मितं । ४
 यावज्जीवं परेशस्य मन्दिरे निवसन्नहं ।
 शेषां परेशितु दृष्टा ध्यातुं वाङ्कामि तद्दृष्टे ॥
 यस्मान्निजोटजे मां स गोपयिष्यति दुर्दिने । ५

स्वदूष्यस्य रहःस्थाने माच्च प्रच्छादयिष्यति ।
 शिलोच्चयोपरिद्याच्च मामधारोपयिष्यति ॥
 ६
 चतुर्दिक्स्यस्थिपुभ्यो मे ह्युन्नमत्यधुना शिरः ।
 तस्मात् दास्यामि तद्युधे हर्षनादै बलीनहं ।
 करिष्यामि परेशस्य स्तुतये गानवादनं ॥
 ७
 पश्यु मे परमेश त्वं स्वरवेणाहमाङ्गये ।
 मां त्वमेवानुकम्पत्वं देहि त्वं मह्यमुत्तर ॥
 ८
 मदक्तां भार्गतेयुक्ता पाव्यते मन्मनत्वया ।
 अन्वेषिष्याम्यहं तस्मात् तव वक्तं परेश्वर ॥
 ९
 स्वकीयं वदनं मत्तो न समाच्छाद्यतां त्वया ।
 मा कुञ्जापास्य ते दासं त्वं मदीयोपकारकः ।
 १०
 मा परित्वज मा प्रोष्ठम् मां मत्ताणाकरेश्वर ॥
 पित्ता माच्चा च सन्त्यक्तं मां परेशो यहीष्यति ॥
 ११
 त्वं परेश स्वर्त्मानि मां ज्ञापयितुमर्हसि ।
 ममारीणां निमित्तं माम् कटजुमार्गेण यापय ॥
 १२
 माच्च त्वं मदिपक्षाणां स्वेच्छायां न समर्पय ।
 यता हेतो विरुद्धं मे साक्षिणोऽन्तवादिनः ।
 क्लोद्गोरकलोकाच्च समुत्तिष्ठन्ति सर्वतः ॥
 १३
 परमेशस्य सौजन्यं वीक्षिष्ये जीवतां भुवि ।
 करोम्येतादृशीमाशां न चेत् किं मम मङ्गलं ॥
 १४
 परमेशं प्रतोक्षस्त्वमित्यं बलवान् भव ।
 सुस्थिरच्चास्तु ते चित्तं प्रतीक्षस्त्वं परेश्वरं ॥

28

२८ अष्टाविंश्टं गीतं ।

१ आत्मनो निमित्तम् आत्मोयलोकानाच्च निमित्तं दाशूदः प्रार्थना ६ परमेशस्य
धन्यवदनच्च ।

दायूदो गीतं ।

१ त्वामुदिश्य मयाङ्गानं क्रियते परमेश्वर ।
 हे मदीयगिरे त्वं मां प्रति मा भव नीरवः ॥

नो चेत् त्वं यदि निःशब्दो भवे मां प्रति साम्यतं ।
 तर्हि गर्त्तुवरुणानां यास्यामि तुल्यतामहं ॥ १
 त्वमाकर्णय काकूक्तिं त्वां प्रति क्रन्दते मम ।
 यविच्च त्वदागारं प्रव्युत्तोलयतः करौ ॥ २
 मापसारय मां दुष्टै मां वा कुकर्मभिः सह ।
 मिचं प्रति घियालापैच्छिते दौर्जन्यकल्पकैः ॥ ३
 याद्वगस्ति क्रिया तेषां चरित्रस्य च दुष्टता ।
 फलदानं त्वया तेभ्यस्ताद्वगेव विधीयतां ॥ ४
 इस्तानां कर्मणो योग्यं फलं तेभ्यो वितीर्यतां ।
 आचारो याद्वश्वेषां ताद्वशं कुरु तान् प्रति ॥ ५
 यतो हेतो मनुष्यास्त आचारान् परमेश्वितुः ।
 तस्य वा इस्तयोः कर्म न पर्यालोचयन्ति हि ।
 तस्मादुत्पाटनं तेषां न दृढिं स करिष्यति ॥ ६
 धन्यः परेश्वरो यस्मात् काकूक्तिं मम सोऽप्यग्नेत् ॥
 बलं मे परमेश्वरोऽप्ति फलकच्च स एव मे ।
 मच्चित्तं यश्वसत् तस्मिन् अह्वोपकृतोऽभवं ।
 तस्माद् हृष्यति मे चित्तं मद्रीतैः स्तोष्यते च सः ॥ ७
 बलमस्ति स्वकीयानां प्रजानां परमेश्वरः ।
 स्वीयाभिषिक्तलोकस्य दुर्गच्च चाणदायि सः ॥ ८
 त्वं चायस्य निजाञ्जोकान् स्वाधिकारे वदाशिषं ।
 चारयच्च सदाकालं तान् विद्येहि समुन्नतान् ॥ ९

29

२९ ऊनचिंशत्तमं गीतं ।

संघर्जनेश्वरस्य महिमः प्रकाशनं ।

दायूदो धर्मगीतं ।

परमेश्वस्य युध्यामि हैं पराक्रमिणां सुताः । १
 परमेश्वस्य युध्यामिः स्तूयेतां बलगौरवे ॥ २
 यूद्यच्च परमेश्वस्य नाम्नोऽभियुत गौरवं ।
 परेश्वर्य प्रणामच्च कुरुत्वं पूतशेभवा ॥

६ परमेशस्य निर्दीषोः सलिलान्वधितिष्ठति ।
 सुमहामहिमा चेशो मेघनादं करोति हि ।
 राशीक्रतानि तोयानि परमेशोऽधितिष्ठति ॥
 ७ परमेशस्य निर्दीषो विद्यते सपराक्रमः ।
 परमेशस्य निर्दीषो विद्यते हि प्रतापवान् ॥
 ८ परमेशस्य निर्दीषस्तुराजविदारकः ।
 प्रभनक्षयेरसाख्यान् द्रुन् लिवानोने परेश्वरः ॥
 ९ स नर्त्यति तान् प्रालान् धेनूनां प्रावकानिव ।
 लिवानोनशिरोदेयोऽगिरी च खङ्गिवत्सवत् ॥
 १० परमेशस्य निर्दीषो वङ्गिजिङ्गाविभेदकः ॥
 परमेशस्य निर्दीषान्मरभूमिः प्रवेषते ।
 वेषते परमेशाच्च कादेशीयं मरस्यलं ॥
 परमेशस्य निर्दीषो हरिणीः सावयव्यपि ।
 अरण्यानि च तेनैव निष्पच्चाणि भवन्ति हि ।
 ११ तत्प्रासादे स्थितं सर्वं गौरवच्च प्रशंसति ॥
 आसीत् सिंहासनासीनो जलास्त्रावे परेश्वरः ।
 राजवच्च सदासीनः संस्याता परमेश्वरः ॥
 खप्रजाभ्यः परेशेन दीयते हि पराक्रमः ।
 खप्रजाभ्यः परेशेन दीयते शान्तये वरः ॥

३० चिंशत्तमं गीतं ।

30

१ विषदो निष्ठारनिमित्तं धन्यवदनं ४ अनुप्रदप्राप्तिनिमित्तम् ईश्वरसम्प्रिधौ
धन्यवदनं प्रार्थनन्त्वा ।

गृहप्रतिष्ठाकाले दायूदा छतं गानार्थकं धर्मगीतं ।
 १ प्रशंसामि परेश त्वां यतोऽहं प्रोङ्गृतस्वया ।
 मदिरद्वच्च मेऽरीणां त्वया हर्षो निवारितः ॥
 २ मत्प्रभो परमेशाहं त्वामुद्दिश्यारुवं पुरा ।
 तदानीच्च त्वयैवाहं खस्यतामप्रवं पुनः ॥
 ३ त्वं परेश्वर मत्प्राणान् परलोकाद् उदानयः ।

गर्त्तमध्ये इवरोहन्तं मात्रं तं समजीजिवः ॥
 गीयतां परमेश्वर्य युधाभिस्तस्य साधुभिः । ८
 तस्य पवित्रतायाच्च स्तरणे क्रियतां सुतिः ॥
 तत्कोपेन क्षणं दुःखं तत्प्रसादेन जीवनं । ९
 रोदनं क्षणदास्यायि प्रात ईर्षी इनुगच्छति ॥
 सम्पत्काले मधेत्युक्तं न स्खलिष्यामि कर्हिचित् ॥ १०
 परमेश्वर प्रसादात् ते स्थापितो मद्गिरि दृष्टं ।
 किन्तु त्वया निजे बक्तो छादिते व्याकुलो इभवं ॥
 त्वामुद्दिश्य परेशाहम् आङ्गानं छतवान् तदा ।
 अकुर्वे परमेश्वरं प्रतीदं परिदेवनं ॥
 शेणिते मम को लाभः को मे गर्त्तावरोहणे ॥ ११
 रजसा किं तव स्तोत्रं सब्दं वा कीर्तयिष्यते ॥
 परमेश्वर त्वयाकर्णं करणा क्रियतां मयि ।
 क्रियताच्चेष्टिकारो मे त्वया हे परमेश्वर ॥
 तं शोकं मे इकरो दृष्ट्यं प्राणवस्त्रं विमोच्य मे । १२
 मह्यमानन्दरूपच्च प्राददाः कटिबन्धनं ॥
 तुभ्यं मे मनसा गानं प्रकर्त्तव्यमौनिना । १३
 मत्वभो परमेश्वरं त्वां नविष्यामि सर्वदा ॥

31

३१ एकचिंशं गीतं ।

१ उपकारार्थं परमेश्वरस्य सन्निधौ प्रार्थनं १४ अनुग्रहस्य निमित्तं प्रशंसनच ।

वाद्यनियन्ते दातत्वं दायूदो धर्मगीतं ।
 अद्धामि परेश्वरं त्वां मम लज्जा कदाचन । १
 मा भवेत् त्वं खद्धर्मणं मम रक्षां कुरुत्व विव ॥
 मयि कर्णं निधत्सु त्वं मामुद्धर्तुं त्वरस्व च । २
 मदीयाश्रयशैलस्त्वं रक्षादुर्गच्च मे भव ॥
 यस्मात् त्वमेव मच्छैलो मम दुर्गच्च विद्यसे । ३
 तं स्वनामनिमित्तं मां यापयन् चारथिष्यसि ॥
 उद्धरिष्यसि तैर्गुप्ताज्ञालान्मां तं ममाश्रयः । ४

- ५ अहं स्वकीयमात्मानं निक्षिपामि करे तव ।
मम चाता परेशासि त्वं हे सत्यमयेश्वर ॥
- ६ असाराणां अलीकानां वस्तुनां सेवकान् मया ।
गर्वमाणेन विश्वासः क्रियते परमेश्वरे ॥
- ७ तावकीनप्रसादेऽहम् आनन्दाम्युक्ष्मसामि च ।
यस्मात् त्वं वीक्ष्य मे लोशं रक्षित्वापत्सु मे मनः ॥
- ८ न समर्पितवान् बर्जं मां विपक्षस्य हस्तयोः ।
किन्तु विस्तारिते स्थाने मम स्थापितवान् पदं ॥
- ९ त्वं परेशानुकम्यस्त मां यस्मादहमुद्दिजे ।
कातर्थ्येण विशीर्ण्यन्ते मन्त्रेचप्राणकुक्षयः ॥
- १० गतं मे जीवितं शोकाद् दीर्घश्वासाच्च मे वयः ।
मत्यापान्मे बलं द्वोणं श्रीर्णानि कोकसानि च ॥
- ११ मदरातिसमूहेन निन्दापात्रमहं कृतः ।
अतिनिन्द्यं खमिचाणाम् आत्मीयानाच्च भीषणं ।
- १२ ये मां पश्यन्ति मार्गे ते पलायन्ते मदन्तिकात् ॥
- १३ अस्मृतेऽहं भवामि स्म प्रेतवन्मानसाच्युतः ।
कस्यचिन्नस्त्रकल्पस्य भाजनस्य समोऽभर्व ॥
- १४ निन्दा पृथग्याम्यनेकेषां सर्वतो वर्त्तते भयं ।
यस्मान्मत्यातिकूल्येन मन्त्रयन्ते समेव ते ।
- १५ मम प्राणविनाशार्थं कुर्वते च कुकल्यनां ॥
- १६ अहन्तु त्वयि विश्वासं कुर्वे हे परमेश्वर ।
ईश्वरो मे त्वमेवासि वाक्यमेतद् ब्रवीमि च ॥
- १७ तव हस्ते हि विद्यन्ते समयाः सकला मम ।
द्वेषिणां वाधकानाच्च करेभ्यो मां त्वमुड्डर ॥
- १८ एतस्मिन् तव दासेये प्रसन्नवदनो भव ।
तावकीनप्रसादेन मम चाणं विद्धेहि च ॥
- १९ लज्जा मे मा भवेद् यस्मात् त्वां परेशाहमाङ्गये ।
दुष्टानां समवेक्षणा नरके चास्यवन्धनं ॥
- २० स्तव्यवाचोऽभिजायन्ताम् ओष्ठा निःसत्यवादिनः ।
अहङ्कारावमानाभ्यां धार्मिके दर्पभाषिणः ॥
- २१ किं महत् तव सौजन्यं त्वद्वक्तानां कृते चितं ।

तदाश्रितेषु चाभ्यस्तं नरवंशस्य समुखे ॥
समुखस्याशयेण त्वं विद्रोहाच्छादयन् उणां ॥ १०
रसनानां विवादात् तान् उठजे गोपयिष्यसि ॥
परमेशो भवेद् धन्यो यस्मात् तेनैव मां प्रति ॥ ११
प्राकाश्यत महास्वर्या करुणा नगरे दृष्टे ॥
च्छ्रहं त्वद्यितश्चिन्न इत्युदेगान्मयोदितं ॥ १२
त्वया त्वाश्रावि खेदोक्तिस्वां प्रति क्रन्दतो मम ॥
प्रीयध्वं परमेशो हि सकलास्तस्य साधवः ॥ १३
विश्वास्यानां मनुष्याणां रक्षितास्ति परेश्वरः ।
प्रचुरच्च फलं तेन गर्वाचाराय दीयते ॥
जायध्वं बलिनः सर्वे हे परेशप्रतीक्षिणः ॥ १४
स हि चित्तानि युथाकं सुदृढानि करिष्यति ॥

32

३२ दाचिंशं गीतं ।

१ पापचमातः सुखस्य निर्णयः २ चमार्थं खेदस्य पापस्त्रीकारस्य च प्रयोजनं ८
तस्य फलच्च ।

दायूद उपदेशगीतं ।

धन्यं वदामि मुक्ताधं यस्य पापं तिरोहितं ॥ १
धन्यः स मानवो यस्य दीषाणां गणना नहि ॥ १
क्रियते परमेशेन यस्यात्मा क्लवर्ज्जितः ॥ १
च्छ्रहं रुद्धमुखोऽतिष्ठं तदानीन्वयिलं दिनं ॥ १
कुर्वतो मम काकूक्तिं कीकसान्याप्रुवन् च्छ्रवं ॥
गुरुरासीत् दिवारात्रं तव इस्तो ममोपरि ॥ ४
व्यकारि मम हृतिष्ठं ग्रीष्मकालिकतापतः ॥ सेला ॥
ततः परं निजं पापं मया तुभ्यं निवेदितं ॥ ५
स्वापराधमनाच्छाद्य मयेदच्छ्रेरितं वचः ।
खेदोषान् स्वीकरिष्यामि परमेशस्य समुखे ।
मम पापस्य दोषितं लभेवाक्षमथास्तदा ॥ सेला ॥
इतो हेतो र्यदा प्राप्तं मानवैः शक्ष्यते भवान् ॥ ६
तदानीं साधुरेकैकस्वां प्रति प्रार्थयिष्यते ।

जाते महाजलास्त्रावे स्पृच्यते नहि तेन सः ॥
 ७ ममाश्रयस्त्रमेवासि त्वं मां लोणादविष्यसि ।
 रक्षाकीर्तनगीतैच्च त्वं मां संवेष्टयिष्यसि ॥ सेला ॥
 ८ अहं त्वामुपदेच्यामि गन्तव्यं वर्त्म दर्शयन् ।
 नयनेन मदीयेन तु यथं दास्यामि मन्त्रणां ॥
 ९ यूयं मा भूत निर्बोधात्मुरङ्गात्मतदा इव ।
 तेषां रसिः खलीनच्च भूषणं दमनार्थकं ।
 १० यस्मात् तव सकारणं ते नोपतिष्ठन्ति कामतः ॥
 दुराचारमनुष्यस्य वेदनाः सन्ति भूरयः ।
 परेणश्रद्धानच्च कृपया वेष्टयिष्यते ॥
 ११ धार्मिकाः कुरुतानन्दम् उज्जासच्च परेश्वरात् ।
 यूयं हे सरलात्मानः सर्वे हर्षेण गायत ॥

३३ चत्यस्त्रिंशं गीतं ।

१ अनुपहपराक्रमयो निर्मितं १० रक्षायाच्च निर्मितं परसेश्वरस्य प्रशंसनं ।

१ परमेश्वेन हृष्यन्तो यूयं गायत धार्मिकाः ।
 २ परमसैव मनुष्येषु सरलात्मसु युज्यते ॥
 ३ वोणया परमेशस्य कुरुच्चं गुणकीर्तनं । 33
 ४ युधामि वीथ्यतां तस्मै दशतारच्च नेवतं ॥
 ५ नूतनं गीतमेकच्च तमुद्दिश्य प्रगायत ।
 ६ कुरुच्चं जयनादेन सुश्राव्यं यन्तवादनं ॥
 ७ यतो हेतोः परेणस्य सरलं विद्यते वचः ।
 ८ तस्य सर्वाणि कर्माणि विश्वास्यानि भवत्ति च ॥
 ९ धर्माचारे विचारे च प्रीयते परमेश्वरः ।
 १० कृपया परमेशस्य पूर्णा चास्ति वसुन्धरा ॥
 ११ परमेशस्य वाक्येन निर्ममे व्याममण्डलं ।
 १२ एतना तस्य सर्वा च तदीयवक्त्रवायुना ॥
 १३ समुदस्यापि तोयानि राशिवत् सञ्चिनोति सः ।
 १४ निदधाति खक्षीषेषु गभीराणि जलानि च ॥

६	हे भूलोकस्थिताः सर्वे प्रविभीत परेश्वरात् ।
८	जगन्निवासिनः सर्वे तस्मात् कुर्वन्तु साध्वसं ॥
९	यतस्तेनोदिते सिद्धं तेनादिष्टे व्यवस्थितं ॥
१०	परमेश्वोऽन्यजातीनां मन्त्रणां कुरुते उथा ।
११	क्रियन्ते विफलास्तेन कल्पनाः परदेशिनां ॥
१२	स्यास्यवनन्तकालं तु परमेश्वस्य मन्त्रणा ।
१३	वंशपरमरां यावत् स्थिरात्मचित्तकल्पनाः ॥
१४	धन्यां वदामि तां जातिं यस्या ईशः परेश्वरः ।
१५	धन्यान् लोकांश्च तेनैव स्वाधिकाराय दोचितान् ॥
१६	खर्गतः परमेश्वेन दृष्टिपातो विधीयते ।
१७	स च मानवसन्तानान् सर्वानेव निदीक्षते ॥
१८	स स्वासस्यालात् सर्वान् पश्यति चित्तिवासिनः ॥
१९	स तेषां चित्तनिर्माता स तेषां सर्वकर्मवित् ॥
२०	नास्ति सैन्यबज्ज्वेन चाणप्राप्तो महीपतिः ।
२१	वीरो बलमहत्वेन निष्ठारं लभते नहि ॥
२२	चाणार्थं निष्ठक्लो वाजी महाशक्त्वा न रक्षति ॥
२३	पश्य परेशितु दृष्टिस्य भक्षेषु वर्तते ।
२४	प्रतीक्षन्ते च ये तस्य दयां तेष्वपि वर्तते ॥
२५	यतः स मरणात् तेषां प्राणरक्षां करिष्यति ।
२६	दुर्भिक्षस्यापि काले तान् सज्जोवान् गोपयिष्यति ॥
२७	विदधाति मनोऽस्माकं प्रत्याशां परमेश्वरे ।
२८	च्यस्माकमुपकारो स सोऽस्माकं फलकं तथा ॥
२९	तस्मिन्नेव मनोऽस्माकम् चानन्दं प्रकरोति हि ।
३०	यतो हेतो वर्यं तस्य पुण्यनामावलम्बिनः ॥
३१	तावकीनक्षपास्मासु वर्ततां परमेश्वर ।
३२	यतः प्रतीक्षमाणास्त्वामवतिष्ठामहे वर्यं ॥

34

३४ चतुस्लिंशं गीतं ।

१ इत्रीयभाषया ककारादिवै गीतं तत्र रचार्थम् ईश्वरस्य प्रशंसा ११ दायूद उप-
देशवाक्यम् ।

यस्मिन् काले दायूदृ अवीमेलकस्य समद्वं खीयुद्धिगोपनहेतुतस्तेन
वहिष्कृतः प्रतस्यौ तदानीन्तनं गीतं ॥

- १ अहं धन्यं वदिव्यामि सर्वकाले परेश्वरं ।
नित्यं स्यास्यति तस्यैव प्रशंसा वदने मम ॥
- २ मामकोनं मनः ज्ञाघां परेशस्य करिष्यति ।
आनन्दिष्यन्ति तत् श्रुत्वा मानवा नमचेतसः ॥
- ३ मथा सार्ज्जं परेशस्य महिभानं प्रशंसत ।
असामिरेकचित्तैऽस्य तस्य नामानुकीर्त्यतां ॥
- ४ परमेश्वो मयान्विष्टः प्राददान्मह्यमुत्तरं ।
त्रासेभ्यः सकलेभ्यस्य स मामुद्गृतवान् स्वर्य ॥
- ५ तमेवोद्दिश्य द्वक्पातं श्रुत्वा दिद्युतिरे च ते ।
न हि वक्त्राणि वा तेषां विवर्णान्यभिजज्ञिरे ॥
- ६ अनेन दुःखिनाह्वतः परमेश्वो न्यशामयत् ।
क्लेशेभ्यः सकलेभ्यस्य स तमुद्गृतवान् स्वर्य ॥
- ७ परमेशस्य द्रूतेन तद्वक्तानां समन्ततः ।
शिविरं स्थापयित्वैव तेषां रक्ता विधीयते ॥
- ८ यूयमासाद्य बुध्यध्यं सद्वावोउस्ति परेश्वरः ।
धन्यस्तसान्मनुष्यः स यो हि तं शरणं गतः ॥
- ९ परमेशाद् भयं यात यूयं हे तस्य साधवः ।
तस्माद् विभृति ये तेषां दुर्गति न भविष्यति ॥
- १० दरिद्रति द्वुधार्त्ताच्च जायन्ते सिंहस्तनवः ।
परेशार्थिभिरपाप्य द्वेमं किञ्चिन्न विद्यते ॥
- ११ बालका यूयमासादत निश्चामयत महचः ।
शिक्षयिष्याम्यहं युश्चान् परमेशस्य सेवनं ॥
- १२ कस्तुद्वा जीवने द्वेमं दिव्वच्छायुरीश्वति ॥
- १३ खजिङ्गां दोषतो रक्त साधरौ क्लिवाक्यतः ॥
- १४ अपहृत्य दुराचारात् सदाचारं विधेहि च ।
शान्तभावाय चेष्टस्त यत्नेनानुधाव च ॥
- १५ उन्मीलिते परेशस्य नयने धार्मिकान् प्रति ।
तदीयश्वरणे तेषां खेदोक्तिं प्रति सुश्रुते ॥

कोपदृष्टिः परेशस्य दुराचारिषु वर्तते ।	१६
स तेषां स्मरणं लुक्षा क्षितितो दविष्यति ॥	
रुदत्स धार्मिकेष्वेव संझणोति परेश्वरः ।	१०
ज्ञेशेभ्यः सकलेभ्यस्त्र स तान् उद्दरति स्वयं ॥	
भग्नान्तःकरणानां हि समीपस्यः परेश्वरः ।	१८
क्षुश्मानसलोकानां परिचाणं करोति सः ॥	
धार्मिकस्य मनुष्यस्य विपदो बङ्गसङ्ख्यकाः ।	१९
किन्तूद्धरति सर्वाभ्यस्ताभ्यस्तु परेश्वरः ॥	
सर्वास्त्रां तस्य रक्षी स तेषामेकं न भज्यते ॥	२०
दुर्गति दुर्जनं इत्ति दग्धन्ते धार्मिकारथः ॥	२१
परमेशः स्वदासानाम् आत्मानं मोचयिष्यति ।	
तं अद्वधति यावन्तस्ते भविष्यन्त्यदण्डिताः ॥	२२

३५. पञ्चनिंशं गीतं ।

१ भवूणां दसनार्थं प्रार्थना १० आत्मरक्षार्थं प्रार्थना च ।

दायूदो गीतं ।

35

मया ये विवदन्ते तै विवदस्य परेश्वर ।	१
ये मया सह युध्यन्ते त्वच्च युध्यस्त्र तैः सह ॥	
चादाय फलकं चर्म चौत्तिष्ठोपक्षतै मम ॥	२
मदुपद्राविणो मार्गं शत्यं दृत्वा निरोधय ।	३
अहं त्वत्ताणकर्त्तेति मामकीनं मनो वद ॥	
मत्याणदोहिणां लज्जा ब्रीडितत्वस्त्र जायतां ।	४
पराङ्मुखा विवर्णाच्च सन्तु मेऽनिष्टकल्पकाः ॥	
वायोरस्ये तुषा यद्वत् विकीर्यन्तां तथैव ते ।	५
परमेशस्य द्रूतेन ताद्यमानाः पुनः पुनः ॥	
चिक्कणा साम्यकारा च तेषां भवतु पञ्चतः ।	६
परमेशस्य द्रूतेन द्राव्यन्तां ते तया सदा ॥	
यतो हेतो र्मदर्थं तै र्जालं गुप्तमकारणात् ।	७
गर्त्ते मत्याणनाशाय खनिते तैरकारणात् ॥	

- ८ तादृशं मानवं नाशः समाप्नोत्वनपेत्क्रितः ।
खेन गुप्ते च जाले स धृतो नाशाय लभतां ॥
- ९ उक्षसिष्यति तस्माद्भि मन्मनः परमेश्वरे ।
कृते तेन परिचाण आनन्दच्च करिष्यति ॥
- १० ममाख्येनि वदिष्यन्ति त्वत्समः कः परेश्वर ।
बलिष्ठाद् दुःखिनं रक्षन् हारकाद् दीनदुर्गतौ ॥
- ११ मदिरुद्धं दुरात्मानः समुत्तिष्ठन्ति साक्षिणः ।
यज्ञ जानाम्यहं तन्मां परिष्टच्छन्ति ते जनाः ॥
- १२ ते हितखैव शोधार्थम् आचरन्ते समाहितं ।
मामकीनस्य चित्तस्य सम्यादयन्त्यनाथतां ॥
- १३ तेषां तु रोगकालेऽहं शाणं कृता परिच्छदं ।
विमना उपवासेन खप्राणान् पर्यतापयं ।
- १४ चित्तविश्रान्तये इकुर्वे प्रार्थनाच्च पुनः पुनः ॥
यथा मित्रं सगम्भं वा प्रति तद्वत् समाचरं ।
- १५ माटशीकेन शोकोव ल्लानोऽहृष्टाभवं नतः ॥
ते मम रुखलने हृष्टाः समागच्छन्ति साम्रतं ।
- १६ मदिरुद्धं मदज्ञाताः समागच्छन्ति निन्दकाः ।
माच्च खकीयजिङ्गाभि विंदारयन्त्यमौनिनः ॥
- १७ पूर्पार्थं ह्वासकाः पापा दन्तैः खेडन्ति मां प्रति ॥
हे प्रभो त्वं क्रियत्वालम् एतद् आलोकयिष्यसि ।
- १८ तैः कृतात् सर्वं नाशात् त्वं मत्प्राणान् पुनरानय ।
करेभ्यो युवसिंहानाम् अनाथं रक्ष मे मनः ॥
- १९ ततो भहासमाजेऽहं करिष्यामि तव स्तवं ।
प्रबलानाच्च लोकानां मध्ये तद्गुणकीर्त्तनं ॥
- २० मदिरुद्धं न हृष्टान्तु देविणोऽवृतवादिनः ।
निर्निमित्तविषक्षा मे नेङ्गितं कुर्युरक्षिभिः ॥
- २१ भाषन्ते न हितार्थं ते देशे ये शान्तचेतसः ।
तेषामेव विरुद्धं ते कल्पयन्ति हृषानि हि ॥
- २२ मां प्रति व्यातवक्त्राच्च प्रभाषन्त इदं वचः ।
साधु साधु प्रियां दृष्टिम् अस्माकं नेत्रमोक्षने ॥
- २३ ईक्षसे परमेश त्वम् अच्च सा भव नीरवः ।

हे मत्यभो भवान् मत्तो दूरवर्तीं न तिष्ठतु ॥	
मामकीनविचारार्थं त्वं प्रबुध्य सुजाग्नहि ।	१५
मामकीनविवादार्थं हे मदीश्वर मत्यभो ॥	
परमेश मदीशस्त्वं मे विचारं खधर्मतः ।	१४
कुरु त्वं मयि इच्छूणां नानुजानीहि हृष्णं ॥	
मा भाषन्तां खचित्तेसे साध्वसाकं मनोगतं ।	१५
अवगीर्णायमस्माभिरिति वा न ब्रुवन्तु ते ॥	
मदनिष्टप्तियाः सर्वे विलज्जन्तां चपान्विताः ।	१६
क्रीत्रीडाभ्याच्च वेद्यन्तां नरा मत्यभिमानिनः ॥	
ये च तु व्यक्ति मद्भर्मे ते हृष्यन्तूल्लसन्तु च ।	१७
महानस्तु खदासस्य शान्तौ तुष्टः परेश्वरः ।	
इति वाक्यच्च ते लोकाः प्रभाषन्तां निरन्तरं ॥	
वर्णदिव्यति मञ्जिङ्गा तत्र धर्मस्त्वैर्वै सदा ॥	१८

36

३६ पट्चिंशं गीतं ।

१ मनुष्याणां दुष्टतायाः ५ परमश्वरस्य भद्रतायाच्च वर्णनं ।
वाद्यनियन्ते दातव्यं परमेश्वरीयदासस्य दायूदो गीतं ।

दुष्टस्याधर्ममध्येषा वाल्लुदेति मदन्तरे ।	१
नास्ति तच्चक्षुघोरग्रे परमेश्वरतो भयं ॥	
यतो हेतोः खद्यास विदधायात्मसान्वनं ।	२
खदोषस्यानुसन्धाने गर्हणे चाकुतोभयः ॥	
तन्मुखोद्भववाक्यानि वितथानि छलानि च ।	३
सुविवेकसदाचारौ दूरं तेनापसारितौ ॥	
वितथा कल्पना तेन खश्यायां विधीयते ।	४
मार्गे तिष्ठति सोऽभन्ने दुष्टत्वात्र पराज्ञुखः ॥	
परेश खर्गपर्यन्तं विल्लीर्णात्ति दया तत्र ।	५
सत्यता तावकीनाया गगनस्पर्शिनी च सा ॥	
दिव्यानां भूधराणाच्च तुल्यो धर्मस्त्वदीश्वकः ।	६
विचाराच्चास्त्वदीयाच्च गभीरामोनिधेः समाः ।	

मानवानां पशुनाच्च रक्षकस्वं परेश्वर ॥
 ० कोटिशन्तु महारलं भवेदीश्वर ते दया ।
 १ तस्मात् त्वत्पक्ष्योऽक्षायां अयन्ते न रस्तुनवः ॥
 २ ते सम्यग् अभिषेक्यन्ते तद्देहस्य धनार्णवात् ।
 ३ लब्धीतिस्तोत्रोऽमांसि त्वच्च तान् पाययिष्यसि ॥
 ४ यतो हृतोस्त्वदासवे जीवनोत्सो हृषि विद्यते ।
 ५ वयं त्वदीयदीक्षैव भवामो दीप्तिर्दर्शिनः ॥
 ६ विधेहि खदयां स्थासु लोकान् त्वद्विदितान् प्रति ।
 ७ सधर्मस्थ कुरु स्थासु म् ऋजुचित्तान् नशान् प्रति ॥
 ८ अहङ्कारस्य पादो मां न समाप्नेतु कर्हिचित् ।
 ९ नहि विद्रावयेद् वा मां दुखित्वन्दणां करः ॥
 १० दुष्कृत्याकारिणो लोकाः सखाने व्यपतन् खयं ।
 ११ प्रभवाच्च समुत्थातुं न पुनः शक्नुवन्ति ते ॥

37

३७ सप्तत्रिंशं गीतं ।

इत्रीयभापया दायूदः ककारादिवर्णं गीतं तत्र सांसारिकसुखार्थं पापिलोकान् प्रतीर्णेण स्थानुपयुक्तात् परेश्वरे विश्वसनस्य चोपयुक्तात् ।

दायूदो गीतं ।

१ तं मा क्रुद्य दुरात्मध्यो मा कुकर्मिभ्य ईर्ष्य वा ।
 २ यतो हृतोस्त्वानीव हृत्यन्ते तेऽपि सत्वरं ।
 ३ स्नानत्वच्च गमिष्यन्ति ते हरिदर्णश्वयवत् ॥
 ४ परमेश्वरमाश्रित्य सदाचारं कुरुत्व हि ।
 ५ सदेशे वस तेन त्वं सत्यतामनुभोक्षसे ॥
 ६ परेशाद् हृष्य तस्मात् ते मनोऽभीष्टं स दास्यति ॥
 ७ तावकीनगते भारं परमेशे समर्पय ।
 ८ तमेव शरणं गच्छ कर्त्तव्यं स करिष्यति ॥
 ९ दीप्तिवत् तव धर्मस्य चोदयं स विधास्यति ।
 १० त्वदिचारस्य शोभाच्च मध्याङ्गसूर्यसम्बिमां ॥
 ११ परमेश्वरमुद्दिश्य नीरवः प्रतिपालय ।
 १२ मा सिद्धगतये क्रुद्य क्लकारिनशाय वा ॥

कोपतत्त्वं निवर्त्तत्वं मनस्तापं परिव्रज ।	८
त्वया मा क्रियतां रोषः स दुराचारकारणं ॥	९
ये कुर्वन्ति दुराचारं ते लोप्यन्ते न संशयः ।	१०
ये परेषां प्रतीक्षान्ते देशस्त्वैरेव भोक्ष्यते ॥	११
अतीते क्षणकाले हि दुर्जनो नावशेष्यते ।	१२
तस्य स्थानं निरीक्ष्यापि स त्वया नहि लप्यते ॥	१३
देशं नमात्तु भुज्ञाना हर्षिष्यन्ति महासुखात् ॥	१४
धर्मिणे दुर्जनो द्रुद्धन् इन्तः क्वेडति तं प्रति ॥	१५
प्रभु हृषति तं तस्य दिनं पश्यन् उपागतं ॥	१६
निष्कोषयन्त्यसिं दुष्टा आकर्षन्ति धनुंषि च ।	१७
पातार्थं दीननिःस्थानाम् हत्यायै सरलाभ्यनां ॥	१८
तेन स्त्रीयासिना तेषां निजचिन्तं प्रवेक्षते ।	१९
भग्नत्वम् गमिष्यन्ति तेषां तानि धनुंष्यपि ॥	२०
बाह्यनां पापिनां कोषात् साधेऽस्त्वयधनं वरं ॥	२१
भंक्ष्यते पापिनां बाह्य साधून् धारयति प्रभुः ॥	२२
मन्त्रे सिद्धलोकानां दिवसान् परमेश्वरः ।	२३
तेषां यस्ताधिकारः स निवस्यायी भविष्यति ॥	२४
विषलालेऽपि तेषां न सम्भविष्यति जज्जनं ।	२५
भक्ष्यैस्ते तर्पयिष्यन्ते दुर्भिक्षस्य दिनेष्वपि ॥	२६
किन्तु दुष्टा विनंक्षयन्ति परमेश्य चारथः ।	२७
लोप्यन्ते मेषवत्सानाम् उपादेयादनं यथा ।	२८
यस्माद् अन्तहिताल्लेऽपि लोप्यन्ते धूममालया ॥	२९
ऋणं संगृह्य तच्छोधं करोति नहि दुर्जनः ।	३०
किन्तु धार्मिकलोकेन दयां क्षत्वा वितीर्ष्यते ॥	३१
तस्याप्नीर्दनपात्राणि ये तै देशः प्रभोक्ष्यते ।	३२
तस्याभिशापपात्राणि चोक्षेत्यन्ते न संशयः ॥	३३
नरस्य पादविक्षेपे परेषेन स्थिरीकृते ।	३४
तदीयायां गतौ तस्य परितोषेऽप्यधिष्ठिते ॥	३५
स मनुष्यः पतित्वापि भूमिं नाधिश्रिष्यते ।	३६
यस्मात् परेष्वरत्तस्य करं सन्धारयिष्यति ॥	३७
अहमासं युवा पूर्वम् इदानीं स्थविरोऽसि च ।	३८

धार्मिकं तु परिवक्तं दृष्टवान् न कदाप्यहं ।
 न भव्यं भिक्षमाणां वा दृष्टवान् तस्य सन्तर्तं ॥
 २६ नित्यमेव दयाशीलं ऋणदानं करोति सः ।
 आप्णीर्दानस्य पात्रच्च जायते तस्य सन्ततिः ॥
 २७ प्राप्तं व्यक्ता सदाचारं कुर्वन् त्वं सर्वदा वस ॥
 २८ परेशः प्रीयते धर्मं खसाधून् न जहाति सः ।
 सर्वदा तेऽभिरक्ष्यन्ते क्षेत्रन्ते दुष्टवंशजाः ॥
 २९ भोक्ष्यते धार्मिकैर्देशस्त्वं वत्यन्ति ते सदा ॥
 ३० धार्मिकस्य मनुष्यस्य वक्त्रं ज्ञानं प्रभाषते ।
 उच्चारयति तज्जिङ्गा सुविचारवचांसि च ॥
 ३१ खकीयेशस्य शास्त्रच्च तस्य चित्तेऽविष्टते ।
 तदीयपादविक्षेपो न रुखलिष्यति कर्हिचित् ॥
 ३२ दुह्यति धर्मिणे दुष्टस्तं हन्तुच्च विचेष्टते ॥
 ३३ नार्पयिष्यति तं व्यक्ता तस्य हस्ते परेश्वरः ।
 न वा विचार्यमाणं तं दोषिणं स करिष्यति ॥
 ३४ परमेशं प्रतोक्तस्य तस्य मार्गच्च पालय ।
 स च त्वामुद्रतं डाला देशभोगे नियोक्ष्यति ।
 उत्पाटनच्च दुष्टानां तं निरीक्षिष्यसे खयं ॥
 ३५ मयादर्शं बलो पापो हरिच्छाखीव विस्तृतः ॥
 ३६ स त्वतीतो विलीनच्च मयान्विष्यापि नैक्ष्यत ॥
 ३७ सिङ्गलोकमवेदस्य सरलच्च विलोक्य ।
 शान्त्याचारिमनुशस्य स्थिरं पारचिकं फलं ॥
 ३८ युगपच विनंक्ष्यन्ति मानवा धर्मलङ्घिनः ।
 उच्छिन्नं दुर्बरित्राणां चाल्ति पारचिकं फलं ॥
 ३९ धार्मिकाणां परिचाणं परमेशेन सेत्यति ।
 विपत्काले स एवाल्ति दृष्टसेषां समाश्रयः ॥
 ४० उपकुर्वन् परेशस्तान् परिरक्षिष्यति खयं ।
 रक्षिता दुष्टलोकेभ्यः स परिचास्यते च तान् ।
 यतस्ते दृष्टविश्वासस्तस्मिन्नेव विधीयते ॥

38

३८ अष्टत्रिंशं गीतं ।

पापकारणात् शोचनं दुःखनिमित्तं विलपनम् ।

दयूदा कृतं स्मरणार्थकं धर्मगीतं ।

परमेश खकोपेन भर्तुनं मम मा कुरु ।

स्वीयप्रचण्डरोषेण दण्डनं न विदेहि मे ॥

यतोऽहं ते शर्वैर्विद्धस्वल्परौ सम भास्वत् ॥

नास्ति खास्थं ममाङ्गेषु त्वदीयामर्घकारणात् ।

नास्ति श्रान्ति र्मदस्थां वा मामकीनाघकारणात् ॥

वन्ययेवापराधैर्मे मस्तकं समभिष्ठुतं ।

विषेषाङ्गु नहि प्रक्षयन्ते भया ते गुरुभास्वत् ॥

निजमौख्याच्च दुर्गम्या विगलन्ति ब्रणा मम ॥

उद्दिष्टोऽतीव खिन्नोऽहं शोचन् वर्त्तेऽखिलं दिनं ॥

पूर्णा शोषेण मे शोणो खास्थं नास्ति तनौ मम ॥

विषसोऽतीव चूर्स्योऽहम् अन्तःक्रोशेन रोदिमि ॥

प्रभो कृत्वा ममाकाङ्क्षा विद्यते तव सम्मुखे ।

मामकीनमनस्तापत्त्वत्त्वान्तर्हितो नहि ॥

हृत्वम्येनाहमुच्चासी वर्जितः स्वबलेन च ।

मम नेत्रदद्यस्यापि तेजः सन्तिष्ठते नहि ॥

पृथक् तिष्ठन्ति मत्स्नेहात् स्वेहिनो बन्धवस्य मे ।

मामकीनान्तरङ्गाच्च तिष्ठन्ति दूरवर्त्तिनः ॥

मत्वाणान् स्मरयन्ते थ उन्मादं योजयन्ति ते ।

ममानिष्टार्थिनो लोकाः प्रभावन्ते च दुष्टतां ।

कृत्वमेव दिनं ते च चिन्तयन्ति प्रवञ्चनां ॥

किन्तव्हं न निशाम्यामि वधिर्दो मानवो यथा ।

रुद्धवक्त्रस्य मूकस्य सटपश्च भवाम्यहं ॥

येन न श्रूयते यस्य मुखच्छोत्तरवर्जितं ।

तादृशस्य मनुष्यस्य तुल्यतां प्राप्तवानहं ॥

यतो हेतोः प्रतीक्षेऽहं त्वामुद्दिश्य परेश्वर ।

उत्तरं हि प्रदातव्यं त्वया प्रभो मदीश्वर ॥

यतोऽहं वच्चिमि मे नाशात् त आनन्दितुमुद्यताः ।

१

२

३

४

५

६

७

८

९

१०

११

१२

१३

१४

१५

१६

मत्यादस्खलनाज्ञाता मां प्रति दर्पकारिणः ॥
 १० पतने तु नियुक्तोऽहं व्यथा मेऽभिमुखा सदा ॥
 ११ खोकरीमि निजं दोषमुद्भिजे च सपापतः ॥
 १२ मदिपक्षासु जीवन्ति बलवन्तस्य सन्ति ते ।
 १३ ये विद्विषन्ति मां मिथ्या ते जाता बज्जसङ्घकाः ॥
 १४ ये ह्वितस्यैव श्रीधार्थम् अह्विताच्चरणे रताः ।
 १५ मम धर्मानुगमित्वाऽहू वैरिणी मम सन्ति ते ॥
 १६ मा विदेहि परित्वागं मम हे परमेश्वर ।
 १७ हे मदीश्वर मत्तस्वं दूरवर्ती न तिषु वा ॥
 १८ त्वं तरखोपकर्तुं मां हे मत्ताणाकर प्रभो ॥

३९ ऊनचत्वारिंशं गीतं ।

39

१ मानुषाणाम् असारत्वं ७ दायूदः प्रार्थना च ।

यिदूर्थूनवर्गीयवाद्यनियन्ते दातव्यं दायूदो गीतं ।

१ मयोक्तं सावधानोऽहं भविष्यामि खवर्त्मसु ।
 २ खकीयजिङ्कया यापं नैव कारिष्यते भया ॥
 ३ यावत्कालं दुरात्मा च मत्प्रवच्छोऽविष्टुते ।
 ४ तावत्कालं खलीनेन संरोत्यामि निजं मुखं ॥
 ५ नीरवो मौनभावेन अरमं क्षेमतोऽप्यहं ।
 ६ मामकीना मनःपीडा तदानीं समवर्जत ॥
 ७ अताप्सीन्मेऽन्तरे चित्तम् अपरं भयि चिन्तनं ।
 ८ कुर्वति प्राज्वलद् वक्ति र्जिङ्कया चाहमद्वुवं ॥
 ९ मदीयजीवनस्यान्तं मां ज्ञापय परेश्वर ।
 १० मामकीनदिनानां यन्मानं ज्ञापय तच्च मां ।
 ११ अहं कृति क्षणस्थायो तन्मया भोत्यते तदा ।
 १२ पश्य वित्स्तिमानानि व्यदधास्वं दिनानि मे ।
 १३ मामकीनं यदायुस्तत् तव साक्षादवस्तुवत् ।
 १४ आ असारत्वमात्रो हि सर्वमर्त्यो अवस्थितः ॥ सेला ॥
 १५ क्वायावदेव वीरोऽपि विदधाति गमागमौ ।
 १६ सर्वे आम्यन्त्यसारार्थं सच्चिनोति धनान्यसौ ।

केन तानि तु लप्यन्ते तन्न शक्नोति वेदितुं ॥	
अधुना किं प्रतीक्षेऽहं मदीयाशा त्वयि प्रभो ॥	७
मामकीनापराधेभः सर्वेभ्यः परिरक्ष मां ।	८
अज्ञानस्य मनुष्यस्य मां न निष्टास्यदं कुरु ॥	९
मूकोऽस्मि रुद्रवक्त्रोऽहं वतोऽकारि त्वयैव तत् ॥	१०
मत्तो द्रवय ते दण्डं क्षीये त्वनुष्टिपाततः ॥	११
अथराधान्मनुष्यं चेत् खं दण्डयसि भर्त्यन् ।	१२
कीटैरिव त्वया तस्य श्रीस्तदानीं विशेषीर्थते ।	१३
आ नितान्तमसारा हि सकलाः सन्ति मानवाः ॥ सेला ॥	१४
परेश पृथग्य मे याच्जां खेदोऽक्षिं मे निश्चामय ।	१५
मा भू मैऽश्रुषु मौनो त्वं यतोऽहं त्वदृष्टेऽतिथिः ।	१६
प्रवासी चास्मि सर्वे मे पर्वजाः पितरो यथा ॥	१७
मत्तो विरम तेनाहं क्षणं प्राप्नोमि सान्त्वनां ।	१८
पचात् स्यानान्तरं गत्वा तिग्नोधानं व्रजामि च ॥	

40

४० चत्वारिंशं गीतं ।

१ ईश्वरीयदयाया वर्षनं ६ खोषस्य पुण्यवाक्यं १३ प्रार्थना च ।

वाद्यनियन्ते दातव्यं दायूदो धर्मगीतं ।

परमेश्वरमुद्दिश्य प्रत्येक्षेऽहमतीच्छ्या ।	१
ततः कृतावधानः स खेदोऽक्षिं श्रुतवान् मम ॥	२
कृपाच्चाङ्गृत्य मां घोरात् कर्दमाच मलीमसात् ।	३
मत्यादौ स्थापयन् शैले मदूर्तिं कृतवान् दृढां ॥	४
मदाख्येऽदान्नवां गाथां सोऽसुदीश्वरवन्दनां ।	५
बहवो वीच्य सन्त्वस्ताः श्रद्धास्यन्ति परेश्वरं ॥	६
धन्यः सोऽस्ति मनुष्यो यः परेशं शरणं गतः ।	७
अहंयुभ्यो मृष्यामार्गं भान्तेभ्यस्य पराङ्मुखः ॥	८
परमेश्वर मत्खामिन् अस्मदर्थं त्वया कृताः ।	९
चित्रक्रियांच्च चिन्ताच्च विद्यन्ते बड्सङ्खिकाः ॥	१०
त्वत्साक्षाद्रचनां तासां कर्तुं कोऽपि न पारकः ।	११

ताः प्रशंसितुमाख्यातुचाहमारव्यवान् यदा ।

तदानों गणना तासाम् अभवन्मद्वलातिगा ॥

६ नैच्छस्वं बलिनैवेदे कर्मा मे विक्रितौ त्वया ।

हेमो बलिच्च प्राप्नुस्वया न समयाचितौ ॥

७ तदानीन्तु मयावादि पश्य कुर्वेऽहमागमं ।

धर्मग्रन्थस्य सर्गे मे विद्यते लिखिता कथा ॥

८ मदीश त्वदभीष्टस्य साधनं मम नन्दकं ।

मदीयचेतसा मध्ये त्वच्छास्त्रावतिष्ठते ॥

९ मया महासभायाच्च धर्मवार्ता विघुष्यते ।

पश्याहं नास्मि रुद्रोषस्तत्त्वं वेत्सि परेश्वर ॥

१० मया त्वदीयधर्मच्च खचित्ते नहि छादितः ।

विचास्यात्परिचाणे तव विज्ञापिते मया ।

११ नापक्षुते महासङ्के करणासत्यते तव ॥

परमेश त्वया मत्तः स्त्रीयस्तेहो न रुध्यतां ।

१२ तव कारणासत्यते नित्यं मां परिरक्षतां ॥

यतोऽसङ्गानि दुःखानि मां वेष्टन्ते समन्ततः ।

१३ खदोवैरहमाकान्तो न शक्नोमूर्द्धमीचितुं ।

तेऽधिका मूर्द्धजेभ्यो मे हीनचेताच्च तैरहं ॥

१४ परिचाणं विधातुं मे त्वं प्रसीद परेश्वर ।

मामकीनोपकारार्थं त्वं त्वरस्त परेश्वर ॥

१५ मत्वाणान् स्तरयन्ते ये तत्संहारं चिकीर्षवः ।

लज्जान्विता विवर्णाच्च सर्वं एव भवन्तु ते ।

१६ त्रिडिताच्च पलायन्तां मदनिष्ठप्रिया जनाः ॥

१७ ये मां वदन्ति हाहेति ते स्तम्भनां खलज्जया ॥

१८ सर्वे त्वदर्थिनस्त आनन्दनूज्जसन्तु च ।

त्वत्ताणमोदिनो नित्यं ब्रूयः परेश्वरो जयो ॥

१९ अहं दुःखी दरिद्रच्च किन्तु मां मन्यते प्रभुः ।

२० त्वं मे रक्षी सहायच्च न चिराय मदीश्वर ॥

४१ एकाचत्वारिंशं गीतं ।

१ दयालुलोकस्य धन्यत्वं ४ विद्यासधानकताया विषये दायूदो विलापः १०
प्रार्थना च ।

41

वादनियन्ते दातव्यं दायूदो धर्मगीतं ।

चो दीनं प्रति सङ्घावो धन्य एव स मानवः ।	१
दुर्दिने परमेशेन तखोद्भारो विधास्यते ॥	२
रक्तिला परमेशेन जीवितः स च नीतिः ।	३
सुखं प्राप्यति शत्रूणां खेच्छायां न समर्पितः ॥	४
परेशो वाधिशश्यायां खयं तं धारयिष्यति ।	५
रोगिणस्तस्य द्रात्साद्य शश्यां सज्जीकरिष्यति ॥	६
मयोक्तां परमेश त्वं करुणां कुरु मां प्रति ।	७
खस्यं कुरु ममात्मानं यतस्त्वां प्रति दोष्यहं ॥	८
मामुहिष्य कुभावेन भाषन्ते मम वैरिणः ।	९
कदायं व्यक्ष्यति प्राणान् अस्य नाम च नंक्ष्यति ॥	१०
स चेन्मां द्रष्टुमायाति तदा मां सान्वयन् मृषा ।	११
सच्चिनोवहितं चित्ते वह्वि गंत्वा च भाषते ॥	१२
मिथो मे देविणः सर्वे मां निन्दन्ति जनान्तिकं ।	१३
मदिरुद्धन्ति कुर्वन्ति मदनिष्ठाय कल्पनां ॥	१४
कुकर्मा सज्जतेऽमुषिन् असौ यच्छयनं गतः ।	१५
तसात् पुनः समुत्थातुं कर्हिचिन्नहि शक्ष्यति ॥	१६
मिचं विद्वासपाचं मे मत्पूर्णाशी च यो नरः ।	१७
सेऽपि मत्प्रातिकूल्येन पार्षिण्येन करोति हि ॥	१८
अतो हे परमेश त्वं करुणां कुरु मां प्रति ।	१९
मामुत्थापय तेनैव तेभ्यो दास्याम्यहं फर्त ॥	२०
मद्वेषी मदिरुद्धं न जयनादं करिष्यति ।	२१
अनेनाहं विजानामि तत्तुष्टि मर्यि वर्तते ॥	२२
मदोयशुद्धताहेतो धारयिष्यति मां भवान् ।	२३
सदाकालं भवत्साक्षान्मात्रं संख्यापयिष्यति ॥	२४
इस्त्रायेतः प्रभुः परमेश्वरोऽनन्तकालं यावत् सदा धन्यो भूयात् ॥ २५	२५
तथास्तु । तथास्तु ॥	

४२ द्विचत्वारिंशं गीतं ।

१ परमेश्वरस्य मन्दिरात् दूरीभवनात् दाघूदो दुःखं इतत्समीपं पुनर्गम्न
तस्येच्चा च ।

बादनियन्ते दातव्यं कोरहीयवंशस्योपदेशगीतं ।

- १ तोयस्वोतांसि सम्मासुं मगी चाकांच्यते यथा ।
ईश्वर त्वां मदीयात्मा प्राप्तुं चाकांच्यते तथा ॥
- २ ईश्वार्थं मे मनस्तुष्णाग् लिप्ततेऽमरमीश्वरं ।
आगत्येश्वरप्रव्यक्षम् उपस्थास्याम्यहं कदा ॥
- ३ जायते मम नेत्राम्बु देहयाच्चा दिवानिशं ।
यत् एतच्छ्वेऽहं सदा लोकैस्तीशस्ते कुच विद्यते ॥
- ४ ममैतत् स्वरतोऽन्तःस्यं निजचित्तं विलोयते ।
यतोऽहं जनयाच्चाया अय ईशस्य मन्दिरं ।
- ५ इर्षस्तुतिरवैर्यातः पार्वणै निवहैः सह ॥
कुतः सीदसि मच्चित्त द्वोभसे च मदन्तरे ।
- ६ प्रतीक्षेश्वरं यस्मात् स मया स्तोष्यते पुनः ।
स्तोष्यते च परिचाणं तदीयाग्नसम्भवं ॥
- ७ हे मदीश्वर मच्चित्तम् अवसीदति मेऽन्तरे ।
ततोऽहं संस्मरामि त्वाम् अत्र यह्ननीवति ।
- ८ हर्माणाख्येषु शैलेषु मित्सियारे च भूधरे ॥
तदीयस्वोतसां शब्दाद् अविराह्यतेऽविना ।
- ९ सकलैत्तव कल्पोलैत्तरज्ञैस्वाहमास्तुतः ॥
मत्सेवायै परेषेन खक्षपादेच्यते दिवा ।
- १० स्यास्यति क्षणदायाच्च गीति मे सहवर्त्तीनि ।
मह्यं जीवनदातारं चेश्वरं प्रति प्रार्थना ॥
- ११ ईशं वक्ष्यामि मच्छैब कुतोऽहं विस्मृतस्वया ।
कुतो भास्यामि शोकार्त्तः शोचो दीराव्यकारणात् ॥
- १२ मदस्थिव्यापिमासीव निन्दा मे क्रियतेऽरिभिः ।
सर्वदा भाषमाणै र्माम् ईशस्ते कुच विद्यते ॥
- १३ कुतः सीदसि मच्चित्त द्वोभसे च मदन्तरे ।
प्रतीक्षेश्वरं यस्मात् स मया स्तोष्यते पुनः ।
- १४ मामकीनस्य वक्ष्य त्राणकर्ता मदीश्वरः ॥

42

४३ चिच्छारिंशं गीतं ।

परमेश्वरोयं मन्दिरं प्रति परिवर्त्तनकाल आनन्दपूर्वकम् ईश्वरमाराधयितुं
दायूदो मानसं ।

विद्धेहीशं विचारं मे मदर्थच्छेत्तरं वदन् ।

वादिभ्यो धर्महीनेभ्यो जनेभ्यः परिरक्ष मां ।

भूर्त्ताद् अन्यायशीलाच्च मानवान्मां समुद्धर ॥

ईशा मदुर्गरूपस्वं किमर्थं मां विगर्हये ।

कुतो भास्यामि शोकार्त्तः प्रत्वा दैराक्यकारणात् ॥

खदीप्रिसत्यते प्रेष्य ताभ्यां मां वर्त्म दर्शय ।

ते मां तत्पुण्यशैलच्च त्वदावासांच्च नेष्यतः ॥

ईशस्य वेदिमीशच्च मे हर्षोऽसासदं तदा ।

प्राप्याहं वीर्णया स्तोष्य ईश्वर त्वां मदीश्वर ॥

कुतः सीदसि मच्चित्त द्वाभसे च मदन्तरे ।

प्रतीक्षेश्वरं वस्तात् स मया स्तोष्यते पुनः ।

माभकीनस्य वक्त्रस्य चाणकार्त्ता मदीश्वरः ॥

43

१

२

३

४

५

६

44

४४ चतुश्चत्वारिंशं गीतं ।

१ समाजस्य विलापः २० प्रार्थना च ।

वाद्यनियन्ते दातव्यं कोरहीयसन्तानानाम् उपदेशगीतं ।

ईश्वराश्रावि नः कर्त्तुः पिटभि नैं विवेदिता ।

क्रिया त्वया ज्ञाता तेषां काले पूर्वदिनेषु हि ॥

खकरेणान्यजातीस्त्वम् उत्पाद्य तान् अरोपयः ।

नाशयित्वा प्रजास्तांच्च व्यदधा दीर्घपङ्कवान् ॥

थस्मात्ते न खखड्ने प्राप्य देशाधिकारितां ।

निजबाड्बलाद् वा ते बभूवु जयिनो नहि ॥

तव दक्षिणहस्तेन बाड्ना च सिष्ठेध तत् ।

त्वन्मुखस्य प्रसादाच्च यतस्वं तेषु तुष्टवान् ॥

ईश त्वं मम राजासि याकूवस्त्राणमादिश ॥

त्वया वयं वितोत्सामः इडङ्गाधातैर्विरोधिनः ।

७

८

९

१०

११

१२

त्वम् ॥ शा मर्दविष्यामः पादाभ्यां परिपन्थिनः ॥
 ६ यतो हेतोः स्खकोदण्डे विश्वासं न करोम्यहं ।
 मामकीनश्च खड्गो न जयिनं विदधाति मां ॥
 ७ किन्तवस्माकमरातिभ्यस्वमस्मान् परिरक्षसि ।
 अस्माकं देविणश्च त्वं प्राप्तवज्जान् करोषि हि ॥
 ८ ईश्वरस्य वयं श्वाघां कुर्महे निखिलं दिनं ।
 अस्माभि भवते नाम स्तूयते च निरन्तरं ॥ सेता ॥
 ९ अस्माकं वाहिनीनाच्च मध्ये त्वं न प्रगच्छसि ॥
 १० त्वमस्मांश्च विपक्षेभ्यः विदधासि पराञ्जुखान् ।
 अस्माकं देविणस्तस्मात् लोठथन्ति धनानि हि ॥
 ११ त्वमस्मान् बथमेवाणां तुल्यतायां नियुक्तवान् ।
 अन्यजातीयलोकानां मध्ये चास्मान् विकीर्णवान् ॥
 १२ विना विनिमयं त्वच्च विक्रीणासि निजाः प्रजाः ।
 तासां मूल्येन नाप्नोति वृद्धिं काच्चन ते धनं ॥
 १३ विदधासि त्वमस्मांश्च निन्द्यान् निकटवासिभिः ।
 हास्यास्पदमवज्ज्येऽ चतुर्दिक्ख्यव्यामपि ॥
 १४ विदधासि त्वमस्मांश्च दृष्टान्तं भिन्नदेशिनां ।
 शिरचालनपात्रच्च परराष्ट्रनिवासिनां ॥
 १५ सर्वदैर मम लज्जा हि मत्प्रब्रह्मं वितिष्ठते ।
 आच्छादयति मां नियं वदनस्य विवर्णता ॥
 १६ मत्परिहासकर्त्तुश्च निन्दकस्य च वाक्यतः ।
 द्विषिणः प्रतिहन्तुश्च वैस्तिवकारणादपि ॥
 १७ सर्वैरेतैः समाक्रान्ता वयं त्वां अस्मराम नो ।
 न इत्यन्तवन्तो वा त्वदीयं नियमं प्रति ॥
 १८ अन्तःकरणमस्माकं नहि जातं पराञ्जुखं ।
 अस्माकं पादविक्षेपस्तव मार्गान्न निर्गतः ॥
 १९ कुतो वयं त्वया चूर्णाः स्थाने नागनिसेविते ।
 किमर्थं च समाच्छद्गामरणाच्छायया वयं ॥
 २० अस्मदीयेश्चितु र्गाम अस्मरिष्याम चेद् वयं ।
 इतरेश्वरमुद्दिश्याकरिष्याम कराञ्जिलिं ॥

तर्हि तस्यानुसन्धानं नाकरिष्यत् किमीश्वरः ।	११
यतो हेतोः स जानाति मनसो गुप्तकल्पनाः ॥	१२
तदर्थं जायते उमाकं प्राणहृत्याखिलं दिनं ।	१३
वध्यानामेव मेधाणां तुत्या गण्यामहे वर्यं ॥	१४
प्रबुध्यस्व किमर्थं त्वं निद्रितस्तिष्ठसि प्रभो ।	१५
त्वं सुजाग्नहि वैराग्यं त्वया न क्रियतां सदा ॥	१६
कुतो हेतो र्निं वक्त्रं समाच्छाद्यावतिष्ठसे ।	१७
कुतो विसर्थतेऽमाकं दैन्यं निन्दा च वा त्वया ॥	१८
धूलौ सोदन्ति नः प्राणा धूमौ तुन्दन्ति सञ्जते ।	१९
नः साहाय्यार्थमुच्चिष्ठ स्वप्रेमास्मान् विमोचय ॥	२०

45

४५ पञ्चत्वारिंशं गीतं ।

खोषस्य सौन्दर्यजयराज्यविषये भविष्यद्वाक्यं ।

वादनियन्ते दातयं शोशनीमनामकस्त्रयुक्तं कोरहीयर्वशेन छतं
प्रेमविषयकं धर्मगीतं ।

मचिन्तं शुभवाक्येन समाकीर्णं प्रविद्यते ।	१
अहं निवेदयिष्यामि नरेन्नाय निजाः क्रियाः ।	
मज्जिङ्गा लिपिकर्तुश्च महावेगस्य लेखनी ॥	
भवान् मानवपुत्रेभ्यः सौन्दर्येण विशिष्यते ।	२
भवदीयाधराभ्यास्त्रं प्रसादः परिषिष्यते ।	
तस्माद्विस्तरं तुभ्यं ददातीश्वर आश्रिष्यं ॥	
ऊरुदेशे महावीर त्वया खड्गो निबध्यतां ।	३
तावकीनः प्रतापस्त्रं महिमा च निबध्यतां ॥	
तव तेन महिमा त्वं जयारूढः प्रगच्छ च ।	४
सत्यतायाः सधर्माया नमतायास्त्रं हेतुतः ।	
तेन भीमानि कर्माणि त्वामादेत्यति ते करः ॥	५
तीक्ष्णात्तव शरास्त्वैस्तु नंखन्ति त्वदधो जनाः ।	
महाराजस्य शत्रूणां अत्यन्ते हृदयानि च ॥	६
हे ईश्वानन्तकालार्थं स्थिरं सिंहासनं तव ।	

न्यायस्य राजदण्डाऽस्ति राजदण्डस्वदीयकः ॥
 ० धर्मै प्रेम करोषि लं दुष्टताष्व विगर्हेषे ।
 तस्माद् ईशस्त्वदीयेशस्त्वत्स्थिभ्योऽपि मानयन् ।
 हर्षरूपेण तैलेन स्वयं त्वामभिक्षवान् ॥
 १ गन्धरसागुरभ्याच्च तक्षपौरपि सर्वप्तः ।
 तावकीनानि वस्त्राणि वासितानि भवन्ति हि ।
 दन्तिदन्तमधेभस्त्रं प्रासादेभ्यः प्रनन्द्यमे ॥
 २ स्त्रीरत्नानां त्वदीयानां काञ्चित् सन्ति वृपात्मजाः ।
 राज्ञी तिष्ठति ते दक्ष ओफोरखर्षभूषिता ॥
 ३ इत्यु कन्ये निरीक्षख स्त्रीयकर्णा निधत्स च ।
 त्वया विसर्वतां स्त्रीया जाति गैरहच्च पैठकः ॥
 ४ तावकीनच्च सौन्दर्यं नरनाथोऽभिकाञ्चतु ।
 यस्मात् स ते प्रभुस्त्रसै प्रणामः क्रियतां त्वया ॥
 ५ तेन सोराभिधा कन्या समानेष्यव्युपायनं ।
 लोकैच्चातिधनाञ्जल्स्त्र मुखं प्रसादयिष्यते ॥
 ६ सर्वथा श्रीभया युक्ता पुरान्तःस्त्रा वृपात्मजा ।
 स्त्रस्त्रूपीयवासांसि सन्ति तस्याः परिच्छदः ॥
 ७ चित्रितै भूषिता वस्त्रे नीर्यते सा वृपात्मिकां ।
 सत्यः कन्याच्च तत्प्रसाद् प्राप्यन्ते तव समुखं ॥
 ८ हर्षनादेन नीतास्ताः प्रविशन्ति वृपात्मयं ॥
 ९ गतानां तव तातानां यदं प्राप्यन्ति ते सुताः ।
 तं छत्स्यायाच्च मेदिन्याः प्रभुत्वे तान् नियोच्यसि ॥
 १० पुरुषानुक्रमेणाहं स्त्रारयिष्यामि नाम ते ।
 सार्वकालिकलोकाच्च करिष्यन्ति तव स्त्रवं ॥

४६ पट्चत्वारिंशं गीतं ।

46

जयकारणात् दायूदा परमेश्वरस्य धन्यवदन् ।

कोरहवंश्रीयवाद्यनियन्ते दातव्यम् अलामोताख्यरथयुक्तां गीतं ।
 १ ईश्वरः स्त्रयमेवात्मि शरण्यच्च बलच्च नः ।
 उपकारो विष्ट्राले बज्जधा सुपरीकृतः ॥

ततो हेतो न भेष्यामो विक्रतायां क्षितावपि । १
 महावासिनिधे मर्ये कम्पमनेषु चादिषु ॥
 तस्य तोयेषु गर्जत्सु फेनमुत्पादयत्सु च । २
 वेषमनेषु शैलेषु तदीयोन्मादकारणात् ॥ सेला ॥
 नद्येका विद्यते तस्याः प्रवाहैः परिहर्षते । ३
 ईश्वरस्य पुरी पूता सर्वश्रेष्ठस्य वेषमिः ॥
 ईश्वर्णिष्ठति तन्मध्ये तस्मात् सा न चलिष्यति । ४
 ईश्वरोऽहमुखे तस्या उपकारं करिष्यति ॥
 गर्जन्ति भिन्नजातीया रायाणि प्रचलन्ति च । ५
 ईरिते खरवे तेन मेदिनी विगलिष्यति ॥
 अस्माकं सहवर्तीं तु सैन्याधक्षः परेश्वरः । ६
 याकूवस्थेश्वरोऽस्माकम् उच्चदुर्गवदाश्रयः ॥ सेला ॥
 यूथमागत्य कर्माणि परमेश्वस्य पश्यत ।
 तेनैव मेदिनीमध्ये महोत्यातो विधीयते ॥ ७
 एधिवीष्टान्तपर्यन्तं प्रश्यन्ते रणानि च ।
 भज्यते तेन कोदण्डः शूलं तेन विभिद्यते । ८
 ईश्वरोऽपि तेन युद्धस्य भस्मसात् क्रियतेऽप्यना ॥
 यूथं विरम्य बुध्यध्वम् अहमेवास ईश्वरः । ९
 प्रभवास्यन्यजातीनां मेदिन्याः प्रभवासि च ॥
 अस्माकं सहवर्तीं तु सैन्याधक्षः परेश्वरः । १०
 याकूवस्थेश्वरोऽस्माकम् उच्चदुर्गवदाश्रयः ॥ सेला ॥

47

४७ सप्तत्वारिंशं गीतं ।

ईश्वरस्य वशीभूतलं प्रशंसाकरणम् ।
 वायनियन्ते दातव्यं कोरहीयवंशस्य धर्मगीतं ।
 हे प्रजाः सकला यूर्य करतालेन नन्दत । १
 ईश्वार्यं हर्षनादेन कुरुध्वस्व जयध्वनिं ॥
 यतो हेतोः परेष्टोऽस्ति सर्वश्रेष्ठो भयङ्करः । २
 महान् राजाधिराजस्य छत्रस्याया अवनेः प्रभुः ॥

१ दमयित्वा प्रजालोकान् अस्मदश्यान् करोति सः
विदधात्यन्यजातीयान् अस्मत्यादत्तलस्थितान् ॥
२ अस्माक्ते वृणीते स विषयच्चास्मदीयकं ।
तदीयप्रेमपात्रस्य याकूवस्य शिरोमणिं ॥ सेला ॥
३ कुरुते जयनादेन खर्गारोहृष्णमीश्वरः ।
कुरुते तृथवादेन खर्गारोहृं परेश्वरः ॥
४ तमेवेश्वरमुद्दिश्य यूयं गायत गायत ।
अस्माकं वृपमुद्दिश्य यूयं गायत गायत ॥
५ ईशः कृत्स्निते राजा यूयं चानेन गायत ॥
ईशः करोति राजत्वं भिन्नजातिगणोपरि ।
६ पुण्यसिंहासने खीये सुखासीनः स विद्यते ॥
समायान्ति प्रजाध्यक्षा इत्राहीमेशितुः प्रजाः ।
७ सन्तोषस्यैव भूपालाः स त्वतीव समुद्रतः ॥

48

४८ अष्टचत्वारिंशं गीतं ।

समाजस्य गैरवं सुखच्च ।

कोरहसन्तानानां धर्मगीतं ।

१ अस्मदीयेशितुः पुर्यां खकीये पुण्यपर्वते ।
महान् अतिप्रशंस्यच्च विद्यते परमेश्वरः ॥
२ अस्ति प्रांशुतया रभ्यः कृत्स्नित्याच्च नन्दनः ।
उदीचन्ते सिद्धीनाद्रि महाराजस्य पत्तनं ॥
३ ईश्वरस्तस्य हर्ष्येषु सुविख्यातः समाश्रयः ॥
४ वृपाः पश्य समागत्य युगपङ्कुसतां गताः ॥
५ ते निरीक्ष्यैव संकुञ्चा उद्दिग्नाच्च पत्तायिताः ॥
६ कम्पो दधार तान् तत्र प्रसूतामिव वेदना ॥
७ तार्णीशगामिषोतास्त्वं भनक्ति पूर्ववायुना ॥
८ अस्माभि याद्वग्न्यावि ताद्वगेव निरीक्षितं ।
९ सैन्याध्यक्षपरेशस्य पुरेऽस्मदीशितुः पुरे ।
१० अनन्तकालपर्यन्तं तत् संस्थापयतीश्वरः ॥ सेला ॥

इश्वरं तदेषुनो मध्ये चिन्तयामः कृपां तव ॥	५
याद्वगस्तीश् त नाम ताद्वगेव तव स्तवः ।	१०
पृथिवीप्रान्तपर्यन्ते धर्मपूरुषस्ते करः ॥	११
हर्षं याति सियोनात्रि र्यिङ्गदाः पुचिकां अपि ।	१२
पुर्यः कुर्वन्ति प्रोक्षासं विचाराज्ञाते तव ॥	१३
यत्यं प्रदक्षिणोक्त्वा सियोनं परिगच्छत ।	१४
युधाभिस्तस्य दुर्गाणां गणना च विधीयतां ॥	१५
तत्वाचोरे मनो धद्वं तत्वासादान् प्रपश्यत ।	१६
सर्वं कथयितुं तर्हि भाविवंशाय शक्यथ ॥	१७
यतो हेतोरसार्वीशः सर्वदास्माकमीश्वरः ।	१८
स्त्रियुकालेऽपि चास्माकं मार्गादेष्टा भविष्यति ॥	

49

४९ ऊनपञ्चाशत्तमं गीतं ।

घनजीवनयोरसारलं ।

कोरहर्वंशीयवाद्यनियन्ते दातव्यं धर्मगोतं ।	
भो ग्रजाः सकला यूयम् एतत् संओतुमर्हथ ।	१
अत्र कर्म्मे प्रयुग्मध्वच्च सर्वे पिष्टपवासिनः ॥	२
क्षुद्रा मुख्याच्च साकल्याद् धनाद्या दुर्गता अपि ॥	३
यतो हेतो र्मदीयास्यं ज्ञानं प्रकाशयिष्यति ।	४
मम मानसिकं धानं सुबुद्धिच्च प्रदास्यति ॥	५
मया स्वकीयकर्णस्य न्यायवाक्ये प्रयोक्ष्यते ।	६
वीण्याहं समारप्ये स्वकीयां मर्मभारतीं ॥	७
दुर्दिने किं व्यथिष्येहं त्रोहिणामेनसा दृतः ॥	८
वित्ते विश्वसतां स्वीये दम्भिनाच्च महाधनात् ॥	९
तेषां कोऽपि न शक्नोति विसोऽसुं भातरं निजं ।	१०
दातुभीषय वा मूल्यं तस्योद्दारोपयोगिनं ॥	११
यतो हेतो र्महामूल्यस्तेषां प्राणपरिष्क्रयः ।	१२
चनन्तकालपर्यन्तं स निवर्त्तिष्यते तवः ।	१३
तदीयनित्यजीवित्वात् खातदर्शनवर्जितात् ॥	१४

- १० यस्मात् द्रव्यति गर्चं स वियन्ते ज्ञानिनो नराः ।
एकरूपेण नश्यन्ति मूढां अज्ञात्वा मानवाः ।
- ११ स्ववित्तानि परिव्यज्य ते परेवर्वयन्ति च ॥
निवस्यायीनि वेष्टानि पुरुषान् प्रति सुस्थिराः ।
वासाः ख्यातच्च देशेषु नाम तेषामिदं मनः ॥
- १२ नाल्पि माने नरः ख्यायी पशुवत् स विनश्यति ॥
इयं तेषां गतिस्तेभ्यो मूढवायाः फलप्रदा ।
- १३ तथापि परतस्तेषां वाचु तुष्यन्ति मानवाः ॥ सेला ॥
नरकं मेषवब्रीतान् मट्युक्तान् चारयिष्यति ।
- १४ प्रातस्तेषां प्रभुत्वच्च प्राप्यते सरलैः नरैः ।
सौन्दर्यं लोप्यते तेषां परत्काकप्रवासिनां ॥
- १५ तथायीशो मम प्राणान् परत्काकस्य हस्ततः ।
उद्भरिष्यति यस्मात् स खयं मां संग्रहीष्यति ॥ सेला ॥
- १६ धनित्वं जायते यस्य एवैश्वर्यच्च वर्धते ।
तं दृष्टापि त्वया चासो न कर्त्तव्यः कथच्चन ॥
- १७ यतः स मट्युकाले न किञ्चिदादाय यास्यति ।
तदीयच्च यदैश्वर्यं तत् तं नानुगमिष्यति ॥
- १८ जीवलाले निजप्राणास्तेन सुझाघिताः खयं ।
यः किञ्चिच्चात्मसौख्यार्थी मानवैः स प्रशस्यते ॥
- १९ स तु गत्वा पिण्डस्थानं दीप्तिं द्रव्यति न क्वचित् ॥
सम्मान्योऽपि नरोऽज्ञानः पशुतुल्यो विनश्यति ॥
- २०

50

५० पञ्चाशत्तमं गीतं ।

१ परमेश्वरेण विचारकरणं ७ यज्ञकर्मादिभ्योपि भक्तेरावश्यकत्वं १६ कपटि-
ल्लाकान् प्रति तिरस्कारस्य ।
आसपस्य धर्मगीतं ।

- १ महाग्रतापवान् ईशः परमेशः प्रभाषते ।
स सूर्यस्यादयादस्तं यावदाङ्गयति चितिं ॥
- २ सियोनात् पूर्णसौन्दर्याद् ईश्वरः सम्काशते ॥
ईश्वरोऽस्माकमायाति स न स्यास्यति नीरवः ।
- ३

वक्ति ग्रसति तस्यामे वेष्टते तं प्रभञ्जनः ॥	
सप्रजानां विचारार्थम् ऊर्जस्यं व्याममण्डलं ।	४
एथिवीच्च समाह्रय तेनेदं वक्ष्यते वचः ॥	
सङ्कृतीत मदासने मदीयान् साधमानवान् ।	५
बलिं दत्त्वा मध्य साद्भं नियमो वैरनुष्ठितः ॥	
आकाशमण्डलं तस्य धर्मं संवेदविष्यति ।	६
खयमेवेश्वरो यस्माद्यायाधीशो भविष्यति ॥ सेला ॥	
हे मदीयप्रजा यूर्यं पृथग्नुत व्याहराम्यहं ।	७
इस्यायेलीयवंशं त्वं पृथग्नु साद्यं ददामि ते ।	
अहमीश्वर एवास्मि तावकीनेश्वरोऽस्म्यहं ॥	
नाहं त्वां भर्त्यिष्यामि यज्ञानां कारणात् तव ।	८
बलयो हृवनीयास्ते मत्साक्षात् सन्ति सर्वदा ॥	
गां नादास्ये तवागारात् न वा छागं तदाजकात् ॥	९
यतो हेतोररणस्या जोविनः सकला मम ।	१०
लक्ष्यपालगिरीणाच्च पश्वः सकला मम ॥	
सकलानेव जानामि खगान् शैलनिवासिनः ।	११
जन्तवः प्रान्तरस्याच्च विद्यन्ते मम गोचरे ॥	
क्षुधायां मम जातायां न हि त्वां ज्ञापयाम्यहं ।	१२
यतो हेतो र्ममैवाच्चि धरा तस्याच्च पूरकं ॥	
दृष्टमांसं किमत्यामि किं पास्याम्यजप्तेणितं ॥	१३
प्रधानसारूपयज्ञैन प्रयजस्व त्वमोश्वरं ।	१४
तावकीनप्रतिज्ञाच्च सर्वश्रेष्ठाय प्रोधय ॥	
विष्णुतेच्च दिने त्वं मां समुद्दिश्य समाक्षय ।	१५
अहं त्वामुद्भरिष्यामि त्वच्च मां कीर्त्यिष्यसि ॥	
पश्चाद् दुर्जनमुद्दिश्य प्रभाषिष्यत ईश्वरः ।	१६
त्वं कुतो मे विधीन् वक्ति मुखे मन्त्रियमं वहन् ॥	
त्वयादेष्वे विरक्तोन मद्वाचः एष्टतः क्षताः ॥	१७
त्वच्च चौरं निरीक्ष्यैव तत्सङ्गेनानुरज्यसे ।	
पारदारिकलोकानां समानांश्ची च जायसे ॥	१८
पापे वक्त्रं प्रयुक्ते च जिङ्गया कल्पयन् क्लर्ण ॥	
त्वमासीनो निजभातुरपवादं करोषि हि ।	१९

- ११ स्खकीयसोदरस्यैव गुणवाती च जायसे ॥
कुर्वति लघि चैतानि नोरवोऽहमवस्थितः ।
तेन तादृक्ष एवाहमिति त्वं समचिन्तयः ।
- १२ किन्तु तां भर्त्यविष्टेऽहं सर्वं विन्यस्य ते पुरः ॥
हे विस्मृतेश्वरा लोका युध्यामि बुध्यतामिदं ।
नो चेद् विदारयिष्यामि युध्यान् रक्षकवर्जितान् ॥
- १३ प्रशंसायज्ञकारी यो मत्प्रमाणं करोति सः ।
खिरमार्गे मया चाणं चैश्वरं दर्शयिष्यते ॥

51

५१ एकपञ्चाशं गीतं ।

स्त्रीषपापस्य निमित्तं दायूदः खेदो विलापय ।

वाद्यनियन्ते दातव्यं दायूदो धर्मगीतं ।

वाच्छेवामुपगतस्य तस्य समीपं भविष्यद्वादिनि नाथने समागते
गीतमिदं रचितमभूत् ।

- १ अनुकम्पस्व मामीप्र स्खाकारुण्यानुरूपतः ।
स्खृपाया महत्त्वात् त्वं मैऽपराधांश्च दूरय ॥
- २ निःशेषं द्वालनं द्वत्वा कुरु मां दोषवर्जितं ।
पातकान्मामकीनाच्च परिक्लारं कुरुत्वं मे ॥
- ३ यतो हेतो हिं जानेऽहम् अपराधान् मया द्वतान् ।
सर्वदा मम पापच्च मत्वत्यक्षं वितिष्ठते ॥
- ४ केवलं त्वद्विज्ञं हि पापमाचरितं मया ।
तव दृष्ट्या कदर्थ्यांश्च दुष्कृथां द्वतवानहं ।
- ५ अतः स्खकीयवाच्येन त्वं भविष्यसि धार्मिकः ।
स्खविचाराज्जयापि त्वं सुपविचो भविष्यसि ॥
- ६ पश्य जातेऽपराधेऽहं पापे मात्रा च धारितः ॥
पश्य त्वमन्तरस्यायां सद्वतायां हि प्रीयसे ।
- ७ अतो गृद्धपथेनैव प्राप्तज्ञानं विदेहि मां ॥
एषेवेण पुनीया मां भविष्यामि शुचिस्तदा ।
- ८ मां द्वालय ततः शुभो भविष्यामि हिमादपि ॥

त्वं संश्रावय मां वाचम् आङ्गादानन्ददायिनीं ।	८
त्वया चूर्णानि चास्थीनि प्राप्नुवन्तु प्रफुल्षतां ॥	
आच्छादय निजं बह्नां मदोयं पातकं प्रति ।	९
मम सर्वापराधानां दवनं क्रियतां त्वया ॥	
हे ईश मम मध्ये त्वं शुच्यन्तःकरणं स्फुर ।	१०
मदोयाभ्यन्तरे धीरं चात्मानं नूतनीकुरु ॥	
त्वदीयदृष्टिर्तो दूरं माच्च त्वं नापसारय ।	११
स्त्रीयं पवित्रम् आत्मानं मत्तो वा नापहारय ॥	
त्वदीयत्रायजं हृष्टं पुनर्मह्यं प्रदेहि च ।	१२
उदारेणात्मना माच्च धारयन् सुखिरं कुरु ॥	
तदाहं शिक्षयिष्यामि ते मार्गान् अपराधिनः ।	१३
त्वाच्चादिश्श करिष्यन्ति पापिनः परिवर्त्तनं ॥	
रक्ष मां वधदेषात् त्वम् ईश मत्ताण्डेश्वर ।	१४
मदीया रसना तर्हि धर्मं ते परिगाखति ॥	
हे प्रभो त्वं मदीयोष्टी स्थयं मुक्तो कुरुत्व हि ।	१५
तदा मदीयबह्नं ते प्रशंसां कीर्तयिष्यति ॥	
यस्मान् प्रोयसे यज्ञे यः कर्तुं प्रकृते मया ।	१६
तुभ्यं हेमार्थकस्यापि बलेदानं न होचते ॥	
ईश्वरस्य प्रियो यज्ञो भग्न आत्मा हि विद्यते ।	१७
भग्नं चूर्णस्थं चित्तं त्वम् ईश नैवावमंस्यसे ॥	
त्वं खकीयप्रसादेन सियोनस्य हितं कुरु ।	१८
यिरुपालमपुर्यास्तं प्राचीरं निर्मिमीष्व च ॥	
धर्मयज्ञेषु हेमे च सम्पूर्णे प्रेष्यसे तदा ।	१९
त्वदीययज्ञवेदाच्च होष्यन्ते वृषभास्त्रदा ॥	

52

पूर्व द्विपञ्चाशं गीतं ।

दोषेगत्य दोषविनाशयोः कथनं ।

वाद्यनियन्ते दातव्यं दायूद उपदेशगीतं ।

यस्मिन् काल ईदोमीयदोयेग उपश्चाय दायूद् अहीमेलकस्य गृहं
प्राविश्शदिति वार्तां शौले निवेदयामास तात्कालिकं गीतं ।

- १ कुतो दुष्कर्मणः साधां कुरुषे हे महाबल ।
ईश्वरस्यैव कारणं निवं तिष्ठति सुखिरं ॥
- २ त्वज्जिङ्गा कल्पते हिंसां तीक्ष्णाकुरसमा क्लिन् ॥
सदाचाराद् दुराचारे तन्तु समीयसेऽधिकं ।
- ३ धर्मवाक्यान्मुखावाक्ये चाधिकं परितुष्यसि ॥ सेला ॥
संहारोक्तिषु सर्वासु प्रोथसे क्लजिङ्गक ॥
- ४ तद्वेतोरीश्वरोऽपि त्वां निवमुत्याटयिष्यति ।
त्वां स एव निराकुर्वन् गेहतः कर्षयिष्यति ।
- ५ जीवतां भूमिमध्याच्च स त्वामुक्तुलयिष्यति ॥ सेला ॥
धार्मिका वीक्ष्य भेष्यन्ति वक्ष्यन्ति त्वां विहस्य च ॥
- ६ पश्यासौ स नरो यो न प्रसरणं गत ईश्वरं ।
व्यश्वसीत् धनबाज्जल्ये हिंसया चाभवद् बली ॥
- ७ अहन्तीश्वरगेहस्थः सतेजोऽजितवृक्षवत् ।
ईश्वरस्यैव कारणम् आश्रितोऽस्मि निरन्तरं ॥
- ८ प्रशंसिष्यामि निवं त्वां यस्मात् कर्म वृत्तं त्वया ।
चाकांचित्यामि ते नाम श्रेष्ठं त्वद्वर्मिणां पुरः ॥

53

पूर्व चिपच्चाशं गीतं ।

पापिलोकानां दुष्टता भाविदुःखन् ।

वादनियन्ते दातयं महलग्नामकसरयुक्तं दायूद उपदेशगीतं ।

- १ ईश्वरो नात्ति वागेषा चित्ते मूढेन गद्यते ।
ते भृष्टा दुष्कृतै धृष्णा नात्ति कोऽपि सुकर्मद्वत् ॥
- २ खर्गान्मानवसन्तानान् ईश्वरो हि निरीक्षते ।
ज्ञानाचारीश्वरान्वेषो कोऽप्यस्तीति दिव्यते ॥
- ३ सर्वे पराङ्मुखा जाता युगपद् विकृतिं गताः ।
नात्ति कोऽपि सदाचार यकोऽपि नहि विद्यते ॥
- ४ किं न जानन्ति किञ्चित् ते सर्वे दुष्कर्मकारिणः ।
अद्रवन्मत्यजाभक्ता ईश्वरं नाङ्गयन्ति ते ॥
- ५ अमुश्चिन् चासहीनेऽपि स्याने चक्षा भवन्ति ते ।

अस्यीनि व्यक्तिरद् यस्माद् ईशस्वामवरुत्तमां ।
 चाप्रुवन्ति त्वया लज्जां गर्विता ईश्वरेण ते ॥ ६
 इखायेलः परिचाणं सिथोनाद् उदियाद् द्रुतं ।
 वन्दिभूतान् निजांक्षोकान् प्रत्युपाद्वत्त ईश्वरे ।
 चानन्दिष्यति याकूव इखायेलपि हर्षिता ॥

54

५४ चतुःपञ्चाशं गीतं ।

सिफीयलोकेभ्यो रचार्थं दायूदः प्रार्थना ।
 वायनियन्ते दातव्यं दायूद उपदेशगीतं ।

यस्मिन् काले सिफीयलोका उपस्थाय शौलस्य समीपे व्याहरन् दायूद्
 किमसाकं मथे प्रच्छन्नो न तिष्ठति तदानीन्तनं गीतमिदं ।

चायस्तेषु खनास्त्रा मां खशत्या मां विचारय ॥ १

प्रार्थनां मे गृह्णाणेषु मन्मुखस्य वचः शुणु ॥ २

यतो हेतो विरुद्धं म उत्तिष्ठन्ति विदेशिनः । ३

मां जिघांसन्ति दुर्वृत्ता अप्रत्यक्षोद्घतेश्वराः ॥ सेषा ॥ ४

मां पश्योपकरीतीषः प्राणालभ्यस्ति मे प्रभुः ॥ ५

स मदीयविपक्षेषु दुर्गतिं वर्तयिष्यति ।

स्त्रीयसत्यतया तेषां स विनाशं करिष्यति ॥ ६

सेच्छयाहं बलीन् तुभ्यं प्रदास्यामि परेश्वर ।

प्रशंसिष्यामि ते नाम यतो हेतोल्लदुत्तमं ॥

यस्मात्तेनैव सर्वस्मात् सङ्कटादहमुद्धृतः । ७

मच्चतु र्मदरातीनां दर्शनेन च ठप्यति ॥

५५ पञ्चपञ्चाशं गीतं ।

विपदि दुष्टानां विरुद्धं दायूदः प्रार्थना ।
 वायनियन्ते दातव्यं दायूद उपदेशगीतं ॥

शुणु मे प्रार्थनामीष मे शोकान्नं तिर्दो भव ॥ १
 त्वया निप्रम्य मे वाक्यं दीयतां मह्यमुक्तरं । २

- अनिवार्यं निजां चिन्तां क्रियते गर्जनं मया ॥
 १ विपक्षस्य महानादात् दुर्जनस्याप्युपद्रवात् ।
 ते कल्पयन्ति मे हिंसां सकोपाच्च द्विघन्ति मां ॥
 २ मदन्तर्वेपते चित्तं मृत्युचासा असन्ति मां ॥
 ३ भयकम्पैः समाकम्पे रोमाङ्गच्छादणोति मां ॥
 ४ भयोक्त्रम् च यदि स्थातां मम पक्षौ क्षेत्रवत् ।
 ५ तदा धोड्युयमानेन विश्वामः प्राप्यते मया ॥
 ६ पश्य द्वूरं पलाय्याहं करिष्ये प्रान्तरे स्थितिं ॥ सेला ॥
 ७ प्रद्रोषाम्याश्रयं प्रासुं चण्डवातात् प्रभञ्जनात् ॥
 ८ हे प्रभो ग्रस तान् लोकान् तेषां जिङ्गाञ्च भेदय ।
 ९ यस्मात् पुरस्य मध्येऽहं वीक्षे दौरात्म्यवायणौ ॥
 १० प्राचीरेण दिवारात्रं पुरं तौ परिगच्छतः ।
 तदीयाभ्यन्तरे हिंसा दुरवस्था च तिष्ठतः ॥
 ११ तन्मध्ये विद्यतेऽन्यायस्तदीयाच्च चतुष्प्रथात् ।
 अभिद्रोहः प्रलभ्य कर्हिंचिन्नं प्रगच्छतः ॥
 १२ न विपक्षेण विन्द्येऽहं शत्रुनिन्दामहं सहे ।
 न देषो मथ्यहङ्कारी जुगुसे देविगर्वतः ॥
 १३ तन्तु मनुख्यलोकोऽसि मत्सखा संस्तुतो मया ॥
 १४ आवाभ्यां मधुवन्मिष्टा मिथोऽकारि हि मन्त्रणा ।
 आवां जनतया सार्द्धम् अयावेशस्य मन्त्रिरं ॥
 १५ आकर्ष्यन्तां विनाशैर्से जीवन्तः प्रेत्य यान्तु च ।
 यस्मात् पापानि विद्यन्ते तेषां गेहेषु हृत्सु च ॥
 १६ समाङ्गास्याम्यहन्त्वीशं रक्षिता मां परेश्वरः ॥
 १७ सायङ्गाले प्रभाते च मध्याङ्गसमयेऽपि च ।
 ध्यायन्त्वाहं रविष्यामि स च श्रोत्यति मे रवं ॥
 १८ स क्षेमेण मम प्राणान् संग्रामादुद्भरिष्यति ।
 यस्मान्नामुपतिष्ठन्ति विपक्षा बज्जसंख्यकाः ॥
 १९ श्रुत्वा प्रत्यक्षरं तेभ्यो दास्यति स्वयमीश्वरः ।
 अनादिकालमारभ्य राजसिंहासनाश्रितः ॥ सेला ॥
 २० ते दुष्कर्मण्यविश्रान्ता ईश्वराद्रहि विभूति ॥
 असौ मित्रेऽप्यथन् हस्तं नियमं लंघते निजं ॥

दधिवत् स्विग्नवक्त्रस्य तस्य चित्तं युयुत्सते ।
तैलतो मेदुरांखस्य वाचो निष्कोषरिष्यतः ।
परमेशो निजं भार्तु क्रिय स त्वां भस्त्रिष्यति ।
धर्मिणः सखलनं तेन न कदाप्यनुसंस्थते ॥
ईश्वर लक्ष्मीरे गर्त्त तान् पातयिष्यसि ।
चर्द्दायु नैहि प्राप्यन्ति वच्चका रक्तपातिनः ॥
किन्तु त्वयेव विश्वासो मया कारिष्यते ध्रुवं ॥

११

१२

१३

56

पूर्व पट्पञ्चाशं गीतं ।

पिलेष्टोयलोकेभ्यो रक्षार्थं दायूदः प्रार्थना ।

वाद्यनियन्ते दातयं योनदेलमरिहोकीमनामकस्त्रयुक्तं दायूदो गुप्त-
धनरूपं गीतं । यदा पिलेष्टोया गातमगरे तं धृतवन्तस्ताल्कालिकं गीतं ।

ईशं भामनुकम्पस्त्र मर्द्दा जियसिष्वन्ति मां ।
सुर्वदा युधमानास्ते कुर्वते मम पौडनं ॥
नियं जियसिष्वन्ते मां मदीयाः परियन्तिनः ।
वहवच्च मया सार्द्दं युधन्ते प्रोच्चमस्तकाः ॥
निजसाध्वसकालेऽहं परिविश्वसिमि त्वयि ॥
ईश्वरेण तदीयोक्ते आघातारिष्यते मया ।
ईश्वरे मेऽस्ति विश्वासो न करिष्यामि साध्वसं ।
मां प्रति मांसपिण्डः किं विधातुं पारको भवेत् ॥
मद्वाचां वैपरीयं ते कुर्वते निखिलं दिनं ।
सकलाः कल्पनास्तेषां मद्विश्वज्ञाः कुकल्पनाः ॥
ते समेव प्रपश्यन्ति चारवच्चतुरो दिशः ।
मत्याश्रीं च विरीक्षन्ते मत्याशान्तप्रतीक्षिणः ॥
दुखरित्रेण किं तेषां रक्षाप्राप्तिः प्रसेत्यति ।
ईशं कोपेन जातीनां त्वया भूष्णो विधीयतां ॥
मदोयभवमणसौव गणना क्रियते त्वया ।
खकुत्वाच्च मदश्रूणि समाचेतुं त्वमहंसि ।
त्वद्गृष्णे किं न विद्यन्ते लेख्यारुद्धाणि तान्यपि ॥

१

२

३

४

५

६

७

८

- ९ तस्मिन् मत्वार्थनाकाले प्रदोष्यन्ति ममारथः ।
ईश्वरो मे सहायोऽस्ति मयैतत्त्ववगम्यते ॥
- १० ईश्वरैणैव वाक्यस्य शांघा कारिष्यते मया ।
यरमेश्वेन वाक्यस्य शांघा कारिष्यते मया ॥
- ११ ईश्वरे मेऽस्ति विश्वासो न करिष्यामि साध्वसं ।
यस्मान्मां प्रति किं कर्तुं मानवः पारको भवेत् ॥
- १२ ब्रतानीश तदीयानि विद्यन्ते मम मख्ते ।
तस्मात् सम्पादयिष्यामि प्रशंसाकीर्तनं तव ॥
- १३ वतो हेतो र्मम प्राणा मरणाद् रक्षितात्मया ।
सखलनान्मम पादौ किं रक्षिष्यते लया नहि ।
तेनाहं जीवतां दीप्त्या यास्यामीशस्य समुखं ॥

57

५७ सप्तपञ्चाशं गीतं ।

१ शैलस्य हस्तात् रक्षार्थं प्रार्थना ७ ईश्वरस्य धन्यवदनं ।

वाद्यनियन्ते दातव्यम् अल्पस्वेतनामकस्तद्युक्तं दायूदो गुप्तधनरूपं
गीतं । यदा दायूदू शैलस्य समुखात् पलाय्य गङ्गरे तस्यौ तत्काले
रचितं ।

- १ मां दयस्त दयस्तेष त्वां चित्तं अद्धाति मे ।
विपदोऽपगमं यादत् द्वायां तत्पक्षयोः अये ॥
- २ सर्वीचमाङ्गामीशस् ईशं सिद्धिकरं मम ॥
- ३ सर्वात् धेयोपकारं स मम रक्षां विधास्यति ।
ये मां जियसिष्यन्ते ते मम कुर्वन्ति निन्दनं । सेखा ।
- ४ ईश्वरो निजकारणं सत्यत्वच्च प्रहेष्यति ॥
वेष्यते मे मनः सिंहैः प्रये चाम्रिकणोवहं ।
- ५ निवसन् मनुजैः सार्वदं शत्यवाणाम्यदन्तकैः ।
तीर्णनिर्खिंश्वद् येषां रसना विद्यते मुखे ॥
- ६ सर्वे प्रकाशतामीश तावकीना समुद्रतिः ।
नेदिन्या अपि सर्वच्च कीर्त्यतां महिमा तव ॥
- ७ मदीयौ चरणौ बद्धं जालं तैर्योजितं जनैः ।

प्राणानाच्च मदीयानां क्वतं तैरुपरीडनं ।
 मदये खानितः कृपस्त्रमध्ये तेऽपतन् स्वयं ॥ सेला ॥

मच्चित्तं स्थिरमस्तीश्च मच्चित्तं ह्यस्ति सुस्थिरं ॥ ०
 अहं गानं करिष्यामि करिष्यामि प्रशंसनं ॥
 लं मनो मे प्रबुध्यस्ति नेवल् बीणे च जागृतं ॥ १
 अहं प्रजागरिष्यामि ह्यरुणोदयतः पुरा ॥
 हे प्रभो लोकमध्येऽहं कीर्त्यिष्यामि ते स्तवं ॥ २
 प्रशंसिष्यामि ते नाम जातीनामेव मथयतः ॥
 यद्देतोः खर्गपर्यन्तं विलोख्यास्ति कृपा तव ॥ ३
 तदीया सत्यता तद्वद् स्पृशति व्योमसगुलं ॥
 खर्गं प्रकाशतामीश्च तावकीना समुन्नतिः ॥ ४
 मेदिन्या अपि सर्वत्र कीर्त्यतां महिमा तव ॥ ५

58

पूर्ट अष्टपञ्चाशं गीतं ।

१ अन्यायविचारकाणां दोषः ६ विनाश्य
 वायनियन्ते दातयम् अल्लतस्तेतनामकस्त्रयुक्तं दायूदो गुप्तधन-
 स्त्रहृष्टं गीतं ।

मूका एव स्य किं यूयं धर्मवाक्यप्रभाषणे । १
 यथान्यायविचारे च भो भो मानवसूनवः ॥
 किञ्च यद्यं मनोमध्ये दुष्कर्माण्यनुविष्टय । २
 कुरुच्चे च निजैर्हस्ते देशे दौराद्यतोलनं ॥
 चा भावकुक्तिवासाद्ब्रि प्रभयाः सन्ति दुर्जनाः । ३
 गर्भान्निष्क्रान्तिमारभ्य भाव्यन्त्यन्तवादिनः ॥
 तेषां यद् गरलच्छास्ति तद् विषास्यविषोपमं । ४
 सन्ति ते रुद्रकर्णाच्च वधिरः फणवानिव ॥
 अश्वेन् मायिनः श्वर्वं मन्त्रपाठे पटोरपि ॥ ५
 तेषां वक्त्रस्थिता दन्ता भज्यन्तामीश्वर त्वया । ६
 रदनान् युवसिंहानां भिन्नि हे परमेश्वर ॥
 गलिताः सलिलानां हि सटशा विस्तवन्तु ते ।
 योजितास्ते निंजा वाणाः सञ्चिन्नाया भवन्तु च ॥ ७

८ द्रविशम्बूकवत् ते च गलिता विच्चवन्तु हि ।
गर्भात् च्युतं यथा पथं नेत्यन्तां ते तथा रविं ॥
९ स्यालीनां युश्मदीयानां करण्टकैस्तापनात् पुरा ।
पापान् पक्षान् अपक्षांच्च स हरिष्यति वाव्या ॥
१० आनन्दिष्यति धर्मी हि प्रधीकारस्य दर्शनात् ।
दुर्जरिचस्य रक्ते स पादौ प्रज्ञालयिष्यति ॥
११ मानवाच्च वदिष्यन्ति धार्मिकस्य फलं स्थिरं ।
न्यायाधीशच्च मेदिन्याम् ईश्वरोऽप्तीति निश्चितं ॥

59

पूर्ण ऊनषट्ठितमं गीतं ।

प्राणरक्षार्था जातार्था परमेश्वरस्य प्रशंसा ।

वाद्यनियन्ते दातव्यम् अल्पसंहेतनामकस्त्रयुक्तं दायूदो गुप्तधनरूपं
गीतं । शैलेन प्रहिता लोका यदा दायूदं हन्तुं तस्य गेहं वेष्यामासु-
स्तलाले रचितं ।

१ मामकीनविपक्षेभ्यो रक्त मां हे मदीश्वर ।
उत्थितेभ्यो विरुद्धं मे रिपुभ्यो मां समुद्दर ॥
२ कुकर्म्मिभ्यो मनुष्येभ्यो निस्तारं मे विधेहि च ।
रक्तपातिनरेभ्यच्च परिचार्यं कुरुत्व मे ॥
३ पश्य मत्वाणनाशार्थं ते विद्यन्ते तिरोऽहिताः ।
मद्विरुद्धं समायान्ति मानवां बलविक्रमाः ।
हे परेश न मे दोषात् न पापाद् वा मया छतात् ॥
४ मयि चानपराधे ते द्रुत्वा तिष्ठन्ति सज्जिताः ।
त्वं प्रबुद्धो मया सार्जे मिलित्वा चावलोकय ॥
५ सैन्याधीश परेश त्वम् असीस्वायेल ईश्वरः ।
भिन्नजातीयलोकानां परीक्षार्थं सुजाएहि ।
त्वया नानुग्रहीतव्याः सर्वे ते दुष्टवच्चकाः ॥ सेला ॥
६ सन्ध्यायां पुनरागत्य क्रोशन्तः कुकुरा इव ।
नगरस्त्रैव सर्वेच पर्यटन्ति हि ते नराः ॥
७ पाय स्वकीयवक्त्रेभ्यो छण्णवाचो वमन्ति ते ।
चोष्टाः खड्गधरास्तेषां कः प्रज्ञोतीति जल्यतां ॥

किन्तु हे परमेश तं तानेवोपहसिष्यसि ।	=
सकलान् भिन्नजातीयान् अवश्येऽच मंस्यसे ॥	
लेहं ललूष्ट्यप्रहीस्ते मां यस्मान्तुद्भूमीश्वरः ॥	६
मदनुग्राहकल्पीश उपस्थास्यति मां स्थयं ।	१०
मदरीणां प्रतीकारम् ईशो मां दर्शयिष्यति ॥	
त्रात् ह भूमिक्षे नै चेत्त्वा विश्वाद्यिष्यन्ति मे प्रजाः ।	११
भवयन् स्त्रीयशक्ता तान् प्रातयास्तकलं प्रभो ॥	
ओष्ठाभ्यां निर्गतै वीक्ष्येत्यां वक्त्रं प्रदृश्यति ।	१२
खिर्दीप्ता श्विवन्तुं से शास्त्रसिष्योऽक्षतोऽप्यमि च ॥	
तं तान् संहर कोपेन संहरैको न तिष्ठतु ।	१३
ईमो वाकूवि श्वस्तीर्त्ति द्विगुणाश्चैव बुध्यतां ॥ सेत्ता ॥	
खम्भारथं युज्ञात्यात्य कोशतः कुकुण्डा दृष्ट ।	१४
नगरस्यैव सर्वत्र पर्यटिष्यन्ति ते नहाः ॥	
मे अग्निष्यन्ति भृत्यार्थसु अद्विता रत्नचिद्वास्तिः ॥	१५
अहं गास्यामि ते प्रतिं प्रातः स्तोष्यामि ते क्षपां ।	१६
यत्र आङ्गेर्विष्यलाज्ज तं दुर्जास्त्रास्त्रच्च मे ॥	
सञ्चक्षे त्वां समुद्दिश्य गजा गत्वा करिष्यते ।	१७
यस्मात् त्वमोश मदुर्गं मदनुग्राहकेश्वरः ॥	

60

६० षष्ठितमं गीतं ।

१ शुद्धकांचे द्युशूदः श्रुत्यस्मि इ प्रार्थना ये ।

वादनियन्ते दातयं शोश्नेदूतस्तरयुक्तं दायूदो गुप्तधनरूपं शिक्षार्थकं गीतं । यदा सोऽरामनहरयिमम् अरामसोवाच्च जिगाय योयावच्च परावृत्य लवणनिम्नभूमाविदोमीयानां द्वादशसहस्राणि लोकान् विनाशयामास तत्काले रचितं ।

ईश त्वया वयं लक्ष्मा विजीर्णाश्च त्वया षयं ।	१
असम्भं समकुप्यत्वं परावर्त्तते नः प्रति ॥	
नीष्टतं कम्ययित्वा त्वम् अकार्षीत्तदिदारणं ।	२
तं पूर्णिकुरु तद्वज्ञान् यस्माच्चात्यते स तैः ॥	
त्वया स्त्रीयलोका हि सङ्कटं परिदर्शिताः ।	३

मद्यमुन्मत्तताकारं प्रायिताच्च वर्यं त्वया ॥
 ५ स्वभक्तेषु तु लोकेषु प्रताकैकार्पिता त्वया ।
 तेभ्य उद्भविदानार्थं सत्यतायाः प्रतापतः ॥ सेला ॥

५ यथा तव प्रिया लोकाः परिरक्षणमाप्नुयः ।
 तदर्थं त्वं स्वहस्तेन चात्मा देहि न उत्तरं ॥

६ स्वप्रविचतयावादीत् ईश्वरेनोऽस्त्राम्यहं ।
 शिखिमं तु विभक्ष्यामि मासे सुक्तोतप्रान्तरं ॥

७ मदीयो गिलियादोऽस्ति मिनश्च मदीयकः ।
 इफूयिमः शिरस्त्वं मे यिद्वदा विधिदायकः ॥

८ मेयावो जलपात्रं मे चालनस्योपकारकं ।
 इदोमस्योपरि खोयां पादुकां प्रच्छियाम्यहं ।

९ पिलेष्टोयाखदेश त्वं जयनादं कुरुत्वं मे ॥
 सुट्ठं नगरं नीत्वा को मां तत् प्रायिष्यति ।

१० क इदोमपुरं वावन्मार्गं मां दर्शयिष्यति ॥
 ईशास्त्रान् व्यक्तवान् यस्त्वं त्वं किं तद्व करिष्यसि ।

११ अस्माकं वाह्विनीनाच्च मध्ये किं न गमिष्यसि ॥
 अस्मान् क्षेप्तत उद्भर्तुम् उपकारं विद्येहि नः ।

१२ उपकारो मनुष्येण क्षतो निष्कल एव हि ॥
 ईश्वरेणैव वीरत्वम् वयमाचरितुं क्षमाः ।
 स एवास्त्रदिपद्वाच्च चरणाभ्यां विमर्दिता ॥

61

६१ एकषष्टितमं गीतं ।

परमेश्वरे दायूद आश्रयण ।

यन्त्रवाद्यनियन्त्रे दातयं दायूदो गीतं ।

१ ईश त्वं भृणु मे रावं प्रार्थनां मे निश्चामय ॥
 २ आङ्गयामि दिग्नतस्यात्मां चित्तोद्देश्वेतुना ।
 मम दुर्गम्यमुच्चत्वात् शैलं त्वं मां समानय ॥

३ यतो हेतोस्त्वमेवासि मामकीनः समाश्रयः ।
 त्वज्ञ मे सुट्ठं दुर्गं परिपश्यन्वारकं ॥

४ अनन्तकालमेवाहं निवत्यामि तवोटजे ।

त्वदीयपक्षये प्रक्षायां करिष्ये चाहमाश्रयं ॥ सेला ॥
यस्मान्मम ब्रतानि त्वम् ईश्वरः श्रुतवाचसि । ५
महां स्वनामभक्तानां समांशित्वच्च दत्तवान् ॥
भूपते र्दिनसञ्जाया वर्जनं त्वं विधास्यसि । ६
तद्वर्षाणाच्च दीर्घत्वं पुरुषानुक्रमोपमं ॥
ईश्वरस्य समक्षं स सदासीनो भविष्यति । ७
करुणां सद्वताच्च त्वं तस्य रक्षार्थमादिश ॥
तेनाहं परिगाम्यामि तव नाम निरन्तरं । ८
श्रीधर्यन् मामकीनानि ब्रतान्येव दिने दिने ॥

62

६२ द्वाषष्ठितमं गीतं ।

ईश्वरस्य सारलं मनुष्याणाम् असारलं ।
यिदृश्यूनीयवर्गस्य वाद्यनिधने दातव्यं दायूदो गीतं ।
ईश्वरस्य मौनि तिष्ठति मे मनः । १
मामकीनं परिचाण्यं तस्मादेव प्रजायते ॥
केवलं सोऽस्ति मे शैलो मम तारणकारणं । २
उच्चदुर्गं ममास्ते स नाहं प्रसुखितातरां ॥
नर एकः कियत्कालं युद्धाभिल्लाक्रमिष्यते । ३
यथा कुर्यां बहिर्लम्बं भग्नं वा वारणं यथा ।
सर्वे यूयं कियत्कालं तं तथैव हनिष्यथ ॥
ते तस्मोच्चयदादेव मन्त्रयन्ते निपातनं । ४
ते मध्योक्तिषु सन्तुष्टाः प्रदद्व्याशिष्यं मुखैः ।
किन्तु शार्पं ददत्येव निजान्तःकरणेषु ते ॥ सेला ॥
ईश्वरस्य मौनि तिष्ठ मनो मम । ५
यस्मान्मम प्रतीक्षायाः सिद्धिस्तेनैव जायते ॥
केवलः सोऽस्ति से शैलो मम तारणकारणं । ६
उच्चदुर्गं ममास्ते स न स्वलिष्याम्यहं ततः ॥
मामकीनपरिचाण्यं तेजस्ये ऋश्मूलकां । ७
मदीयं सुट्ठं दुर्गम् आश्रयो मम चेश्वरः ॥
तस्मिन् कुरुत विश्वासं सर्वकाले ह्रि ह्रे प्रजाः । ८

स्मनै व्यक्त तत्साक्षाद् ईश्वरोऽस्माकमाश्रयः ॥ सेला ॥
 ८ अलीका मर्यसन्ताना असारा वीरसूनवः ।
 उत्पत्ति तुलायां ते सर्वे वाष्पादगौरवाः ॥
 १० मा विश्वसत दौराम्बे लुण्ठनाच न दृष्ट्यत ।
 सम्पत्तौ वर्ज्ञमानायां मा धर्जं तत्र मानसं ॥
 ११ वाक्यमेकं जगादेशो दिर्मया तत् परिश्रुतं ।
 वस्तुत ईश्वरस्यात्ति विक्रमस्याधिकारिता ॥
 १२ कृपायास्याधिकारित्वं तथैवात्ति तत्र प्रभो ।
 यस्मात् त्वयैव दातयं सर्वेभ्यः कर्मणां पालं ॥

63

६३ चिप्रष्टितमं गीतं ।

ईश्वरानुग्रहस्याकाङ्क्षा शब्दून् जेतुमपेचा च ।

यिह्वदायाः प्रान्तरे स्थितिकाले छतं दायदो धर्मगीतं ।

१ ईश्वर त्वं मदीयेशस्यामेवानुसराम्यहं ।
 त्वदर्थे मे मनस्तुष्ट्यक्त्वाचाकाङ्क्षति मे तनुः ।
 २ मरुभूम्यां सुशुक्ष्यायां जलाभावेन सीदतः ॥
 धर्मधात्रि मया यादक् सम्मासं तत्र दर्शनं ।
 तादगेव दिवद्येऽहं विक्रमं गौरवच्च ते ॥
 ३ यतस्त्वदीयकारण्यम् उत्तमं जीवनादपि ।
 अधरौ मामकीनौ हि प्रशंसां कुरुतस्तव ॥
 ४ यावज्जीवं कस्थियामि धन्यवादं तवेदप्तं ।
 तावकीनाय नामे च भविष्यामि द्रवाङ्गलिः ॥
 ५ तेनैव सारसेदोभ्याम् इव तर्प्यति मे मनः ।
 हृष्णनादक्षदोषाभ्यां मम वक्त्रच्च गायति ॥
 ६ त्वां स्मरन् निजश्यायां ध्यायामि प्रहरेष्वहं ॥
 ७ यतो हेतोस्तुमेवासि मामकीनोपकारकः ।
 तस्मात् त्वत्तद्योष्कायाम् आश्रितः प्रोक्ष्यसाम्यहं ॥
 ८ मनस्त्वदनुरक्तं मे सन्धार्येऽहं करेण ते ॥
 अमी स्त्रीयविनाशार्थं मम प्राणजिधांसवः ।

वसुधाया अधेभागं प्रवेच्यन्ति निपातिताः ॥
 अर्पिता अस्तिरे ते विभक्ष्यन्ते च जमुकैः ॥ १०
 किन्तु त्वौ गियते हर्षं ईश्वरात् प्रजनिष्ठते ॥
 यच्च शश्यति तद्रामा शाधा तेन करिष्यते ।
 यस्ताद् असत्यवक्त्रणां वदनं सन्निरोत्स्यते ॥ ११

६४ चतुःषष्ठितमं गीतं ।

दैरिणां दोषो विनाशय ।

64

वादनियन्ते दातव्यं दायूदो धर्मगीतं ।
 चिन्तायुक्तस्य मे रावम् ईश्वर त्वं गिष्ठामय । १
 विपक्षान्मम यत्कासस्तस्तान्मे रक्ष जीवनं ॥
 मां प्रच्छादय दुष्टानां मानवानां कुमन्त्रणात् । २
 कलहाच्च भनुष्याणाम् अधर्माचारकास्त्रिणां ॥
 ते ल्लुबन्त्यसिवच्छिङ्गां सन्धाय कटुवागिषुं ॥ ३
 साधुं प्रति रहस्याने प्रक्षेपुं चिन्तयन्ति च ।
 अकस्माच्च तमुद्दिश्य व्यजन्ति निर्भयाः शरान् ॥
 सङ्कल्पयन्ति ते लोका मिथो वाढां कुमन्त्रणां । ५
 गुप्तमुच्चारयोगाय चालपन्ति परस्परं ।
 वयं केनेक्षितुं शक्या इति वाक्यं वदन्ति च ॥
 हिंसां सञ्चिन्त्य तैः सिद्धं युक्तिः पक्षेति गद्यते । ६
 एकैकस्य सुगम्भीरम् अन्तस्त्रित्वा विद्यते ॥
 अकस्मात् तान् समुद्दिश्य वाणं प्रक्षेप्यतीच्चरः । ७
 तदानीच्च भविष्यन्ति स्वयं ते क्षतविद्वताः ॥
 ते चाधःपातविद्यन्ते समाक्रान्ताः स्वजिङ्गया । ८
 यावन्तस्तानवेदन्ते ते विद्रोष्यन्ति सर्वतः ॥
 तेन सर्वे नरा भोता ईश्वरेण क्रतां क्रियां ।
 वर्णयिष्यन्ति भोत्स्यन्ते तस्याचारच्च ते तदा ॥
 हहुः परेश्वरात् साधुः शरणं तं गमिष्यति । १०
 सर्वैः सरलचेतोभिर्धन्यवादः करिष्यते ॥

६५ पञ्चषष्ठितमं गीतं ।

65

ईश्वरानुप्रवाशिषो वर्णनं ।

वादनियन्ते दातव्यं दायूदा क्वां गानार्थकं धर्मगोतं ।

- १ त्वामेवेश्वर सीर्योने प्रश्नं सा समतीक्ष्यते ।
त्वामुद्दिश्य ब्रतस्यापि परिश्रोधः करिष्यते ॥
- २ त्वाच्च हे प्रार्थनाश्रोतः सर्वेऽभ्येष्यन्ति मानवाः ॥
भासकीनापस्त्राधा ये ते मत्तो बलवत्तमाः ।
- ३ अस्मदीयास्तु ये दोषास्तान् त्वमेव चमिष्यसे ॥
यो मनुष्यस्त्रया दृत्वा समानीतः स्वसन्निधिं ।
- ४ प्राङ्गणेषु त्वदीयेषु निवसेत् धन्य एव सः ॥
तप्यामस्तव गेहस्य कल्याणनिधिना वर्यं ।
- ५ पवित्रे तव ध्रासादे सङ्कृहीतः स विद्यते ॥
भयप्रदानि धर्मेण प्रार्थनायाः फलानि हि ।
- ६ अस्मभ्यं वितरिष्यन्ते त्वयास्तत्त्वात्तरीश्वर ।
सर्वेषां क्षितिप्राप्नानां दूरपारस्य चाश्रय ॥
- ७ खबलेनाद्रिनिर्मात र्बद्धओर्णे च तेजसा ॥
गर्जनं तोयराशीनां तद्रम्मीणाच्च गर्जनं ।
- ८ जातीनां कलहच्चापि निःशब्दीक्रियते त्वया ॥
लक्षणेभ्यस्त्रीयेभ्यो विभ्यत्व्यन्तवासिनः ।
- ९ सूर्योदयास्त्रयोः स्थाने त्वं प्रफुल्लीकरोषि च ॥
महीं निरीक्ष्य सिञ्चन्त्वं विदधासि धनान्वितं ।
- १० ईश्वरीयपथस्त्रिन्या सलिलैः परिपूर्णया ।
संस्करोषि वृणां थान्यम् इत्यं संखृतया भुवा ॥
- ११ तेयैच्छोक्षसि तत्सीता आली नम्मीकरोषि च ।
दृष्ट्या करोषि तां मट्डीम् आशास्ते च तदद्भूर्म् ॥
- १२ खकल्याणकिरीटेन वत्सरो भूष्यते त्वया ।
तव स्थन्दननेमिभ्यः स्त्रिघता स्थन्दते पथि ॥
- १३ स्थन्दते प्राप्नतरस्यासु पशुचारणभूष्यपि ।
पर्वता चपि शेभन्त उस्त्रासेन विभूषिताः ॥

मेघै व्याप्ता हि केदारः शश्चाच्छन्ना उपव्यक्तः ।
तद्वयाः सकला गानं हर्षनादच्च कुर्वते ॥

१३

66

६६ पट्प्रष्टिमं गीतं ।

१ अनुप्रहप्राप्तिनिमित्तम् ईश्वरप्रशंसा १६ प्रतिशुतिकरणम् ।

वायनियन्ते दातव्यं गानार्थकं धर्मगीतं ।

कुरुच्चं सकला मर्त्या ईश्वराय जयच्छन्ति ॥	१
परिगायत गोतेन तस्य नाम्नच्च गौरवं ।	२
तदीयायाः प्रशंसाया गौरवच्चाभिसंख्युत ॥	३
ईशं वदत कीटकूलं भेतयोऽसि स्वकर्मभिः ।	४
तव शक्तिमहत्त्वात् त्वां प्रियं वक्षन्ति शत्रवः ॥	५
भजनं ते करिष्यन्ति सकला मर्त्यवासिनः ।	६
त्वामेवोद्दिश्य गास्यन्ति गास्यन्ति तव नाम ते ॥ सेला ॥	७
आयतेशस्य कर्माणि स्वाच्छर्याणि प्रपश्यत ।	८
न्वसन्तानान् प्रति खोयैः कर्मभिः सोऽस्ति भीतिदः ॥	९
विघ्नव तोयसाशिं स शुक्लभूमिं चकार हि ।	१०
पादै लौका नदौं तेषुस्तत्र तेन ननन्दिम ॥	११
चनन्तं क्रियते राज्यं तेन स्तोयपराक्रमात् ।	१२
तस्य नेत्रे परीक्षेते भिन्नजातीयमानवान् ।	१३
नहि कुर्वन्त्वहङ्कारम् चाज्ञालङ्घनकारिणः ॥ सेला ॥	१४
हे प्रजाः सकला यूयं धन्यं ब्रूत न ईश्वरं ।	१५
तदीयायाः प्रशंसाया उच्चैः आवयत धनिं ॥	१६
यस्माच्चीवद्प्रायां नः स्थिरान् प्राणान् करोति सः ।	१७
नानुजानाति चास्माकं चरणानां विचालनं ॥	१८
चस्माकन्तु परीक्षापि क्षता हे ईश्वर त्वया ।	१९
रौप्यसंशोधनेनेव वयं संशोधितात्मया ॥	२०
त्वया जालं प्रवेश्यास्मान् क्लिष्टौ त्रोहेण नः कटी ॥	२१
चाश्वारूढा मनुष्या नो मस्तकोपरि गामिताः ।	२२
वक्षिना सलिलेनापि कृतवक्ता गमं वयं ।	

किन्त्वस्मान् त्वं समुद्रृत्य पुष्कलं स्थानमानयः ॥
 १६ आदायाहं बलीन् इवान् प्रवेद्यामि तवालयं ।
 प्रति त्वां शोधयिष्यामि मामकीनव्रतानि च ॥
 १४ ईरितानि भद्रोष्टाभ्यासुक्तान्यास्येन चापदि ॥
 १५ हिमार्थच्च पश्चून् पृथग्नान् भेषाखाच्च सुगन्धिकं ।
 तुभ्यं दास्यामि छागैच्च साङ्गं यत्यामि पुङ्गवान् ॥ सेला ॥
 १६ ईश्वरका नरा यूयमागत्य भृणुताखिलाः ।
 स मदात्महितार्थं यत् कृतवान् तद् वदाम्यहं ॥
 १७ मनुखेन स आहृतो जिङ्गया च प्रशंसितः ॥
 १८ दुष्टतां चेदपैक्षिष्ये निजान्तःकरणेन हि ।
 तर्हि तु प्रभुना क्वापि अवर्णं नाकरिष्यत ॥
 १९ किन्त्वीशः अवर्णं द्वात्मा मेऽयहीत् प्रार्थनारवं ॥
 २० धन्यः स ईश्वरो येन नापूर्त्ता प्रार्थना मम ।
 खकीयानुग्रहच्चापि नहि मतो विद्योजितः ॥

67

६७ सप्तप्रष्टिमं गीतं ।

सर्वेषां हिताय प्रार्थना ।

यन्ववाद्यनियन्ते दातर्यं गानार्थकं धर्मगीतं ।

१ ईश्वरस्मान् अनुगृह्णातु ददात्वसम्भमाशिषं ।
 अस्मान् प्रति निर्ज वक्त्रं स प्रसन्नं करोतु च ॥ सेला ॥
 २ पन्थास्ते ज्ञायतां भर्त्ये त्वत्तागां सर्वजातिभिः ॥
 ३ त्वां स्तोष्यन्ति प्रजा ईश त्वां स्तोष्यन्त्यखिलाः प्रजाः ॥
 ४ आनन्दं हर्षनादच्च प्रकरिष्यन्ति जातयः ।
 यस्मात् त्वमेव धर्मेण विचारयिष्यसि प्रजाः ।
 ५ एथिदीवासिनो जीतीत्यस्ते खयच्च विनेष्यसि ॥ सेला ॥
 ६ त्वां स्तोष्यन्ति प्रजा ईश त्वां स्तोष्यन्त्यखिलाः प्रजाः ॥
 ७ वसुधापि स्तकीयानि फलान्युत्पादयिष्यति ।
 दास्यत्वाशिषमस्त्वयम् ईश्वरोऽस्माकमीश्वरः ॥
 ८ स एवाशिषमस्त्वयं दास्यति स्तवमीश्वरः ।
 सर्वे तस्माच्च भेष्यन्ति धरणीप्रान्तवासिनः ॥

इट अष्टप्रष्टितम् गीतं ।

१ दायदः प्रार्थना ४ अनुग्रहस्य १५ समाजरचाधाः १६ आरथ्यकर्मण्य क्रते
परमेश्वरस्य प्रशंसा १८ दायूदा विनयस्य ।

वाचनियन्ते दातयं दायूदा क्रतं गानार्थकं गीतं ।

68

उच्चिष्ठतोश्वरस्तस्य विकीर्यन्ते च वैरिणः । १

तद्वेष्टारच्च कुर्वन्ति तस्य साक्षात् पलायनं ॥ २

चाल्यते च यथा धूमस्ते चाल्यन्ते तथा तथा । ३

मधूच्छिष्ठं यथा वज्रः समक्षं द्रवतां त्रजेत् । ४

ईश्वरस्य समक्षं हि तथा नशन्ति दुर्जनः ॥ ५

ईश्वरस्य समक्षच्च विनन्दन्त्यज्ञसन्ति च । ६

हर्षनादच्च कुर्वन्ति परितोषेण धार्मिकाः ॥ ७

गानं कुरुध्वमीश्वरं तन्मासो गायत्र त्वं । ८

ग्रान्तरे दो रथारुणो याति निर्मात तत्यं ।

यिहोवा इति तन्मासाङ्गादध्वं तस्य समुखे ॥ ९

पितालिं पिठृहीनानां विद्यवानां विचारकः ।

पवित्रे स्त्रीय आवासे विद्यमानः स ईश्वरः ॥

निःसङ्घान् परिवाराणां मध्ये वासयतीश्वरः । १०

वन्दिनो मोचविला स करोति प्राप्तमङ्गलान् ।

निवसन्ति भरुस्याने निदेश्वलङ्घिनो नराः ॥

ईश्वर स्त्रीयलोकानाम् अग्रेऽप्येत्य त्वयि गच्छति । ११

प्रान्तरस्यैव मध्येन त्वयि यात्राच्च कुर्वति ॥ सेलाः ॥

ईशसाक्षाच्चकम्ये भूराकाशोऽपि वर्ष च ।

तत्र सीनय ईशस्येष्वायेषीयेशितुः पुरः ॥

प्रेरिता चापहाराणां वृष्टि हैं ईश्वर त्वया । १२

ज्ञानतत्त्वाधिकारच्च त्वया सुस्थोऽकातः पुनः ॥

तावकीनसमाजच्च तत्र वासं समाप्तवान् । १३

दुःखिने सुखता दत्ता खसद्वावात् त्वयेश्वर ॥

मुवार्ता प्रभुना दत्ता तद्वक्त्रीणां महासभा ॥ १४

प्रसायन्ते पलायन्ते सैन्यानामधिपा व्ययाः ।

लोमाणां प्रविभागच्च व्यदधाद् गृह्वासिनी ॥ १५

- १२ अप्सेष्वं मेघवासानां मध्ये यूयं कपोतवत् ।
रौप्यमण्डितपक्षा वा दीप्तखर्णतनूरुद्धाः ॥
- १४ सर्वशक्तिमता देशे विकीर्णेषु च राजसु ।
सल्मोनाख्येऽपि क्वचिं द्रिस्तुषारेण व्यशेभत ॥
- १५ वाशन ईश्वरीयेऽपि व॑शनः कूटवान् गिरिः ॥
- १६ भो भो त्याभ्यत उच्चायाः किमर्थं यूथमीर्थ्य ।
गिरये निजवासार्थं रोचितायेश्वरेण हि ।
- १७ अवश्यं सर्वदा तत्र परमेष्ठो निवत्यति ॥
- १८ व्युतानि सहस्राणि सहस्राणीशितूरथाः ।
प्रभुतन्मध्यवर्च्यस्ति धर्मधाम्यत्ति सीनयः ॥
- १९ लमेवोद्गतवानूर्द्धं जेतृन् बद्धा च नीतवान् ।
यद्वीव्यन् दानवन्मर्त्यान् अवधार्यापि मानवान् ।
प्रभुना परमेष्ठेन वसतिस्यानप्राप्तये ॥
- २० दिने दिने प्रभुर्धन्योऽस्माकं द्येमसमर्जकः ।
अस्माकं चाणकर्त्ता च स एव भवतीश्वरः ॥ सेला ॥
- २१ स ईश्टोऽस्मन्निमित्तस्ति भूयस्त्राणक्षदीश्वरः ।
विद्येणोति मृते द्वारं स प्रभुः परमेश्वरः ॥
- २२ ईश्वरो निजशत्रूणां चूर्स्यिष्यति मर्त्यकं ।
खपापाचारिलोकानां मूर्ढान् बज्जकेशकं ॥
- २३ प्रभु व॑क्ति पुनस्त्राहं तानानेष्यामि वाशनात् ।
आनेष्यामि पुनस्त्राहं गम्भीराज्जलघेरपि ॥
- २४ त्यया चूर्स्यितव्यस्ते मन्यपादेन शोणिते ।
बेद्यां द्वेषिणां रक्तां जीक्षया च शुनां तव ॥
- २५ हे ईश्वर मनुष्यैर्हि दृश्यते गमनं तव ।
मदीयेशस्य मे राज्ञो गमनं धर्मधामनि ॥
- २६ गच्छन्ति गायका अग्ने तत्पत्राद् यन्त्रवादकाः ।
षकावादिकुमारीणां निवृत्तेन प्रवेष्टिताः ॥
- २७ समाजेष्वीश्वरस्यैव धन्यवादो विधीयतां ।
प्रभोः सुतिच्च युधाभिरिस्त्रायेलान्वयोद्भवैः ॥
- २८ तत्रैवास्ति द्विषां जेता विन्यामीनः कनिष्ठकः ।
यिह्वदास्त्रायगास्तेभ्यः प्रस्तराघातकारिणः ॥

सिवून्नूनस्य चाथक्षा नपालेश्यगा अपि ॥	१८
तावकीनबलस्याज्ञां दत्तवानीश्वरस्त्व ॥	१९
कर्मदृष्टसमदर्थं त्वं हे ईश प्रबलीभव ॥	२०
यिरुशालमसंख्यस्य लत्वासादस्य हेतुतः ।	२१
त्वामुद्दिश्य महीपालाः समानेव्यन्तुपायनं ॥	२२
जन्तून् भर्त्य नद्यास्यान् दृष्टभानाच्च संहतिं ।	२३
प्रजारूपांच्च गोवत्सान् दौष्यखण्डानि तैर्नतैः ।	२४
दायिष्यन्ते विकीर्यन्तां लोका युद्धप्रियास्त्वया ॥	२५
मिसरादागमिष्यन्ति महाकुलीनमानवाः ।	२६
भविष्यत्यचिरात् कूण ईश्वराय द्वतांश्चलिः ॥	२७
धरणीस्यानि राज्यानि यूयमीश्याय गायत ।	२८
प्रभुमेव समुद्दिश्य यन्तवादेन गायत ॥ सेला ॥	२९
वहते प्रांशुना व्योम्नातीव पूर्वतनेन सः ।	३०
पश्य स स्त्रीयनादेन करोति प्रबलं रवं ॥	३१
ईश्वरस्यैव प्राबल्यं युधाभिः परिकीर्त्यतां ।	३२
इस्यायेलीश्विता तस्य व्योमस्पर्शिं च तद्वलं ॥	३३
ईश भयङ्करोऽसि त्वं खकीये धर्मधामनि ।	३४
इस्यायेलो ध ईशोऽस्ति खप्रजाभ्यो ददाति सः ।	३५
बलं पराक्रमच्छापि धन्यो भूयात् स ईश्वरः ॥	

69

६९ ऊनसप्ततिमं गीतं ।

१ विषदः समये प्रार्थना १९ तत्पत्रस्त्व ।

वाद्यनियन्ते दातव्यं शेषनीमनामकस्त्रयुक्तं दायूदो गीतं ।

परिचायस्त मामीश जलं प्राप्नोत्यस्त्रन् मम ॥	१
पङ्के मज्जाभिः गम्भीरे स्थातुं स्थानं न विद्यते ।	२
चम्पुराशौ प्रविष्टोऽहम् ऊर्मिभिश्च परिष्ठुतः ॥	३
च्छाक्षानेन परिज्ञान्तः शुष्ककरणो भवाभिः च ।	४
हीयेते तेजसा नेत्रे ममेष्य प्रतीक्षणात् ॥	
मूर्ढजेभ्योऽधिकाः सन्ति ममाहेतुकवैरिणः ।	५

- प्रबला मम हन्तारः शत्रुघ्नितवादिनः ।
 नापहृत्य मया त्रयं कर्त्तव्यं पुनरर्पणं ॥
- ५ त्वमेवेश्वर जानासि मामकीनमबोधनं ।
 मदीया अपराधाच्च तत्त्वं आच्छादिता नहि ।
 ये लोकास्त्वां प्रतीक्षन्ते सैन्याध्यक्षं परेश्वर ।
- ६ प्रभो मत्कारणात् तेषां त्रीडितलं न जायतां ॥
 ये लोका मृगयन्ते त्वां हे इखायेत ईश्वर ।
 मन्त्रिमित्तं विवर्णास्ते न भवन्तु कदाचन ॥
- ७ त्वन्त्रिमित्तं सहे निन्दां त्रीडियाच्छादिताननः ॥
 भावभित्त्वं परो मन्ये सूदासीनच्च सोदरैः ॥
- ८ त्वद्वैष्णवानुरागेण यसनं जायते मम ।
 त्वदीयनिन्दकानाच्च निन्दनं वर्तते मयि ॥
- ९ करोमि रोदनच्चाहं स्वप्राणान् उपवासयन् ।
 तत् कर्मापि च निन्दायाः कारणं जायते मम ॥
- १० शाश्वतस्त्वेण संवीतस्त्वेषां हास्यो भवामि च ॥
 गोपुरेषु प्रविष्टा ये मद्भिंसां चिन्तयन्ति ते ।
- ११ मद्भिरुद्भव्यं गायन्ति मानवा मध्यपायिनः ॥
 किन्त्वहं प्रार्थनां कुर्वे त्वामुद्दिश्य परेश्वर ।
- १२ देहि प्रसन्नताकालम् स्वमहाकृपयेश्वर ।
 स्त्रीयत्राणादसवत्वाद् यच्च त्वं मह्यमुत्तरं ॥
- १३ त्वं समुद्भर मां पद्मात् मा भवेच्मम मज्जनं ॥
 देष्टभोगाधतोयेभ्यच्छोद्भारः समवेच्मम ॥
- १४ माँ मां सम्झावयेद् वेला जलराशि नं मां यसेत् ।
 कूपो ममोपरि स्त्रीयं वक्त्रं मा संवर्णोतु हि ॥
- १५ परमेश्वरात्तरं देहि यतः श्रेष्ठा छापा तव ।
 स्वानकम्यामहत्वाच्च दृष्टिं वर्तय मां प्रति ॥
- १६ मा समाच्छाद्यतां वक्त्रं निजदासं प्रति त्वया ।
 यस्मादस्म्यहमुद्दिश्मो देहि मे तूर्णमुत्तरं ॥
- १७ मम प्राणानुपस्थाय तेषां मुक्तिं विद्येहि च ।
 मामकीनविपक्षाणां हेतो मात्रं समुद्भर ॥
- १८ त्वं जानासि ममावज्ञां वैवर्ण्यं त्रीडिनं तथा ।

क्षेयारो मम सर्वेऽपि विद्यन्ते तव समुखे ॥	
निन्दया मे मनो भग्नं प्रतीक्षे पीडितो दयां ।	२०
सा तु नास्ति न चाप्नोमि सान्त्वयितृन् अभीष्टितान् ॥	
तैर्लोकैर्मम भक्ष्यार्थं पित्तद्रव्यं प्रदीयते ।	२१
दण्णानिवारणार्थं मां पाययन्त्यन्तजं रसं ॥	
चतो भुक्त्यासनं तेषां समुखे पाशवद् भवेत् ।	२२
निर्भये समये तेषां कूटयन्त्यच्च जायतां ॥	
चन्द्रलाद् दृश्यिहीनानि तेषां नेत्राणि सनु च ।	२३
त्वं तेषां कठिदेष्य स्त्रियं कम्यं विधेहि च ॥	
वर्षं तेषु निजं क्रोधं त्वलोपाभिरूपैतु तान् ॥	२४
तेषां वासो भवेच्छून्त्यस्तेषां गेहाच्च निर्जनाः ॥	२५
यस्मात् त्वयाहृतं लोकां च भिधावन्ति ते नराः ।	२६
ये च विद्वान्त्वया तेषां यातनां वर्णयन्ति ते ॥	
त्वया सञ्चीयतां तेषां यातकोपरि यातकं ।	२७
तत्पुण्यप्राप्नितस्तेषां क्रियताच्च निवारणं ॥	
जीवनग्रन्थनधे च तेषां लोपो विधीयतां ।	२८
मा भवेद् धार्मिकैः सार्द्धं तेषां नामाभिलेखनं ॥	
दीनं क्षिण्यच्च मामीश ते चाणं प्रोक्षयिष्यति ॥	२९
ईश्वरस्यैव नामाहं प्रशंसिष्यामि गीतिभिः ।	३०
धन्यवादेन तस्यैव कीर्तयिष्यामि गौरवं ॥	
परेषाय बलीवद्वात् तच्च रोचिष्यतेऽधिकं ।	३१
खुरपद्मविशिष्याच दृष्टात् तेन स तोक्ष्यति ॥	
आनन्दिष्यन्ति तदृ दृष्टा मानवा नमचेतसः ।	३२
हे ईशानेषिणो लोकाः सञ्जीविष्यति वे मनः ॥	
यतो हेतो दर्दिष्येषु मनो धत्ते परेश्वरः ।	३३
स्त्रीयवन्दिमनुष्यांच नहि तुच्छीकरोति सः ॥	
खर्गो मर्यः समुद्रस्तेषां मध्ये चरन्ति च ।	३४
यावन्तः प्राणिनस्तेऽपि सकलात्मं स्तुवनु हि ॥	
ईश्वरेण सिद्धेनस्य परिचाणं विधास्यते ।	३५
निर्मास्यन्ते पुनस्तेन यिङ्गदा नगराणि च ।	
लोकारुचं निवत्यन्ति प्राप्ना देशाधिकारितां ॥	

४६

तदोयसवकानाच्च वंशो भोच्यति नीवतं ।
तन्नामि प्रीयमाणा ये लोका वत्यन्ति तच ते ॥

70

७० सप्ततिमं गीतं ।

पापिरिपूणां विरुद्धं धार्मिकाणां प्रार्थना ।

वाद्यनियन्ते दातव्यं दायूदः स्मरणार्थकं गीतं ।

१

मामकोनपरित्राणं कर्तुमीश त्वमहसि ।

मामकोनोपकारार्थं त्वं त्वरत्वं परेश्वर ॥

२

मत्वाणान्तैषिलोकानां लज्जा त्रोडा च जायतां ।

पलायन्तां विवर्णाच्च मदनिष्टप्रिया जनाः ॥

३

ये मां वदन्ति हाहेति तेऽपयान्तु स्वलज्जया ॥

४

सर्वे त्वदर्थिनस्वत्त आनन्दनूज्जसन्तु च ।

त्वत्ताणमोदिनो नित्यं भाषन्तां जयतीश्वरः ॥

५

अहं दुःखी दरिद्रच्च मत्कृते त्वरयेश्वर ।

त्वं मे रक्षी सहायच्च मा चिराय परेश्वर ॥

71

७१ एकसप्ततिमं गीतं ।

परमेश्वर आश्रयप्रदणं ।

१

अद्धामि परेश त्वां खज्जितं न विधेहि मां ॥

२

त्वं खधर्मेण मां रक्तं ममोद्वारं कुरुत्व च ।

३

मह्यं कर्णं निधाय त्वं मम चाणं विधेहि हि ॥

४

भव मे वासगैलस्वं सर्वदा सुगमो मम ।

५

त्वं मत्वाणाविधातासि शैलो दुर्गच्च मे भवान् ॥

६

हे मदीयेश्वर त्वं मां दुष्टलोकस्य हस्ततः ।

७

दुर्घटस्य खलसापि पाणिभ्यस्य समुद्धर ॥

८

त्वं मदीयप्रतीक्षायाः स्थानं प्रभो परेश्वर ।

९

त्वमेवा ब्रत्यकालाङ्गि प्रत्याशाविषयो मम ॥

१०

आ कुक्त्वासकालाच्च त्वं मदीयावलम्बनं ।

त्वमेवा माटगर्भाच्च मम मार्गप्रदर्शकः ।	
त्वमेवोद्दिश्य निवच्च प्रशंसा क्रियते मया ॥	
चनेकैश्चित्तवन्मन्ये त्वन्तु मे दृष्ट आश्रयः ॥	७
पर्णमस्ति मदीयास्यं तावकीनप्रशंसया ।	८
त्वच्छोभायाः स्तवस्तेन क्रियते च निश्चन्तरं ॥	
मापसारय मां वृद्धं मा मां क्षीणबलं त्वज् ॥	९
यतो मत्वातिकूल्येन भाषन्ते मम वैरिणः ।	१०
मत्वाणान्तैषिनो लोका मिथः कुर्वन्ति मन्त्रणां ॥	
ईश्वरेणापि सन्त्वक्तम् अमुं धन्तुं प्रधावत ।	११
तदीयोद्धारकः कोपि नास्तीत्येव वदन्ति ते ॥	
हे ईश्वर भवान् मत्तो नहि दूरे ऽवतिष्ठतु ।	१२
मामकीनोपकाराय त्वं त्वरस्तु मदीश्वर ॥	
मदात्मनो विपक्षाणां लज्जा नाशस्तु जायतां ।	१३
निन्दापकीर्त्तिसञ्ज्ञाः स्यु र्ममानिष्टचेष्टकाः ॥	
अहं नित्यं प्रतीक्षिष्ये वर्द्धयन् ते महास्तवं ॥	१४
तावकीनस्य धर्मस्य त्वत्ताणास्य च वर्णना ।	१५
मामकीनेन वक्त्रेण सर्वदैव करिष्यते ।	
यतो हेतो र्मया कापि सङ्घान् नैवावगम्यते ॥	
प्रभोः परेणितुः शत्र्या करिष्याम्यहमागम ।	१६
धर्मं ते वर्षयिष्यामि केवलं धर्ममेव ते ॥	
ईश्वर बाल्यमारभ्य मां त्वमेवोपदिष्टवान् ।	१७
घट्य यावत् प्रकाशन्ते तवाच्चर्थाः क्रिया मया ॥	-
ईश्वर त्वं पङ्ककेषं मां वार्ड्यते नहि सन्त्वज् ।	१८
बलं ते चापयिष्यन्तम् एतत्कालिकमानवान् ।	
तावकीनप्रभावच्च सर्वान् उत्तरकालिकान् ॥	
हे ईश्वर तव यो धर्मः स त्वतीव समुद्रतः ।	१९
महन्ति तव कर्माणि तव कर्त्तुल्य ईश्वर ॥	
चतितीव्रान् बद्धन् स्त्रेशान् यस्तु मां समदर्शयः ।	२०
स एव त्वं पुनर्वारं मां हि सङ्गीवयिष्यसि ।	
क्षितेष्वाधःस्थेष्वेभ्यो मां पुनरुद्धमयिष्यसि ॥	
वर्द्धयस्य महत्त्वं मे भूयो मां सान्त्वयिष्यसि ॥	२१

- ११ नेवलाख्येन यन्वेण त्वाच्च स्तोष्याम्यहं तदा ।
त्वदीयां सत्यतामेव संस्तोष्यामि मदीश्वर ।
गास्यामि दोषयाहं त्वाम् ईश्वायेतः प्रविच राट् ॥
- १२ ग्रायतस्वां समुद्दिश्य ममैतचाधरदद्यं ।
त्वया मुक्तं भनस्यापि हर्षतादं करिष्यति ॥
- १३ मज्जिङ्कापि दिनं छत्वं धर्मं ते कीर्त्तयिष्यति ।
यत्रा लज्जामकीर्त्तिच्च प्राप्ता मेऽनिष्टचेष्टकाः ॥

72

७२ द्विसप्तितमं गीतं ।

खोटौषराजले भविष्यद्वाक्यं ।

सुलेमनुद्देश्यं गीतं ।

- १ हे ईश त्वं महीपालं सुविचारविधीन् दिश् ।
क्षितीशस्य कुमाराय स्त्रीयधर्मं प्रदेहि च ॥
- २ शासनं तव लोकानां स न्यायेन विधास्यति ।
सुविचारेण दीनानां तत्प्रजानाच्च पालनं ॥
- ३ तदानीच्च भविष्यन्ति धर्मस्त्रैव प्रभावतः ।
भूधराः कुदृशैलाच्च प्रजानां शान्तिवाहकाः ॥
- ४ दीनानाच्च प्रजानां स सुविचारं करिष्यति ।
निःखस्य सन्ततिं रक्षन् दुरात्मानच्च चूर्खयन् ॥
- ५ यावत् स्थास्यति सूर्यच्च यावच्चोभिष्यते विद्धुः ।
तावत् प्रभेष्यति तत्रः पुरुषाणां परम्परा ॥
- ६ यथा क्षिव्वदणे वृष्टिस्थासोऽवतरिष्यति ।
एषिवीसेचनार्थस्य धारापातस्य वा समः ॥
- ७ तस्य राजत्वकाले च प्रफुक्षिष्यति धार्मिकः ।
चन्द्रस्य स्थितिपर्यन्तं महाशान्तिर्भविष्यति ॥
- ८ सागरात् सागरं यावत् स राजत्वं करिष्यति ।
नदीमारभ्य मेदिन्याः प्रान्तान् यावच्च शासनं ॥
- ९ जानुपातं करिष्यन्ति तत्प्राक्तान्मरुवासिनः ।
क्षितिधूलीच्च लेक्ष्यन्ति सकलाच्चस्य वैरिणः ॥
- १० दीपानां तर्शिशादीनां भूपा दास्यन्युपायनं ।

प्रिवीयैच सिवीयैच वृपैरानेष्टे करः ॥	
तस्मै नमः करिष्यन्ति सकला भूमिपालकाः ।	१५
तस्य सेवां करिष्यन्ति सर्वजातीयमानवाः ॥	
यस्मात् समुद्रुतस्तेन दीनः खेदोक्तिमीरयन् ।	१६
मानवो दुर्दशापन्नो वर्जितस्चोपकारिभिः ॥	
दुर्गतच्च दरिद्रच्च मनुष्यं सोऽनुकम्पते ।	१७
निर्धनस्यापि प्राणानां परिचाणं करोति सः ॥	
दौरात्म्यात् पीडितत्वाच्च स तेषां मोचयत्यसून् ।	१८
तत्पात्राच्छेषितं तेषां महामूल्यच्च मन्यते ॥	
जीवन्तस्ते शिवीयच्च तस्मै दाख्यन्ति काच्चन् ।	१९
तद्विमित्तं करिष्यन्ति प्रार्थनाच्च निरन्तरं ।	
करिष्यन्ति च तस्यैव धन्यवादं दिने दिने ॥	
देशे पर्वतपृष्ठेषु बजपश्चं भविष्यति ।	२०
लिवानोनाटवीवच तद्वाच्यं दोलयिष्यति ।	
भूम्युत्पन्नदण्डानीव फुक्षिष्यन्ति पुरे नराः ॥	
तस्य नाम सदा स्थायि यावद् राजिष्यते रविः ।	२१
तावत् तदीयनामापि तेजोदृढिं गमिष्यति ।	
आश्रीः प्राप्तिष्व तेनैव मनुष्याणां भविष्यति ।	
तच्च धन्यं वदिष्यन्ति सर्वजातीयमानवाः ॥	

धन्यः प्रभुः परेशः स इखायलीय ईश्वरः ।	१८
च्छितीयः स एवात्मि सुमहाच्चर्यकर्मच्चत् ॥	
धन्यं भूयात् सदा तस्य नामधेयं महायणः ।	१९
कृतस्वं भूमण्डलं तस्य तेजसा परिपूर्णतां ॥	
तथास्तु । तथास्तु ॥	
यिश्यसुतस्य दायूदः प्रार्थनाः सम्पूर्णतां प्राप्ताः ॥	२०

---

७३ त्रिसप्तितमं गीतं ।

१ पापिलोकानां सुखं प्रतीर्थो १० तस्माः प्रतीकारथ ।

73

आसकस्य धर्मगीतं ।

- १ इस्यायेले हितैष्वेव शुद्धचित्तान् प्रतीश्वरः ॥
 २ किन्तु प्रायेण सज्जातं पादयोः स्खलनं मम ।
 ३ मदीयपादविक्षेपः कथचिन्न विश्व प्राचलत् ॥
 ४ यस्माद् एर्थमहं युभ्यः प्रान्ति पश्यन् दुरात्मनां ॥
 ५ मृत्युवे ते न बध्यन्ते तेषां स्थूलः कलेवरः ॥
 ६ मर्त्यवत् ते न ताप्यन्ते न लिङ्गयन्ते न रा इव ॥
 ७ तस्मात् तेषामहङ्कारो जायते करणभूषणं ।
 ८ ते च दौरात्यवख्येण कुर्वते खाङ्गवेष्टनं ॥
 ९ मेदोबाङ्गल्यतस्तेषां वहित्तिष्ठन्ति दृष्टयः ।
 १० तेषां मानससङ्कल्पाः सीमानञ्चातिष्ठे इते ॥
 ११ आचरन्तोऽभिमानं ते भायन्ते देषभावतः ।
 १२ दौरात्यसूचकं वाक्यम् औद्धत्येन वदन्ति च ॥
 १३ सर्गारोहि सुखं तेषां जिङ्गा चौणिविहारिणी ॥
 १४ ततो हेतोः प्रजात्स्य भास्यन्त्यत्र पराङ्माखाः ।
 १५ सज्जिलानि निपीयन्ते चातीव प्रचुराण्यं तैः ॥
 १६ ते च वाक्यं वदन्तीदं कथं विज्ञास्यतीश्वरः ।
 १७ सर्वेषामुपरिस्थित्य बुद्धिः किं काचनास्ति वा ॥
 १८ पश्यते दुर्जना नित्यं सुस्थाः सम्पत्तिवर्जकाः ॥
 १९ वथाकारि मया तर्हि निजचित्तस्य श्रोधनं ।
 २० दृथा निर्दीघतवतोये इस्तयोः च्छालनं मम ॥
 २१ यस्मान्नित्यमहं ताप्ये समर्थ्ये च प्रगे प्रगे ॥
 २२ ईदं गवाचं प्रभाषिष्ये कथामेनां वदन्नहं ।
 २३ अविश्वासो भविष्यामि तत्सन्तानान्वयं प्रति ॥
 २४ तद् बोद्धुमहमध्यायं महाया तद् वथाकरं ॥
 २५ ईशस्य धर्मधामानि प्राविश्यन्त मया यदा ।
 २६ तदा शेषदशा तेषां बोधगम्याभवन्मम ॥
 २७ स्थानेषु चिक्कणेष्वेव स्यापितास्ते नरास्त्वया ।

त्वया निपातितास्त्र खण्डखण्डं भवन्ति ते ॥	
कीदृगुच्छिन्नतां यान्ति निमिषैकेन ते नराः ।	१६
ते लुप्यन्ते महात्रासैः सर्वनाशं ब्रजन्ति च ॥	
यथा खप्रः प्रबुद्धेन तेषां मर्त्तिः प्रभो तथा ।	२०
त्वया जाग्रदवस्थायां सर्वधैवावमंस्यते ॥	
इत्यं मे या मनःपीडा या च चित्तस्य यातना ॥	२१
तया बालोऽहमज्ञानः पशुवच्चास्मि ते पुरः ॥	२२
नित्यमस्मि त्वया साक्षं धृतदद्वकरस्वया ।	२३
त्वं स्वमन्वेण मां नीत्वा अत्र्या पश्चाद् ग्रहीयसि ॥	२४
खर्गे मे कोऽस्मि एत्युच्च त्वत्समो नास्ति मे प्रियः ॥	२५
देहे चित्ते च मे च्छीये मच्चित्तस्य दृष्टाश्रयः ।	२६
नित्यस्थायी ममांश्च विद्यते स्वयमीश्वरः ॥	
यतः पश्य विनंद्यन्ति त्वत्तो दूरे स्थिता नराः ।	२७
तां व्यक्ताभिचरन्त त्वम् एकैकं चंसयिष्यसि ॥	
ईश्वरस्य तु सान्निधं मङ्गलोत्पादकं मम ।	२८
च्छहं प्रभोः परेशस्य समग्रहां समाश्रयं ।	
कर्मणां तस्य सर्वेषां वर्षनां कर्तुमिच्छुकः ॥	

74

७४ चतुःसप्ततितमं गीतं ।

१ मन्दिरविषयको विलापः १० ईश्वरे प्रार्थना च ।

आसफस्य ज्ञानसूचकं गीतं ।

किमर्थं नित्यमेव त्वम् अस्मान् गर्हयसीश्वर ।	१
निजक्षेत्रस्यमेषेभ्यः कोपामे धूममुत्क्षपन् ॥	
पूर्वकाले त्वया क्रीतां खकीयां समितिं स्मर ।	२
ऋग्यांश्च त्वया लब्धं सिद्धोनाद्रिं त्वयाश्रितं ॥	
चिरात् खण्डीकातेऽस्मिन्च गेहे यादार्पणं कुरु ।	३
धर्मधामनि सर्वं हि विनष्टं परिपश्यना ॥	
तत्र मेलनशालानां मध्ये गर्जन्ति तेऽरयः ।	४
चिक्कार्थं स्त्रीयचिक्कानि तत्र संस्थापयन्ति च ॥	

- ५ परशून् विपिने घोर ऊर्जमुत्थापयन्ति ये ।
तेषां दक्षच्छिदां तु ल्याः प्रकाशन्ते नरा इमे ॥
- ६ कुठारै मुद्गरैखापि साम्रतं युगपच्च ते ।
भजन्ति शित्यकर्माणि तच्चाणि हि सर्वशः ॥
- ७ त्वदीयधर्मधामानि वक्षिना दीपयन्ति ते ।
तव नाम्नोऽपि वासस्ते भूमिसाक्षत्य दूष्यते ॥
- ८ युगपत् तानि लोक्याम इत्युक्ता निजभानसैः ।
सर्वाण्यैश्वरवेशानि देशे ते दाहयन्ति हि ॥
- ९ न पश्यामः स्वचिक्रानि भाविवादी न शिष्यते ।
एतेषाच्चान्तवित् कोपि मथेऽस्माकं न विद्यते ॥
- १० हे ईश्व देविणा निन्दा कियत्कालं करिष्यते ।
सर्वदा च विपक्षेण तव नामावमस्यते ॥
- ११ हस्तो दक्षिणहस्तस्ते कुतः सङ्कोचते त्वया ।
वक्षसस्तं वहिष्कृत्य कुरु शत्रुविलोपनं ॥
- १२ आ पुरातनकालात् तु मम राजा त्वमीश्वर ।
युनः पुन र्महीमध्ये परिचाणविधायकः ॥
- १३ स्वीयपराक्रमेण त्वं तोयराणि द्विधाकरोः ।
सलिलाध्यक्षनामानां शिरोभज्ञस्त्वया कृतः ॥
- १४ लिखियाथनजन्तोऽच्च मूर्द्धानः खण्डितास्त्वया ।
भक्ष्यार्थं मरुवासिभस्त्वया दत्तच्च विग्रहः ॥
- १५ शैलं भित्त्वा त्वमुत्सञ्च जलस्तोतस्त्वया ।
युनः शोषितवांच्च त्वं तटिनी निवाहिनीः ॥
- १६ दिवसस्तावकीनोऽस्ति तावकीना च शर्वर्दी ।
दीपे दिवाकरस्यापि रुद्धिकर्त्ता त्वमेव हि ॥
- १७ वसुधायाच्च सीमानः सर्वे संस्थापिवास्त्वया ।
ग्रीष्महेमन्तकालानां त्वमेवासि विधायकः ॥
- १८ त्वया संसर्वतामेतत् परेशो निन्द्यते द्विषा ।
ज्ञानवज्जितया जात्या तव नामावमन्यते ॥
- १९ श्वापदे लोकभावे त्वं नार्पय खक्कलध्वनिं ।
स्वीयदीनप्रजानाच्च प्राणान् निवं न विसर ॥
- २० नियमं ते निरीक्षत्वं यमाद् भूमण्डलस्य हि ।

तिमिरेणावता देशः पूर्णाः क्रौर्यस्य वेष्मभिः ॥
न परावर्त्ततां क्लिष्टो नरखतोऽपि लज्जितः ॥ २१
लोकै दीनै दर्शितैश्च तव नाम प्रशस्यतां ॥
ईश्वर त्वं समुच्चिठ स्वविवादे वदस्व च ॥ २२
स्वर लदीयनिन्दाच्च ज्ञानहीनैः सदा छतां ॥
तावकीनविपक्षाणां निनादच्च न विस्मर ॥ २३
उद्भृत्यूर्ध्मआन्तं गर्जनं वैरिणां तव ॥

75

७५ पञ्चसप्ततिमं गीतं ।

ईश्वरस्य घन्यवाद उपदेशकथनच्च ।

वाचनियन्ते दातयम् अल्पस्हेतनामकस्वरुक्ताम् आसफन
छतं गानार्थकं धर्मगीतं ।

ईश्वर लत्सुतिं कुर्मो वयं कुर्मल्लव स्तुतिं ॥ १
समीपस्थच्च ते नाम ज्ञाप्यते ऽद्भुतकर्मभिः ॥
मया सत्समयं ग्राय्य न्यायं विचारयिष्यते ॥ २
लीयन्ते मेदिनी तस्याः सकलाच्च निवासिनः ।
स्तम्भानान्तु तदीयानां स्थायित्वं निच्छितं मया ॥ ३ सेला ॥
गर्विलोकानहूं वच्चिं यूर्यं मा भूत गर्विणः । ४
उच्चपङ्क्ता न जायध्वम् इति वच्चिं च दुर्जनान् ॥
निजपङ्क्तच्च युष्माभिरुर्ध्मसुभ्यतां नहि । ५
न वा वाक्यान्युदीर्थन्तां साहङ्कारशिरोधिभिः ॥
नैव सूर्योदयस्यानात् नैव सूर्यास्तदेशतः । ६
नैव शून्यमरुस्यानाद् उन्नतिः सम्भविष्यति ॥
यतो हेतो विचारस्य विधाता स्वयमीश्वरः । ७
एकं करोति नीचं स तदन्यच्च समुन्नतं ॥
तस्य परेषितु हस्ते विद्यते पानभाजनं । ८
द्वोभवे तच मयेन पूर्णं मिश्रितवस्तुना ।
तेन तत् प्रायितैः सर्वे दुर्जनैः क्षितिवासिभिः ।
कंसे स्थितं मलज्जापि परिलिङ्गं निपास्यत ॥
सदा चाहं नविष्यामि गायन् याकूव ईश्वरं । ९

१०

दुर्जनानाच्च पट्टाणि प्रच्छेत्याम्बिलान्यहं ।
धर्मिकसैव पट्टाणि समाप्त्यन्ति समुन्नतिं ॥

76

७६ पट्टसप्ततिमं गीतं ।

जयार्थमीचरीयगुणकीर्तनं ।

वायनियन्ते दातव्यम् आसफेन छतं गानार्थकं धर्मगीतं ।

१

सुविख्यातो यिष्ठदाख्ये देशे विद्यत ईश्वरः ।

२

नामधीयं महत् तस्य चेष्टायेलीयनीष्टति ॥

३

द्रव्यं तस्यात्ति शालेन वासस्यानं सियोनि च ॥

४

प्रभमं तेन तत्रैव वच्चतुल्यं शरासनं ।

५

पालकस्त्रहासच्च समरस्याखिलं बलं ॥ सेला ॥

६

तेजस्तीत्वं प्रतापी च चौरभूष्टदण्डादपि ॥

७

संहृता हि महानिद्रां यमु निर्व्वलचेतसः ।

८

सर्वेषामेव वीराणां बभूवुरवशाः कराः ॥

९

याकूवेश तवाक्षोशाद् रथा चन्द्राच्च निदिताः ॥

१०

त्वं भेतव्यस्त्वयि कुञ्जे त्वत्साक्षात् कोऽविष्टते ॥

११

तावकीनविचाराज्ञा सर्गतः आविता त्वया ।

१२

तेन पृथ्वी भयं प्राप्य निःशब्दा सम्भूत इ ॥

१३

यस्ताद् उत्थितवानोश्च विचारं कर्तुमुद्यतः ।

१४

सकलान् एथिवीक्षांच्च दीनान् सन्त्वास्यते हि सः ॥ सेला ॥

१५

त्वत्प्रशंसा तु मर्त्यानां क्रोधेनोत्पादयिष्यते ।

१६

चतिरिक्षच्च यः क्रोधः स त्वया परिभन्त्यते ॥

१७

प्रभवे परमेशाव युश्चाभिर्यत् प्रतिश्रुतं ।

१८

क्रियतां तस्य शोधोऽपि सर्वैस्तत्परिष्वेष्टकैः ।

१९

तं भयङ्गरमुदिश्यानीयतात्त्वेष्टोकनं ॥

२०

राज्ञां प्राणापहर्ता स भेतव्यस्त्वितीश्वरैः ॥

77

७७ सप्तसप्ततिमं गीतं ।

१ विपदः समये विलेपनं १० परमेश्वरे समाव्रयण्च ।

यिंदुधूनवर्गीयवाद्यनियन्ते दातव्यम् आसफस्य धर्मगीतं ।

ईशं प्रत्युच्छब्देन सदाक्रानं विद्धीयते । १

ईशं प्रत्युच्छब्दस्य मम वाक् तेन गृह्णतां ॥

मामकीनविपल्काले करोम्यन्वेषणं प्रभोः । २

यामिन्यां मे करः क्षिङ्ग्रो विदामं नहि गच्छति ।

मानसं मामकीनच्च सात्त्वनां नहि मन्यते ॥

ईशस्य स्वरणं कृत्वा क्रन्दनं क्रियते मया । ३

कुर्वतच्च मम धानम् अवसीदति मानसं ॥ सेला ॥

यामिन्यां नेत्रयुमं भे निजातो वार्यते त्वया । ४

उद्दिग्नेन मया वाक्यं गदितुं नहि शक्यते ॥

पूर्वदिनान्यनुधायन् वत्सरांच्च पुरातनान् । ५

यत्त्वाद्यं स्त्रियामि रात्रिकाले मया कृतं । ६

मनसा चिन्तयिष्यामि भद्रात्मालोचयिष्यति ॥

प्रभुनानन्तकालाय गर्हणं किं करिष्यते । ७

पुनश्चानुग्रहस्तेन नहि किं वाचरिष्यते ॥

तत्कारणस्य लोपः किं निवस्यायी भविष्यति । ८

युख्षानुक्रमं यावद् किं वा नन्द्यति तद्वचः ॥

ईश्वरस्य च किं जाता कृपाया अपि विस्मृतिः । ९

कुञ्जत्वाद् वा स्त्रकीयं किं वात्सल्यं स निरुद्धवान् ॥ सेला ॥

पञ्चादित्यं मया प्रोक्तं योऽयं व्याधि र्ममाभवत् । १०

सोऽपि सर्वोपरिस्थस्य दक्षहस्तस्य वत्सरः ॥

परमेशस्य कर्माणि चिन्तयिष्याम्यहं पुनः । ११

स्त्रियामि च प्राक्काले कृतास्तेनाद्युताः क्रियाः ॥

थास्यामि तेऽखिलं कर्म भावयिष्यामि ते क्रियाः ॥ १२

तदीयं वर्त्म है ईश पवित्रत्वेन श्रेमते । १३

अस्त्रदीशस्य तुल्यः को महान् विद्यत ईश्वरः ॥

ईश आचर्ष्यकर्मा तं व्यक्तप्रकृत्या जातिपु ॥ १४

निजबाड्डबलेन त्वं स्त्रकीया मुक्तवान् प्रजाः ।

याकूवस्यैव सन्तानान् यूषपस्य च वंशजान् ॥ सेला ॥
 १६ अव्यस्त्वा दृष्टवानीश त्वां दृष्टाव्यिरकम्पत ।
 १७ गम्भीराण्यपि वारीणि सन्ततान्यभवन् तदा ॥
 १८ अवर्द्धस्तोयमव्याणि मेघाच्छ्रद्धैरयन् ध्वनि ।
 १९ चतुर्दिक्षु व्यक्तीर्थन्त तावकीनश्चरा अपि ॥
 २० पर्यन्धमायत् त्वदीयस्य स्तनितस्य च गर्जनं ।
 धरादीप्यत विद्युद्धिरुद्धिआवेपतावनिः ॥
 २१ अर्णवे तव वर्त्मासोत् तव मर्गो महोदधौ ।
 २२ आसंच्चानुपलक्ष्याणि पादयो लक्ष्यानि ते ॥
 २३ मूसोहारोणयो हृस्तैः स्वप्रजा नयतोऽविवत् ॥

78

७८ अष्टसप्ततिमं गीतं ।

इखायेलीयलोकान् प्रतीश्वरस्य शासनम् आस्थ्यं कर्म च ।

आसफस्य ज्ञानसूचकं गीतं ।

१ भो भो लोकाः स्वजातीया बुथ्यर्थं प्रासनं मम ।
 २ अवग्नैः प्रतिगृह्णीत मम वक्त्रस्य भाषणं ॥
 ३ अहं दृष्टान्तवाक्येन व्यादास्यामि निजं मुखं ।
 ४ मया प्रयाहृदिष्यन्ते गृद्धार्थाः पूर्वकालिकाः ॥
 ५ यच्चुत्वा ज्ञायते इसामि र्निजतातै र्निवेदितं ।
 ६ तत् तेषामात्मजेष्वे व नापक्षोष्यामहे वर्यं ।
 ७ परेशस्य स्तवः शक्तिः व्रतास्तेनाद्दुताः क्रियाः ।
 ८ सर्वं हि भाविवंशायासामि र्निवेदयिष्यते ॥
 ९ याकूवान्यमध्ये स स्यापयामास प्रासनं ।
 १० इखायेलीयवंशे च स प्रास्त्वं विदधे तथा ।
 ११ बालान् विनयतैतस्मिन्निव्यादिक्षच्च नः पितॄन् ॥
 १२ तद् बुद्धा सोष्यमाणैस्तैः सन्तानै र्भाविवंशजैः ।
 १३ समुत्थाय स्वस्त्रनुभ्यस्तच्छास्त्वं कथयिष्यते ॥
 १४ ईश्वरं श्रद्धानाच्च न विस्मृतेशितुः क्रियाः ।
 १५ ते तदीयनिवेशानाम् आचरिष्यन्ति वश्यतां ॥

इत्थं ते न भविष्यन्ति निजतातगणोपमाः ।	८
पथभृष्टा च्याध्या वा लोका च्यस्थिरचेतसः ।	
अविश्वास्यखभावा वा मानवा ईश्वरं प्रति ॥	
इफयिमस्य सन्ताना धन्विनः शस्त्रपाणिनः ।	९
सङ्कुमस्यैव काले हि ते बभूवुः पराञ्जुखाः ॥	
ईशितु नियमच्चापि ते लोकाः न समाचरन् ।	१०
तस्य शास्त्रीयमार्गेऽपि गन्तुमासन् अनिच्छवः ॥	
अस्मरंस्ते क्रियास्तस्य खाच्चर्यास्तेन दर्शिताः ॥	११
कर्मातीवाद्युतं तेषां पितॄणां दृष्टिगोचरे ।	१२
छतं तेन मिसर्देशे सोयनस्यैव प्रान्तरे ॥	
स समुद्रं दिधा छत्वा तारयामास तान् खयं ।	१३
उद्भुत्यापयामास सलिलान्यपि राशिवत् ॥	
दिवा मेघेन छत्सायां रजन्यां वक्षितेजसा ।	१४
गन्तव्यं दर्शयन् मार्गं गमयामास तान् जनान् ॥	
मरुस्यानेऽपि तेनैव दिधा छत्वा शिलोच्चयान् ।	१५
ते गम्भीरार्णवस्येव बज्जतोयानि प्रायिताः ॥	
निष्क्रान्ताः सहितः शैलात् सुखुवुः सागरोर्मिवत् ॥	१६
तदा तस्य विरुद्धं ते पुनः प्राप्य समाचरन् ।	१७
पुनः सर्वोपरिस्थित्वं तत्र प्राकोपयन् भरौ ॥	
स्त्रीयलोभस्य शान्त्यर्थं भक्षस्य प्रार्थनेन ते ।	१८
ईश्वरस्य परीक्षाच्च चकिरे निजमानसैः ॥	
ईश्वरस्य विरुद्धं ते वाचमेनां वभाषिरे ।	१९
उपकल्पयितुं भोज्यं किं शक्तोतीश्वरो भरौ ॥	
पश्य तेनाहते शैले वारोणि प्राच्चवन् यथा ।	२०
सलिलानां प्रवाहाच्च विनिरक्तमिषु यथा ।	
किं तथैवाह्रदानच्च विधातुं तेन शक्यते ।	
स्त्रप्रजानां छते वा किं मांसं स रचयिष्यति ॥	
इति हेतोः समक्षाथ्यत् तच्छुत्वा परमेश्वरः ।	२१
याकूवस्य विरुद्धच्च कोपाम्रिः प्राज्वलत् तदा ।	
इस्तायेलो विरुद्धच्च रोषधूमः समुद्रतः ॥	
यस्मादीशे न विश्वस्य तत्त्वार्णं नाश्रयन्त ते ॥	२२

- २३ ते नादिश्येऽर्द्धगान् मेघान् योमद्वारं विमोच्य च ॥
२४ तेषु मात्राभिधं भव्यम् अवतार्यत् वृष्टिवत् ।
२५ गोधूमो गगनेत्यवल्लभ्यस्वादीयताद्ववत् ॥
२६ इत्यं विक्रमिणां भव्यम् एकैकेनोपभुज्यत ।
२७ स तेषां वृप्तिपर्यन्तं पादेयं प्राहिणोत् तदा ॥
२८ पुनस्तेन समुत्पाद्य पूर्ववायुं विहायसि ।
२९ समानीय खण्डक्या च दक्षिणाभिमुखानिलं ॥
३० अवतार्यन्त मांसानि तेषामुपरि धूलिवत् ।
३१ खगाः पञ्चविशिष्टाच्च सामुद्रसिकता इव ॥
३२ ते मध्ये शिविरं तेषां वासानां परितोऽप्यतन् ॥
३३ तेन ते भोजनं छत्रा महर्ती वृप्तिमाप्नुवन् ।
३४ इत्यं तेन समानिन्ये द्रव्यं तैरभिलिप्तिं ॥
३५ अभीष्टादनिवृत्तानां मुखेष्वेवामिषे स्थिते ।
३६ तेषां विरुद्धमीशस्य क्रोधः प्रादुर्बभूव हि ।
३७ तेषां मध्येतिपीनांच्च मारयामास मानवान् ।
३८ पातयामास चोत्कृष्टान् इस्तायेलीयवंशजान् ॥
३९ तथा सत्यपि तै भूयस्वक्ते तं प्रति पातकं ।
४० आचरद्विरविश्वासं तदीयाच्चर्यकर्मसु ॥
४१ तस्मात् स वासरांतेषां क्वययामास वाप्यवत् ।
४२ साध्वसेनैव तेषाच्च सादयामास वत्सरान् ॥
४३ यदाहन्यन्त ते तेन तदान्वैष्यंल्लमेव ते ।
४४ अकुर्व्यंच्च परावृत्ता ईश्वरस्य गवेषणं ॥
४५ तदानीमीश्वरोऽस्माकं विद्यते हि शिलोऽच्यः ।
४६ ईशः सर्वोपरिस्थित्य नस्तातास्तीति तेऽस्मरन् ॥
४७ तदा तच्चात्मुवन् वक्त्रैर्जिङ्काभिच्चावदन् प्रियं ॥
४८ किन्त्वन्तःकरणं तेषां नाभवत् तं प्रति स्थिरं ।
४९ न विश्वासेन वा तस्य नियमं ते समाचरन् ॥
५० सोऽनुकम्प्यपराधाच्च मुक्तिदो न विनाशकः ।
५१ तस्मात् संवारयामास निजकोपं पुनः पुनः ।
५२ न च प्रज्वलयामास पूर्णं क्रोधानलं निजं ॥
५३ इमे मांसमया यच्च गत्वा न प्रतिगच्छति ।

तस्य वायोः समाः सन्तीवेव तेन विचिन्तिं ॥	
कतिवारान् मरुस्याने तेऽवजन् तस्य वश्यतां ।	४०
निर्जने प्रान्तरे तस्य चामर्घमुदपादयन् ॥	
भूयो भूयच्च तेऽकार्षुरीश्वरस्य परीक्षणं ।	४१
इखायेलः पविचच्च राजानं तेऽवमेनिरे ॥	
तलकर्णं वैरितस्तेन मुक्ते र्घुच्च विसृताः ॥	४२
दर्शितानि खचिङ्गानि तेन मीसरनीष्टति ।	४३
खकीयाच्छर्घकार्याणि सोयनप्रान्तरेषु च ॥	
तत्रयाः सरितस्तेन रक्तस्तोतांसि चक्रिरे ।	४४
खनदीनाच्च तोयानि लोकैः प्रातुं न शेकिरे ॥	
प्रहिता मश्कास्तेन विददंशुच्च मानवान् ।	४५
प्रेषितास्तेन भेकाच्च तेषां नाशमसाधयन् ॥	
अर्पयामास कीटेषु तेषां शस्यधनानि सः ।	४६
फलानि अमजातानि शलभेष्यो ददौ तथा ॥	
पिलाभि नीशयामास स तेषां गोस्तनीलताः ।	४७
चाजघान तुषारैच्च तेषां सर्वानुदुम्बरान् ॥	
करकायां पशुस्तेषां ब्रजान् विद्युत्सु चार्ययत् ॥	४८
तान् प्रति प्रेषयामास निजक्रोधस्य चानलं ।	४९
कोषं रोषं विपत्तिच्चानिष्टानां दूतवाहिनीं ॥	
इत्यमेव खकेपार्थं मार्गं निर्भाय विस्तृतं ।	५०
तेषां प्राणान् क्वतान्ताय दार्तुं तेन न निष्टुतं ।	
मार्यामेव खयं तेषाम् अर्पयामास जीवनं ॥	
सर्वान् मीसरदेशस्यान् अग्रजान् चाजघान सः ।	५१
हामवंशीवदूष्यस्यान् बलेनायसरान् जनान् ॥	
पञ्चात् प्रस्थापयामास खप्रजा एडकानिव ।	५२
खलोकांच्च मरुस्याने गमयामास पालवत् ॥	
निर्विम्बं तेन नीतास्ते साधसं चक्रिरे नहि ।	५३
किञ्च विदेषिणस्तेषां क्वादयामास तोयधिः ॥	
स तु तान् प्राययामास खपुण्यावाससन्निधिं ।	५४
एनमूर्वीधरं क्रीतं तस्य दक्षिणपाणिना ॥	
स तेषामग्रतो लोकान् दूरीकथान्यजातिजान् ।	५५

तदेशस्याधिकारित्वं मानरज्ज्वा विभज्य च ।
 इस्यायेलान्वयांस्तेषां वासस्यानेष्वदासयत् ॥
 ५६ सर्वश्रेष्ठं तमोशं ते परीक्षाकोपयन् पुनः ।
 तदीयादेशवाक्यानि न समाचरितानि तैः ॥
 ५७ विमुखा वच्चयामासुले पूर्वपुरुषा इव ।
 शिथिलच्च धनु र्यदत् ते प्रचुच्युविरे तथा ॥
 ५८ ते स्वकीयभट्टगुणानैस्तं विरक्तच्च चक्रिरे ।
 स्वकीयप्रतिमाभिच्च क्रोधं तस्योदपादयन् ॥
 ५९ ईश्वरस्तु तदाकर्णं दोषयुक्तो बभूव हि ।
 इस्यायेलीयवंशे च तस्य जज्ञे महादृष्टा ॥
 ६० ततो हेतो नर्हैः सार्द्धं वसतस्तस्य यद् गृह्ण ।
 स तदेव परित्यज्य शीलुस्यं पटमन्दिरं ॥
 ६१ बन्दित्वे स्वबलं श्रोतो हस्ते च स्वश्रियं ददौ ॥
 आर्पयत् सप्रजाः खड्डे स्वाधिकाराय चाकुपत् ॥
 ६२ तेषां यूनोऽप्रसद् वक्त्रं र्युवत्यो यूहिरे नहि ॥
 ६३ याजकास्वासिना पेतु विंधवा अलयन् नहि ॥
 ६४ तदा प्रभु उजागारं भग्निद्रमनुष्यवत् ।
 गोस्तनीरसपानाद् वा हङ्कारकारिवीरवत् ॥
 ६५ स्वप्रदेविमनुष्याणां एषुदेशं प्रहृत्य च ।
 अपमानेन विवेन योजयामास तान् रिपून् ॥
 ६६ गर्हित्वा यूषफो दूष्यम् अतुद्देष्यिमान्वये ॥
 ६७ स वत्रे यिङ्गदावंशं सियोनाद्रिमभीमितं ॥
 ६८ निर्ममे च स्वप्रासादम् उन्नतान् भूधरानिव ।
 चिरकालनिमित्तं वा स्वेन हृष्टां महीमिव ॥
 ६९ स चाभिरोचयामास दायूदाख्यं स्वसेवकं ।
 तं समादाय मेषाणां शालाभ्योऽपजहार च ॥
 ७० इत्यं तं लन्धदाचीणां मेषीणामनुवर्त्तनात् ।
 समानीय स तस्मिन् हि याकूवाख्या निजाः प्रजाः ।
 इस्यायेलीयरात्रुच्च प्रालनाय समार्पयत् ॥
 ७१ स तु स्वचित्तशुद्धतात् प्रालयामास तान् जनान् ।
 हस्तयुग्मस्य दाच्याच चारयामास ताः प्रजाः ॥

७२ ऊनाशीतितमं गीतं ।

यिरुशालमविषये विलापः परमेश्वरं प्रति प्रार्थना च ।

79

आसपास्य धर्मगीतं ।

हे ईशं भिन्नजातीयाः प्राविश्न् विषयं तव । १
 प्रासादं तावकं पुण्यं मलिनं चक्रिरे च ते ।
 विदधुः प्रस्तराणां हि राशिवद् यिरुशालमं ॥
 कुण्डपांस्तव दासानां खगेभ्यो ददुरवत् । २
 लद्धूक्तानां वृणां मांसं वन्यजन्तुगणाय च ॥
 यिरुशालमि सर्वत्र तेषां रक्तच्छ तोयवत् । ३
 सुखाव नाकरीत् कोऽपि तेषामन्त्यक्रियां तदा ॥
 अभवाम वयं तस्मान्निन्दा निकटवासिभिः । ४
 हास्यास्पदानि तुच्छानि चतुर्द्विक्ष्यवृणामपि ॥
 हे परेश कियलालं नित्यं क्रोधं करिष्यसि । ५
 अभर्घस्तावकीनच्च प्रज्जलिष्यति वक्त्रिवत् ॥
 ये लोका भिन्नजातीयास्त्वां न जानन्ति सर्वशः । ६
 प्रार्थनां तव नामा ये न कुर्वन्ति विदेशिनः ।
 तेषामेवेष्टि स्त्रीयस्त्वया रोषोऽवतार्थतां ॥
 यतस्ते र्याकुवं यस्त्वा वसतिस्तस्य नाशिता ॥
 अस्तत्प्रवापराधांस्त्वं नो विरुद्धं न संस्तर । ७
 तावकीनानुकम्पास्मान् प्रतिगृह्णातु सत्वरं ।
 यतो हेतोरतिक्रीणा अभवाम वयं खलु ॥
 हे अस्त्रातरीश त्वं खनाम्नस्तेजसः कृते । ८
 अस्ताकं कुरु साहाय्यं स्त्रीयनामच्च हेतुतः ।
 विधायोङ्गारमस्माकम् अपराधान् क्षमस्त नः ॥
 अमीघामीश्वरः क्वेति ब्रूयुः कुतोऽन्यजातयः । ९
 त्वदीयसेवकानां यन्निष्ठां भुवि श्रोणितं ।
 बुध्यतां तत्यतीकारोऽस्त्राकाद् अन्यजातिभिः ॥
 वन्दिनः कानरोक्षिच्च त्वत्साक्षादुपतिष्ठतु । १०
 खमहावाङ्ना लोकान् मुमूर्षुस्त्वच्च धार्य ॥ ११

- ११ यथा तां निन्दयामासुरसदन्तिकवासिनः ।
त्वं तत्सप्तगुणं निन्दा तेषां क्रोडेऽप्य प्रभो ॥
१२ तत्प्रजात्तद् केदारे स्थिता नेषाच्च ये वयं ।
बयमेव प्रशंसां ते करिष्यामो निरन्तरं ।
स्तुतं ते वर्णयिष्यामः पुरुषानुक्रमं प्रति ॥

80

८० अश्वीतितमं गीतं ।

किञ्चदाचालवास् इच्छायेलवंशं प्रति विलाप ईश्वरं प्रति प्रार्थना च ।
वाद्यनियन्ते दातव्यं शोश्नेत्वामकस्त्रयुक्तम् आसफस्य
धर्मगीतं ।

- १ इस्त्वायेलीयवन्दस्य यूथचत् प्रतिपालक ।
मेषवद् यूषकोषस्य चारक त्वं निश्चामय ।
किञ्चित्प्रयोः समासीन त्वं खतेजः प्रकाशय ॥
२ इफुयोमस्य प्रत्यक्षं विन्यामीनस्य चायतः ॥
मिनशेष्व समच्चं त्वं निजशक्तिं प्रकाशय ।
आगत्य खयमस्माकं परिचार्यं कुरुत्व च ॥
३ हे ईश्वर त्वयास्माकं परावर्त्तिं विधाय हि ।
प्रसन्नं क्रियतां खास्यं चार्यं लप्यामहे तदा ॥
४ सैन्याधिक्षा परेण त्वं प्रजानां प्रार्थनां प्रति ।
कियलालं सकोपामे धूमसुदूरमयिष्यसि ॥
५ छान्नं नेत्राम्बुरुपं त्वं स्तलोकेभ्यः प्रयच्छसि ।
तान् पायथसि चाशूणि परिमाणातिगानि हि ॥
६ विवादविधयान् अस्त्रान् करोष्यासन्नवासिनां ।
उपहासच्च कुर्वन्त्यस्माकं विद्विष्यो मिथः ॥
७ सैन्याधीश त्वयास्माकं परावर्त्तिं विधाय हि ।
प्रसन्नं क्रियतां खास्यं चार्यं लप्यामहे तदा ॥
८ मिसर्देशात् समानीय त्वयैकां गोत्तनीलतां ।
दूरीक्षयान्यजातीयान् कृतं तस्या हि रोपणं ॥
९ त्वया तस्या निमित्तन्तु स्थाने निष्करणकीकृते ।

सम्यग् वर्धितमूला सा कृत्स्नं देशमपूपुरत् ॥		
समाच्छायन्त तस्याच्च छायया धरणीधराः ।	१०	
शाखाभिरीच्चरीयाच्च पादपा एरसाभिधाः ॥		
सा च महार्णवं यावत् स्वप्रसूनान्यवर्धयत् ।	११	
तथा महानदों यावद् व्यस्तृणोत् स्वीयपक्षवान् ॥		
किमर्थं साम्रतं तस्या वारणो परतिता त्वया ।	१२	
तस्मात् सा सकलैः पाञ्चै हृतपर्णा विधीयते ॥		
काननाच्च विनिर्गत्य वराहेण प्रमद्यते ।	१३	
नाश्वते खाद्यमाना च पशुभिर्वंचारिभिः ॥		
सैन्याधीश निवर्त्तस्व सर्गाद् दृष्टिं निपातय ।	१४	
चवलोक्याभिगच्छ त्वम् इमां ते गोक्त्वनीजतां ॥		
पक्षवं तव इस्तेन दक्षिणैव रोपितं ।	१५	
नन्दनं स्वनिमित्तच्च त्वयैव प्रबलीकृतं ॥	.	
सा लता वक्षिना दग्धा सम्युच्चिन्नतां गता ।	१६	
त्वयजाच्च विनश्यन्ति तव वक्षस्य गर्जनात् ॥		
अधितिष्ठतु ते इस्तो नरं त्वदक्षिणे स्थितं ।	१७	
न्वपुक्तं स्वनिमित्तच्च त्वयैव प्रबलीकृतं ॥	.	
तेन नापस्त्रियामो वयं त्वतः पराङ्मुखाः ।	१८	
जीवयासांसदास्माभिस्वन्नामा प्रार्थयिष्यते ॥	.	
सैन्याधीश परेष त्वं कृता नः परिवर्त्तनं ।	१९	
खं प्रसन्नोकुरुत्वास्यं चाणं लप्यामहे तदा ॥		

81

८१ एकाशीतितमं गीतं ।

१ चनुपहस्य निमित्तम् ईश्वरस्य धन्यवादं कर्त्तुम् आसफस्य विनयः
६ आजायहणस्य फलच्च ।

वाद्यनियन्ते दातयं गित्तीतनामकस्तरयुक्तम् आसफस्य गीतं ।

असुभ्यं बलदातारम् ईशं गानेन विष्टुत ।	१
याकूबोयेशमुद्दिश्य कुरुत्वच्च जयध्वनिं ॥	
युयं गातुं प्रवर्त्तच्चं कुरुतानकवादनं ।	२
वीणाष्ठापच्च सुआयं नेवलाख्यतैः सह ॥	

- १ यूथमस्मिन् शुभे मासि कुरुध्वं पृष्ठङ्गादनं ।
समये पूर्णचन्द्रस्य तस्मिन् नः पर्वेषो दिने ॥
- ४ इस्तायेलि तदादिष्टं याकूवेशस्य शासनं ॥
मिसर्देशस्य मध्येन यस्मिन् काले स निर्गतः ।
तदा स स्थापयामास तं विधिं यूषकान्वये ।
तस्मिन् देशे मयाआवि वाणी बोधातिगा मम ॥
- ६ मया विद्येजयाच्चक्रे भारः स्तन्धदयात् तव ।
प्रायतु भैरवकाम्भुक्तिं तावकीनकरावपि ॥
- ७ विपत्काले त्वयाह्नितस्त्वां समुद्भृतवानहं ।
वच्चमेष्वेषु प्रच्छम्भवाददां तुभ्यमुत्तरं ।
मिरीवाख्यपयस्तिन्यां चाकार्वं ते पश्यत्त्वां ॥ सेता ॥
- ८ हे मदीयप्रजावर्गं पृष्ठगु त्वामादिशाम्यहं ।
इस्तायेलान्वय त्वं मे वाक्यमादातुमहसि ॥
- ९ कच्चनेतरदेवोऽपि तव मध्ये न वर्ततां ।
कस्यापीतरदेवस्य पूजा मा क्रियतां त्वया ॥
- १० त्वत्भुः परमेशोऽहं मिसरात् त्वामुदानयं ।
खास्यं यादेहि सम्यक् त्वं मया तत् पूरयिष्यते ॥
- ११ किन्तु मे स प्रजावर्गो नाश्रीषोद् वचनं मम ।
इस्तायेलीयवंशस्य मयि सन्तुष्टवान् नहि ॥
- १२ तस्मात् स्तमनसां जाञ्चे ते लोका अर्पिता मया ।
सर्वे चाकुर्वताचारं स्त्रीयमन्त्वानुयायिनं ॥
- १३ मामकीनप्रजाभिच्चेत् समश्चेष्यत मे वचः ।
इस्तायेलीयलोकाच्चेद् आचरिष्यन् ममायं ॥
- १४ तूर्णं पर्यदमिष्यन्त तदा तेषां द्विषो मया ।
च्चहं तेषां विपत्तेषु चाकरिष्यं करार्पणं ॥
- १५ प्रत्यवः परमेशस्य ग्रावदिष्टं च तं प्रियं ।
च्चभविष्यदनन्तच्च लोकानां मम मङ्गलं ॥
- १६ च्चहं प्राभोजयिष्ये च गोधूमानुचमान् हि तान् ।
मधुनातर्पयिष्यच्च शैलादुत्पादितेन तान् ॥

८२ द्वाशीतितमं गीतं ।

विचारकान् प्रति तिरस्कारः ।

आसफस्य धर्मगीतं ।

३	अश्वरोयसमज्यायाम् अवतिष्ठत ईश्वरः ।	१
४	ईश्वराणां च मध्ये स विचारं विदधाति हि ॥	
५	अन्यादेन कियत्कालं यूयं विचारयिष्यथ ।	
६	कियत्कालच्च दुष्टानां पक्षपातं करिष्यथ ॥ सेला ॥	
७	दुर्गतं पिण्डहीनच्च सदिचारेण रक्षत ।	
८	दुःखिनां निर्धनानाच्च निर्दौषत्वं प्रघोषत ॥	
९	दीनं निःखच्च प्रोद्धृत्य कराद् रक्षत पापिनां ॥	
१०	अज्ञाना बुद्धिहीनाच्च भाग्यलीमे तमिस्तके ।	
११	मेदिन्या मूलवस्तुनि सकलानि चलन्ति हि ॥	
१२	मयोक्तमीश्वरा यूयं सर्वे श्रेष्ठस्य चात्मजाः ॥	
१३	अवश्यं मर्त्यवद् यूयं परलोकं गमिष्यथ ॥	
१४	यथा वा कञ्चनाथ्यक्षतया यूयं पतिष्यथ ॥	
१५	ईश्वर त्वं समुत्थाय विचारं जगतः कुरु ।	
१६	यस्मात् तवास्ति सर्वासां जातीनामधिकारिता ॥	

८३

८३ व्यशीतितमं गीतं ।

दुष्टरिपूणां विरहम् आसफस्य प्रार्थनं ।

आसफेन द्वतं गानार्थकं धर्मगीतं ।

१	ईश मा भव निःशब्द ईश मौनो न प्राप्य हि ॥	१
२	यक्तो हेतो र्विपक्षास्ते पश्य कुर्वन्ति गर्जनं ।	२
३	त्वाच्च द्विषन्ति ये लोकास्ते ब्रजन्युच्चमस्तकाः ॥	३
४	तत्प्रजानां विरहं ते कल्पयन्ति क्लं मिथः ।	४
५	गुप्तानां तव रमानाम् अहितं मन्त्रयन्ति च ॥	५
६	ते वदन्ति समायात लोक्यामस्तान् अशेषतः ।	६
७	इच्छायेलीयनामापि न संस्मारिष्यते युनः ॥	७
८	इदोभीयेभयेलीया मानवा दृष्ट्यवासिनः ।	८

६ मोयावीयमनुष्याच्च इजिरीयजना अपि ॥
 ७ गिवाख् अमोन् अमालेकः पिलेष्टी सोरवासिनः ।
 ८ इमे सर्वे ससौहार्दं कृतवन्तः कुमन्त्रणां ।
 ९ तवैव प्रातिकूल्येन नियमच्च न्यूपयन् ॥
 १० अशुरीयमहाराजस्तेषु चासच्यते दण्डं ।
 ११ लोटवंशीयलोकानां वाङ्गवत् सोऽभवत् खयं ॥ सेला ॥
 १२ तान् प्रथाचर ताटक् त्वं थाटक् मिदीयनं प्रति ।
 १३ याटक् सीषिरस्यावीनै प्रति वा कीशुनस्तटे ॥
 १४ तच्चैन्द्रारे विनष्टौ च भूम्याच्च सारतां गतौ ॥
 १५ एतेषां कुरु चाथक्कान् समान् ओरेवसेवयोः ।
 १६ यथा सेवहसत्युम्नौ तथैतेषां पतीन् कुरु ॥
 १७ यतस्तैरुक्तमीशस्य वासान् भेद्यामहे वर्य ॥
 १८ तान् मदीश कुरुद्वान्तान् वायुचालितनालवत् ॥
 १९ यथारखं यसेद् वर्ज्जिर्यथा लिह्वाद् मिशीन् शिखा ॥
 २० तदत् सचक्रवातेन त्वमेतान् अनुधाव हि ।
 २१ तान् विधेहि च सन्तत्तान् प्रचण्डेन सवायुना ॥
 २२ चदनानि च तेषां त्वम् अपमानेन पूरय ।
 २३ तदा गदेष्यिष्यन्ति ते त्वद्याम परेश्वर ॥
 २४ नो चेत्रियं सत्त्वज्ञास्ते भविष्यन्ति भयातुराः ।
 २५ त्रीडया च समाच्छब्दास्ते गमिष्यन्ति लुप्ततां ॥
 २६ तेन ज्ञास्यन्ति लोका यत् केवलस्त्वं परेश्वर ।
 २७ कृतस्याया अवनेः समाट् इतिनाम्ना प्रसिद्धिसि ॥

84

८४ चतुरशीतितमं गीतं ।

१ ईश्वरं मन्दिर आराधयितुमिच्छा ४ भजनाकारिणः सुखस्य वर्णनं ८ तत्-
सुखभोगाय प्रार्थनच ।

वायनियन्ते दातर्यं गित्तीतनामकस्वरयुक्तं कोरहोयवंशस्य गोतं ।

१ कीटक् प्रियास्तवावासाः सैन्याथक्ष परेश्वर ॥
 २ प्राङ्गणानि परेशस्याकाङ्क्ष्य सीदति मे मनः ।
 ३ अमरेश्वरमुद्दिश्य नदतो हृत् तनुच्च मे ॥

प्राप्तो हि पक्षिणा गेहः स्वनीडस्वातकेन च । १
 शावकानां निधानार्थं त्वदीया रव वेदयः ।
 परेण वाहिनीनाथ मम राजन् भमेश्वर ॥

त्वद्देहवासिनो धन्यात्म्वां स्तोष्यन्ति पुनर्च ते ॥ सेला ॥ २
 धन्यात्मे मानवा येषां शक्तिस्त्वयेव विद्यते । ३
 ऋजुमार्गस्त्रूपाणि येषां चित्तानि सन्ति च ॥
 अशुदरौं तरन्तस्ते तां कुर्वन्ति जलाशयं । ४
 सरोवराच्च श्रोभन्ते दृष्टिजातेन तेज सा ॥
 वर्धमानाः सदा शक्त्या भवन्त्यग्रसराच्च ते । ५
 प्रेषे सियोनि चैकैकः प्राप्नोतीशस्य दर्शनं ॥

सैन्याधक्ष परेण त्वं मदीयां प्रार्थनां पूर्णु । ६
 क्रियतामवधानश्च त्वया याकूव ईश्वर ॥ सेला ॥
 हे अस्तपालकेष त्वं कुरुष्वाच निरीक्षणं । ७
 राज्ञस्त्वयाभिषिक्तस्य वदनच्चावलोकय ॥
 श्रेष्ठं दिनसहस्रेभ्यो दिनमेकं तवाङ्गने । ८
 यापवेष्मसु संवासादृ ईश्वरस्यैव मन्दिरे ।
 द्वारिवत् परिचर्यापि महं हि रोचतेऽधिकं ॥
 यस्मात् प्रभुः परेणो यो भास्तरः फलकच्च सः । ९
 प्रसादच्च महत्त्वच्च परमेणः प्रयच्छति ।
 स रजाच्चारिलोकानां किञ्चित् द्वेषं न सङ्गुते ॥
 नरत्वामात्रितो धन्यः सैन्याधक्ष परेश्वर ॥ १०

—

११

85

८५ पच्चाशोनितमं गीतं ।

पारमार्थिकसम्यदा निमित्तस्तीयरुं प्रति प्रार्थनं तद्विमित्तस्तीयरे प्रत्याशनच्च ।

वाद्यनियन्ते दातव्यं कोरहवंशस्य धर्मगीतं ।

पूर्वमासीः प्रसद्रस्त्वं स्तीयदेषो परेश्वर । १
 अन्वयं याकूबीयच्च दासत्वात् पर्यमूर्धः ॥
 त्वया स्तीयप्रजानाच्च दोषो दूरीकृतस्तदा । २
 सर्वमेव स्वलोकानां पापमाच्छादितं त्वया ॥ सेला ॥
 तदानीं श्रमयित्वा च निजक्रोधमश्वेषतः । ३

त्वं खकोपानलस्त्रैव चण्डतातो न्यवर्त्तयाः ॥
 ४ अस्त्राणांकदीप्तं त्वं परावर्त्तत्वं नः प्रति ।
 अस्मान् प्रति निजामर्घम् अधुनापि निवर्त्तय ॥
 ५ त्वमस्मान् प्रति किं कोपं निवासेव करिष्यसि ।
 किं रक्तिष्यसि खकोधं पुरुषानुक्रमं प्रति ॥
 ६ परावृत्य त्वमस्मान् किं नहि सज्जीवयिष्यसि ।
 तत्त्वः खीयप्रजानान्तु हर्षं उत्पत्यते तदा ॥
 ० हे परेष्ठ त्वमेवास्त्रान् खप्रसादं विदर्शय ।
 तत्त्वं जातं परिचाण्म् अस्त्रभ्यं दीयतां त्वया ॥
 ८ वच्यति प्रभुर्दीप्तो यत् मया तच्छ्रेष्यते वचः ।
 यस्मात् खीयप्रजानाच्च खसाधूनाच्च मङ्गलं ।
 स गदिष्यति ते किन्तु न पुन यान्तु मृष्टतां ॥
 ९ तद्वक्तानां समीपस्यं तत्परिचाणमत्ति हि ।
 अस्माच्चनपदे तस्माद् अधिष्ठास्यति गौरवं ॥
 १० मिलनच्च करिष्येते करुणासत्यते मिथः ।
 परस्परं करिष्येते धर्माः श्रान्तिच्च चुम्ननं ॥
 ११ प्ररोक्ष्यत्वनौ सत्यं खर्गाद् धर्मोऽवभास्यति ॥
 १२ परेष्ठो दास्यति चेमं भूर्नः शस्यच्च दास्यति ॥
 १३ धर्मो यास्यति तस्याये पदाभ्यां वर्त्म कल्पयन् ॥

86

८६ षडशीतितमं गीतं ।

दायूदः प्रार्थनं ।

१ हे परेष्ठ त्वयाकर्ण्य दीयतां मह्यमुक्तरं ।
 यतो हेतोरहं दोगो दरिद्रच्च भवामि हि ॥
 २ अभिरक्ष मम प्राणान् यतोऽहमस्मि पुण्यवान् ।
 हे मदीप्तं निर्ज दासं त्वं चायस्त्वदाश्रितं ॥
 ३ प्रभो मामनुकम्यत्वा माङ्गयेऽखिलं दिनं ॥
 ४ खीयदासस्य चित्तं त्वं हर्षयुक्तां विधेहि च ।
 यस्मात् त्वां प्रत्यहं चित्तम् उन्नयामि हि हे प्रभो ॥

प्रभो त्वमेव सद्गावः क्षमायुक्तच्च विद्यसे ।	५
यावन्तस्याङ्गयन्ति त्वां तान् प्रति त्वं क्षपानिधिः ॥	६
प्रार्थनां मामकीनां त्वं हे परेश निश्चामय ।	७
क्रियतामवधानच्च मम खेदोक्तिपु त्वया ॥	८
त्वामाङ्गये विपल्काले त्वं मे दातासि चोत्तरं ॥	९
हे प्रभो नास्ति देवानां मध्ये कोऽपि त्वया समः ।	१०
नैव कर्माणि विद्यन्ते तुत्यानि कर्मणां तव ॥	११
त्वत्सृष्टाः सर्वजातीया उपस्थाय तवाग्रतः ।	१२
हे प्रभो त्वां प्रणस्यन्ति लोक्यन्ति तव नाम च ॥	१३
महांस्वाङ्गुतकर्मा त्वम् अद्वितीयस्वमीश्वरः ॥	१४
परमेश स्वमार्गं त्वं मां दर्शयितुमर्हसि ।	१५
यतोऽहमभिवाङ्गामि सत्यमाचरितुं तव ।	१६
तव नामो भयाय त्वम् एकाग्रं कुरु मे मनः ॥	१७
सर्वान्तःकरणेन त्वां लोक्ये मदीश्वर प्रभो ।	१८
चनन्तकालपर्यन्तम् अर्चयिष्यामि नाम ते ॥	१९
यतस्त्वदीयकारणं सुमहूर्त् वर्तते मयि ।	२०
अथःस्यात् परलोकाच्च मत्वाणा उद्गुतास्वया ॥	२१
ईश मत्वातिकूल्येन समुत्तिष्ठन्ति गर्विणः ।	२२
दुर्वचानां समाजच्च प्राणान्तं मम चेष्टते ।	२३
न स्यापयन्ति ते लोकास्वां खोयदृष्टिगोचरे ॥	२४
किन्तु प्रभो दयालुस्वम् अनुग्राहक ईश्वरः ।	२५
सहिष्युञ्च महान् प्रीत्या सत्यलेनापि विद्यसे ॥	२६
अतो मह्यं परावृत्य करणां कुरु मां प्रति ।	२७
एतस्मै निजदासाय देहि खोयपराक्रमं ।	२८
खोयदासीसुतस्यैव परिचागं विधेहि च ॥	२९
कुरु मां प्रति चाचारं शुभलक्षणरूपकं ।	३०
तद् दद्वा प्रत्यपिष्यन्ते सकला देविणो मम ।	३१
यतो मां परमेश त्वम् उपकृत्याभ्यसान्त्वयः ॥	३२

८७ सप्तशोतितमं गीतं ।

सप्ताङ्गीयप्रशंसनं ।

कोरहीयवंशेन छतं गानार्थकं धर्मगीतं ।

१ पर्वतेषु पवित्रेषु विद्यते तस्य निर्मितिः ॥

२ परमेशः सियोनस्य द्वारेषु प्रीयते यथा ।

३ याकूवः सर्ववासेषु स न समीयते तथा ॥

४ उच्चन्ते स्नान्यवाक्यानि हे ईशस्य पुरि त्वयि ॥ सेला ॥

५ रहवं वाविलच्छाहं गणयामि खमित्रवत् ।

६ पिलेष्टो सोरकूशौ च पश्येमे तत्र जज्ञिरे ॥

७ सियोनाख्यपुरीच्छाधि वाक्यमेतद् गदिष्यते ।

८ शष लोको नदीउभौ च तस्या मध्येऽभ्यजायत ।

९ खयं सर्वापरिस्त्रख्य सुखिरां विदधाति तां ॥

१० जातिलेखनकाले च गणनां परमेश्वरः ।

११ करिष्यतीटशों पश्य तत्रायं जन्म खब्यवान् ॥ सेला ॥

१२ गायका वादकाच्चापि वदिष्यन्ति कथामिमां ।

१३ अस्माकं सकला उत्सा विद्यन्ते उभ्यन्तरे तव ॥

८८ अष्टशोतितमं गीतं ।

मुरूर्वुलोकस्य प्रार्थनं ।

कोरहवंशेन छतं गानार्थकं धर्मगीतं । वाद्यनियन्ते दातव्यं मह-
लतलियन्नोतनामकखरयुक्तम् इवाहीयहेमनस्योपदेशगीतं ।

१ हे मदीयपरिचातरीश हे परमेश्वर ।

२ दिवा करोमि खेदोक्तिं निशायाच्च तवायतः ॥

३ प्रार्थना मामकोना हि त्वदीयगोचरीभवेत् ।

४ मामकीनार्चसावे त्वं निजकस्त्री निधेहि च ॥

५ पूर्णाः क्लेशै र्भम प्राणाः प्रेत्यासन्नाच्च मेऽसवः ॥

६ गर्वेऽवरुद्धलोकानां मध्ये गणेऽहमस्मि हि ।

७ शक्तिहीनमनुष्यस्य समानस्य भवाभ्यहं ॥

८ विश्वष्टो वा प्रमीतेषु हतेष्ववटशायिषु ।

न सूतेषु त्वया भूयः वियुक्तेषु करात् तव ॥ १
 निहितोऽहम् गर्त्तुद्यो गम्भीरे तमसि त्वया ॥ २
 तव कोपेन चाक्रान्तः लिख्ये सर्वैस्त्वोर्मिभिः ॥ सेला ॥ ३
 त्वं दृरीकृत्य बन्धुनां गर्हणीयं करोषि मां ॥ ४
 अवरुद्धम् विद्येऽहं निर्यातुं पास्यामि न ॥ ५
 दुःखेन द्वीणनेत्रोऽहम् आङ्गयाम्यखिलं दिनं ॥ ६
 खरवेण परेश त्वां हस्तौ तुभ्यं प्रसारयन् ॥ ७
 मृतान् प्रति किमाञ्चर्थं कर्म कारिष्यते त्वया ॥ ८
 प्रेता वा किं समुत्थाय करिष्यन्ति तव सुतिं ॥ सेला ॥ ९
 लोकाः किं वर्षीयिष्यन्ति तत्कारुण्यं श्रवाटे ॥ १०
 सव्यतां तावकीनां वा सर्वनाशस्य वेशमनि ॥ ११
 तिमिरे किं तवाञ्चर्थं कर्म केनापि भोत्यते ॥ १२
 किं वा ते भोत्यते धर्मस्तत्र विस्मृतिनीश्वति ॥ १३
 अहन्तु त्वां समुद्दिश्य परमेश्वर दोदिमि ॥ १४
 उपस्थास्यति प्रातस्य त्वामियं प्रार्थना मम ॥ १५
 हे परेश किमर्थं त्वं मत्राणान् परिगर्हसे ॥ १६
 किमर्थं निजवक्त्राच्च मत्तः प्रच्छाद्यते त्वया ॥ १७
 बाल्यकालादहं दुःखो मृतकल्पो भवामि च ॥ १८
 तव भीषणभाराच्च नैराश्यं जायते मम ॥ १९
 तत्कोपेन समाच्छ्रद्धं तत्त्वासा नाश्यन्ति मां ॥ २०
 वेष्टन्ते च जलानीव ते मानेव निरन्तरं ॥ २१
 ते सर्वे मां चतुर्दिक्कु परिगच्छन्ति सङ्घाशः ॥ २२
 सुहृदं धियबन्धुच्च त्वं मत्तोऽदवयः खलु ॥ २३
 अन्यकारात् किमन्यो हि मदन्धुरवशिष्यते ॥ २४

89

८९ ऊननवतितमंगीतं ।

१ आभाषः ५ परमेश्वरस्य गुणकीर्तन १९ दाशूदं प्रतोश्वरस्य प्रतिज्ञा २० दुःखे
 विलापः ४६ प्रार्थना च ।

इत्याहीयैथनस्य ज्ञानसूचकं गीतं ।

गास्यामि परमेश्वरस्य बज्जरुपां कृपां सदा ।

अहं स्वकीयवक्त्रेण पुरुषानुक्रमं प्रति ।
 मानवान् ज्ञापयिष्यामि तव विश्वास्यतां प्रभो ॥
 १ सयोक्तं सर्वदा स्थायि कृपामन्दिरमेधते ।
 व्यामन्येव स्थापिता चाल्लि निजविश्वास्यता त्वया ॥
 २ खाभिरुचितलोकेन सह मे नियमः कृतः ।
 निजदासस्य दायृदः कृते दिव्यमकारि च ॥
 ३ अहमेव विधास्यामि तव वंशं सदा स्थिरं ।
 पुरुषानुक्रमं यावद् दृढं सिंहासनस्ते ॥ सेला ॥
 ४ परमेश तवास्थ्यं कर्म सर्गं प्रशंस्यते ।
 पवित्राणां सभायास्य मध्ये विश्वास्यता तव ॥
 ५ उपमेयः परेशेन को जनो विद्यते दिवि ।
 ईशसन्तिमध्ये वा कः समानः परेशितुः ॥
 ६ पवित्राणां सभामध्येऽतीव भेतव्य ईश्वरः ।
 यावन्तस्तच्च वेष्टने तेषां सोऽल्लि भयङ्करः ॥
 ७ तव को विद्यते तुत्यः सैन्याधीश परेश्वर ।
 परमेशः पराक्रान्तः सविश्वास्यतयावृतः ॥
 ८ आधिपत्यं करोषि त्वं सागरस्याभिमानिनः ।
 तदीयोच्चतरक्षणाणां प्रान्तिं त्वं विदधासि च ॥
 ९ रहवस्य त्वया चूर्णो यथा मर्त्येऽसिना हतः ।
 देविशास्य विकीर्णास्ते बलिना तव बाझना ॥
 १० खर्गं एव त्वदीयोऽन्ति त्वदीयास्ति च मेदिनी ।
 विश्वं तत्पूरुषास्त्रापि सर्वं संस्थापितं त्वया ॥
 ११ उत्तरा दक्षिणा चोभे ह्रस्वज्येतां त्वया दिशौ ।
 हर्षात् तावोरहर्माणौ तव नाम्नैव गायतः ॥
 १२ तावकीनस्य यो बाझः स पराक्रमसंयुतः ।
 शक्तिमान्तव पाणिस्य प्रोच्छस्ते दक्षिणः करः ॥
 १३ धर्मन्यायौ हि विद्यते मूले सिंहासनस्य ते ।
 करुणा सत्यता चेमे त्वत्पुरस्ताद्ब्रिगच्छतः ॥
 १४ धन्यां बदामि तां जातिं या जानाति जयध्वनिं ।
 परमेश त्वदास्यस्य दीप्तौ लोका ब्रजन्ति ते ॥
 १५ आनन्दं तव नाम्नैव ते कुर्वन्त्यखिलं दिनं ।

तावकीनेन धर्मेण चाप्रवर्ज्ञि समुद्भवति ॥	१७
यतो हतोस्त्वमेवासि प्रोभा तेषां बलप्रदा ।	
स्वप्रसादेन नः पृष्ठां त्वं करोषि समुद्भवत ॥	
यस्माद् यः फलकोऽस्माकं स एवास्ति परेण्शितुः ।	१८
इच्छायेतः पवित्रस्य राज्ञा दासोऽस्ति नो वृपः ॥	
तदा स्वसाधुलोकां स्वम् आलप्येत्यमभाषथाः ।	१९
उपकारस्य भारो हि मया वीरे समर्पितः ।	
प्रजानां मध्यतो वृत्वा नरस्त्रोच्चीकृतो मया ॥	
मामकीनमिमं दासं दायूदं लब्धवानहं ।	२०
तमेव स्त्रीयतैलेन पवित्रेणाभिषिक्तवान् ॥	
स्थिरस्तस्य सहायस्य मम हस्तो भविष्यति ।	२१
तमेव मम बाह्यस्य बलवन्तं करिष्यति ॥	
नोपद्रोष्यति तं देषी न तं लोक्यति दुर्जनः ॥	२२
तस्याये चूर्संयिष्यन्ते मया तत्परिपन्थिनः ।	
मया समाहनिष्यन्ते सकलास्तस्य वैरिणः ॥	
स्यास्यतस्तेन सार्जन्त्वं दया विच्छास्यता च मे ।	२४
उन्नतं मम नाभ्ना च तस्य पृष्ठां भविष्यति ॥	
मत्साहायेन हस्तं स धुनोनायेऽपर्यिष्यति ।	२५
स्त्रीयदक्षिणपाणिच्च तटिनीषु निधास्यति ॥	
मम तातस्वमेवासि त्वमेवासि मदीश्वरः ।	२६
त्वं मम चागादः शैल इत्याङ्गास्यति मां हि सः ॥	
युनस्वाहं करिष्यामि तमेव च्येष्टमात्मजं ।	२७
उपर्युपरि सर्वेषां वृपाणां चितिवासिनां ॥	
तं प्रत्यनन्तकालार्थं रक्षिष्यामि त्रृपां मम ।	२८
तेन स्यास्यति सार्जन्त्वं निष्वलो नियमो मम ॥	
मया तदीयवंशस्य निव्यस्यायो विधास्यते ।	२९
तस्य सिंहासनस्त्रापि व्योमवद् दीर्घकालिकं ॥	
मम शास्त्रं परिव्यज्य राजनीतिं विहाय च ।	३०
तदीयपुत्रपौत्राच्चेद् विलम्बेन् विधीन् मम ।	३१
च्छानां मामकीनानां न कुर्युः परिपालनं ॥	
तद्विं दास्यामि दण्डेन तेभ्यो दुष्कर्मणः फलं ।	३२

- प्रहारै पराधस्य करिष्यामि च शासनं ॥
४४ नाहं निवर्त्यिष्यामि तस्मात् खीयमनुग्रहं ।
निजविश्वास्यतायाच्च न करिष्यामि वच्चनं ॥
४५ नियमो मामकीनश्च नहि लङ्घिष्यते मया ।
निर्गतं यन्मोषाभ्यां तत्र कारिष्यतेऽन्यथा ॥
४६ शपथो हि मयाकारि खपविचतया सक्त ।
दायूदं प्रति तत्राहं न भविष्याम्यसत्यवाक् ॥
४७ सर्वदा वर्त्मानश्च तस्य वंशो भविष्यति ।
तस्य भजासनं स्थाता भत्साक्षाद् भास्त्रोपमं ॥
४८ चन्द्रवत् तत् सदा स्थास्तु तत्साक्षी नियतो दिवि ॥ सेला ॥
४९ निराकुर्वन् विरक्तस्वं सामिषिकाय कुप्यसि ॥
५० खदासस्य पर्णं भित्त्वा उजं धूलौ विकृत्व च ॥
५१ सकला वारणीस्तस्य क्षिद्रयुक्ताः करोषि हि ।
तस्य दुर्गाणि शङ्काया वसतो विदधासि च ॥
५२ तत्रायाः पर्यिकाः सर्वे तस्य द्रव्यं हरन्ति हि ।
निन्दास्पदच्च मन्यन्ते तं तदासन्नवासिनः ॥
५३ त्वया तदीयशङ्कणाम् उन्नता दक्षिणाः कराः ।
५४ देषिणः सकलास्तस्य हर्षयुक्ताः कृतास्त्वया ॥
५५ भक्ता तस्यासि वच्च स त्वयाकार्यस्थिरो रणे ॥
५६ तस्य श्रोभां त्वया लुप्ता क्षिमं सिंहासनं भुवि ॥
५७ तथा फ्रासितकौमारः स त्वया लज्जयावृतः ॥
५८ परमेश कियत्कालं गुप्तः स्थास्यसि सर्वदा ।
५९ कियत्कालच्च कोपस्ते प्रज्ञलिष्यति वक्षिवत् ॥
६० स्मर मां कीटगस्यास्तु ममायुक्तेति चिन्तय ।
किमर्थं नरसन्तानाः सर्वे रुषा मुधा त्वया ॥
६१ कुच जीवति मर्त्यः स मरणं न निरीक्ष्य यः ।
खपाणान् परकालस्य हस्ताभ्यामुद्गरिष्यति ॥ सेला ॥
६२ हे प्रभो कुच विद्यन्ते वरास्ते पूर्वकालिकाः ।
६३ खसत्येन त्वया शक्ता दायूदे हि प्रतिश्रुताः ॥
६४ प्रभो त्वद्गुब्बर्गस्य निन्दां सर्वां खमर्हसि ।
६५ सज्ज्यते सा मया ज्ञोडे बलवज्जातिभिः कृता ॥

तया निन्दितवन्तस्य देविण्णस्ते परेश्वर । ५१

राज्ञस्वदभिषिक्तस्य पादचिङ्गानि निन्दया ॥

चनन्तानेहसं व्याप्य धन्यो भूयात् परेश्वरः ॥

तथास्तु । तथास्तु ॥

90

९० नवतितमं गीतं ।

१ मनुष्याणामसारत्वं ११ ईश्वरे मङ्गलाय प्रार्थना ।

ईश्वरीयत्वोक्तस्य मूससः प्रार्थन ।

प्रभो त्वमाश्रयोऽस्माकम् आपौरुषपरम्परं ॥ १

यदा शैला अनुत्पन्ना भूर्जगच्च न निर्मितं । २

आ तत्कालात् त्वमेवास्याद्यनन्तक ईश्वरः ॥

मर्द्यास्वया परावर्त्य विधीयन्ते हि चूर्णवत् । ३

नरजाः परिवर्त्तध्वम् इति वाग् ईर्यते त्वया ॥

त्वदृष्ट्यै वर्षसाहस्रं गतह्योदिवसोपमं । ४

रात्रेरेकेन यामेन समानं प्रतिभाति वा ॥

त्वयैव खाय्यमाणो हि सप्रतुल्योऽस्ति मानवः । ५

प्रातःकाले विकारं स ठणवत् परिगच्छति ॥

प्रातःकाले प्रफुल्लः स विकारमधिगच्छति । ६

सायद्वाले परिच्छिन्नः शुक्लतां प्रतिगच्छति ॥

यस्मात् त्वदीयकोपेन क्षीणतां ग्राम्प्रमो वयं । ७

तावकीनादमर्धाच्च वयं पर्युदिजामहे ॥

अस्मदीयापराधांस्त्रं निदधासि स्वसमुखे ।

अस्माकं गुप्तपापानि स्त्रीयवत्त्रास्य तेजसि ॥

यस्माद्वा दिवसाः सर्वे त्वलोपादतियन्ति हि । ८

सङ्कल्प्या इव चास्माभि र्याप्यन्ते निजवत्सराः ॥

अस्मदीयायुषो मानं सप्ततिः सन्ति वत्सराः । ९

अश्रीतिवर्षमानं चेद् भवेदायुर्भव्याबलात् ।

तर्हि तस्यापि या शेभा सा सकण्टकदुर्ध्वा ॥

इत्यं प्रचालितास्तूर्णं वयं दूरं डयामहे ॥

तावकीनस्य कोपस्य ग्रावत्यं केन बुध्यते । ११

याद्वग् आदरणीयत्वं तव क्रोधोऽपि तादप्तः ॥
 १९ त्वमस्तान् स्वदिनानां तां गणनामभिश्चक्ष्य ।
 स्वमनांसि यथा सर्वे ज्ञानं नेष्टामहे वर्यं ॥
 २० परमेश निवर्त्तस्व कतिकालं विलम्बसे ।
 त्वथा स्वकीयदासेषु चानुकम्पा विधीयतां ॥
 २१ प्रातःकाले त्वमेवास्तान् स्वप्रसादेन तर्पय ।
 यावज्जीवं प्रफुल्लाच्च नन्दिष्यामो वर्यं ततः ॥
 २२ त्वत्तो नः ल्लेषभोगस्य दिनानामनुसारतः ।
 दुःखदर्शनवर्षाणां साम्याचास्तान् प्रहृष्यत्य ॥
 २३ तावकीनेषु दासेषु तव कार्यं प्रकाशतां ।
 त्वदीयो महिमा तेषां सन्तानेषु च दृश्यतां ॥
 २४ असत्यभैः परेष्टस्य श्रेभासास्वधितिष्ठतु ।
 असद्ब्रह्मैः कृतं कर्म त्वं स्थिरीकुरु नः कृते ।
 कृतं यन्नः करैः कर्म तत् त्वमेव स्थिरं कुरु ॥

91

११ एकनवतितमं गीतं ।

१ परमेश्वराश्रितानां जनानां निर्विघ्नत्वं १४ तान् प्रतोच्चरस्तानुप्रवच्य ।

२ नरः सर्वोपरिस्थस्य गुप्तस्तानं समाश्रितः ।
 सर्वशक्तिमत्स्तस्य छायायां सन्निवत्यति ॥
 ३ परमेश्वरमुद्दिश्य भाष्टेऽहं त्वं ममाश्रयः ।
 मामकीनच्च दुर्गं त्वं ममाशाभूमिरीश्वरः ॥
 ४ स त्वां व्याधस्य पाशाच्च पापमार्याच्च मोक्ष्यति ।
 स्वकीयेन पतञ्जेण स त्वामाच्चादयिष्यति ।
 ५ त्वं तस्य पक्षयुमाधः शरणच्च गमिष्यसि ।
 भविता तस्य सब्लवं फलको वारणच्च ते ॥
 ६ न भविष्यति ते चासो रात्रिकालिकाभीषणात् ।
 न दिवाकाशमार्गेण पततो वा कलम्बतः ।
 ७ न तमोगमिनो व्याधे न भाष्याक्षिकमारकात् ॥
 ८ त्वतार्थस्याः पतिष्ठन्ति सद्वृत्तसंख्यका जनाः ।
 अयुतं दक्षिणस्याच्च त्वां न स्त्रूक्ष्यति सा विपत् ॥

केवलं स्त्रीयचक्रुर्भां त्वं तामालोकयिष्यसि ।	८
प्रतीकारस्त्वं दुष्टानां प्रसमीक्षिष्यसे तरां ॥	९
परमेश्वरं त्वं वेवासि मामकीनसमाश्रयः ।	१०
सर्वोपरिस्थितेव त्वं हे मनः शरणं गतं ॥	११
नोपस्थास्यत्वनिष्टुं त्वां मार्दी नाप्यति ते गृह्ण ॥	१२
आदेच्यति सदूतान् स रक्षां ते सर्ववर्त्मसु ।	१३
यज्ञाहन्त्याः पदं शैले तत् त्वां वक्ष्यन्ति ते करैः ॥	१४
त्वं करिष्यसि सिंहे च विघास्ये च पदार्पणं ।	१५
पशुराजं एषाकुच्चं पञ्चां मर्हिष्यसि त्वयं ॥	१६
आसक्तो मथ्यसौ तस्मात् तं रक्षिष्याम्यहं किल ।	१७
उद्गतं तं करिष्यामि यस्मात् स मम नामवित् ॥	१८
मयि प्रार्थयमानाय तस्मै दास्यामि चोक्तरं ।	१९
अहमेवे करिष्यामि साह्राण्यं तस्य सङ्कटे ।	२०
तत्त्वं निरुत्तारविद्यामि तस्मै दास्ये च गौरवं ॥	२१
सुदीर्घेणायुधा तस्य करिष्यामि च तर्पणं ।	२२
दर्शयिष्यामि तज्ज्ञाहं परिचारां मवा कृतं ॥	२३

92

६२ द्विनवतितमं गीतं ।

१ ईश्वरोयगुणानां कीर्तनं इ पापिनां दुःखं पुण्यतां खुखं ।

विश्रामदिने गात्रयं धर्मगीतं ।

उत्तमं परमेश्वर्य गुणानामनुकीर्तनं ।	१
गायनं नामधेये च तव सर्वोपरिस्थित ।	२
नेवला दशतन्त्र्या च वीणया च गभीर्या ।	३
प्रातस्तव प्रसादस्य निशि सत्यस्य वोधनं ॥	४
यस्मान्मां व्यदधा हृष्टं त्वं परेश्वरं स्वकर्मणा ।	५
त्वदीयहस्तयोः कार्यैरुल्लासो जायते मम ॥	६
कीटज्ञहन्ति विद्यन्ते तत्कार्याणि परेश्वर ।	७
सन्ति चातीव गम्भीरा मनसः कल्पनास्तव ॥	८
न वेत्ति पशुबद्धेऽको मूढस्त्वेदं न बुध्यते ॥	९
दुष्टानां दण्डवदृद्धिः फुल्लतिष्वं कुकर्मणां ।	१०

८ तेषां प्राच्वतनाशेन सफला समविष्यति ॥
 किन्तु हे परमेश त्वं निव्यमासे समुद्रतः ॥
 ९ परेश त्वद्विषः पश्य विनच्यन्ति तव द्विषः ।
 १० दुष्कृयाचारिणः सर्वे गमिष्यन्ति विकोर्गतां ॥
 त्वं विधास्युसि मच्छङ्गम् उच्छृतं खज्जिखङ्गवत् ।
 ११ सद्योजातेन तैलेन मच्छिरस्याभिषेष्यत ॥
 १२ वृत्तिं यास्यति मच्छृतं दर्शनाद् देष्यिणां मम ।
 १३ मम कर्णा विपक्षाखां अवणाच दुरात्मनां ॥
 १४ परिवर्द्धिष्यते सम्यग् धार्मिकस्त्वगराजवत् ।
 १५ स भविष्यति चात्युच्चो लिवानेन्येरसो यथा ॥
 १६ धार्मिका रोपयिष्यन्ते परमेशस्य मन्त्रिरे ।
 १७ वर्द्धिष्यन्ते च तेऽसाकम् ईशस्य प्राङ्गणेषु हि ॥
 १८ वार्द्धक्येऽपि फलिष्यन्ति सरसास्ते सतेजसः ॥
 १९ परमेष्ठो यथार्थेऽप्ति स एवास्त्राकमाश्रयः ।
 २० कपटस्तस्य नास्तीति ज्ञापयिष्यन्ति ते नदाः ॥

93

६३ चिनवितिमं गीतं ।

इष्टरोचराजबस्य सैन्दर्यसुखयो वर्णनं ।

१ परेशः कुरुते रात्र्यं महिमा परिभूषितः ।
 २ भूषितः परमेष्ठोऽप्ति बद्धशोणि बलेन च ।
 ३ तस्मादेव जगत् स्यासु निच्छलञ्च वितिष्ठते ॥
 ४ प्राक्कालात् ते स्थिरो मच्छस्वमनादिच्च वर्त्तसे ॥
 ५ हे परेश नदा उच्चै नदा उच्चै नदन्ति हि ।
 ६ उच्चैरेव तरङ्गिणः कस्तोळैः प्रधनन्ति च ॥
 ७ तोयराशे र्घनिभ्योऽपि महोर्मिभ्यो ईर्णवस्य च ।
 ८ ऊर्जवासिपरेशस्य महिमा त्वतिरिच्यते ॥
 ९ सात्यवाक्यानि ते सम्यग् विश्वास्यानि भवन्ति हि ।
 १० पुण्यता शोभते नियं तव गेहे परेश्वर ॥

६४ चतुर्वतितमं गीतं ।

१ पानकिलोकानां विरुद्धं प्रार्थनं तान् प्रति तिरस्कारस्य १६ धार्मिकाणां
सुखस्य वर्णमं ।

94

कर्मणां फलदाता त्वं हे प्रभो परमेश्वर ।	१
कर्मणां फलदाता त्वम् ईश राजस्व सूर्यवत् ॥	२
चोर्या नियन्तरत्तिष्ठ फलमर्पय गर्विषु ॥	३
कियत्कालं दुरात्मानो ह र्घ्यन्ति परेश्वर ।	४
कियत्कालं दुरात्मानो करिष्यन्ति जयध्वनिं ॥	५
वाचालत्वेन वाक्यानि निर्दार्थानीरयन्ति ते ।	६
आत्मज्ञाधात्म कुर्वन्ति सर्वे दुष्कर्मकारिणः ॥	७
चूर्णयन्ति प्रभो लोकांस्तव क्लिङ्गन्ति च प्रजाः ॥	८
विधवास्यातिधीन् द्वन्ति निर्नाथान् मारयन्ति च ॥	९
ते न राज्य वदन्तीदं परमेशो न पश्यति ।	१०
या कूवाये अवस्थात् किञ्चिदेव न बुध्यते ॥	११
प्रजामधे स्थिता मूढा यृदं बुद्धिमवान्मृत ।	१२
हे निर्बोधाः कदा सूर्यं विज्ञतामाचरिष्यथ ॥	१३
अवग्नेन्द्रियस्तुष्टा यस्तेन किं श्रूयते न इह ।	१४
दशनेन्द्रियनिर्मात्रा किं समालोक्यते न इह ॥	१५
जातीनां बोधकः किं वा कर्त्ताति न इह शासनं ।	१०
ज्ञानदाता मनुष्याणाम् अद्वितीयः स विद्यते ॥	११
प्रभु वैत्ति नृणां चिन्ता यतोऽसारा हि सन्ति ते ॥	१२
मध्ये मानवो यस्मै विधाय शासनं त्वया ।	१३
खीयशास्त्रेऽत्ता शिक्षा दीयते परमेश्वर ॥	१४
दुर्जनस्य हते गत्तो यावद्विहि खनिष्यते ।	१५
वावत त्वत्तो विष्टकाले स विश्राममवाप्यति ॥	१६
यतो हेतोः परेशो न त्वत्यन्ते निजप्रजाः ।	१७
अधिकारः खकीयस्ते नैव विहास्यते ॥	१८
धर्मं प्रति विचारस्तु परिवर्त्तिष्यते पुनः ।	१९
तमेवानुचरिष्यन्ति सकला ऋजुमानसाः ॥	२०
क उत्थास्यति मत्पक्षे दुष्टानां प्रतिकूलतः ।	२१

दुष्क्रियाचारिभिः सार्जं मदर्थं को हि योत्थते ॥
 मामकीनोपकारी चेन्नाभविष्यत् परेश्वरः ॥
 तर्हि श्रीब्रं मम प्राणा न्यवत्थन् मौनवेष्मनि ॥
 विचलिष्यति मत्याद इति बाक्ये मयेस्ति ।
 परमेश तव श्रीतिः सुस्थिरं विदधाति मां ॥
 बज्जसंख्यासु चिन्तासु सञ्चातासु मदन्तरे ।
 तव प्रबोधवाक्यानि हर्षयन्ति मनो मम ॥
 किं सम्बन्धि तव म्यात् तत् पापाशयन्तपासनं ।
 यत् करोति विधानेन दैरात्म्यस्य निरूपयां ॥
 उपाक्रामन्ति ते लोका धार्मिकस्यैव जोवनं ।
 रक्तपाताय निर्देष्ये दोषमारोपयन्ति च ॥
 किन्तु मे ग्रोन्नतं दुर्गं परमेश्वरो भविष्यति ।
 मदीयाश्रवश्चैलच्च भविता हि ममेश्वरः ॥
 स तेषामपराधानां फलं तान् प्रापयिष्यति ।
 तेषां दुष्टतया तांच्च समुच्छिन्नान् करिष्यति ।
 परेशः प्रभुरस्माकं तानुच्छिन्नान् करिष्यति ॥

95

९५ पञ्चनवतितमं गीतं ।

१ ईश्वरं प्रशंसितुं विनयः ६ अनादेशकतां दण्डनथ ।
 आगच्छत प्रगास्यामो वयं सर्वे परेश्वरं ।
 अस्त्राणां त्रिमुद्दिश्य करिष्यामो जयध्वनिं ॥
 प्रशंसामेव कुर्वन्तो यास्यामत्तस्य समुखं ।
 तं समुद्दिश्य गीतैच्च करिष्यामो जयध्वनिं ॥
 यतो हेतो र्महान् ईशः केवलः परमेश्वरः ।
 स महान् अधिराजच्च ऋत्सदेवगणोपरि ॥
 महाः सर्वाणि मूलानि तस्य हस्ते स्थितानि हि ।
 गिरीणां दुर्गमाः कूटाः सर्वे तस्यैव सन्ति च ॥
 तस्यैवाम्ति समुद्दोषपि यस्मात् तेन स निर्मितः ।
 तथा शुक्लस्यलं तस्य हस्ताभ्यान्तु निरूपितं ॥
 आगच्छत करिष्यामो भजनं प्रणता वयं ।

जानुपातञ्च नः खण्डः परमेश्वर्य सम्मुखे ॥
यतो हेतोः स एवास्तेऽदितीयोऽस्माकमीश्वरः ॥ १
बयं पात्यप्रजात्तस्य मेषात्तताणिना भृताः ।
अद्य तस्य रवं यूद्यं यदि संश्रातुमिच्छय ॥
क्षतं तर्हि मिशीवाख्ये विवादस्य स्थले यथा ।
प्रात्तरस्यमसायाच्च परीक्षादिवसे यथा ।
युद्धाभिः स्वमनो नैव कठोरीक्रियतां तथा ॥ २
युद्धाकं पितरस्तच्च प्राकुर्वन् मत्परीक्षणं ।
क्षतं तै मैऽनुसन्धानं वीक्ष्माणैः क्रिया मम ॥
चत्वारिंशत् समा यावद् अखिद्येऽहं तदन्वये ॥ ३
ततोऽहमवदं लोका भान्तान्ताःकरणा इमे ।
मामकीनानि वर्त्मानि न जानन्ति नसा इमे ॥
ततो हेतोरहं कोपात् शपथं क्षतवानिमं ॥ ४
महिमामस्यलं लोकैरेतै नैव प्रवेद्यते ॥ ५

96

६६ षष्ठ्यतितमं गीतं ।

भावात्तस्य स्वामित्वस्य शासनस्य च निमित्तं परमेश्वरं धन्यं वक्तुं विनोतिः ।

परमेश्वरमुद्दिश्य गीतं गायत नूतनं ।
सङ्गायत परेश्वर्य सकलाः द्वितिवासिनः ॥ १
सङ्गायत परेश्वर्य वन्दध्यं तरु नाम च ।
क्षतं तेन परिचार्यं समाख्यात दिने दिने ॥ २
युद्धाभिर्वर्णतां तस्य गौरवं भिन्नजातिषु ।
चात्यर्थाच्च क्रियात्तस्य कथन्तां सर्वदेशिषु ॥
यतो हेतो महान् सम्यक् स्तोतयच्च परेश्वरः ॥ ४
त एवादरणीयच्च कृत्सदेवगणोपरि ॥
यतोऽन्यदेशिनां देवाः सर्वे निःसारमूर्त्ययः ॥
परन्तु परमेश्वरं निर्ममे योममण्डलं ॥
महिमा च प्रतापच्च तिष्ठतस्य सम्मुखे ।
शक्तिः शोभा च विद्येते तदोयधर्मधामनि ॥ ६
हे वंशाः सर्वदेशीयाः सम्युग्ध्यं परेश्वरं ॥ ७

८ गौरवेण च प्रक्षया च समयुग्म्यं परेश्वरं ॥
 खनास्त्रो गौरवेणैव समयुग्म्यं परेश्वरं ।
 उपहारं समादाय यात तद्वाङ्गानि च ॥
 ९ भजनं परमेशस्य विधङ्कं पूतश्चोभया ।
 विभीत वस्य साक्षाच्च सकलाः क्षितिवासिनः ॥
 १० भिन्नजातिषु ब्रूतेऽर्जुनं कुरुते प्रभुः ।
 ततो हेतो र्जगत् स्थासु न कदापि चलिष्यति ।
 न्यायेन सर्वजातीनां विचारं विदधाति सः ॥
 ११ अनेनानन्दतु खर्गो नरलोकस्य हृष्ट्यतु ।
 गर्जनच्च करोत्वविल्लस्य सर्वच्च पूरकं ॥
 १२ उहसन्तु च केदारास्तत्रयैः सकलैः सह ।
 जयनादच्च कुर्वन्तु सकला वनपादपाः ॥
 १३ अग्रतः परमेशस्य यतः स आगमिष्यति ।
 वसुधाया विचारार्थम् आगमं स करिष्यति ।
 विचारं नरलोकस्य स धर्मेण विधास्यति ।
 स्त्रीयसव्यतया चैव शासनं सर्वदेशिनां ॥

97

९७ सप्तनवतिनमं गीतं ।

ईश्वरस्य प्रशंसा धार्मिकाणां सुखवण्णना च ।
 १ परेशः कुरुते राज्यं तेन नन्दतु मेदिनी ।
 बज्जसङ्घा च्यपि दीपास्तेन कुर्वन्तु हर्षणं ॥
 २ मेघमाला तमिखच्च तच्चतुर्दिक्कु तिष्ठतः ।
 धर्मे च सुविचारे च स्थापितं तद्वयासनं ॥
 ३ वक्षितस्यायतो गच्छन् चतुःपार्श्वैऽहव्यरोन् ॥
 ४ तदीयमेघदीपा हि दीपयन्ति चराचरं ।
 तत् समालोकमाना च एथिवी परिकम्पते ॥
 ५ द्वारन्ति सिक्यवच्छैलाः परमेशस्य समुखे ।
 छत्वाभूलोकनाथस्य परमेशस्य समुखे ॥
 ६ आकाशमण्डलं तस्य धर्ममेव प्रशंसति ।
 सर्वदेशीयलोकैच्च तस्य तेजो विलोक्यते ॥

अवस्तुश्चाग्निः सर्वे लज्जन्तां मूर्त्तिपृजकाः । ७
 युग्माभिः सकला देवा एव एव प्रणम्यतां ॥
 विचाराच्चास्तव श्रुत्वा स्थियोनादिः प्रहृष्टति । ८
 तासां कृते च नन्दन्ति यिह्वदाः प्रतिक्रिया अपि ॥
 उन्नतेऽसि परेषां त्वं कृत्स्नभूमण्डलोपरिः । ९
 अतीवोच्चयदस्यच्च कृत्स्नदेवगणोपरि ॥
 हे परेषांप्रिया यूयमृतोध्वमसाधुतां । १०
 स्वीयसाधुमनुयाणां प्राणान् स परिरक्षति ।
 दुरात्मनाद्व इस्तेभ्यस्तान् स एवोङ्गरिष्यति ॥
 दीप्त्युत्पादकवीजानि न्युप्यन्ते धर्मिणाः कृते । ११
 आनन्दस्य च वीजानि निमित्तं सरलात्मनां ॥
 हे नरा धार्मिका यूयं झादध्वं परमेश्वरे । १२
 सरक्तस्य पावित्र्यं कुरुध्वस्य प्रशंसनं ॥

98

९८ अद्यनवतितमं गीतं ।

परमेश्वरं प्रर्षसितुं सर्वान् प्रति विनयः ।

धर्मगीतं ।

परमेश्वरमुद्दिश्य गीतं गायत नूतनं । १
 यतो हेतोः स कर्माणि स्वाच्छर्याणि चकार हि ।
 पृतो दोर्दक्षहस्तच्च तस्य चागमसाधयत् ॥
 परेषः स्वकृतं चाणं स्वयमज्ञापयज्जनान् । २
 स्वधर्मः सर्वजातीनां साक्षात् तेन प्रकाशितः ॥
 इस्तायेषाच्यार्थं सो ऽस्मारीत् स्वसत्यताक्षये । ३
 अदर्शीशस्य नस्ताणां सर्वैः क्षित्यन्तवासिभिः ॥
 परेषां जयिनं ब्रूत सकलाः क्षितिवासिनः । ४
 झादध्वं हर्षनादेन दत्तवादेन गायत ॥
 परमेश्वरमुद्दिश्य गीतं गायत दीणया । ५
 वीणया धर्मगीतस्य मधुरेण स्वरेण च ॥
 इद्भौत्यं तृथ्यश्वद्वैच कुरुध्वं हि जयध्वनिं । ६
 विश्वजोकाधिराजस्य परमेशस्य समुखे ॥

० गर्जत्वम्भिः स सामयि र्जगत् स्ववासिभिः सह ॥
 १ करतालं नदाः कुर्याः शैलाः सर्वे जयध्वनिं ।
 २ प्रभोर्ये विचारार्थं मेदिन्या आगमिष्यतः ।
 ३ विचारं न रलोकस्य स धर्मेण विधास्यति ।
 ४ याथार्थेन च लोकानां शासनं सर्वदेशिनां ॥

99

८९ ऊनशततमं गीतं ।

आचर्यकर्मकारिणः प्रार्थनात्रवणकारिणश्चरस्य प्रशंसनं ।

१ परेशः कुरुते राज्यं कर्मन्ते जातयस्ततः ।
 २ किरुवयोः स आसीनो विचलत्ववर्गित्ततः ॥
 ३ परमेशः सियोनाद्रौ वर्तते महिमान्वितः ।
 ४ उन्नतस्य स एवान्ति कृत्स्वर्वशगणोपरि ॥
 ५ भवतो नामधेयस्य महतो भीषणस्य च ।
 ६ प्रशंसां ते करिष्यन्ति सुपविचो यतो भवान् ।
 ७ सुविचारप्रियस्यैव राज्यस्तैः स्तोष्यते बलं ।
 ८ यथार्थवहारस्य त्वया स्थैर्यं निरूपितं ।
 ९ सुविचारस्य धर्मस्य याकूवि स्थापितस्वया ॥
 १० अस्त्रभोः परेशस्य महिमानं प्रशंसत ।
 ११ पाइपीठे न तास्तस्य सुपविचो यतोऽस्ति सः ॥
 १२ मृसोहारोणनामानौ तदीयौ याजकाविमो ।
 १३ तज्ञाम्ना प्रार्थिनाच्चैकः शिन्तुयेजाभिधो नहः ।
 १४ परमेश्वरमुद्दिश्य सदाकुर्वत प्रार्थनां ।
 १५ स तेभ्यः प्रार्थमानेभ्य उत्तरं व्यतरत् स्वयं ॥
 १६ मेघस्तम्भेऽधितिष्ठन् स समभावत तैः सह ।
 १७ स्त्रीयप्रमाणाधारिभ्यस्तेभ्यः स दत्तवान् विधिं ॥
 १८ अस्त्रभो परेश त्वम् अददास्तेभ्य उत्तरं ।
 १९ न्नमावान् ईश्वरस्य त्वम् अभवत्तान् न रान् प्रति ।
 २० किन्तु तेषाम् अधर्माणां प्रतीकारविधायकः ॥
 २१ अस्त्रभो परेशस्य महिमानं प्रशंसत ।

प्रकुरुष्व प्रगामच्च पवित्रे तस्य पर्वते ।
यतो हेतोः पवित्रोऽस्ति नः प्रभुः परमेश्वरः ॥

100

१०० शततमं गीतं ।

महिमपराक्रमानुग्रहनिभित्तम् ईश्वरस्य प्रशंसनं ।

प्रशंसार्थकं धर्मगीतं ।

परेषां जयिनं ब्रूत सकलाः क्लितिवासिनः ॥ १
क्यानन्देन कुरुष्वच्च परमेश्वस्य सेवनं ।
हर्षनादेन तस्यैव समक्षामुपतिष्ठत ॥
युग्माभि ईर्जायतामेतत् परेषः सत्य ईश्वरः । २
अस्मत्सृष्टिः क्रिया तस्य सा त्वस्माकं क्रिया नहि ।
वयं तस्य प्रजावर्गस्तत्क्षेत्रस्यावयो वयं ॥
स्तुत्या कुरुत तस्यैव गोपुरेषु प्रवेशनं । ३
धर्मगानं प्रकुर्वन्तो यात तत्प्राङ्गणानि च ।
कुरुष्वच्च स्तवं तस्य नाम तस्य प्रशंसत ॥
यतो हेतोः परेषः सन् करुणा तस्य शाश्वती । ४
मुख्यानुक्रमं यावत् स्थायिनी तस्य सत्यता ॥

101

१०१ एकशततमं गीतं ।

दायूदो माननं प्रतिज्ञा च ।

दायूदो धर्मगीतं ।

दयां दण्डच्च गास्यामि त्वां परेषोपवीणयन् ॥ १
विज्ञतामाचरिष्यामि सिद्धमार्गं ब्रजद्वहं ।
स्वभागमो मदासन्ने कदा कारिष्यते त्वया ।
सिद्धान्तःकरणेनाहम् आचरिष्यामि मदूहं ॥
स्वसाक्षात्मैव दुष्कर्म स्यापरिष्यामि लक्ष्यवत् । २
गहं भृतस्य कर्माहं मयि तन्न लगिष्यति ॥
वक्त्रभावो मनुष्यच्च मत्तो दूरं सरिष्यति । ३

दुर्जमेन सहालायो नैव कारिष्यते मया ॥
 ५ मित्रं निन्दति यो गुप्तं स समुच्चेत्यते मया ॥
 ऊर्जाक्षो गर्विभावस्तु न सह्यो मन्यते मया ॥
 ६ विश्वास्यान् देशजान् वीक्षे ते वत्यन्ति मया सह ॥
 सिङ्गमार्गावलम्बो यः स मद्यत्यो भविष्यति ॥
 ७ मानवः कपटाचारी मम गौह्ये न वत्यन्ति ॥
 मध्यावादी च मत्पादाद् अवस्थातुं न शृण्यति ॥
 ८ उच्चेत्यामि प्रतिप्रात देशस्यान् सर्वदुर्जनान् ।
 परेशस्य पुरात् सर्वान् परिक्षान्तन् कुरुर्मिणः ॥

102

१०२ द्विशततम् गीतं ।

अवसन्नतात् परमेश्वराय खचिन्तां विवेदयतो दीनहीनस्य प्रार्थना ।

१ प्रार्थनां मामकीनां त्वं परमेश्वर संश्टुयु ।
 मामकीनार्त्तरावस्तु तत्पादाद् उपतिष्ठतु ॥
 २ मा समाच्छाद्यतां मत्तो भवता खीयमानन् ।
 मद्विपत्ते दिने तत्त्वं मयि ओचं निधेहि हि ।
 मदाङ्गानदिते देहि त्वरितं मध्यमुत्तरं ॥
 ३ यतो हेतो विरुद्धपत्ते दिवसा मम धूमवत् ।
 उख्कावन्नामकीनानि कीकसानि च्वलन्ति च ॥
 ४ आहतं दणवच्छुष्कम् अस्थन्तःकरणं मम ।
 तस्मान्मदीयचित्तस्य भोक्तुं भवति विस्मृतिः ॥
 ५ मम खेदोक्तिशब्देन लगन्यस्त्रीनि चर्मणि ॥
 मरभूमिस्यकङ्कस्य सादृशं प्राप्तवानहं ।
 ६ तुल्योऽस्मि वायसारातेऽच्छिन्नालयवासिनः ॥
 जायन् वर्ते च निःसङ्गः पटसे चटको यथा ।
 ७ मामकीनविपक्षा मां विनिन्दन्यखिलं दिनं ।
 ये च मां प्रति कोपान्धास्ते मां प्रापास्यदं विदुः ॥
 ८ अग्रवद् भस्तु भूक्षामि मित्र्याम्यश्रुभिः पयः ॥
 त्वदीयक्रोधरोषाभ्यां त्वयोग्न्य निपातितः ॥

साम्यच्छायावदायुर्भे परिशुद्धाभि घासवत् ।	११
नित्यं सिंहासनासीतः स्थास्यसि त्वं परेत्वर ।	१२
पुरुषानुक्रमं यावत् स्थायिनी तव संस्मृतिः ॥	
त्वमुत्थाय सियोनाख्याम् अनुक्रमिष्यसे पुरो ।	१३
अथं तत्त्वियताकालः समयः समुपागतः ॥	
यतस्त्वस्याः शिलाराशै प्रीयन्ते तव सेवकाः ।	१४
वस्या धूलिसमूहे च करुणार्दा भवन्ति ते ॥	
भेद्यन्ते सर्वजातीयाः परमेशस्य नामतः ।	१५
सर्वे द्वौष्णाच्च राजानस्त्वावकीनप्रतापतः ॥	
यतो हेतोः सियोनं स निर्मास्यति परेत्वरः ।	१६
तदा खीयप्रतापेन दर्शनं स प्रदास्यति ॥	
प्रार्थनायाच्च दीनानां स प्रसन्नो भविष्यति ।	१७
लोकानां प्रार्थना तेषां नैव तेनावमंस्यते ॥	
भाविवशीयलोकानां निमित्तं लिख्यते त्विदं ।	१८
खद्यते यः प्रजावर्गः स स्तोष्यति परेत्वरं ॥	
चधो विधाय द्वक्यातं ऊर्जस्यधर्मधामतः ।	१९
खर्गादेव समालोक्य एधिवों परमेश्वरः ॥	
कारबद्धस्य लोकस्य रावमाकर्णयिष्यति ।	२०
मृतकल्पमनुष्यस्य भोक्त्रनस्य करिष्यति ॥	
ततः परेशसेवार्थं सर्वदेशनिवासिभिः ।	२१
सर्वराष्ट्रीयलोकैक्यं युगपन्मिलने ङ्राते ॥	
सियोने परमेशस्य नामं संवर्णयिष्यते ।	२२
यिरुषालमपुर्याच्च तस्य कारिष्यते त्वावः ॥	
न्यूनं हि क्रियते तेन परिमध्ये बलं मम ।	२३
मामकीनदिनानाच्च क्षेदनं विदधाति सः ॥	
ततो इच्छा वध्मि है ईश मामद्वायुषि मा हर ।	२४
पुरुषानुक्रमं यावद् वत्सराः स्थास्यवस्तव ॥	
आदिकाले हि मेदिन्या भूलं संस्थापितं त्वया ।	२५
तथा त्वदीयहस्ताभ्यां निर्मितं व्याममण्डलं ॥	
उभे ते याम्युतो नाशं किन्तु त्वमवतिष्ठसे ।	२६
जीर्णताच्च गमिष्यन्ति तानि सर्वाणि वस्त्रवत् ।	

१७
२८

अवाप्यन्ति विकारच्च विकार्यं वेश्वत् त्वया ॥
 तत्त्वं नित्यं स एवास्ति निरन्तरात्मव वक्षस्तः ॥
 त्वदीयसेवकानान्तु सन्तानैर्वास आप्यते ।
 सुस्थिरत्वं साक्षात् तेषां वंशो भविष्यति ॥

103

१०३ निश्चिततमं गीतं ।

दयानुप्रवृद्धयोः कृते परमेश्वरं प्रशंसितुं विनयः ।
 दयूदो गीतं ।

- १ परमेश्वरमेव त्वं वन्दत्वं हे मनो मम ।
 वन्दत्वं तस्य पूतच्च नाम द्वात्वं मदन्तर ॥
- २ परमेश्वरमेव त्वं वन्दत्वं हे मनो मम ।
 तदीयहितकर्माणि सकलानि न विस्मर ॥
- ३ दोषाणां तव सर्वेषां मार्ज्जनं विदधाति सः ।
 आधीनां तव सर्वेषां प्रतोक्तारं करोति च ॥
- ४ नाशतच्च तवाद्यनाम् उद्घारत्वेन साधते ।
 स दयाकरणाभ्यात् तां करोति किरीटिनं ॥
- ५ तर्पयत्वुत्तमै द्रव्यैस्तावकोनाननच्च सः ।
 यौवनं कुरुत्वेव नवीनं जायते तव ॥
- ६ परमेश्वर एवास्ति न्यायकर्मविधायकः ।
 सर्वेषां पीड्यमानानां सुविचारं करोति सः ॥
- ७ पुरा खकीयमार्गान् स ज्ञापयामास मूससं ।
 इस्वायेलीयवंशच्च खीयकर्माण्यवेदयत् ॥
- ८ अनुकम्पी दयालुच्च स्फृतः स परमेश्वरः ।
 क्रोधि विलम्बकारी स वरिष्ठोऽनुग्रहे तथा ॥
- ९ न स वैरायते नित्यं न स कुप्यति सर्वदा ॥
- १० अस्मत्यापानुसारेण नाचचार स नः प्रति ।
 अस्मभ्यच्चापराधानां न समं स ददौ फलं ॥
- ११ भुवनोपरि यत्युच्चं भवेद् गग्नमण्डलं ।
 तति गुर्वीं छपा तस्य खीयभक्तागणोपरि ॥

उदयाद् यति दूरच्च स्तुर्यास्तस्य स्थलं भवेत् ।	११
अस्मिन्नो निजपापानि तति दूरीकरोति सः ॥	
यादृशी निजपुत्रेषु जनकस्य दया भवेत् ।	१२
खभक्तेषु परेशस्य तादृशी जायते दया ॥	
किम्भूता खयिरसाकं सम्यग् वेत्ति स एव तत् ।	१३
वर्यं रेणुमया रतत् तेन संखर्यते ध्रुवं ॥	
टण्टुत्त्वानि भर्त्यस्य दिनानीह भवन्ति हि ।	१४
चेत्ते पुष्पं यथा फुलेत् तद्वदेव स फुलति ॥	
तं स्फूर्या पवने याते स निःखत्वं प्रगच्छति ।	१५
न खकीयस्थलेनापि स पुनः परिच्छीयते ॥	
परन्त्वनाद्यनन्तैव करुणा परमेशितुः ।	१६
भक्तेषु वर्तते तस्य धर्मः पुत्रसुतेषु च ।	
नियमाचारिमां तस्य स्मरतां कर्मभि र्विधीन् ॥	१७
खर्गं संस्थापयामास परमेशो निजासनं ।	१८
करोति खीयराज्ञवे स सर्वापरि शासनं ॥	
वन्दधं परमेशं तं यूयं दूतास्तदीयकाः ।	१९
वीरा महाबला यूयं तदीयादेशसाधकाः ।	
तदीयादेशग्रन्दस्य अवग्ने नियमुद्यताः ॥	
वन्दधं परमेशं तं तस्य सर्वबलान्यपि ।	२०
तदीयसेवका यूयं तदभोगस्य साधकाः ॥	
वन्दधं परमेशं तं हे तदीयाखिलाः क्रियाः ।	२१
तदधीनस्य राष्ट्रस्य सर्वस्यानेषु विस्तृताः ।	
परमेश्वरमेव त्वं वन्दस्त हे मनो मम ॥	

104

१०४ चतुःशततमं गीतं ।

ईश्वरस्य गुणकर्मणो वर्णनं प्रशंसा च ।
 परमेश्वरमेव त्वं वन्दस्त हे मनो मम ।
 त्वमतीव महान् चासे हे परेश्वर मत्प्रभो ।
 तेजःशोभाखरूपेण वाससा त्वं विभूषितः ॥
 त्वं परिच्छदवद् दीप्त्या चात्मानं परिवेशसे ।

३ उक्षोचच्च यथा तदद्व अन्तरीक्षं तनोषि हि ॥
 जलैः स्खादुर्मुखं निर्मासि करोष्यवधान् निंजं रथं ।
 ४ गन्धवाहस्य पक्षाभ्यां विदधासि समागमौ ॥
 स्खद्वतान् कुरुषे वायून् स्खभव्यान् ज्वलितानलं ॥
 ५ स्खकीयभित्तिमूलेषु स्थापिता मेदिनी लया ।
 न चलिष्यति तस्मात् सा सर्वकालावधि स्थिरा ॥
 ६ त्वं वस्तारी गर्भोदाणि वारोण्यावरणं यथा ।
 उदतिष्ठुंच्च तोयानि तदानीं भूधरोपरि ॥
 ७ किञ्च तानि पलायन्त दूरं त्वदीयभर्त्सनात् ।
 तव गर्जनशब्दाच्च कम्पस्तेषामजायत ॥
 ८ उदतिष्ठन् तदा शैला अधोऽगच्छद्रूपत्वकाः ।
 प्रवेकच्च त्वयादिष्टं स्त्रीयस्थानं समाश्रयन् ॥
 ९ तेषामलज्जनीयच्च सीमानं त्वं चरूपयः ।
 न कदापि पराहृत्वं धरा तैश्चादयिष्यते ॥
 १० निम्नभूमिषु तोयानाम् उत्सा उत्पादितास्त्वया ।
 गिरीणामन्तरालेषु विसर्पनो व्रजन्ति हि ॥
 ११ सर्वेभ्यो वन्यजन्मिभ्यः पेयं कैः प्रतिपाद्यते ।
 दृणां क्षिन्दन्ति तत्रैव गर्वभा वनवासिनः ॥
 १२ तदूर्ज्ञे कुर्वते वासं पक्षिणो योगचारिणः ।
 शाखामध्ये सुखासोना गायन्त्युच्चरवेण च ॥
 १३ स्त्रीयाद्वेष्यो जलं प्रेष्य त्वं हि सिद्धसि पर्वतान् ।
 १४ महों त्वत्खद्युवस्तूनां फलैस्त्वपर्यसि स्थयं ॥
 दृणं प्ररोह्य यश्वर्थं शाकं नृणां हिताय च ।
 १५ उत्पादन्ते हि भक्ष्याणि धराया मध्यतस्त्वया ॥
 द्राक्षारसा मनुष्याणां हृत्सु इर्षप्रदायिनः ।
 १६ तैलात् तदीयवक्त्राणां प्रफुल्लत्वप्रवर्जकाः ।
 गोधूमा अष्टि मर्चीनां चिक्षाप्यायनकारिणः ॥
 १७ रसपूर्णा हि विद्यन्ते परमेशस्य पादपाः ।
 शरसाख्या लिवानोने हस्ताभ्यां तेन रोपिताः ॥
 १८ तत्र स्थाने प्रकुर्वन्ति स्थनीडान् द्युद्रपक्षिणः
 चालया लक्ष्यानां च विद्यन्ते देवदारवः ॥

उच्चशैलाः प्रयच्छन्ति वनकागेभ्य आश्रयं ।	१८
शाफटाभिधजन्तु नाम् आश्रयाच्च शिलोचयः ॥	
कालपर्यायोधार्थं त्वयासर्जि निशापतिः ।	१९
अस्तालम्बनकालच्च विजानाति दिवाकरः ॥	
अन्यकारे त्वयीनीते रजनी तूपतिष्ठति ।	२०
प्रसर्पन्ति तदा सर्वे पश्चवो उरण्णवासिनः ॥	
सिंहा गर्जन्ति मांसार्थं याचन्ते चाव्रमीश्वरात् ॥	२१
सूर्योदये उपगच्छन्तः स्वगुहासु श्रपन्ति ते ॥	२२
नहः कार्याय निष्क्रान्तः सन्ध्यां यावद् अवस्थिति ॥	२३
कीटग्रन्थानि विद्यन्ते त्वलार्माणि परेश्वर ।	२४
तानि सर्वाणि सज्जानं साधयाच्चकिरे त्वया ।	
परिपूर्णा त्वदीयार्थेरिथमस्ति वसुन्धरा ॥	
अमुं महार्थवं पश्च सुविस्तीर्णे समन्ततः ।	२५
असंख्यास्तत्र विद्यन्ते प्राणिना वारिवासिनः ।	
तत्र चुद्रा महान्तश्च वर्तन्ते जलजन्तवः ॥	
विहारं कुर्वते तत्र पोताः सागरगमिनः ।	२६
कीटनार्थच्च तन्मथे त्वस्तु लिवियायनः ॥	
खकाले भक्षदाता त्वं सर्वेरेतैरुदीक्ष्यसे ॥	२७
त्वया यद् दीयते तेभ्यः सच्चिन्नन्ति तदेव ते	२८
त्वदीयमुक्ताहस्तत्वात् दृष्ट्यन्ति मङ्गलेन ते ॥	
त्वया प्रच्छादिते वह्नौ पर्युदिया भवन्ति ते ।	२९
नासावायौ त्वया तेषां रुद्धे प्राणान् व्यजन्ति च ।	
जन्मस्थानं रजोरूपं पुनर्बारं प्रयान्ति च ॥	
स्वनिःश्वासं त्वया त्वक्ता तेषां हृष्टि विधीयते ।	३०
भूमण्डलस्य रूपच्च नवीनीक्रियते पुनः ॥	
प्रतापः परमेशस्य सदा स्थायी भविष्यति ।	३१
स्वकीयेभ्यो हि कर्मभ्यस्तस्य हर्षो जनिष्यते ॥	
एथिद्यां तेन दक्षपते द्विती सा परिकम्पते ।	३२
भूधरास्तेन संसृष्टा धूममूर्ढं त्रिपन्ति च ॥	
गासामि जीवनं यावत् समुद्दिश्य परेश्वरं ।	३३
प्राणानां धारणं यावद् वायैः स्तोष्ये मदीश्वरः ॥	

४४ तस्मिन् मदीयकं धार्न सुखदायि भविष्यति ।
चानन्दस्त्र करियामि परमं परमेश्वरे ॥
४५ नन्द्यन्ति पापिनो मह्यां लोपं यास्यन्ति दुर्जनाः ।
परमेश्वरमेव त्वं वन्दस्त्र हे मनो मम ।
धन्यवादं परेशस्य कुरुध्वं सर्वमानवाः ॥

105

१०५ पञ्चशतमं गीतं ।

इच्छायेकोकान् प्रतीच्छरस्य व्यवहाराणां वर्णनं ।

१ यूथं परेश्वरं स्तुध्वं तद्वास्त्रा कुरुतार्थनं ।
२ सर्वदेशीयलोकेषु तत्कर्माणि प्रशंसत ॥
३ तस्मै गायत तस्मै च कुरुध्वं यत्त्वादनं ।
४ अनुध्यायत तस्यैव सकला अद्वृताः क्रियाः ॥
५ तदीयस्य पवित्रस्य नामः स्मार्पां विधत्त च ।
६ तिष्ठत्वानन्दसंयुक्तं परमेशार्थिनां मनः ॥
७ कुरुध्वं परमेशस्य तच्छक्तेष्व गचेषणां ।
८ तदीयमाननं प्राप्तुं विचेष्टध्वं निरन्तरं ॥
९ अनुचिन्तयताच्चर्याः क्रियास्तेनैव साधिताः ।
१० तदीयाद्वृतचिङ्गानि तदक्षास्य विधीनपि ॥
११ भो भो तदीयदासस्येत्राहीमाख्यस्य वंशजाः ।
१२ भो भो तेन एहीतस्य याकूवोऽन्वयसम्भवाः ॥
१३ असत्यभुः परेशः स कृत्स्तमह्या विचारकः ॥
१४ स्त्रीयो नियमस्तेन स्मर्यते हि निरन्तरं ।
१५ सहस्रपुरुषान् यावद् आदिष्टं तेन तद् वचः ॥
१६ इत्राहीमे प्रतिज्ञातम् इस्त्राके शपथेन च ॥
१७ याकूवीयस्य वंशस्य विधिवच निरूपितं ।
१८ अनन्तनियमार्थं तद् इच्छायेति स्थिरीकृतं ॥
१९ स जगाद किनानाख्यं तुर्भं दास्यामि नीदृतं ।
२० युथादीयाधिकारार्थं मानरज्जेव मापितं ॥
२१ तदानीमाशुगणास्ते स्त्रियात्तत्र प्रवासिनः ॥
२२ वंशाद् वंशान्तरं जग्मू राय्याद् राय्यान्तरं तथा ॥

स तु तान् प्रति कस्यापि नान्वजानादुपदवं ।	१४
तेषां कृते महीपालान् भर्त्यंचेदमन्वेत् ॥	
मा स्पृशेताभिषिक्तान् मे मत्ववक्तुन् न हिंसत ॥	१५
चपरं तेन दुर्भिर्चं समाह्रय महीं प्रति ।	१६
सर्वमेवान्नरूपस्थ विनिर्भमज्याखलभनं ॥	
चयगः प्रहितस्तेषां यूधफ् व्यक्तायि दासवत् ॥	१७
निगडैः क्लिष्टपादस्य तस्याद्वन् लोहमस्यशत् ॥	१८
शेषे तदीयवाक्यस्य सफलत्वे प्रकाशिते ।	१९
परमेशस्य वाचा च सिद्धे तस्य परीक्षणे ॥	
राजोदधार तं दूतै भूपालस्तममूमुचत् ॥	२०
तं स्वगेहाधिपं कृत्वा सर्वखस्य च नायकं ॥	२१
खकीयेच्चानुसारेण कुलीनानास्त्र बन्धनं ।	२२
मन्त्रिणां वोधनव्यापि तस्मिन्नेव समार्पयत् ॥	
तदानीं भिसरं देशम् इस्वार्येत् अभिधातवान् ।	२३
हामो जनपदे याकूव् प्रवासी सम्भूव च ॥	
ईशः स्त्रीयप्रजानाच्च वंशं सम्यगवर्जयत् ।	२४
विपक्षाणां बलात् तासां बलं श्रेष्ठं चकार च ॥	
खप्रजाः प्रति विदेषं खदासान् प्रति धूर्त्तां ।	२५
यथा कुर्युस्थथा तेषां द्विधां चित्तं प्रवर्त्य सः ॥	
खदासं मूससं प्रैवीत् हारोणस्त्र प्रियं नरं ॥	२६
तेषां मध्ये तु तौ तस्य लक्षणानि सुविस्तरं ।	२७
चद्गुतानि च कर्माणि चक्रतु हामनीदृति ॥	
प्रहिते तिमिरे तेन घोरसन्तमसावहे ।	२८
ते नरास्तस्य वाक्यानां न बभूवु र्विदोधिनः ॥	
तेषां तेयान्यखक् कृत्वा तेषां मीनान् जघान सः ॥	२९
भेकास्तेषां भुवं यापू राज्ञामन्तःपुरेव्यमि ॥	
तद्वाचा मणका व्यायन् यूकास्तेषाच्च नीदृतं ॥	३१
वश्यार्थं स शिलास्तेष्यो देशे चायिशिखा ददै ॥	३२
चाहन् नाक्षालवास्तेषां सकलानप्युदुम्बरान् ।	३३
तेषां देशे स्थितान् सर्वान् प्रबभञ्ज च पादपान् ॥	
तद्वाचा शत्रुमा एत्य शूककीटाच्च कोटिशः ॥	३४

- ४५ तेषां जनयदे जातं चखादुः सकलं दृणं ।
अभक्षिषु हिं सर्वाणि भूमिजानि फलानि ते ॥
- ४६ सकलान् अप्रजातांच तेषां देशे जघान सः ।
सर्वमेव वृगां तेषां वीर्यजं प्रथमं फलं ॥
- ४७ सर्वांरुप्यैः समं तेन स्खलोका निर्विर्ते वहिः ।
तेषां वंशेषु नैकोऽपि चाभवत् स्खलनोक्तुखः ॥
- ४८ आनन्दं हिं मिस्रीयास्तेषां निर्गमनात् तदा ।
तेषां भयानकत्वेन सर्वं जाता भयातुराः ॥
- ४९ सोऽतानीत् मेघमङ्गोचं वक्षिष्व रात्रिदीपकं ॥
- ५० याचितस्ते: समानैषीत् दूराद् वर्तकपक्षिणः ।
खर्गीयेण च भक्ष्येण तर्पयामास तान् जनान् ॥
- ५१ पाषाणे क्षिद्रिते तेन सलिलानि विसुखुवः ।
नदीवत् तान्यकुर्व्यं च मरभूमौ विसर्पणं ॥
- ५२ सरन् खपूतवाक्यं स इत्राहीमच्च सेवकं ।
प्रजा उद्भृत्य हर्षेण सप्रियानुस्वेन च ।
- ५३ भिन्नजातीयलोकानां देशान् तेभ्यो ददौ तदा ।
तांचकारान्यवंशानां कर्मणः फलभोगिनः ॥
- ५४ तस्याच्चाः पालयेयुच्च धूर्य स्तुत परेष्वरं ॥

106

१०६ षट्शततमं गीतं ।

ईश्वरं प्रतीषायेलोकानां यवहारवर्णनं ।

- १ धूर्यं परेष्वरं स्तुत्वं परमेशं प्रपाणसत ।
यतो हेतोः स सङ्घावो दया तस्य च शाश्वती ॥
- २ केन कीर्तयितुं शक्वाः परेष्वस्य महाक्रियाः ।
क्षत्वां तस्य प्रपाणसां वा कः प्रकाशयितुं क्षमः ॥
- ३ धन्यो विचाररक्षी च धर्माचारी च सर्वदा ॥
हे परेष्व प्रसादेन खप्रजामिव मां स्मर ।
- ४ समादाय निजचाणम् आगमं कुरु मां प्रति ॥
त्वदीयानुगृहीतानां जनानां वीक्ष्य मङ्गलं ।

तत्त्वज्ञानं हि इर्धेण प्रहर्षिष्याम्यहं तदा ।

उस्सासञ्च करिष्यामि तवाधीननरैः सह ॥

पितरो नो वयच्छापि पापाचारमकुर्महि ।

तेनापराधिनो जाता दुर्जनास्त्र स्फुता वर्यं ॥

पितरो नो मिसर्देशे न जच्छुल्लेद्भूताः क्रियाः ।

तावकीनप्रसादञ्च बङ्गरूपं न सस्मरः ।

सूफाभ्यौ च बभूवुल्ल ईश्वरस्य विरोधिनः ॥

स्वनामार्थं स तान् तत्रे स्वप्रभावं प्रकाशयन् ॥

भर्त्तिंतस्तेन सूफाभ्यः प्राप्तवान् परिशुष्कतां ।

तस्मात् स प्रान्तरेणेव समुद्रेण निनाय तान् ॥

चरातेष्व करात् तत्रे दिष्ठो हस्ताद् ररक्ष च ॥

आप आच्छादयामासुस्तेषां सर्वविरोधिनः ।

शत्रूणां मथ्य एकोऽपि नावाशिष्यत रक्षितः ॥

तस्य वाक्येषु विश्वस्य ते जगुल्लत्त्वं तदा ॥

विस्मयं तत्कियास्त्रूणं मन्त्रणाद्याप्रतीक्ष्य ते ।

प्रान्तरे लोभिनो जाताः पर्यैक्ष्यन्तेश्वरं मरौ ॥

स तेभ्यः प्रार्थितं दत्त्वा प्राणेषु प्राहिणोत् क्षयं ॥

शिविराभ्यन्तरे तेषु लोकेष्वीर्यत्सु मूससे ।

परेषार्थं पवित्राय हारोगाख्यनराय च ।

मुखं व्यादाय जग्रास दाघनं मेदिनी स्वयं ।

चवीरामस्य कृत्स्नाच्च क्रादयामास मण्डलौ ॥

तेषां समाजमध्ये च प्रजच्चाल झटाशनः ।

दुर्जनाः प्रतिजग्मुच्च शिखाभिस्तस्य दग्धवां ॥

वत्सं हौरेवि कृत्वा ते धातुमूर्तिमपूजयन् ॥

दण्डाशिनस्व गो मूर्च्छा स्वशोभां पर्यवर्त्यन् ॥

ते स्त्रीयचाणदातारम् ईश्वरं तं विसम्मरुः ।

येन महान्ति कर्माणि मिसर्नीष्टिं चक्रिदे ।

हामदेशे च चित्राणि सूफाभ्यौ भीषणानि च ॥

चतस्तान् नाशयिष्यामि वाक्यमेतत् स उक्तवान् ।

किन्तु तस्य प्रियो मूसाश्विद्रे स्थिता तदग्रतः ।

तलोपं शमयित्वा च तं विनाशं न्यवारयत् ॥

- २४ इम्यदेष्वे विरक्तास्ते तद्वाक्ये यस्मसन् नहि ॥
अपवद्य सदूच्येषु प्रभोराज्ञां न शुश्रुवः ॥
- २५ तदाज्ञीमूर्छबाज्ञः स इत्यं श्रेष्ठे हि तानधि ।
अहं निपातयिष्यामि जनान् एतान् मरस्यले ॥
- २६ जातीनां मथ्य एतेषां पातयिष्यामि वंशजान् ।
सकलेष्वेव देष्वेषु विकरीष्यामि तानहं ॥
- २७ तैर्वाल्पियोरमालम्य ग्रेतयज्ञान् उपाश्य च ।
खकार्थ्यः कोपिते तस्मिन् मरकस्तान् समाक्रमीत् ॥
- २८ पीनिहसेन तूत्याय इग्निते अरमदिपत् ॥
तत् वस्मै गणितं पुण्यम् अनन्तं सर्वपौरुषं ॥
- २९ मिरोवानामतोषेषु पुनस्तैः कोपिते प्रभौ ।
तेषामेव छतुनिष्टुं मूससं प्रत्यवर्तत ॥
- ३० यस्मात् स तैर्विरक्तात्मा खोषाभ्यां सहसालपत् ॥
निर्दिष्टान् परमेष्वेन मानवान् न विनाश्य ते ।
- ३१ मित्रिता भिन्नजातीयैः क्रियास्तेषां शिशिक्षिरे ॥
विग्रहां चार्चर्यस्तेषां खकीयोन्माथबन्धनान् ॥
- ३२ ते खपुच्चान् खपुक्तीञ्च देवेभ्यो बलिवद्दुः ॥
इत्यं निरपराधानां तैरपात्रत शोणितं ।
- ३३ शोणितं पुत्रपुत्रीयां क्रिनानीयसुरान् प्रति ।
बलिवत् तैः प्रदत्तानां देशच्चादूच्यताव्यजा ॥
- ३४ दुष्कृतैस्तेषु लिङ्गेषु भवेषेषु च खकर्मभिः ।
प्राज्वलत् परमेष्वस्य कोपामिः खप्रजाः प्रति ।
- ३५ खकीयविषये तस्य गर्हणच्चादपद्यत ॥
तस्मात् ते भिन्नजातीनां हस्ते तेन समर्पिताः ।
- ३६ तेषामरातयस्तेषाम् चाधिष्यवमकुर्वत ॥
पीडिता वैष्यभिस्तेषां पाणिभारेण चानताः ।
- ३७ ते लोकाः परमेष्वेन बज्ज्ञत्वा रसच्चिरे ।
पञ्चात् तं क्रोधयामासु निजमन्त्यया खयं ।
- ३८ इत्यं खोयापराधेन दुर्दशां लेभिर्दे पुनः ॥
श्रुत्वा तेषां विलापन्तु स तान् लिद्यान् निरैक्षत ॥
- ३९ खकीयं नियमच्चापि तेषां द्विमार्घमस्तरत् ।

निजानुयहबाहुल्यात् स्वयं तांचान्वकम्पत ॥
 यैसे वन्दीकातास्तेषां कृपापाचं चकार तान् ॥ ४६
 प्रभो परेश्वराम्बाकं त्वं नस्ताणं विधेहि हि ।
 अन्यजातीयलोकानां मध्याद्रः सङ्कृताण च ।
 तदानीं स्तोष्यते इस्माभिः पवित्रं तव नाम च ।
 स्तवानां तावकीनानां शाश्वा च प्रकरिष्यते ॥
 अनादिकालतौ इनन्तं कालं यावदनुच्छयं । ४७
 धन्यो भूयात् परेशः स इस्तायेलीय ईश्वरः ।
 प्रजाः सर्वा वदन्वामेन् यूयं स्तुत परेश्वरं ॥

107

१०७ सप्तशततम् गीतं ।

१. खण्डः १० वन्दिनः १७ दुःखिनः २३ पोतोधान् २५ तदन्यजनां य प्रतीश्वरा-
 नुग्रहस्य वर्णनं ।

प्रशंसा परमेशस्य युश्माभिः सम्मकीर्यतां । १
 यतो हेतोः स सङ्कृतावः कृपा तस्य च शाश्वतो ॥
 इत्यं ब्रूयुः परेशेन मोचिताः सर्वमानवाः । २
 देविषामेव हस्तेभ्यस्तेन ये प्रतिमोचिताः ।
 सङ्कृतीताच्च देशेभ्यः प्राक्प्रथगुच्छराण्वात् ॥ ३
 अन्यान्यस्ते मरस्याने प्रान्तरे मार्गवर्जिते । ४
 नगरं किञ्चन प्राप्तुं नरसेवितमक्षमाः ।
 ते कुधार्त्तास्तुधार्त्ताच्चाभवन् भूच्छितचेतसः ॥ ५
 तस्मिन्नेव विपलाले ते परेश्वरमाङ्गयन् । ६
 तेषां क्लेशेभ्य उद्भारं तदा तेन विधाय हि ।
 ऋजुमार्गेण नीतास्ते प्रापु लोकालयं पुरं । ७
 परमेश्वरमुद्दिश्य ते प्रशंसन्तु तत्कृपां ।
 समक्षं नरवंशानां तत्कर्माण्यद्वानि च ॥ ८
 यतः स तर्पयामास प्राणान् दृष्ट्यावसीदतः ।
 अस्तु द्वातुतीडितान् द्रव्यैस्तेषामास चोक्तमैः ॥ ९
 अन्यकारमृतिच्छाये आश्रिताः केऽपि मानवाः ।
 निबद्धा दुःखलोकाभ्यां समवर्त्तन्त वन्दिवत् ॥ १०

- ११ यमादृ ऐश्वर्याक्यानां ते बभूवु र्विरोधिनः ।
तथा सर्वापरिस्थस्य मन्त्रणामवमेनिरे ।
- १२ तस्मात् स नमयामास क्लेशैस्तेषां मनांसि हि ।
तदा ते स्खलनं प्रापुः कोऽपि नोपचकार तान् ॥
- १३ तस्मिन्नेव विपत्काले ते परेश्वरमाङ्गयन् ।
तेषां क्लेशेभ्य उद्भारं तदा तेन विधाय हि ।
- १४ मृत्युच्छायान्धकाराभ्यां ते मनुष्या वह्निष्ठृताः ।
च्यपच्छिन्नानि तेषाम्ब सर्वाणि वन्धनान्यपि ॥
- १५ परमेश्वरमुद्दिश्य ते प्रशंसन्तु तत्कृपां ।
समक्षं नरवंशानां तत्कर्माण्यद्भूतानि च ॥
- १६ यस्मात् ताम्रकपाटानि तेनैव ध्रुवभञ्जिरे ।
तदृढं विभिदिरे तेन लौहिकान्यर्गबान्यपि ॥
- १७ खपापाचरणेनाज्ञा ये क्लिश्यन्ते खपातकैः ।
गर्हन्ते सर्वभक्ष्यं ते मृत्युद्भारं स्यृष्टन्ति च ॥
- १८ तस्मिन्नेव विपत्काले परेश्वरमाङ्गयन्ति ते ।
तेषां क्लेशेभ्य उद्भारं तदानीं विदधाति सः ॥
- १९ खवचः प्रेष्य तान् खस्यान् क्षत्वा नाशाच्च रक्षति ॥
परमेश्वरमुद्दिश्य ते प्रशंसन्तु तत्कृपां ।
- २० समक्षं नरवंशानां तत्कर्माण्यद्भूतानि च ॥
प्रशंसार्थबलीन् दत्त्वा चानुतिष्ठन्तु याजनं ।
- २१ उद्भासेन च कुर्वन्तु क्रियाणां तस्य वर्णनां ॥
- २२ पोतैर्ये सागरं यान्ति जलधौ कर्मकारिणः ।
परमेश्वर्य कर्माणि वीक्षितुं प्राप्नुवन्ति ते ।
- २३ तस्यास्वर्यक्रिया एव सुगम्भीरे महोदधौ ॥
तद्वाक्यादृ वाव्ययोत्पद्य प्रोत्क्षेषु जज्ञेऽर्मिषु ।
- २४ नभ चारीहतां तेषाम् आगधे चावरीहतां ।
प्राणा एव विलोयन्ते ममा आपत्स्वित्यतौ ॥
- २५ वृत्यन्तस्ते चलन्तस्य मत्तवत् हृतबुद्धयः ।
तस्मिन्नेव विपत्काल आङ्गयन्ति परेश्वरं ।
- २६ तेषां क्लेशेभ्य उद्भारं तदानीं विदधाति सः ॥
वायौ प्रश्नमिते तेन तरङ्गा विश्वमन्ति च ॥

ते तु हृष्टन्ति विश्रामात् नीयन्ते चेष्टमात्रयं ॥	१०
परमेश्वरमुद्दिश्य ते प्रशंसन्तु तत्पूर्णां ।	११
समक्षं नरवंशानां तत्कर्माण्यद्वृतानि च ॥	१२
प्रजानाऽच्च समाजेऽपि तत्स्वर्वं वर्णयन्तु ते ।	१३
अथक्षाणां सभायाऽच्च तस्य कुर्वन्तु वन्दनां ॥	१४
स नदोः प्रान्तरं कुर्यात् निर्भरात्च मरुस्थलं ।	१५
उर्वरां भूमिमूष्यच्च दौर्जन्यात् तन्निवासिनां ॥	१६
प्रान्तरच्च सरः कुर्यात् मरुभूमिच्च निर्भरान् ॥	१७
वासितास्तेन दीनाच्च तत्र निर्मिते पुरोः ॥	१८
उम्मा द्वेचेषु वीजानि द्राक्षावस्त्रोः प्ररोप्य च ।	१९
भूमिजातानि भूसीणि फलान्युत्यादयन्ति ते ॥	२०
आशीर्वादे छते तेन वर्जन्तेऽतीव ते नराः ।	२१
तेषां गवादियूथानि नहि न्यूनीकरोति सः ॥	२२
पुन द्राहविष्यच्छोकैरख्यीभूय ऋसन्ति ते ॥	२३
प्रकरोत्यधिपानां स चाभिषेकमवज्ञया ।	२४
मार्गहीने मरुस्थाने भान्तांसान् विदधाति च ॥	२५
दीनचोदयति स्तेषात् मेषवद् बर्जितान्वयं ॥	२६
तद् दृष्टा सरलात्मानो लोका हृष्टं प्रकुर्वते ।	२७
अधर्मो निखिलः खोयं मुखं रुद्धं करोति च ॥	२८
यः कस्त्रिजद्वानवास्तेन सर्वमेतद् विचार्यतां ।	२९
शतस्त्रा तर्हि परेषस्य करुणा तेन भोत्यते ॥	३०

108

१०८ अष्टशततमं गीतं ।

परमेश्वरस्य प्रशंसा तस्मिन् प्रत्याशा च ।

दायूदा छतं गानार्थकं धर्मगीतं ।

मचित्तं स्थिरमस्तोशं मया गनं करिष्यते ।	१
मया कारिष्यते वाच्यं मनसापि प्रियेण मे ॥	२
नेव ल्यन्त व्रबुधस्तु है वीणे त्वच्च जागर्त्तच्च ।	३
अहं प्रजागरिष्यामि ज्ञारणोदयतः पुरा ॥	४
परेष लोकमध्येऽहं कीर्त्यिष्यामि ते स्तवं ।	५

४ प्रश्नसिद्धामि ते नाम जातीनामेव मध्यतः ॥
 यतः सर्वोपरिष्ठाद्वि विन्दीर्णास्ति कृपा तव ।
 त्वदीया सत्यता तद्वत् स्युश्चिति व्योममण्डलं ॥
 ५ सर्वे प्रकाशतामीश तावकीना समुद्रतिः ।
 मेदिन्या अपि सर्वच कीच्यतां महिमा तव ॥
 ६ यथा तव प्रिया लोका परिस्त्रग्माप्नुयः ।
 तदर्थं त्वं सहस्रेन चाला देहि न उत्तरं ॥
 ७ स्वपविचतयावादीत् ईशस्तेनोऽस्त्रसाम्यहं ।
 शिखिमं तु विभव्यामि मास्ये सुक्रोतप्रान्तरं ॥
 ८ मदीयो गिलियादोऽस्ति मिनश्च मदीयकः ।
 इफुयिमः शिरस्तं मे यिङ्गदा विधिदायकः ॥
 ९ मोयावो जलपात्रं मे क्षालनस्योपकारकं ।
 इदोमस्योपरि स्वीयां पादुकां प्रक्षियाम्यहं ।
 पिलेष्टीयाख्यदेशे च प्रकरोमि जयध्वनिं ॥
 १० सुट्ठं नगरं नीत्वा को मां तत् प्रापयिष्यति ।
 क इदोमपुरं यावन्नार्गं मां दर्शयिष्यति ॥
 ११ ईशास्त्रान् व्यक्तवान् यस्त्वं त्वं किं तत्र वादिष्यसि ।
 ईश त्वं वाह्नीनां नो मध्ये किं न गमिष्यसि ॥
 १२ अस्त्रान् लोपेत उडर्तुम् उपकारं विधेहि नः ।
 उपकारो मनुष्येण कृतो निष्कृत एव हि ॥
 १३ ईश्वरेणैव वीरत्वम् वयमाचरितुं कृमाः ।
 स एवास्त्रद्विपक्षांच चरणाभ्यां विमर्हिता ॥

109

१०९ नवशततमं गीतं ।

दुष्टारीणां विरहं दायूदः प्रार्थना २१ परमेश्वराश्रयस्थ ।

वाद्यनियन्ते दातव्यं दायूदो धर्मगीतं ।

१ हे मत्पश्चसनीयेश मा सन्तिष्ठस्ति नीरवः ॥
 २ पापमुखच्च धूर्त्तस्ति मुखं व्यादाय मां प्रति ।
 ३ क्षिका निःसत्यजिङ्गामिः संलपन्ति मया सह ॥

रुध्नन्ति द्रोहवाक्यै मां युधन्ते च मया मृषा ।	१
मत्वेभार्थं हि ते मात्र द्विष्टन्ति प्रार्थनाश्रितं ॥	२
उपकारस्य शोधार्थं मेऽपकारच्च कुर्वते ।	३
मम प्रेमच्च शोधार्थम् आचरन्ति विदोधितां ॥	४
ईटशस्योपरि लब्धं दुरात्मानं नियोजय ।	५
दक्षिणे तस्य पार्श्वे च शैतान् सन्तिष्ठतां स्य ॥	६
विचारे स भवेद् दोषो प्रार्थना तस्य चाघवत् ॥	७
तस्य घस्ता भवन्त्वत्पा अन्यच्चाप्रोतु तत्पदं ॥	८
अनाथाः सन्त तद्वालास्तत्पत्नी विधवा भवेत् ॥	९
पर्यटन्तः सदा भिक्षां याचन्तां तस्य पुत्रकाः ।	१०
खोच्छिन्नवस्तिस्याने भक्ष्यमन्वेषयन्तु च ॥	
क्षियतामुत्तमर्णेन तस्य सर्वस्मप्रेषतः ।	११
अमजातं फलं तस्य लुण्ठयन्तु परा जनाः ॥	
अनुकम्पा न केनापि क्रियतां तं नरं प्रति ।	१२
तदीयानाथपुत्रेषु सदयः कोऽपि मा भवत् ॥	
फलं पारचिकं तस्य भवेदुच्छिन्नतार्थकं ।	१३
द्वितीये पुरुषे तेषां नाम लोपं प्रगच्छतु ॥	
सर्वतां परमेश्वेन तस्य पैष्ठकपातकं ।	१४
तस्य मालकपापच्च लुप्तां नहि गच्छतु ॥	
परमेश्वस्य साक्षात् तत् सर्वदोपस्थितं भवेत् ।	१५
भवेदुत्पाटितं तेषां स्मरणं धरणीतलात् ॥	
यतो हेतोः कृपां कर्तुं न संसृत्यानुधावितः ॥	१६
तेन दीनो दरिद्रस्य दुखात्मा च वधैषिणा ॥	
समप्रीयत शापे स आकमीच स एव तं ।	१७
आप्णी न रुहचे तस्मै तस्माद्दूरं गता च सा ॥	
योऽभिशापः सदा तेन पर्यधीयत वस्त्रवत् ।	१८
तस्यान्तचामुवद् व्याप्नोत् तस्यास्थीनि च तैलवत् ।	
परिधीयं यथा तस्य वसनं स तथा भवेत् ।	१९
यथा वा पद्मलं नित्यं कक्षां बद्धं तथा भवेत् ॥	
ये मां द्विष्टन्ति मत्वाणान् हन्तुं दुष्टं वदन्ति च ।	२०
इदमेव फलं सर्वे ते प्राप्यन्ति परेष्वरात् ॥	

- ११ प्रभो परेश मह्यं त्वं स्खनामः कृत आचर ।
उत्तमं तव कारण्यम् अतस्त्वं मां समुद्गर ॥
- १२ दीनोऽहं दुर्गतचासि हृच्च विञ्चं ममान्तरे ॥
दीर्घच्छायावद्वेमि प्रचाल्ये च पतङ्गवत् ॥
- १३ मञ्जानुन्युपवासेन सखलनाय समुद्यते ।
तैलाभावेन मे मांसं स्फानत्वं प्रगच्छति ॥
- १४ मनुष्याणां समीपे च निन्दनीयो भवान्यहं ।
सर्वे निरीक्षमाणा मां चालयन्ति शिरांसि हि ॥
- १५ मत्रभो परमेश त्वम् उपकारं कुरुत्वं मे ।
स्खकारण्यानुसारेण मम त्राणं विधेहि च ॥
- १६ ते ऽन्त जानन्तु हस्तं ते त्वक्त्रियाच्च परेश्वर ॥
तैर्यदा दीयते शापस्तदाश्री दीयतां त्वया ।
- १७ यदोत्तिष्ठन्ति ते लोकास्तदा लज्जां प्रयान्तु मे ।
किन्तु तदीयदासोऽयं हृष्टसेवाधिगच्छतु ॥
- १८ वस्तेणेवापमानेन वेष्यन्तां देविणो मम ।
स्त्रीयप्रावारक्तेणेव प्रच्छाद्यन्तामवज्जया ॥
- १९ परमेशं स्ववक्त्रेण संस्तोष्यामितरागहं ।
लोकारण्यस्य मध्येऽपि करिष्ये तत्पश्चंसनं ॥
- २० यतो हेतोः स दीनस्य दक्षिणे समवस्थितः ।
प्राणदण्डविधात्वस्तं समुद्गरति स्यां ॥

110

११० दण्डतमं गीतं ।

स्त्रोष्य राज्याजकलजयेषु भविष्यदाश्यं ।

दायूदो धर्मगीतं ।

- १ मम प्रभुमिदं वाक्यं बभाषे परमेश्वरः ।
त्वच्छृन् यादपीठं ते यावद्वहि करोच्यहं ।
- २ अवतिष्ठस्त तावत् त्वम् आसीनो मम दक्षिणे ॥
परेशो बलदण्डं ते सीयोनात् प्रेषयिष्यति ।
- ३ राजत्वं निजशृण्यां मध्ये त्वं करिष्यसि ॥
त्वज्जयस्य दिने तु भयं स्थन्दत्तास्तव प्रजाः ।

भास्यन्ति पूतया कान्त्यारुणजाच्छिरादपि ।
स कुमारसमूहस्य शिरित्वे भविष्यति ॥ ४
परमेश इदं श्रेष्ठे न च तेनानुतप्त्यते ।
त्वं मत्कीर्तिको स्त्रीया याजकः स्त्राव्यकालिकः ॥
त्वदीयदक्षिणे पार्श्वं यः प्रभुः पर्युपस्थितः ॥ ५
खीयकीधदिने भूपांच्छूर्णयिष्यति स ब्रुवं ॥
अन्यजातीयलोकानां विचारं स विद्यास्यति ॥ ६
भूतलस्थ स्वशृंगाणां कुण्डपैः परिपूर्यन् ।
रुणक्षेत्रे सुविस्तीर्णे चूर्सयिष्यति मस्तकान् ॥
स च मार्गं तरङ्गिण्याः सलिलानि प्रपास्यति ॥ ७
ततो हेतो र्गिं तेन शिर उद्गमयिष्यते ॥

111

१११ एकादशशततमं गीतं ।

इत्रिभाषया ककारादिगीतेन परमेश्वरानुप्रसंसनं ।
प्रशंसा परमेशस्य युशाभिः सम्भकीर्त्यतां ॥ १
सर्वान्तःकरणेनाहं त्वां स्त्रोव्याभिः परेश्वर ।
सरलानां समज्यायां मनुष्याणाच्च संसदि ॥
परमेशस्य कर्माभिः सुमहान्ति भवन्ति हि ।
यावन्तत्त्वेषु तुष्यन्ति तैलान्यालोचितानि च ॥
मानं स्त्राव्यच्च तत्कार्यं धर्मस्तस्य सदा स्थिरः ॥ २
निजाद्वृत्ताक्रियास्तेन स्वरुणार्थमनुष्ठिताः ॥ ३
दयाश्रीलोऽनुकम्भो च विद्यते परमेश्वरः ॥
खभक्तेभ्योऽन्नदाता स सदा खनियमं स्वरन् ॥ ४
खप्रजा निजकार्याणां विक्रमं स न्यदर्शयत् ॥ ५
भिन्नजातीयलोकानां देशं तासु समार्पयत् ॥
सर्वे तत्करयोः कर्म फलं सत्यविचारयोः ।
शासनं सकलं तस्य दृष्टिविश्वासमर्हति ॥
सर्वकालच्च यावत् तत् सदा तिष्ठति निष्वलं ।
सत्यत्वसरलत्वाभ्यां तत् सर्वे तेन साधते ॥
प्राह्विष्णोच्च परिचार्यं स खकीयप्रजाः प्रति ॥ ८

१०

स स्वीयं नियमचापि सर्वकालार्थमादिश्त् ।
 नामधेयच्च यत् तस्य पवित्रं भीषणच्च तत् ॥
 परमेशान्तु या भीतिः सा प्रज्ञाया उपक्रमः ।
 तदाज्ञापालकानाच्च सर्वेषां बुद्धिरुतमा ।
 प्रशंसा परमेशस्य सर्वदा विष्टुति खिरा ॥

112

११२ द्वादशशततमं गीतं ।

इतिभाष्या ककारादिगीतेन भद्रलोकस्य प्रशंसनं ।

१

प्रशंसा परमेशस्य युद्धाभिः सम्बोध्यतां ।
 धन्यं वच्छ मनुष्यं तं यो विभेति परेष्वरात् ।
 तस्य सर्वनिदशेन यज्ञातीव प्रतुष्यति ॥
 २ पृथिव्यां तस्य चंशो हि पराक्रान्तो भविष्यति ।
 शुद्धाचारस्य लोकस्य कुलमाश्रिष्टमाप्युति ॥
 ३ श्री धर्मचालिति तद्देहे धर्मस्तस्य सदा खिरः ॥
 ४ उदेति ध्वान्तवो दीपिः शुद्धाचारनरं प्रति ।
 ५ दयाशीलेऽनुकम्भी च धार्मिकस्य स विद्यते ॥
 ६ सुजनः स दयां कुर्वन् ऋणदानं करोति हि ।
 ७ सुविचारात् स्वकार्याणां सिद्धलज्जाधिगच्छति ॥
 ८ निच्छलः सर्वकाले स सर्त्तव्यो धार्मिकः सदा ॥
 ९ अनियुक्तापि वाचीयां स निःशब्दोऽविष्टते ।
 १० तस्यान्तःकरणं धीरं परमेष्वरमाश्रितं ॥
 स्थिरचिन्तोऽभयोऽरीणां दर्शनं स प्रतीक्षते ॥
 स विकीर्यं निजं विज्ञं दरिद्रेभ्यो ददाति हि ॥
 धर्मस्तस्य सदा स्थायी तस्य श्रीः श्रोभयोग्नता ॥
 तदृढा दुर्जनः कुद्धो इन्तः स्वेङ्गं विलीयते ।
 दुराचारमनुष्ठाणां मनोऽभीष्टं विनंच्यति ॥

११३ च्योदशशतमं गीतं ।

113

चनुप्रचार्यमीश्वरस्य प्रशंसनं ।

प्रशंसा परमेशस्य युशाभिः सम्कीर्त्तां ।
 हे परेश्वरदासेया युशाभिः स प्रशस्यतां ।
 परमेशस्य यज्ञाम युशाभिस्त् प्रशस्यतां ॥
 अद्यारभ्य सदा धन्यं भूयाज्ञाम परेशितुः ॥
 उदयाचलमारभ्य यावदस्ताचलं रवेः ॥
 नामधेयं परेशस्य प्रशंसायोग्यमस्ति हि ॥
 उज्ज्वतः परमेष्ठो इति सर्वजातिगणापरि ॥
 अन्तरीक्षोपरिष्टाच महिमा तस्य राजते ॥
 को इस्तव्वमोः परेशस्य तुल्यः स ऊर्जवासव्यत् ॥
 स्वर्गे मर्ये च सर्वाणि स निरीक्षत आनतः ॥
 स धूले दीनमुत्थाय मलादुन्नव्य दुर्गतं ।
 आसयव्यधिपैः साऽङ्गे खदेशीयाधिपैः सह ॥
 बन्धा या गृहिणी तां स समावासयति श्रुतं ।
 नन्दनानाच्च सानन्दां जननीं विदधाति तां ॥
 प्रशंसा परमेशस्य युशाभिः सम्कीर्त्तां ॥

114

११४ चतुर्दशशतमं गीतं ।

परमेश्वरान् स्यालब्लयो भर्त्य ।

वर्हि याति यदेखायेल् मिसर्देशस्य मध्यतः ।
 परमाष्टीयजातेच मध्याद् याकूव आवलिः ।
 यिह्वदाः परमेशस्य धर्मधामाभवत् तदा ।
 इखायेलीयवंशस्य तस्य रायुमजायत ॥
 तद् दृष्टा यद्रवद् वार्धि यद्दैन् पञ्चान्नवर्त्तत ।
 अन्त्यन्नविवच्छैला गिरयो मेषवत्सवत् ॥
 कुतस्वं यद्रवो वार्धि त्वस्वं यद्दैन् न्यवर्त्तयाः ।
 अनर्तिष्टाविवच्छैला गिरयो मेषवत्सवत् ॥

७ हे भूः कुभ्य प्रभोः साक्षात् याकूबीयेश्वितुः पुरः ॥
८ करोवत्रिं तडागं स चक्ष्वसानच्च निर्भरं ॥

115

११५० पञ्चदशशततमं गीतं ।

१ प्रतिसानासारता ह ईश्वरस्य सारतायाच्य वर्णनं ।

२ हे परेश्वर नास्माकं नास्माकं गौरवं कुरु ।

३ किन्तु तदीयनास्मि हि गौरवं सम्बकाश्य ।

४ तावकीनक्षपायाच्च सत्यतायाच्च हेतुतः ॥

५ घमोघामीश्वरः क्वेति ब्रूय देवर्चकाः कुरुतः ॥

६ खर्गे तख्लीश्वरोऽस्माकं यच्च वाञ्छेत् करोति तत् ॥

७ रौप्यखर्गसुरास्तेषां भर्त्यहस्ते र्विनिर्मिताः ॥

८ सवक्षास्ते न भाष्यन्ते न पश्यन्ति सखोचनाः ॥

९ सकर्णाच्च न पृष्ठेन्ति न जिब्रन्ति सनासिकाः ॥

१० न स्पृशन्ति सहस्रास्ते सपादा न चरन्ति च ।

११ कञ्चन खीयकरणैङ्ग प्रवृद्धं नोदीरयन्ति ते ॥

१२ तत्समाः कारवस्तेषां सर्वे तांचाश्रिता जनाः ॥

१३ इखायेलीयवंश त्वं अद्भृत्वं परमेश्वरं ।

१४ खश्रदधानलोकानां सहायः यालकच्च सः ॥

१५ हे हारोणान्वया यूयं अद्भृदं परमेश्वरं ।

१६ खश्रदधानलोकानां सहायः फलकच्च सः ॥

१७ हे परेश्वरचक्षा यूयं अद्भृदं परमेश्वरं ।

१८ खश्रदधानलोकानां सहायः फलकच्च सः ॥

१९ परमेश्वरः स्तरस्यसान् आश्रिष्वं स प्रदास्यति ।

२० इखायेलीयवंशेभ्य आश्रिष्वं स प्रदास्यति ।

२१ हारोणस्यान्ववायेभ्य आश्रिष्वं स प्रदास्यति ॥

२२ परमेश्वरचक्षेभ्यः स आश्रिष्वच्च प्रदास्यति ।

२३ क्षुद्रेभ्यस्ते महाद्वच्च सकलेभ्यः प्रदास्यति ॥

२४ परेश्वरो वर्द्धयेद् युध्मान् युध्मान् युध्मात्सुतानपि ॥

२५ धन्या यूर्यं परेश्वरेन निर्माच्चा खर्गमर्यवोः ॥

२६ खर्गः परेश्वितुः खर्गो भर्त्यं सोऽदान्तजातये ॥

न स्तुवन्ति प्रभुं प्रेता न भैनालयगामिनः ॥
वयमेव नविद्यामस्त्वद्यारथ्य सदा प्रभुं ॥
प्रशंसा परमेशस्य युग्माभिः संप्रकीर्त्यतां ॥

१७

१८

११६ घोडशशतमं गीतं ।

116

अनुग्रहादीश्वरस्य प्रशंसनं ।

प्रीये परेश्वरे यत् त्व उक्तियाज्ञे पृष्ठेऽति मे ॥	१
मयि कर्णा निधत्ते स संक्षास्ये तं सदा ततः ॥	२
वेष्टितो रज्जुभिर्म्भ्योराक्रान्तो नारकार्त्तिभिः ।	३
कदाचिद् विषमं क्लेशम् उद्देगच्छाहमान्नवं ॥	४
तदानीं परमेशस्य नामेत्यं प्रार्थितं मया ।	५
हे परेश दयां द्वाला मम प्राणान् समुद्धर ॥	६
परेशः सदयो धर्मी सानुकम्यो न ईश्वरः ॥	७
परेशोऽत्यधियां रक्षी दीनं मां स उपाकरोत् ।	८
हे मदीयमनो याहि स्विअमस्यालं युनः ।	९
घतो हैतोः परेशेन ह्वितमाचरितं तव ॥	१०
उद्धारः साधितस्तेन प्राणानां मम मृत्युतः ।	११
काश्रुतो नेत्रयुग्मस्य सखलनात् पादयोच्च मे ॥	१२
चरिष्यामि परेशस्य पुरोऽहं जीवतां भुवि ॥	१३
अभवन्मम विश्वासस्तो वाक्यमुदैरुं ।	१४
किन्त्यतीव महादुःखम् तदा मां समुपागमत् ॥	१५
सर्वमर्त्यो मृषाभाषीत्युदितं चोभतो मया ॥	१६
किं फलं परमेशाय प्रतिदायिष्यते मया ।	१७
योग्यं सर्वोपकाराशारां द्वातानां तेन मां प्रति ॥	१८
त्रायकंसं गृहीत्वैव तन्नामाङ्गास्ते मया ॥	१९
परमेश्वरमुद्दिश्य मया यद्यत् प्रतिश्रुतं ।	२०
तत् सर्वं पूरयिष्यामि तत्त्वजागणसमुद्देष्ये ॥	२१
गुर्वर्द्धं परेशितु दृष्टौ स्त्रीयपुण्यवतां मृतिः ॥	२२
परेश तव दासोऽहं दास एव तवारम्भहं ।	२३
तव दास्या हि पुण्डोऽहं मत्पाणा मोचिताख्यया ॥	२४

- १० तामेवाहं प्रवक्ष्यामि प्रशंसावलिना ततः ।
परमेश्वर्य नाभा च करिष्ये प्रार्थनामहं ॥
- ११ परमेश्वरमुद्दिश्य मया यद्यत् प्रतिश्रुतं ।
तत् सर्वं पूरविष्यामि तत्त्वजागणसमुखे ॥
- १२ परमेश्वरीयगेहस्याङ्गानामेव मध्यतः ।
हे यिष्ठशालमाख्याते पुरि मध्यस्थले तव ॥
प्रशंसा परमेश्वर्य युग्माभिः सम्बोध्यतां ॥

११७ सप्तदशशततमं गीतं । 117

परमेश्वरस्य प्रशंसा ।

- १ हे लोकाः सर्वजातीयाः परमेशं प्रशंसत ।
हे नराः सर्वदेशस्या यूवं तं समभिष्टुत ॥
- २ यस्मात् सुमहती तस्य दयासु प्रकाशते ।
सत्यत्वच्च परेश्वर्य निवास्यादि भविष्यति ॥
प्रशंसा परमेश्वर्य युग्माभिः सम्बोध्यतां ॥

118

११८ अष्टादशशततमं गीतं ।

१ ईश्वरस्य प्रशंसा ५ विपदो रचयार्थं ईश्वरगुणकोर्त्तनं २२ छोटे भविष्यदाक्षयः ।

- १ प्रभुं कुत स सद्गादः करुणा तस्य शाश्वती ॥
ईच्छायेत् अधुना ब्रूयात् करुणा तस्य शाश्वती ॥
- २ हारोगस्यान्वया ब्रूयुः करुणा तस्य शाश्वती ॥
परमेश्वराचर्का ब्रूयुः करुणा तस्य शाश्वती ॥
- ३ परमेश्वरमुद्दिश्य सङ्कटे प्रार्थितं मया ।
परमेश्वर्य विस्तीर्ण खलेऽदान्वह्यमुत्तरं ॥
- ४ मत्पक्षे परमेश्वरोऽस्ति न करिष्यामि साध्वसं ।
यस्माच्चां प्रति किं कर्तुं मानवः प्रकृतिमान् भवेत् ॥
- ५ ममोपकारिणामेको मत्पक्षेऽस्ति परेश्वरः ।
तस्मान्मद्वेषिणां दृश्या लोचनं मम तर्ज्यति ॥
- ६ वरं परेश्वरे अङ्गा न च अङ्गा मनुष्यके ॥

वरं परेश्वरे अद्भा न च अद्भा व्यपेष्यति ॥	९
सर्वजातीयलोका मां संवेष्टन्ते समन्ततः ।	१०
परमेश्वर्य नाम्नाहं तान् उच्छ्रेत्यामि निश्चितं ॥	
ते हि संवेष्टमाना मां निरन्धन्ति समन्ततः ।	११
परमेश्वर्य नाम्नाहं तान् उच्छ्रेत्यामि निश्चितं ॥	
ते लोका मां चतुर्दिन्कु संवेष्टन्ते उलिङ्गन्दवत् ।	१२
किन्तु यास्यन्ति निर्वाणं दग्धकरणकवङ्गिवत् ।	
परमेश्वर्य नाम्नाहं तान् उच्छ्रेत्यामि निश्चितं ॥	
हे शशो बन्निपातार्थं त्वं बलान्मामताडयः ।	१३
उपकारं मदीयन्तु छतवान् परमेश्वरः ॥	
परेशो मे बलं गीतं परिचाता च मे उभवत् ॥	१४
उत्सवो जयनादश्च धर्मिणामत्ति वेऽमसु ।	१५
दक्षिणः परमेश्वर्य हस्तो विक्रमसाधकः ॥	
दक्षिणः परमेश्वर्य हस्तो उप्रतिकारकः ।	१६
दक्षिणः परमेश्वर्य हस्तो विक्रमसाधकः ॥	
न मस्तिष्यहं तस्मात् किन्तु स्थास्यामि जीवितः ।	१७
वर्णनाद्व करिष्यामि कर्मणां परमेश्वितुः ॥	
चक्षादेव परेशो मां न तु मृत्यौ समार्पयत् ॥	१८
धर्मदाराणि युग्माभिर्माचन्तां मम सम्मुखे ।	१९
तत्स्तानि प्रविश्याहं संस्तोष्यामि परेश्वरं ॥	
इदं द्वारं परेश्वर्य प्रविशन्त्यत्र धार्मिकाः ॥	२०
त्वामेवाहं नविष्यामि यतोऽदा मह्यमुच्चरं ।	२१
मामकीनपरिचाता यतस्त्वचाभवः स्वयं ॥	
गृहनिर्मात्रभिर्लोकैर्यः पाषाणो निराकृतः ।	२२
स एव गृहकोणस्यः प्रमुखः प्रत्यरो उभवत् ॥	
परमेश्वर्य कर्मदम् असद्यौ तदद्युतं ॥	२३
रुद्धं यत् परमेशो दिनमेतद्द्वि तदिनं ।	२४
चागच्छत वर्यं तत्र नन्दाम प्रोक्षसाम च ॥	
भोः परेश्वरु त्राणम् भोः परेश्वर समेधय ॥	२५
परमेश्वर्य नाम्ना य आयाति धन्य एव सः ।	२६
धन्यान् युग्मान् वर्यं ब्रूमः परेश्वर्य गृहे स्थिताः ॥	

- २७ यिहिवाः स व ईशोऽस्ति सोऽस्मभ्यं दत्तवान् द्युतिं ।
वेद्याः इहस्ते युधाभि र्वथतां रज्जुभि र्वल्लः ॥
- २८ मामकीनेवरोऽसि त्वं कदिष्यामि तव स्तवं ।
मामकीनेवरोऽसि त्वं प्रगाथ्यामि तवोद्भ्रतिं ॥
- २९ प्रभुं स्तुत स सद्गावः करुणा तस्य शाश्वती ॥

119

११९ ऊनविंशतिशततमं गीतं ।

इतिभाष्या ककारादिगीतं तव शास्त्रस्य गुणवर्णं बड्डप्रार्थनाप्रशंसास्त्रपदेशाय ।

४ आलफ् ।

- १ धन्याः शुद्धायना लोकाः प्रभोः शास्त्रानुगामिनः ॥
२ धन्यास्तस्य प्रबोधानां प्रतिपादनकारिणः ।
३ सर्वान्तःकरणेनैव तस्यान्वेषणकारिणः ॥
४ अधर्मं ते न कुर्वन्ति च एतत्स्तस्य वर्तमसु ॥
५ स यत्कं पालनार्थं त्वं स्वनियोगान् समादिशः ॥
६ पदन्यासो भद्रीयोऽस्तु लद्विधीन् रक्षितुं स्थिरः ॥
७ न प्राप्यानि तदा लच्छां सर्वाच्चा लक्ष्यंस्तव ॥
८ शिक्षित्वा धर्मनीतीस्ते स्तोष्ये त्वां शुद्धचित्ततः ॥
९ लद्विधीन् पालयिष्यामि त्वं नितान्तं न मां त्वज ॥

२ वैत् ।

- १० निजमार्गं युवा लोकाः कथं शुचोकरिष्यति ।
सावधानतया गच्छत्व वाच्यानुसारतः ॥
११ सर्वान्तःकरणेनाहं करोम्यन्वेषणं तव ।
त्वदीयाच्चाः परित्वज्य चोतुं मां न प्रवर्तय ॥
१२ पापं त्वत्वातिकूल्येन न क्रियेत मया यथा ।
रक्षन्ते तव वाच्यानि निजान्तःकरणे तथा ॥
१३ हे परेश्वर धन्यस्त्वं स्वविधीन् मां तु शिक्षय ॥
१४ त्वदक्षास्याखिलां नीतिं सोष्ठाभ्यां वर्णयाम्यहं ॥
१५ त्वत्प्रवोधयथे झादे राशीभूते धने यथा ॥
१६ त्वद्विधीनभिनन्दामि त्वदाच्चो विलमरामि न ॥

१ गिर्मल् ।

निजदासं समुद्दिश्य त्वं विद्धेहि वदान्यतां ।	१०
ततोऽहं जीवनं प्राप्य पालयिष्यामि ते वचः ॥	११
मामकीनात्तियुग्मस्य त्वमेवोन्मीलनं कुरु ।	१२
तव शास्त्रादहं तर्हि प्राप्याम्यद्भूतदर्शनं ॥	१३
भूतलेऽहं प्रवास्यसि मत्तः खाच्चा न गोपय ॥	१४
मन्मनोऽस्ति सदा चुसं खविचारस्य काङ्गया ॥	१५
सम्भर्त्योद्भवान् श्रमान् त्वदाच्चाभ्यच्छ्रुतान् नरान् ॥	१६
तिरस्कारमवज्ञाच्च दूरं मत्तोऽपसाहय ।	१७
यतो हेतोः प्रबोधांस्ते पालयामितरामहं ॥	१८
मदिरुद्धे समासीनाः सम्भाषन्ते वृपा अपि ।	१९
तावकीनस्त्वयं दासो परिधाशति ते विधीन् ॥	२०
तत्प्रबोधेष्वहं क्लादे मन्त्रिणो मे भवन्ति ते ॥	२१

२ दालत् ।

मन्मनः सञ्जते धूलौ मां खवाक्येन जीवय ॥	२५
निजकृत्स्तगतिं तुम्हं पुराहं विन्यवेदयं ।	२६
तत्त्वादा उत्तरं मद्यं खविधीन् मां नु शित्य ॥	२७
तावकीननियोगानां पदवीं माच्च बोधय ।	२८
तत्त्वीयाद्भूतकर्माणि धायिष्यन्ते तदा मया ॥	२९
श्रीकाद् गलन्ति मत्वाणाः खवाक्यान्मां समुच्चय ॥	३०
मत्तोऽपास्य मृषाचारं मां खशास्त्रेण वर्जय ॥	३१
सत्यमार्गो मयायाहि तत्त्वीति लंक्ष्यते मया ॥	३२
तत्प्रबोधेषु सञ्जेऽहं प्रभो त्वं मां न लज्जय ॥	३३
त्वदाच्चारूपमार्गेऽहं प्रकरिष्यामि धावनं ।	३४
ममान्तःकरणं यस्मात् त्वया विस्तारयिष्यते ॥	३५

३ है ।

विधीनां तव पश्यानं मां परेष निदर्शय ।	३६
ततोऽहं शेषपर्यन्तं करिष्ये तस्य पालनं ॥	३७
ज्ञानं देहि तदा प्राप्तं पालयिष्याम्यहं तव ।	३८
तत् समुपाचरिष्यामि सर्वान्तःकरणेन च ॥	३९
नय खाच्चप्रिमार्गे मां तत्र तुष्याम्यहं यतः ॥	४०

४६ मन्मनस्वत्यवेदेषु न च लोभे प्रवर्तय ॥
 ४७ मायाया दर्शनात् त्वं मे प्रावर्त्तय लोचने ।
 ४८ तावकीनेषु मार्गेषु महां देहि च जीवनं ॥
 ४९ प्रत्यजानाः स्वभक्त्यै यत् तत् स्वदासे हि साधय ॥
 ५० त्वं निवारय मे निन्दां साध्वसोत्पादिकां मम ।
 यस्माद् या राजनीतिस्ते मन्ये सा नीतिरूपमा ॥
 ५१ आकाङ्क्षामि नियोगांस्ते मां स्वधर्मेण जीवय ॥
 ५२ । वौ ।

५३ हे परेश प्रसादस्ते प्रचुरो वर्ततां मथि ।
 ५४ कातं त्वया परिचार्यं निजवाक्यानुसारतः ॥
 ५५ तेन मन्त्रिन्दकायाहं शक्त्यामि दातुमुत्तरं ।
 ५६ यतस्वदीयवाणीं हि शरणं गतवानहं ॥
 ५७ मनुखात् सत्यवाक्यं त्वं नितान्तं नहि गोपय ।
 ५८ यतोऽहं त्वदिचाराणाम् अवतिष्ठे प्रतीक्षया ॥
 ५९ त्वच्छास्तं पालयिष्यामि सर्वकाले निरन्तरं ।
 ६० एषुमार्गं च यास्यामि त्वन्नियोगान् गवेषयन् ॥
 ६१ त्वद्वोधान् प्रभाविष्ये वृपाणामपि सम्मुखे ।
 ६२ न भविष्यति मे तत्र ब्रीडावोधः कथच्चन ॥
 ६३ हर्षिष्यामि त्वदाङ्गासु तात्तु सन्ति प्रियाः मम ॥
 ६४ त्वदाङ्गानां समीपेऽहं भविष्यामि कृताङ्गलिः ।
 ६५ तास्य मम प्रिया मन्येऽनुश्यास्यामि विधीच्च ते ।
 ६६ । संयिन् ।

६७ स्वदासार्थं स्मरीक्तिं सां धया त्वं मां व्यग्निश्वसः ॥
 ६८ जीव्ये ऽहं तव वाचा यत् तत् दुःखे मम सान्त्वनं ॥
 ६९ दर्पिभिः सूपहस्ये ऽहं न च त्वच्छास्त्रतश्चवे ॥
 ७० प्रभो त्वद्वाक्तनां नीतिं सरन् प्राप्नोमि सान्त्वनां ॥
 ७१ त्वच्छास्त्रव्यागदुष्टेषु रोमाङ्गो जायते मम ॥
 ७२ प्रवासधान्नि गीतानि मे ऽभवन् विधयस्तव ॥
 ७३ हे परेश्वर यामिन्यां तव नाम स्मरामि हि ।
 ७४ तावकीनस्य शास्त्रस्य पालनच्च करोम्यहं ॥
 ७५ यद् रक्षामि नियोगांस्ते तदेवास्ति धनं मम ॥

॥ हृत् ॥

दायो मे परमेशोऽस्मि मनस्तदाक्षयपरलनं ॥	५७
खोयवाक्यानुसारेण त्वं दयां कुरु मां प्रति ।	५८
सर्वान्तःकरणेनाहं त्वां प्रसादेदमर्थये ॥	५९
खगतिं चिन्तयन् पादौ त्वयेवाधान् नयाम्यहं ॥	६०
त्वदाज्ञापालनायाहम् अविलम्ब्य त्वरेतरां ॥	६१
दुष्टानां वेष्टितः सहै ने शास्त्रं विस्मरामि ते ॥	६२
उच्चिष्ठाम्यर्घराते त्वां स्तोतुं त्वद्भर्मनीतितः ॥	६३
त्वद्भक्तानामहं मित्रं तथा त्वदिधिपालिनां ॥	६४
पूर्णा त्वलूपया एश्चो प्रभो मां प्राधि ते विधीन् ॥	६४

॥ टेट् ॥

खदासस्य हिताधारी त्वं परेण खवाक्यतः ॥	६५
उत्तमं सुविचारं मां ज्ञानच्च त्वं हि शिक्षय ।	६६
यतो हेतोस्त्वाज्ञासु विश्वासः क्रियते मया ॥	
दुःखतः पूर्वमभाम्यम् अधुना त्वदचो भजे ॥	६७
त्वं हितो हितकारी च सविधीन् मां नु शिक्षय ॥	६८
मद्विरुद्धं मृषावाक्यं कल्ययन्त्यभिमानिनः ।	६९
सर्वान्तःकरणेनाहं नियोगान् पालयामि ते ॥	
हृत् तेषां मेदसा स्थूलं तव प्राप्ते त्वहं रमे ॥	७०
दुःखभोगः शुभं मे ऽभृत् विधीर्स्ते ऽशिक्षयत् स मां ॥	७१
त्वमुखान्निर्गतं प्राप्तं सुशुभं मन्यते मया ।	७१
खर्णरूपीयमुद्राणां सहस्रेभ्योऽपि तच्चुभं ॥	

' यूद् ।

त्वलराभ्यामहं खण्डस्ताभाद्वाहं स्थिरीकृतः ।	७२
यथा शिक्षे त्वदीयाज्ञा बोधय त्वं तथैव मां ॥	
त्वद्भक्ता मानवाः सर्वे हर्षिष्यन्ति विलोक्य मां ।	७४
यतो हेतोस्त्वदीयोऽप्तोः प्रतीक्षा क्रियते मया ॥	
धर्म्या यद् राजनीतिस्ते तज्जानामि परेश्वर ।	७५
फलं विश्वास्तायाच्च दुःखं मर्याप्तिं त्वया ॥	
खदासं प्रति ते वाक्यात् कृपा मां सान्त्वयेत् तव ॥	७६
वर्त्ततां मयि ते स्तेहस्तेन प्राप्त्यामि जीवनं ।	७७

यस्मात् त्वदीयशास्त्रं यत् तन्मानन्दकारकं ॥
 ७८ लज्जन्तां दर्पिणो यस्मात् ते मषा पीडयन्ति मां ।
 तावकीननियोगानां धानमेव करोम्यहं ॥
 ७९ त्वतो विभृति ये सोकास्त्वत्वबोधांश्च ये विदुः ।
 सकलास्ते पुनर्वारं मम पञ्चे भवन्तु हि ॥
 ८० यदहं त्रीडया युक्तो न भवेयं कथञ्चन ।
 तदर्थमस्तु मच्चित्तं संसिद्धं विधिभिस्तव ॥

३ कप् ।

अवसीदन्ति मे प्रणास्त्वदीयत्राणकाङ्क्ष्या ।
 ८१ वाक्यस्य तावकीनस्य प्रतीक्षांश्च करोम्यहं ॥
 चीयेते मम नेत्रे च त्वदीयवाक्यकाङ्क्ष्या ।
 वाचच्चेमासहं भाषे कदा मां सान्त्वयिष्यसि ॥
 ८२ धूमस्थिता कुतू र्यद्वत् तद्वदेव भवाम्यहं ।
 तथापि त्वद्विधीनां न परिगच्छामि विसृतिं ॥
 ८३ तावकीनस्य दासस्य कति सन्ति दिनानि वै ।
 ममाभिन्नोऽहिणां दण्डः कदा कारिष्यते त्वया ॥
 ८४ मां पातयितुमिच्छन्तो गर्त्तान् खनन्ति गर्विणा ।
 तेषामेताटप्पां कार्यं नात्ति त्वच्छास्त्रसम्मतं ॥
 ८५ पूर्णे विश्वासमर्हन्ति विधयः सकलास्तव ।
 तुह्यन्तीमे मषा मह्यं त्वमेवोपकुरुष्व मां ॥
 ८६ भूमौ प्रायेण तै धैस्ते न व्यजामि तु ते विधीन् ॥
 खकारुण्यानुसारेण मां त्वमेव हि जीवय ।
 ८७ तन्मुखान्निर्गतं साक्षं पालयिष्याम्यहं तदा ॥

५ लामद् ।

हे परेश्वर निवस्त्वं स्थिरं सर्वे वचस्तव ॥
 ८८ पुरुषानुक्रमं धावत् तव विश्वास्ता स्थिरा ।
 त्वया संस्यापिता चेयं वसुधापि वितिष्ठते ॥
 ८९ अद्यापि ते विविष्टेते त्वदीयराजनीतितः ।
 यतः सर्वाणि वस्तुनि किञ्चरास्तव सन्ति हि ॥
 त्वच्छास्त्रं नाभविष्यच्चेत् मदीयानन्दकारकं ।
 ९० सम्मानं त्वयमहं तर्हि खदुःखेन न सप्तयः ॥

नैवाहं विस्मरिष्यामि त्वन्नियोगान् कदाचन । ८३
 यतो हेतो नियोगैस्ते भवान् मां समजीवयत् ॥
 तवाहमस्मि मां रक्ष त्वन्नियोगानुवर्त्तिनं ॥ ८४
 दुर्जना मामपेक्षन्ते मां नाशयितुभिच्छवः । ८५
 किञ्चवहं त्वत्विदेषु यत्तो निदधे मनः ॥
 सर्वस्या एव संसिङ्गेरन्तः सन्दृशे मया । ८६
 किञ्चतीव सुविस्तीर्णा भवत्याज्ञा त्वदीयिका ॥

१० मेम् ॥

त्वच्छास्त्र कीटशं प्रीये तद् धायाम्यखिलं दिनं । ८७
 ज्ञानवन्तं रिपुभ्योऽपि त्वं खाज्ञाभिः करोषि मां । ८८
 यतो हेतो रम्या सार्जं ता वर्तन्ते निरन्तरं ॥
 मम सर्वगुरुभ्योऽपि बुद्धिमांच्च भवाम्यहं । ८९
 यस्मात् तव प्रबोधानां चिन्तनं क्रियते मया ॥
 प्राचीनेभ्योऽप्यहं विज्ञास्त्वन्नियोगानुपालनात् ॥
 कुमार्गादपि सर्वस्मात् खण्डादौ वारयाम्यहं । ९००
 यतस्त्वदीयवाक्यस्य पालनार्थमहं यते ॥
 नीतितस्त्व न भंशे यतस्त्वं मामशिक्षयः । ९०१
 मामकोनरसज्ञा च कीटक् ते खदते वचः । ९०२
 जायते मम वक्त्रे हि मधुरं मधुतोऽपि तत् ॥
 तावकीननियोगेभ्यो मयालभिं विवेचनं । ९०३
 तस्मात् सर्वमृषामार्गं गर्हणं जायते मम ॥

१ नून ।

दीपो मदीयपादस्य मार्गं ज्योतिष्व ते वचः ॥ ९०४
 धर्म्म्या या राजनीतिस्ते मया सा पालयिष्यते । ९०५
 शपथोऽयं मयाकारि सफलत्वं करिष्यते ॥
 अतीव दुःखितं मां त्वं स्वाक्षाज्जीवय प्रभो । ९०६
 मदक्षास्त्र स्तवास्तुभ्यं रोचन्तां हे परेश्वर । ९०७
 स्वकीयराजनीतिष्व शिक्षय स्वयमेव मां ।
 सर्वदा प्राणहस्तोऽहं त्वच्छास्त्रं विस्मरामि न ॥ ९०८
 मन्त्रिमित्तं दुरात्मान उन्मादं योजयन्ति हि । ९०९
 तथापि त्वन्नियोगेभ्यो विपद्ये न त्रजाम्यहं ॥

१११ तव प्रबोधवाक्यानि मन्ये पैठकदायवत् ।
यतस्तान्येव मच्चित्तम् कुर्वन्त्यानन्दसंयुतं ॥
११२ शेषं यावदहं नित्यं पालयिष्यामि ते विधीन् ।
एतस्मिन्नेव चित्तस्य निवेशः क्रियते मया ॥

० सामक्र.

११३ गर्हे द्विमनसो लोकान् प्रीये त्वच्छास्त्र एव च ॥
त्वं मदीयरहःस्यान् त्वच्छ मत्पालकस्तथा ।
११४ तावकीनस्य वाक्यस्य प्रतीक्षा क्रियते मया ॥
हे मनुष्या दुराचारा दूरं मत्तः प्रगच्छत ।
११५ मामकीनेश्वरस्याज्ञाः पालयिष्याभ्यहं ध्रुवं ॥
धारय स्त्रीयवाकान्मां सङ्गीविष्याभ्यहं तदा ।
मामकीनप्रतीक्षायां नहि मां लज्जितं कुरु ॥
११६ कुरु मां सुस्थिरं तस्मान्मया त्राणमवाप्यते ।
तावकीनविधीनाच्चपेक्षा कारिष्यते सदा ॥
११७ त्वदिधिभ्यश्चवन्ते ये तान् सर्वांस्त्वं विलोप्यसि ।
यस्मात् प्रवच्छना तेऽयां जायते फलवर्जिता ॥
११८ चित्तिस्थान् दुर्जनान् सर्वान् मलजवत् त्वमपास्यसि ।
११९ तस्मात् तव प्रबोधेषु मनः सम्मीयते मम ॥
१२० दोमाच्छो जायते देहे त्वत्तो विचख्यतो मम ।
तावकीनविचाराज्ञाः शङ्खाच्छेत्पादयन्ति मे ॥

० च्यिन् ।

१२१ न्यायं धर्मश्च कुर्वेऽहं मार्पयेः पीडकेषु मां ॥
१२२ हितार्थं स्त्रीयदासस्य प्रतिभूत्वं भव स्यां ।
१२३ अभिमानिमनुष्याच्च मैव मां पीडयन्तु हि ॥
१२४ त्वत्वाणं धर्मवाक्यस्त्राकांच्च दक्षीयते मम ॥
१२५ स्त्रकारुण्यानुसारात् त्वं स्त्रीयदासे समाचर ।
१२६ तावकीनविधींच्चापि शिक्षव स्वयमेव मां ॥
१२७ अहं त्वदीयदासोऽस्मि बुद्धिं मह्यं प्रयच्छ हि ।
१२८ तस्मादहं भविष्यामि तावकीनप्रबोधवित् ॥
१२९ कर्म कर्तुं परेशस्य समयः समपस्थितः ।
यतो हेतो नरैः सर्वैस्त्वं शास्त्रं विचञ्चते ॥

समीयेऽहं तवाज्ञासु खर्णच्छेष्ठाच्च काच्छनात् ॥

११७

नियोगांस्त्रव सर्वच्च सर्वान् मन्ये समझसान् ॥

११८

सकलच्च मध्यामार्गं मन्ये गर्हणभाजनं ॥

३ फे ।

आश्चर्यो यत् प्रबोधास्ते तत् तान् रक्षति मे मनः ॥

११९

तदाक्षानां विकाशो यः स हि दीप्तिं प्रयच्छति ।

१२०

अत्पुरुद्धिमनुष्यांच्च सुबुद्धीन् विदधाति सः ॥

१२१

श्वसिभि व्यात्तवक्त्रोऽहं तदाज्ञानां प्रकाङ्क्या ॥

१२२

मयि हृष्टिं विद्याय त्वं कुरु मां प्रवन्नयहं ।

तद्वामधियत्तेषु यतस्तत् कर्तुमहसि ॥

१२३

मदीयपादविक्षेपान् खवाक्येन कुरु स्तिरान् ।

१२४

प्रभुत्वं कर्षिदन्यायो न करोतु ममोपरि ॥

विधेहि मम मुक्तिच्च मनुष्याणामुपददात् ।

१२५

ततोऽहं त्वन्नियोगानां प्रकस्तिष्यामि पालनं ॥

खदासाय प्रसीद त्वं खविधीन् मात्रं शिक्षय ॥

१२६

लोचनाभ्यां भद्रीयाभ्यां सरितौ खवतोऽम्भसां ।

१२७

यतो हैतो न तुर्वन्ति न राख्यच्छास्त्रपालनं ॥

३ त्वादे ।

धार्मिकोऽसि परेण त्वं खविचारे च नीतिमान् ॥

१२७

त्वयादिष्टाः प्रबोधाच्च धर्म्याः सत्याच्च सर्वथा ॥

१२८

यस्मात् त्वदीयवाक्यानि विस्मर्यन्ते ममारिभिः ।

१२९

ततो हैतो र्मनस्तापः खक्षीयः सङ्ग्नेणोति मां ॥

त्वदाक्षं सर्वथा शुद्धं दासस्ते तत्र प्रीयते ॥

१३०

कुद्रोऽहमवमान्यच्च विस्मरामि न ते विधीन् ॥

१३१

त्वद्भर्मो नित्यधर्मोऽस्ति त्वच्छास्त्रं सत्यमेव च ॥

१३२

आकान्तं दुःखकर्त्ताभ्यां तवाज्ञा हर्षयन्ति मां ॥

तावकीनप्रबोधानां धर्मः स्थान्यति ग्राम्यतः ।

१३३

बुद्धिं मह्यं प्रयच्छ त्वं सज्जीविष्याच्यहं तदा ॥

३ कूफ् ।

सर्वान्तःकरणेनाहम् उच्चकैराङ्गयामि हि ।

१४५

प्रभो यच्छोक्तरं मह्यं पालयिष्यामि ते विधीन् ॥

अहं समाङ्कये त्वान् परिचाणं विदेहि मे ।
 तेनाहं त्वयबोधानाम् आचरिष्यामि पालनं ॥
 १४७ प्रार्थयेऽहं प्रभातात् प्राक् तव वाक्यस्य कांक्षया ॥
 १४८ मन्त्रेत्रं त्वदचो ध्यातुं यामान्तं न प्रतीक्षते ॥
 १४९ हे परेष्ठ स्वकारणात् मासकीनरवं पृष्ठण ।
 १५० राजनीवनुसाराच त्वं सङ्गीवय मां स्वयं ॥
 १५१ पापानुवर्त्तिनोऽभ्यर्णीस्त्वच्छास्त्राद् दूरवर्त्तिनः ॥
 १५२ अभ्यर्णीऽसि परेष्ठ त्वं सत्याज्ञा सकला तव ॥
 १५३ प्रागज्ञानां प्रबोधैस्ते यत् तान् अस्यापयोऽक्षयं ॥

७ रेष्ठ ।

१५४ मम दुःखं निरीक्षस्त ममोऽद्वारं कुरुत्व च ।
 १५५ यस्मात् त्वदोयशास्त्रस्य विस्मृतिं न त्रजाम्यहं ॥
 १५६ विवादे वद मत्यक्ष उत्तरं मात्रं मोचय ।
 १५७ स्त्रीयवाक्यानुसारेण मात्रं त्वं जीवय स्वयं ॥
 १५८ दूरं चायमधर्मिभ्यो यत्ते नेच्छन्ति ते विधीन् ॥
 १५९ तावकीनातुकम्पात्ति महतो हे परेश्वर ।
 १६० राजनीवनुसारेण त्वं मां सङ्गीवय स्वयं ॥
 १६१ मामनेकेऽनुधावन्ति बहवश्च दिष्टन्ति मां ।
 १६२ तथापि त्वयबोधेभ्यो न भवामि पराज्ञुखः ॥
 १६३ वच्छकान् बीक्ष्य गर्हेऽहं त्वदिष्टीन् नाचरन्ति ते ॥
 १६४ बीक्षस्त त्वन्नियोगेषु प्रेमाणं प्रकरोम्यहं ।
 १६५ स्त्रीयानुग्रहबाङ्गल्यान्मा परेश्वर जीवय ॥
 १६६ भारत्यास्त्रावकीनायाः साकल्यं सत्यता भवेत् ।
 १६७ धर्म्या या राजनीतिस्ते सा च स्यास्यति सर्वदा ॥

८ सिन् ।

१६८ हिंसितुं मुख्यलोका माम् अनुधावन्त्यकारणं ।
 १६९ किन्तु त्वदीयवाक्येभ्यः प्रविभेति मनो मम ॥
 १७० तव वाक्येऽहमाङ्कादे लभ्यभूरिधनो यथा ॥
 १७१ अन्तरं द्वेष्मि गर्हेऽच तव शास्त्रं मम प्रियं ॥
 १७२ राजनीवास्त्रदीयाया धर्ममया निदानतः ।
 १७३ सप्तक्लो दिवामध्ये धन्यवादं करोमि ते ॥

त्वच्छास्ते प्रीयमाणेषु वर्तते परमं शुभं ।	१९५
नहि कञ्चन तेधाच्च विद्यते प्रतिबन्धकः ॥	
प्रभो चाणं प्रतीक्षे ते त्वदाज्ञा आचरामि च ॥	१९६
मन्मनस्त्वबोधानाम् विधत्ते परिपालनं ।	१९७
आत्मनिकच्च तत्रैव प्रेमाणं विदधाति हि ॥	
नियोगांच्च प्रबोधांच्च त्वदीयान् आचराम्यहं ।	१९८
यस्मान्मे सकला मार्गा विद्यन्ते तव समुखे ॥	
॥ तौ ।	
हे परेश्वर याज्ञा मे त्वत्साच्चादुपतिष्ठतु ।	१९९
खीयवाक्यानुसारात् त्वं मह्यं बुद्धिं प्रयच्छ च ॥	
तव प्रत्यक्षमायातु मामकीननिवेदनं ।	२००
खप्रतिज्ञानुसारात् त्वं समोऽदारं विधेहि च ॥	
मामकीनाधराभ्यां हि क्षरिष्यन्ति तव स्तवाः ।	२०१
यतो हेतोः खयं त्वं मां खविधीन् शिक्षयिष्यसि ॥	
योग्यं त्वद्वचसो वाक्यं भज्जिङ्गा प्रतिवक्ष्यति ।	२०२
यतो हेतोऽस्त्वदीयाज्ञाः सकलाः सन्ति धर्मजाः ॥	
त्वकरो मत्सहायोऽस्तु त्वन्नियोगान् दण्डे यतः ॥	२०३
तावकीनपरिचाणग्म आकाङ्क्षामि परेश्वर ।	२०४
तावकीनच्च यच्छास्ते तन्मानन्दकारकं ॥	
मन्मनो जीवनं प्राप्य त्वत्परं सं करोतु हि ।	२०५
त्वदीयसाज्ञोतिष्ठ भूयान्मोपकारिणी ॥	
नष्टमेष्विष भान्तं खदासं मां गवेषय ।	२०६
यतो हेतोऽस्त्वदीयाज्ञा विस्मर्यन्ते मथा नहि ॥	

120

१२० विंशतिशततमं गीतं ।

निन्दप्राप्तिकास्ते सनश्चिना ।

याचागीर्त ।

परमेश्वरसुहिश्च विपत्तेः समये मथा । १
 प्रार्थनाकारि तेनापि प्रदत्तं मह्यमुत्तरं ॥
 मषावायोधयुग्मं यत् या च जिङ्गा प्रतारिका । २

तथां ह परमेश्वर त्वं मम प्राणान् समुद्दर ॥
 हे प्रतारकजिङ्के किं त्वयि तेनार्पयिष्यते ।
 तथा सार्जन्त्वं किं वस्तु तेन संयोजयिष्यते ॥
 तीक्ष्णवाणास्त्र वीरस्य तपाङ्गारास्त्र कोलिजाः ॥
 हा हा मेशकवंशस्य मध्येऽन् प्रवसाम्यहं ।
 केदरीयमनुष्याणां शिविरेऽस्मि व्रतालयः ॥
 सन्धिदेविनहैः सार्वं वस्तु ज्ञाम्यति मे मनः ॥
 सन्धिप्रियोऽहमित्युक्ते ते भवन्ति रणोद्यताः ॥

१२१ एकविंशतिशतम् गीतं ।

आत्रितलोकानां परमेश्वरेण रचयं ।

याचागीतं ।

121

पर्वतान् वीक्ष्माणोऽहं चिन्तयाम्युद्गतोचनः ।
 मामकीनोपकारो हि कुतः स्यानादुदेष्यति ॥
 परेषात् खर्मुकोः खयुरुपकार उदीति मे ॥
 नैव त्वदीयपादस्य रखलनं स सहिष्यते ।
 तावकीनस्त्र रक्षो यः स तन्नां नहि याख्यति ॥
 पश्यातन्नोऽस्यनिन्रस्त्र इखायेलः स रक्षिता ॥
 रक्षिता तावकीनस्तु खयमस्ति परेश्वरः ।
 तव दक्षिणापार्श्वस्था क्वाया चास्ति परेश्वरः ॥
 दिवा सूर्यो विधू रात्रौ नहि त्वामाहनिष्यतः ॥
 तां रक्षिष्यति सर्वस्तादृ अशुभात् परमेश्वरः ।
 मनसस्तावकीनस्य रक्षा तेन करिष्यते ॥
 निर्गमस्तावकीनस्त्र तथा प्रव्यागमस्तव ।
 रक्षिष्यते परेषेन ह्यारभ्य हि सर्वदा ॥

१२२ द्वाविंशतिशतम् गीतं ।

परमेश्वरस्य मन्दिरं गन्तुमाङ्गादः ।

दायूदा कृतं याचागीतं ।

122

आयात परमेश्वर्या यास्यामो मन्दिरं वयं । १
 इति वाक्ये जनैरुक्तं आनन्दा जायते मम ॥
 अस्मात्पादा यिरुशालम् तव द्वारेषु संस्थिताः ॥ २
 सुनिर्मितं यिरुशालम् सुसंयुक्तं पुरं यथा ॥ ३
 तत्र यान्ति प्रजावर्गाः प्रजावर्गाः परेणितुः ॥ ४
 नाम स्तोतुं परेश्वरस्येषायेलीयविधानतः ॥
 यस्मात् तत्रैव विद्यन्ते न्यायाथ्यक्षासनात्यपि । ५
 दायदीयस्य वंशस्य सन्ति तान्यासनानि हि ॥
 युद्धाभिः प्रार्थ्यतां सर्वैः कल्याणं यिरुशालमः । ६
 ये नराख्ययि प्रीयन्ते शान्तिमेवाप्नुवन्ति ते ॥
 कल्याणं तव प्राचीरे वसेत् शान्तिस्त्र वेशसु ॥ ७
 भ्रातृणां सामकीनानां मित्राणाञ्चानुरोधतः । ८
 मयेदं वच्यते वाक्यं कल्याणं वसतु त्वयि ॥
 अस्मवभोः परेश्वर्या मन्दिरस्यानुरोधतः । ९
 त्वदीयमङ्गलस्त्वैव चेष्टा कारिष्यते मया ॥

१२३ त्रयोविंशतिशततम् गीतं ।

परमेश्वरात्ययणं ।

यात्रागीतं ।

123

खर्गवासिन्नहं विद्ये तां प्रत्युम्बत्त्वेऽचनः ॥
 लोचने पश्य दासानां यथा स्त्रीयप्रभोः करे ॥ १
 यथा वा तिष्ठतो दास्या नेत्रे खस्यामिनीकरे ।
 तथा तिष्ठति नो दृष्टिरस्मवभौ परेश्वरे ।
 तेन जीवनलाभस्य प्रतीक्षां कुर्महे यतः ॥
 त्वमस्माननुकम्पस्यानुकम्पस्य परेश्वर । २
 यस्मादात्यन्तिकी द्विर्जीतास्त्राकमवज्ज्या ॥
 प्राप्नोदात्यन्तिकीं द्विमस्त्रादीयमनः किल । ३
 सुखिनामुपहासेन दर्पिणामप्यवज्ज्या ॥

१२४ चतुर्विंशतिशतमं गीतं ।

रचार्थं परमेश्वरप्रशंसनं ।

दायूदा क्षतं याचागीतं ।

124

- १ इच्छायेलधुना वाक्यम् एतदर्हति भाषितुं ।
अस्मदीयसहायच्चेन्नाभविष्यत् परेश्वरः ॥
- २ अस्माकं प्रातिकूल्येन मनुष्या उत्थिता यदा ।
तदास्माकं सहायच्चेन्नाभविष्यत् परेश्वरः ॥
- ३ तर्ह्यस्मद्दैपरीत्येन तेषां कोपस्थ तापतः ।
सकलान् जीवतोऽस्मांस्ते न्यगलिष्यन् न संशयः ॥
- ४ वयं तोयसमहेनास्त्रावयिष्यामहि ब्रवं ।
अस्मत्वाणत् ऊर्ढ्वं प्राक्रमिष्यत् तरङ्गिणी ॥
- ५ अस्मत्वायत ऊर्ढ्वं ह्यक्रमिष्यद् मर्वितं जलं ॥
- ६ भूयात् परेश्वरो धन्यस्तेषां दन्तेषु भव्यवत् ।
अस्माकमर्पणं यस्मात् सोऽभ्यनुज्ञातवान् नहि ॥
- ७ व्याधपाशाद् यथा पक्षी निस्तोर्णं नो मनस्तथा ।
स पाशः पश्य सज्जिन्नो निस्तारञ्च गता वयं ॥
- ८ अस्मद्गृहिः प्रभो नौस्त्रि निर्मातुः खर्गमर्त्तयोः ॥

125

१२५ पञ्चविंशतिशतमं गीतं ।

परमेश्वरं भरणागतानां सोकानां मङ्गलं ।

याचागीतं ।

- १ निष्वलस्त्रिरसंस्थाच्य यः सीयोनाख्यपर्वतः ।
तस्य तुल्या भविष्यन्ति परमेश्वराश्रिता नराः ॥
- २ यथा शैलैर्यिर्घण्टालम् व्यद्यारभ्य सदावृतं ।
स्वप्रजाः परमेश्वरेन चतुर्दिव्यावतास्तथा ॥
- ३ राजदण्डस्तु पापस्य न स्थायी धर्मिणां भुवि ।
दौर्जन्ये धर्मिभिर्यस्मान्न कर्त्तव्यं करार्पणं ॥
- ४ हितं कुरु परेश त्वं हितानां सरलात्मनां ॥

वक्रमार्गेषु ये भान्तास्ते तु दुष्कर्मभिः सह ।
प्रभुना दवयिष्यन्ते इच्छयेलोऽलु मङ्गलं ॥

५

१२६ पड़विंशतिशततमं गीतं ।

वाविलो निष्ठारार्थं परमेच्चरस्य प्रश्नसनं ।
याचागीतं ।

126

परमेश्वेन सीधोनो दासत्वे परिवारिते ।
दृष्टस्त्रप्रमनुष्ठाणाम् अभवाम वयं समाः ॥
तदा हास्येन नो वक्त्रं जिङ्गा गीतैरपूर्व्यत ।
भिन्नदेशीयलोकेषु प्राचरद् वागिधं तदा ।
छते उमीषां महाकर्म कृतवान् परमेश्वरः ॥
अस्त्वत्कृते महाकर्म कृतवान् परमेश्वरः ।
एतेन वयमानन्दं परमत्वलभामहि ॥
हे परेश त्वमस्त्वाकं दासत्वं परिवारय ।
दक्षिणीयमरुस्याने स्वातसां शुष्कतामिव ॥
चञ्चुपतिन वीजानां वपनं ये प्रकुर्वते ।
उज्ज्वासेनैव शस्यानां कर्त्तनं तैः करिष्यते ॥
प्रवहन् वीजभारं यः क्रन्दन् क्षेचं प्रगच्छति ।
प्रवहन् शस्यभारं स उज्ज्वसन् गेहमेष्यति ।

१

२

३

४

५

६

१२७ सप्तविंशतिशततमं गीतं ।

ईच्छानुयहात् सर्वाद्वितिमङ्गले ।

सुलेमना कृतं यचागीतं ।

127

सदनं परमेश्वेन विनिर्मायेत चेन्नहि ।
निष्फलो जायते तर्हि अमो निर्माणकारिणां ॥
नगरं परमेश्वेन परिरक्ष्येत चेन्नहि ।
निष्फला जायते तर्हि रक्षिणो जागरूकता ॥
प्रगे युधाकमुत्थानं श्रयने च विलम्बनं ।

१

२

३

भोजनञ्चाधिसंयुक्तं सकलं जायते श्रथा ।
 खपियाय तु निद्रायां स ददाति समं पालं ॥
 ३ परेशात् प्राप्यविच्चानि पुत्रविच्चानि पश्य हि ।
 फलं गर्भस्य तेनैव दीयते पारितोषिकं ॥
 ४ यथा वोरकरे वाणा युवजाताः सुतास्तथा ॥
 ५ तैः शृणु यस्य तूणीरः पूर्णा धन्यः स मानवः ।
 तेऽरिभिर्विविष्ट्वदिष्ट्वन्ते लज्जामप्राप्य गोपुरे ॥

---

१२८ अष्टविंशतिशततमं गीतं ।

परमेश्वरात्रितानां लोकानां सुखस्य वर्णनं ।
 याचागीतं ।

128

१ परमश्वरतो भीत्वा गमनं तस्य वर्त्मसु ।
 २ समाचरति यः कच्छित् धन्य एव स मानवः ॥
 ३ त्वं कृबस्य सहस्राभ्यां कर्मणो भोक्ष्यसे फलं ।
 ४ भविष्यसि च धन्यस्त्वं भविता तव मङ्गलं ॥
 ५ त्वत्पली गोहमध्यस्था सफला गोक्ष्लनीलता ।
 ६ त्वत्पुता जितशाखाच्च भोजनासनवेशकाः ॥
 ७ नरः परेश्वराद् भीतः पश्याप्नोतीत्यमाप्तिः ॥
 ८ प्रदास्यत्याश्रिष्टं तु भयं सिद्धोनस्यः परेश्वरः ।
 ९ त्वं यावच्चीवनं चेमं वीक्ष्यसे यिरुशालमः ॥
 ० वीक्ष्यसे स्त्रीयपौत्रांच्चेषायेति वर्त्ततां शुभं ॥

१२९ ऊनचिंशच्छततमं गीतं ।

उपद्रविलोकानां विशद्वं विल्पनं प्रार्थनम् ।
 याचागीतं ।

129

१ लोका आयौवनादेव बज्जशो मामपीडयन् ।
 २ इच्छायैलभुना वाक्यम् एतदर्हति भाषितुं ॥
 ३ लोका आयौवमादेव बज्जशो मामपीडयन् ।

तथापि मा पराजेतुं से न श्वेकुः कदाचन ॥
लाङ्गलं चालयन्तच मत्युष्टे लाङ्गलयहाः । ६
सुदीर्घा व्यदधुस्त्व खीयलाङ्गलपञ्चतीः ॥
धार्मिकः परमेश्वोऽस्ति रज्जूः सोऽच्छिन्त पायिनां ॥ ७
सीयोनो देविणः सर्वे पश्चाद् यास्यन्ति लज्जिताः ॥ ८
यत् दृशं गेहप्रदस्यं शुश्यत्युत्पादनात् पुरा । ९
सकलात्मे भविष्यन्ति तुल्यात्मेन लग्नेन हि ॥
शस्यच्छेत्ता न पाण्यौ तत् न ब्रोडे वाहकोऽप्येत् ॥ १०
चाशोर्बादः परेशस्य युग्माभिः सह वर्ततां ।
वयं नामा परेशस्य युग्मभ्यं दद्य चाशिष्वं ।
इति वाक्यच्च तद् दृष्टा पर्यकै नहि गद्यते ॥

१३० चिंश्चततमं गीतं ।

परमेश्वरे प्रत्याशा ।

130

याचागीतं ।

अहं गम्भीरतोये त्वाम् चाक्याभि परेश्वर ॥ १
हे प्रभो मम रावं त्वम् चाकर्णयितुमर्हसि । २
मदीयकातरोक्तौ हि त्वया श्रोत्रं निधीयतां ॥ ३
प्रभो त्वं चेत् स्फरे दीप्तान् तर्हि कः स्यास्यति प्रभो ॥ ४
नरा यद् विभ्यति त्वत्सत् क्षमा विद्यते त्वयि ॥ ५
परमेशं प्रतीक्षेऽहं मन्मनस्तं प्रतोक्तते । ६
वचने गदिते तेन विश्वासच्च करोम्यहं ॥
चाकाङ्गन्ति प्रभातं ये प्रभाताकाङ्गिरक्तकाः । ७
समाकाङ्गन्ति तेभ्योऽपि मामकीनमनः प्रभुं ॥
इस्वायेलीथवंशस्तु परमेशं प्रतीक्षतां । ८
यस्मात् परेश्वरे संस्था कृपा पूर्णा च निष्कृतिः ॥
निष्कृतिं सर्वदोषात् स इस्वायेलो विद्यास्यति ॥ ९

१३१ एकनिंशततमं गोतं ।

नम्नाया वर्णनं ।

दायूदा कृतं याचागीतं ।

131

- १ प्रभो न गर्वि चित्तं मे नाहमुद्भवोचनः ।
नैवाहं व्याप्रिये कार्ये गुरौ मतो महादूते ॥
- २ पश्य शान्तिक्रमायुक्तं मयाकारि निजं मनः ।
खीयमातु र्वशीभूतः व्यक्तस्तन्यः शिशु र्यथा ।
- ३ मन्मनो मदशीभूतं व्यक्तस्तन्यः शिशु र्यथा ॥
इच्छायेज् प्रभुमाकाङ्क्षेद् अद्यैवारभ्य सर्वदा ॥

१३२ हानिंशततमं गोतं ।

१ परमेश्वरस्य मेवायां दायूद उद्योगः प्रार्थना च १२ तं प्रतीश्वरस्य प्रतिज्ञा च ।

याचागीतं ।

132

- १ परेश सर दायूदं सर्वे तस्य च सङ्कटं ॥
परमश्वरसुदिश्य शपथं सोऽकरोदिसं ।
- २ वचः प्रत्यपृष्ठोच्चेदं याकृतो बलदायिने ॥
वासस्थानं परेशाय यावन्नासाद्यते मया ।
- ३ यावज्ज लभ्यते वेऽस्म याकृतो बलदायिने ॥
मया तावत् स्वगेहस्य वासो नैव प्रवेत्यते ।
- ४ श्रथनार्थं स्वखडापि न समारोह्यते मया ॥
न चानुर्मस्यते निन्द्रा स्वीयलोचनयो र्मया ।
- ५ न नेत्रच्छदयुमस्य स्वप्रार्थं वा निमीलनं ॥
इफ्राथायां वर्यं पश्य प्राप्तास्त्वा जनश्रुतिं ।
- ६ उद्देशं लब्धवन्तास्तु वियारीमीयप्रान्तरे ॥
आगच्छत वर्यं तस्य प्रविशाम निवेशनं ।
- ७ तदीयपादपीठे च प्रणामं करवाम है ॥
हे परेश समुत्थाय स्वविश्वामस्थानं त्रज ।
- ८ स्वीयमज्जूघया सार्द्धं महाभक्तिविशिष्टया ॥
तदीययाजकै धर्मो वासोवत् परिधीयतां ।

पुण्यवन्तस्व लोकास्ते कुर्वन्तूचै र्जयध्वनिं ॥	
सीदासम्य दायूदोऽनुरोधादवधीयतां ।	१०
वृपं सेनाभिषिक्तां त्वं न कुरुव्य पराङ्मुखं ॥	
परमेश्वोऽन्यथा यस्य न करिष्यति कर्हिंचित् ।	११
ताटशं शपथं सत्यं कृत्वा दायूदमन्वीत् ।	
तनुजं ते करिष्यामि त्विंहासनसंस्थितं ॥	
मम यो नियमो ये च प्रबोधा ज्ञापिता मया ।	१२
तेषाच्चेत् पालनं कुर्यात्तावकीनतनृद्द्वाः ।	
तेषामप्यात्मजाख्तर्हि भाविकाले निरन्तरं ।	
भविष्यन्ति सुखासीना राजसिंहासने तव ॥	
यतो हेतोः सिदोनक्रिं वृतवान् परमेश्वरः ।	१३
तमेव खीयवासार्थं सोऽभिकाङ्क्षितवान् स्वर्थं ॥	
तेनोक्तम् एतदेवास्ति मदिश्चामस्यलं सदा ।	१४
अत्र स्थाने निवत्यामीदं महां होचते यतः ॥	
एततस्यानीयभव्याय प्रदास्याम्यहमाश्रिष्ठं ।	१५
तर्पयिष्यामि चान्नेन तत्त्वान् दुर्गतान् नरान् ॥	
परिचाणेन तत्त्वान् भूषयिष्यामि याजकान् ।	१६
तत्त्वाः पुण्यवन्तस्व करिष्यन्ति जयध्वनिं ॥	
तत्र पृष्ठाच्च दायूदो मया संवर्धयिष्यते ।	१७
नराय खाभिषिक्ताय दीपश्चासादयिष्यते ॥	
लज्जाय देविषास्तस्य वेदयिष्यामि वस्त्रवत् ।	१८
यस्य मूर्द्धं किरीटस्य शोभा राजिष्यते ग्रुवं ॥	

१६३ चिन्मिश्चततमं गीतं ।

ऐक्यस्य श्रेष्ठतमं ।

दायूदा कृतं याचागीतं ।

भ्रतगां पश्य किं भ्रदः किं रम्या वास ऐक्यतः ॥

तुल्दो मन्ये स संवासस्तेन तैलेन साधुना ।

हारीणस्य वराङ्गाद् यत् इमशु यावद् अवातरत् ।

प्रमथुतो दच्च वस्त्राणां प्रान्तं यावदवातरत् ॥

133

१ सदृशो वा स संवासो हर्माणाख्यखवारिणा ।
सियोनाख्यगिरिष्वेव पतनं यस्य जायते ।
तच्च यस्मान्नियुक्ताश्रीः प्रभुनानन्तजीवनं ॥

१३४ चतुर्लिंगचक्रततमं गीतं ।

परमेश्वरस्य प्रशंसार्थम् आश्वासः ।

याचागीतं ।

134

१ ह परेशस्य प्रासादे रात्रौ रात्रावुपस्थिताः ।
दासाः परेशितुः सर्वे धन्यं ब्रूत परेश्वरं ॥
२ धर्मधार्माद्युद्धेहस्ताच्च धन्यं ब्रूत परेश्वरं ॥
३ धन्यवादच्च युद्धाकं हे प्रजाः स करिष्यति ।
परमेशः सियोनस्यो निर्माता खर्गमर्त्ययोः ॥

१३५ पञ्चचिंगचक्रततमं गीतं ।

135

चनुप्रदार्थं परमेश्वरस्य प्रशंसनं प्रतिसानाम् असारलवच्च ।

१ प्रशंसा परमेशस्य युद्धाभिः सम्प्रकीर्त्यतां ।
२ स्तुत नाम परेशस्य स्तुत दासाः परेशितुः ॥
३ उपतिष्ठथ ये यूयं परमेशस्य मन्दिरे ।
४ असादीयेश्वरस्यैव प्रासादस्याङ्गेषु च ॥
५ यूयं परेश्वरं स्तुष्वं परेशो यत उच्चमः ।
६ यूयं ग्रायत तद्वाम यस्मात् तद्विभवो इव ॥
७ परेशेन दृतो याकूबूलस्य इस्त्रायेलच्च स्वरूपवत् ॥
८ यस्मादहमिदं जाने महानस्मत्परेश्वरः ।
९ अस्माकच्च प्रभुः श्रेष्ठः कृत्वदेवगणादपि ॥
१० खर्गमर्त्यसमुद्रेष्वगाधिष्वप्यखिलेषु च ।
११ यत् क्रिच्छ्रद्वौ चते तस्मै तत् करोति परेश्वरः ॥
१२ तेनैवोत्यायते मह्याः प्रान्तस्तो वाष्पसङ्गृहः ।
१३ तथा सौदामिनो तेन क्रियते दृष्टिदायिनी ।

वायु निःसार्थते तेन स्वभाष्टागारमध्यतः ॥	
मिसर्देश्च उपजान् नुणां पश्चनाच्च जघान सः ॥	८
मध्ये तव मिसर्देश्च चिक्कानि चादुताः क्रियाः ।	९
फिरौणं प्रापयामास सर्वांस्त्वेवकांच्च सः ॥	
बङ्गसञ्चकजातीच्च पराजिग्ये रणेन सः ।	१०
मारयामास राज्ञच्च महाप्रक्तिसमन्वितान् ॥	
इमोरीयमनुव्याणां सीहोनाख्यं नराधिपं ।	११
चोगनामविशिष्टच्च वाशनस्य महीपतिं ।	
सर्वान् किनानदेशस्य पार्थिवान् स व्यनाशयत् ॥	
स तेषां सर्वभूमिच्च विताराधिकारवत् ।	१२
स्वीयप्रजागण्यायैवेष्वायेष्वे खाधिकारवत् ॥	
सर्वकाले भवेत् स्थायि तव नाम परेश्वर ।	१३
स्थिरा शेषयुगं यावत् परमेश्वर तव सूतिः ॥	
यतो विचारयिष्यन्ते परेशेन निजाः प्रजाः ।	१४
प्रदर्शयिष्यते तेन दया खसेवकान् प्रति ॥	
भिन्नजातीयलोकानां यावनो देवविग्रहाः ।	१५
दौष्यस्वर्णमयास्ते ह्य मर्त्यहस्तैर्विनिर्मिताः ॥	
सवक्षास्ते न भाषन्ते न पश्यन्ति सज्जोचनाः ॥	१६
सकर्णाच्च न इत्यवन्ति नास्ति तेषां मुखे उनिलः ॥	१७
तत्समाः कारवस्त्रेषां सर्वे तांच्चाश्रिता जनाः ॥	१८
इस्वायेलन्दया यूयं धन्यं ब्रूत परेश्वरं ।	१९
हे हारोणान्वया यूयं धन्यं ब्रूत परेश्वरं ॥	
हे लेविवंशजा यूयं धन्यं ब्रूत परेश्वरं ।	२०
हे परेशार्चका यूयं धन्यं ब्रूत परेश्वरं ॥	
परेशं स्तुत सीयोनि यिरूप्रालमवासिनं ।	२१
प्रशंसा परमेशस्य युग्माभिः सम्प्रकीर्त्यतां ॥	

136

१३६ षट्क्रिंशच्छततमं गीतं ।

नित्यकारण्यहेतोः परमेश्वरस्य प्रसंसा ।

यूयं परेश्वरं स्तुत्यं यतो हेतोः स उत्तमः ।

यस्मादनन्तकालेषु करुणा तस्य सुस्थिरा ॥
 १ यूयं तमेव विष्णुध्वम् ईश्वराणामधीश्वरं ।
 यस्मादनन्तकालेषु करुणा तस्य सुस्थिरा ॥
 २ यूयं तमेव विष्णुध्वं प्रभूनां परमं प्रभुं ।
 यस्मादनन्तकालेषु करुणा तस्य सुस्थिरा ॥
 ३ यूयं स्तुतादितीयं तम् आच्चर्यकर्मकारिणं ।
 यस्मादनन्तकालेषु करुणा तस्य सुस्थिरा ॥
 ४ सुविवेचनया तेन निर्ममे व्याममण्डलं ।
 यस्मादनन्तकालेषु करुणा तस्य सुस्थिरा ॥
 ५ तेन विस्तारयाज्ञके तोयानामुपरि चितिः ।
 यस्मादनन्तकालेषु करुणा तस्य सुस्थिरा ॥
 ६ निर्ममाते च तेनैव द्वे महाज्योतिष्ठो दिवि ।
 यस्मादनन्तकालेषु करुणा तस्य सुस्थिरा ॥
 ७ दिवसस्याधिकारित्वे नियुक्तोऽसौ दिवाकरः ।
 यस्मादनन्तकालेषु करुणा तस्य सुस्थिरा ॥
 ८ निशाराज्ये नियुक्तस्य सनक्षद्रो निशापतिः ।
 यस्मादनन्तकालेषु करुणा तस्य सुस्थिरा ॥
 ९ मिसर्देश्रीयलोकानाम् अग्रजास्तेन जग्निरे ।
 यस्मादनन्तकालेषु करुणा तस्य सुस्थिरा ॥
 १० इच्छायेलन्वयं तेषां मध्यतस्मोदधार सः ।
 यस्मादनन्तकालेषु करुणा तस्य सुस्थिरा ॥
 ११ वलयुक्तेन हस्तेन विस्तेन च बाज्जना ।
 यस्मादनन्तकालेषु करुणा तस्य सुस्थिरा ॥
 १२ तथा सूफार्णवस्तेन दिखण्डीकृत्य चिच्छिदे ।
 यस्मादनन्तकालेषु करुणा तस्य सुस्थिरा ॥
 १३ तस्य मध्येन चेच्छायेन् तदानीं तेन तारितः ।
 यस्मादनन्तकालेषु करुणा तस्य सुस्थिरा ॥
 १४ सूफाभीष्मौ तु निच्छिः फिरौन् तस्य बलानि च ।
 यस्मादनन्तकालेषु करुणा तस्य सुस्थिरा ॥
 १५ मरुस्थानस्य मध्येन स निनाय निजाः प्रजाः ।
 यस्मादनन्तकालेषु करुणा तस्य सुस्थिरा ॥

सुमहैश्वर्ययुक्तांच भृपतीन् आजवान सः ।	१०
यस्मादनन्तकालेषु करुणा तस्य सुस्थिरा ॥	
मारयामास राज्ञच महाविक्रमसंयुतान् ।	११
यस्मादनन्तकालेषु करुणा तस्य सुस्थिरा ॥	
इमोरीयमनुष्याणां सीहोनाख्यं नराधिपं ।	१२
यस्मादनन्तकालेषु करुणा तस्य सुस्थिरा ॥	
चीगनामविशिष्यत्वं वाशनस्य महीपतिं ।	१३
यस्मादनन्तकालेषु करुणा तस्य सुस्थिरा ॥	
स तेषां सर्वभृमित्वं वितताराधिकारवत् ।	१४
यस्मादनन्तकालेषु करुणा तस्य सुस्थिरा ॥	
खीयदासगणस्यैवेच्छायेलः खाधिकारवत् ।	१५
यस्मादनन्तकालेषु करुणा तस्य सुस्थिरा ॥	
अस्माकं पतितावस्थां दृढां तेन स्मृता वयं ।	१६
यस्मादनन्तकालेषु करुणा तस्य सुस्थिरा ॥	
अस्मदीयविपच्छेभ्यो वयं तेन समुद्गृताः ।	१७
यस्मादनन्तकालेषु करुणा तस्य सुस्थिरा ॥	
यावन्तः प्राणिनः सन्ति सर्वभ्योऽन्नं ददाति सः ।	१८
यस्मादनन्तकालेषु करुणा तस्य सुस्थिरा ॥	
खर्गवासिन ईशस्य युध्माभिः क्रियतां स्तवः ।	१९
यस्मादनन्तकालेषु करुणा तस्य सुस्थिरा ॥	

137

१३७ सप्तचिंश्चततमं गीतं ।

१ वाविल्लदेशे यिहदीयानां दुःखानि ७ ददोमो वाविल्लय दण्डे भविष्यद्वाक्यं ।	
वाविलीयस्वन्तीनां तीरेषूपाविशाम हि ।	१
अकुर्म ब्रन्दनष्टापि सीयोनः स्मरणाद् वयं ॥	
तत्र चाडववच्छेषूदवध्रीम स्वल्पकीः ॥	२
धर्त्तारो नो यतस्तत्र गानमस्मान् ययाचिरे ।	
ये चास्मान् वन्दिनो इकार्युस्ते इस्मान् हृष्टं ययाचिरे ।	
दूयं गायत सीयोनो गीतं किञ्चन नः कृते ॥	
विदेशो तु कथं गीतं प्रगास्यामः परेणितुः ॥	४

५ यिरुशालम् अहं चेत् त्वां विस्मरेयं कदाचन ।
खदाद्यं विस्मरेत् तर्हि मामको दक्षिणः करः ॥
६ अहं चेत् स्मरेयं त्वां परमानन्दतत्त्वे मे ।
चेत् त्वयेव यिरुशालम् न प्रीयेयाधिकं सदा ।
७ मदीया रसना तर्हि सज्जतां सम तालुनि ॥
इदोमीयमनुष्टामां दण्डार्थे हे परेश्वर ।
८ त्वं यिरुशालमः श्रोत्यम् अन्तिमं दिवसं सर ।
उच्छिन्नामूलमुच्छिन्नेमां वाचं ते इगदंस्तदा ॥
९ हे नियुक्ते विनाशाय वाविलाख्ये नृपात्मजे ।
च्छमान् प्रति त्वयाचारो यादृशो इकारि तादृशं ।
१० फलं दास्यति यस्तुभ्यं स हि धन्यो भविष्यति ॥
यस्म इस्तेन सज्जूद्य ऋत्यपादिपिशूलव ।
बलात् क्षेप्यति पाषाणे सोऽपि धन्यो भविष्यति ॥

138

१३८ अष्टुतिंशत्ततमं गीतं ।

द्यासत्यतयोः क्ते परमेश्वरस्य प्रशंसनं ।

दायूदो गीतं ।

१ सर्वान्तःकरणेनाहं प्रकरिष्ये तव स्तवं ।
२ देवतानां समक्षत्वं प्रगात्यामि गुणास्तव ॥
३ प्रणामत्य करिष्येऽहं पूर्तं ते मन्दिरं प्रति ।
४ दयासत्यतयो ईतेः संस्तोष्ये तव नाम च ।
५ यस्मात् स्त्रीयमहानामः श्रेष्ठाकारि स्तवाक् त्वया ॥
६ ममाङ्गानदिने महाम् उत्तरं त्वं प्रदत्तवान् ।
७ द्वातवान् बलवन्तत्वं बलेनान्तरिक्षे मां ॥
८ निर्गतानि त्वदीयास्यात् दचनानि निष्ठम्य तु ।
९ एधिवीस्या नृपाः सर्वे त्वां स्तोष्यन्ति परेश्वर ॥
१० प्रगात्यन्ति चं गीतानि परमेष्टस्य वर्त्मसु ।
११ यतो ईतेः परेष्टस्य विद्यते गौरवं महत् ॥
१२ उद्घातः परमेष्टः स नमम् आलोकते न इ ।

दूरस्थ विजानाति मानवं गर्वसंयुतं ॥
क्लेशमध्ये उपि गच्छन्त मां त्वं सज्जोविष्वसि ।
कोपं विस्तीर्णहस्तस्म मे उरीणां वारविष्वसि ॥
स्त्रीयदच्छिगहस्तेन मात्रं निस्तारविष्वसि ॥
मदीयकर्मणः सिद्धिं परमेशः करिष्यति ।
करुणा तव निदास्ति खपाण्डोः कर्म मा त्वं ॥

१३७ ऊनचत्वारिंशच्छततमं गोतं ।

१ परमेश्वरस्य सर्वज्ञता १३ द्वयेराचर्यकर्मणां वर्णनं १५ पादिनः प्रति षष्ठा च ।

बायनियत्वे दातव्यं दायूदो धर्मगीतं ।

त्वं परेशानुसन्धाय मां परिज्ञातवानसि ॥
त्वं मदीयोपवेशस्त्र मदुत्थानच्च वेत्सि हि ।
मम मानससङ्कल्पं बुध्यसे च सुदूरतः ॥
वेष्टसे मार्गशस्त्रे मे वेत्य सर्वाच्च मे गतिं ॥
सर्वथा ज्ञायते यज्ञ त्वया हे परमेश्वर ।
जिङ्गायां मम पश्यैकं ताटग् वाक्यं न विद्यते ॥
अग्ने पच्चाच्च मां रुद्धा हस्तं धत्से ममोपरि ॥
इदं मत्तो इद्वतं ज्ञानं ममागम्य समुच्छयात् ॥
च्छात्मना तव न प्राप्य किं स्थानं यास्यते मया ।
तव प्रत्यक्षतो वा क्ष करिष्ये उहं प्रलायनं ॥
समारोच्यामि किं स्वर्गं त्वन् तत्रैव विद्यसे ।
प्राताले किं प्रथिष्ठि वा त्वं तत्रापि प्रकाशसे ॥
धृत्वारुणस्य पक्षौ वा किं वत्याग्यभिसीमनि ॥
तत्र स्थाने उपि मन्त्रेता तव हस्तो भविष्यति ।
तव दक्षिणपाणिच्च मां तत्रापि धरिष्यति ॥
च्छाच्छादयतु मां ध्वन्तमिति किं वक्ष्यते मया ।
यामिनी मच्चतुर्द्वित्तु दीपियुक्ता भविष्यति ॥
च्छन्धकारो उपि ते साक्षाद् अन्धकारांयते नहि ।
दिनवद् रजनी भाति समे चालां तमोच्युती ॥
मामकीनश्श्रीरात्तस्तव हस्तगतं किल ।

139

माटगर्भस्य मध्ये उपि त्वयैवाहं समावृतः ॥
 १४ भीमाहृष्या च मूर्त्ति में त्वां विष्टोखाम्यहं ततः ।
 साक्षर्थं सर्वकार्यं ते सम्यक् तद् वेत्ति मे मनः ॥
 १५ स्वज्यमानस्य गुप्तज्ञोयमानस्य चित्तेश्वरः ।
 सारांशो मम नैवासीत् प्रच्छन्नो दृष्टितत्त्व ॥
 १६ नयनाभ्यां तदीयाभ्यां पिण्डाकारो उहमीक्षितः ।
 स्वरूप्यानि त्वया पञ्चात् सकलानि दिनानि मे ।
 १७ तद्रूपे लिखितान्यासन् नैवास्मिन्नप्युपस्थिते ॥
 सङ्कल्पास्त्व वे हे ईश मम कीटज्ञहाधनं ।
 १८ छते तद्रूपाने कीटग्र बङ्गो सञ्ज्ञाभिजायते ॥
 कथं तान् गणयिष्यामि सिकताभ्योउपि तेऽधिकाः ।
 १९ निद्रातेऽपि प्रबुद्धोऽहम् अवस्थास्ये त्वया सह ॥
 २० हे ईश त्वं दुरात्मानं नरं किं न हनिष्यसि ।
 हे रक्तपातिनो धूयं दूरं मत्तोऽपगच्छत ॥
 २१ दुष्टभावेन ते लोकास्त्वन्नामोचारयन्ति हि ।
 विपक्षास्त्व भूत्वा च प्रयुज्जन्यन्तताय तत् ॥
 २२ तदीयदेविषोऽहं किं न प्रदेशि परेश्वर ।
 २३ तावकीनविपक्षान् किं न मन्ये दुःसङ्गानहं ॥
 २४ पूर्णदेवेण तान् देशि तांच्च मन्ये खवैरिणः ॥
 २५ ईश मामनुसन्धाय परिजानीहि मे मनः ।
 २६ छत्वा मम परीक्षाच्च सङ्कल्पान् मम निश्चिनु ॥
 २७ मयि द्वोऽहगतिः काचित् अस्तीति त्वं विलोकय ।
 २८ अमरत्वस्य मार्गं च गमय सद्यमेव मां ॥

140

१४० चत्वारिंशक्षततमं गीतं ।

रिपुभ्यो रक्षणाय प्रार्थना ।

वाद्यनियन्ते दातयं दायूदो धर्मगीतं ।

१ तं दुर्वत्तनरेभ्यो मां हे परेश समुद्धर ।
 २ दौरात्माचारिलोकेभ्यः खयं मां परिरक्षच ॥
 ३ ते मनुष्याः खचित्तेषु चिन्तयन्ति कुकल्पनाः ।

प्रव्यहं समरं कर्त्तम् एकस्माने मिलन्ति च ॥ १
 सुतीक्ष्णां निजजिङ्गाद्व दिजिङ्गा इव कुर्वते ।
 तेषाद्वाधरयो र्थ्ये फणिनो विद्यते विष्टं ॥ सेला ॥
 दुर्जनानां करेभ्यस्तं हे परेश्वर मामव । २
 दैरात्म्याचारिलोकेभ्यः स्ययं मां परिरक्ष च ।
 मदीयपादविक्षेपं बाधितुं चिन्तयन्ति ते ॥
 गर्विणो उस्यापयन् गुप्तं पाणं हज्जूच्च मल्लृते । ३
 व्यस्तुएवन् पथि जालचोन्माथद्वायोजयन् सम ॥ सेला ॥
 परमेश्वन्तव्हं वर्च्छ त्वमेवासि मदोश्वरः । ४
 मन्त्रिवेदनरावं त्वं हे परेश्वर संपूर्णु ॥
 हे प्रभो परमेश्व त्वं सम चाशकरं बलं । ५
 समरस्य दिने त्वच्च मस्तकाच्छादको मम ॥
 दुर्जनस्येष्वितं तस्मै न प्रदेहि परेश्वर । ६
 नैव साधय तस्याशां न चेत् स गर्वमेष्यति ॥ सेला ॥
 ये मां रूप्यन्ति तेषान्तु व्यां वाञ्छयकरट्काः । ७
 सर्वे राशीकरिष्यन्ते तेषां स्त्रीयेषु मूर्द्धसु ॥
 तेषामुपरि चाङ्गासाः समाचेष्यन्त उज्ज्वलाः । ८
 सकला वक्षिमध्ये च क्षेष्यन्ते ते नरास्त्वया ।
 तोयेषु पातयिष्यन्ते उगाधेषूत्यातुमद्वमाः ॥
 दुर्मुखो मानवो महां न भविष्यति सुख्यिरः । ९
 दैरात्म्याचारिण्यं क्षेष्यस्ताडयन् ब्रावयिष्यति ॥
 अहं जाने विपन्नानां लोकानां धर्मनिष्वयः । १०
 दरिङ्गाणां विचारच्च परेशेन करिष्यते ॥
 अवश्यं धार्मिकौः सर्वे नाम विष्टोष्यते तव । ११
 त्वस्ताक्षाच्च निवत्यन्ति मानवा चट्जुचेतसः ॥ १२

141

१४१ एकचत्वारिंश्चततमं गीतं ।

त्रिपुर्या रचार्थं प्रार्थना ।

दायूदो धर्मगीतं ।

हे परेशाङ्गयामि तां त्वं त्वरस्त छते मम । १
 समाकर्णय रावच्च त्वामेवाङ्गयते मम ॥

१ क्रमतां तव साक्षाद्वि धूपवत् प्रार्थना मम ।
 सान्ध्यनैवेद्यतुल्यस्य मामकीनद्वाताङ्गलिः ॥
 २ त्वं परेश मदीयास्ये द्वारपालं निधोजय ।
 मदीयाधररूपौ च कपाटौ परिरक्षय ॥
 ३ दुष्कर्माचारिभिः सार्वं दुष्टत्वाङ्गज्ञितुं विधीन् ।
 नानुजानीष्व दौर्जन्ये मच्चित्तस्य प्रदृत्ततां ।
 ४ न वा सुखादुभक्ष्याणां भोजनं मम तैः सह ॥
 मां दण्डयतु धर्मिष्ठः मंस्ये कारुण्यमेव तत् ।
 मां भर्त्ययतु मंस्ये तत् तैलं भस्तकश्चाभकां ।
 मामकीनशिरस्त्वाद् असुखं न समाप्यति ।
 अमीषान्वयकारेभ्यः करिष्ये प्रार्थनामहं ॥
 ५ दद्वा स्वशासकानान्तु शैलस्थाने निपातनं ।
 ते मदाचो यहीव्यन्ति यतस्ताः सन्ति सुप्रियाः ॥
 ६ कर्घणेन विदीर्णयां भूमौ वीजानि यादृशं ।
 ताद्वगेत्र विकीर्यन्ते गर्त्तास्ये कीकसानि नः ॥
 ७ हि प्रभो परमेश्वरं त्वा पश्यतो लोचने मम ।
 त्वामेव अद्धानोऽस्मि मत्वाणान् न निपातय ॥
 ८ मन्निमित्तं मनुष्यैष्व र्य उन्माधो नियोजितः ।
 मां तस्मादेव संरक्ष याशेभ्यस्य कुकर्मणां ॥
 ९ युगपत् स्त्रीयजालेषु निपतिव्यन्ति दुर्जनाः ।
 उच्चीर्णा इहं गमिष्यामि खमर्गेण निरापदं ॥

१४२ द्वाचत्वारिंशक्ततमं गीतं ।

142

विपर्तिकाले दायूदः प्रार्थना ।

१ गङ्गरमध्ये प्रार्थनाकारिणो दायूद उपदेशगीतं ।
 परमेश्वरमुद्दिश्याङ्गानं कुर्वे इहमुच्चकैः ।
 २ परमेश्वरमुद्दिश्य प्रोच्चैः कुर्वे निवेदनं ॥
 तस्य साक्षात् सचित्तस्य चिन्ताद्वादीरयाम्बहं ।
 ३ तस्य साक्षात् स्तकोवच्च सङ्कटं वर्णयाम्बहं ॥
 ज्ञाभते मामकीनात्मा तन्तु वेत्सि ममायनं ।

मम गन्तव्यमार्गे ते गुप्तं पाशमयोजयन् ॥
पश्य मदक्षिणे कोऽपि मदभिज्ञो न विद्यते ।
अहं नष्टाश्रयः कोऽपि मत्वाणार्थं न चेष्टते ॥
त्वां परेष्ठ समुद्दिश्य रुदन्नित्यमहं ब्रुवे ।
मामकीनाश्रयोऽसि त्वं मङ्गनं जीवतां भुवि ॥
गृहाण कातरोक्तिं मे यतोऽहं सुलघूकृतः ।
बाधकेभ्यच्च मां रक्ष मत्तो यत् ते महाबलाः ॥
दोधान्मोचय मत्वाणान् त्वज्ञाम स्तोष्यते ततः ।
वेदिष्ये धार्मिकैस्ताहं मम क्लेमे त्वया छते ॥

१४३ चित्तवारिंश्चततमं गीतं ।

रचार्थं परमेश्वरे प्रार्थना ।

143

दायूदो धर्मगीतं ।

हे प्रभो रुद्यु मे याज्ञां गृहाण प्रार्थनां मम ।
खीयसत्यवधर्माभ्यां देहि त्वं मह्यमुच्चरं ॥
खीयदासेन सार्जं त्वं मा विचारसभां ब्रज ।
यस्माद् यस्त्वत्पुरो धर्मो स कुत्रापि न जीवति ॥
मत्वाणान् बाधते देषो भूमौ मे चूर्णयवस्थन् ।
मात्र वासयति ध्वान्ते प्राक्कालीयमृतानिव ॥
द्वोभवे मामकीनात्मा चित्तस्त्रोदिज्यतेऽन्तरे ॥
अनुस्मरामि प्राक्कालं सर्वा ध्यायामि ते क्रियाः ।
साधितं तत्र हस्ताभ्यां कर्मानुचिन्तयामि च ॥
त्वामेवाहं समुद्दिश्य विस्तुणोमि करौ मम ।
त्वामाकाङ्क्षिन्ति मत्वाणाः सलिलाकाङ्क्षिभूमिवत् ॥ सेता ॥
हे परेष्ठ त्वया तूर्णे दीयतां मह्यमुच्चरं ।
क्षीयते मामकीनात्मा मत्तो माच्छादयाननं ।
तस्मिन्नाच्छादिते तुत्यो भविष्याभ्यवटङ्गतैः ॥
प्रात र्मां बोधय प्रीतिं यस्माद् विश्वसिनि त्वयि ।
मार्गमादिश गन्तव्यं त्वां प्रत्यूर्द्धमगा अहं ॥
द्वेषिभ्यो मम मां रक्ष त्वां परेष्ठाहमाश्रये ॥

- १० शाधि मां त्वदशाचार्त त्वं यतोऽसि मदीश्वरः ।
सद्ग्रावेष यस्त्वदीयात्मा स भुवं मां नयेत् समां ॥
- ११ स्त्रीयनामनिमित्तं मां त्वं परेश्वर जीवय ।
स्त्रीयधर्मानुसारेण क्लेशादुद्धर मे मनः ॥
- १२ स्त्रीयकारण्यहेतोच्च मदिपच्चान् विनाशय ।
क्लिणु मत्वाणविदेश्यन् यतोऽहं तव किङ्करः ॥

१४४ चतुश्वत्वारिंशत्ततमं गीतं ।

रक्षायै जयाय च परसेश्वरप्रशंसनं ।

दायूदो गीतं ।

- १ परमेश्वरो भवेद् धन्यः स मदीयशिलोच्चयः ।
मत्पाण्योः शिर्चको युद्धे मेऽङ्गुलीनाच्च विग्रहे ॥
- २ मम श्री र्मम दुर्गज्ञ प्रासादो रक्षकच्च मे ।
चर्म विश्वासपात्रं मे मदशे च प्रजादमः ॥
- ३ हे परेश मनुष्यः को यत् सोऽभिज्ञायते त्वया ।
को वा मानवसन्तानो यत् त्वया स विग्रहते ।
- ४ वाष्पतुस्यस्य मर्च्यस्य घस्ताश्वायेव चच्छलाः ॥
- ५ हे परेश भवान् योम नमयित्वावरोहतु ।
भृधरा भवता स्पृष्टा धूममूर्ढं क्षिपन्तु च ॥
- ६ वच्चे र्विकिर मच्छृङ्खला खश्शैत्तान् विलुप्य च ॥
- ७ हस्तावृद्धात् प्रसार्य त्वं भमोऽदारं विघेहि हि ।
संरक्षागाधतोयान्मां करेभ्यच्च विदेशिनां ।
- ८ मिथ्यावादि मुखं येषां दक्ष हस्तस्य वच्चकः ॥
- ९ ईश्वर त्वां समुद्दिश्य गीतं गास्यामि नूतनं ॥
नेवला दशतारेण तुभ्यं गास्याम्यहं किल ॥
- १० राज्ञां चाणविधाता त्वं त्वन्तु खड्गाद् विनाशकात् ।
स्त्रीयदासस्य दायूद उद्धारं प्राकरोः स्वर्य ।
- ११ त्वं मामुद्धर तेषाच्च रक्ष हस्ताद् विदेशिनां ।
मिथ्यावादि मुखं येषां दक्ष हस्तस्य वच्चकः ॥
- १२ वृक्षवद् यौवनेऽक्षाकं पुच्चाः सन्तु सतेजसः ।

कन्याः प्रासादकोणस्यैस्तक्षितप्रस्तरैः समाः ॥
नानाविधधनैः पूर्णा अस्मलोषा भवन्तु च । १३
सन्तु रथासु नो मेषाः सहस्राण्युतानि च ।
धुर्वहाः सन्तु नो गावो भजोऽपायस्व मा भवेत् । १४
अस्माकं सन्निवेशेषु विलापः श्रूयतां नहि ।
धन्यास्ते मानवा येषाम् अवस्था तादृशो भवेत् । १५
धन्यास्तास्त्र प्रजा यासाम् ईश्वरोऽस्ति परेश्वरः ॥

145

१४५ पञ्चचत्वारिंशत्ततमं गीतं ।

इतीयभाषया ककारादिगीतं तत्र श्रणागतलोकेष्वरानुश्रित्य वर्णनं ।
दायूदा छत्रं प्रशंसनं ।

त्वामेवाहं नविष्यामि हे राजन् हे मदीश्वर । १
धन्यस्थानन्तकालेषु प्रवदिष्यामि नाम ते ॥
त्वदीयधन्यवादस्त्र करिष्यामि दिने दिने । २
त्वदीयनामधेयस्त्र प्रशंसिष्यामि सर्वदा ॥
महान् अति प्रशंस्यस्त्र विद्यते परमेश्वरः । ३
महिमा तस्य केनापि सन्धातुं नहि शक्यते ॥
स्तोष्यन्ते त्वक्षिया लोकैरपौरुषपरम्पर । ४
तावकीनप्रभुत्वस्य वर्णना च करिष्यते ॥
महातेजोविशिष्टस्य तत्प्रतापस्य गौरवं । ५
तवास्त्रक्रियास्त्राधि ध्यानं कारिष्यते मया ॥
त्वदीयभीमकार्याणां वक्ष्यन्ति विक्रमं जनाः । ६
तावकीनमहिम्नस्त्र करिष्ये वर्णनामहं ॥
सौजन्यं बज्जरुपं ते स्मृत्वा व्याख्यास्यते जनैः । ७
त्वदीयधर्महेतोस्त्र तैरस्त्रासः करिष्यते ॥
दयावान् अनुकम्भी च विद्यते परमेश्वरः । ८
क्रोधे विलम्बकारी स वरिष्ठोऽनुभवे तथा ॥
सज्जनः सकलेष्वेव सूतः स परमेश्वरः । ९
वर्तते करुणा तस्य तत्स्थे सर्ववस्तुनि ॥
तव सर्वाणि कर्माणि तां सुवन्ति परेश्वर । १०

साधवस्तव लोकाच्च धन्यं तां प्रवदन्ति हि ॥
 ११ तावकीनस्य राज्यस्य गौरवं कीर्तयन्ति ते ।
 तावकीनप्रभुलस्य वर्णाच्च प्रकुर्वते ॥
 १२ ज्ञापयन्तो वृसन्तानान् तावकीनपराक्रमं ।
 महातेजोविशिष्टच्च त्राजत्वस्य गौरवं ॥
 १३ तावकीनन्तु यद्राज्यं राज्यं तत् सर्वकालिकं ।
 स्थिरन्ते चाधिकारित्वम् आपौरुषपरम्परं ॥
 १४ पतनोन्मुखलोकानाम् आलम्बो परमेश्वरः ।
 नतानामपि सर्वेषां नृणामुत्यापकच्च सः ॥
 १५ सर्वेषां प्राणिनां दृष्टिस्त्वामालोक्य प्रतीक्षते ।
 उपयुक्ते च काले त्वं तेभ्यो भव्यं प्रयच्छसि ॥
 १६ त्वया मुक्तकरेणाशा पूर्यते सर्वजीविनां ॥
 १७ स्वीयमार्गेषु सर्वेषु धार्मिकोऽस्ति परेश्वरः ।
 स्वीयकर्मसु सर्वेषु साधुशीलच्च स स्मृतः ॥
 १८ परमेश्वर्यनां नृणां समीपस्यः परेश्वरः ।
 सकलानां तदासन्ने सत्यप्रार्थनकारिणां ॥
 १९ तस्माद् बिभृति ये तेषाम् अभीष्टं तेन साधते ।
 शुल्वा कातरश्च तेषां चाणं विधीयते ॥
 २० परेश्वे प्रोयमाणानां रक्षकः परमेश्वरः ।
 दुर्जनानाच्च सर्वेषां विनाशं विदधाति सः ॥
 २१ प्रशंसां परमेशस्य मम भाषिष्यते मुखं ।
 सर्वप्राणी सदा तस्य पूर्तं नाम च वन्दतां ॥

146

१४६ षट्चत्वारिंश्चततमं गीतं ।

परमेश्वरस्य गुणकारणात् तस्य प्रशंसनं ।

१ प्रशंसा परमेशस्य युद्धाभिः सम्बोध्यतां ।
 २ प्रशंसां परमेशस्य कुरु त्वं हे मनो मम ॥
 यावज्जीवं करिष्याभि प्रशंसां परमेशितुः ।
 प्राणधारणपर्यन्तं प्रगास्याभि मदीश्वरं ॥
 ४ विश्वासो नैव युद्धाभि नरेन्द्रेषु विधीयतां ।

न कस्मिंश्चिन्द्रुसन्नाने स यस्मात् चातुरक्षमः ॥
गते तत्वाणवायौ स याति मृणयतां पुनः ॥
तस्मिन्नेव दिने तस्य विप्रणश्यन्ति कल्पनाः ॥
स धन्यो यस्य साहाय्यं कुर्याद् याकूव ईश्वरः ॥
प्रत्याशा स्थापिता येन खप्रभौ परमेश्वरे ॥
खर्गमर्च्यसमुद्राणां तन्मध्ये यद्यदस्ति च ॥
तस्य सर्वस्य स खया सर्वदा सव्यसेवकः ॥
क्षिणानां धर्मनिर्णया क्षुधितेभोग्नदायकः ॥
काराबद्धसन्ध्याणां मोचकोऽस्ति परेश्वरः ॥
दर्शनेन्नियहौनेभ्यो नेत्रदाता परेश्वरः ॥
लोकानाम् आनन्दानाच्छ्रात्यायकः परमेश्वरः ॥
धार्मिकेषु मनुष्येषु प्रेमकारी परेश्वरः ॥
प्रवासकारिलोकानां रक्षकोऽस्ति परेश्वरः ॥
विधवास्त्रातहीनांश्च बालान् उपकरोति सः ॥
किन्तु दुर्वत्तलोकानां गतिं स चोभयिष्यति ॥
सर्वकालेषु राजत्वं परमेशः करिष्यति ॥
ईश्वरस्त्वं हे सीयोन् आपौरुषपरम्परं ॥
प्रशंसा परमेशस्य युद्धाभिः सम्भकीर्त्यतां ॥

147

१४७ सप्तचत्वारिंश्चततमं गीतं ।

परमेश्वरस्य कर्मकारणात् तस्य प्रशंसनं ।

प्रशंसा परमेशस्य युद्धाभिः सम्भकीर्त्यतां ॥
असमदीयेश्वरोदेशं प्रगान् यत उत्तमं ॥
यतो हेतोः सुरम्यं तत् प्रशंसा च मनोहरा ॥
क्रियते परमेशेन निर्मिति यिरुशालमः ॥
इस्तायेलो विकीर्णांश्च स सङ्कृहाति मानवान् ॥
भग्नान्तःकरणानाच्च लोकानां स चिकित्सकः ॥
खयं तेषां क्षतानाश्च बन्धनं विदधाति सः ॥
तारणामपि या सङ्खा सा तेनैव निरूपिता ॥
नामान्यादाय तासां स एकैकामाङ्गयत्यपि ॥

- ५ महान् स प्रभुरस्माकं महाशक्तिसमन्वितः ।
परिमाणातिरिक्तास्ति तदीया सुविवेचना ॥
- ६ यरमेश्वर एवाल्लि नम्माणामुपकारकः ।
किन्तु दुर्दृत्तलोकानां भूमिं यावन्निपातकः ॥
- ७ परमेश्वरमुद्दिश्य यूथं स्तोत्रेण गायत ।
चस्मदीश्वरमुद्दिश्य गीतं गायत वीणया ॥
- ८ मेघैराकाशमाच्छाद्य भुवे तोयं ददाति सः ।
गिरीनाञ्जाप्य तैरेव वृग्नान्युत्यादयत्वपि ॥
- ९ पशुभ्यः सकलेभ्यो हि भक्ष्यं तेन प्रदीयते ।
काकानां प्रावकेभ्योऽपि विक्रोशज्ज्वो जिघत्सया ॥
- १० वाजिनो विक्रमे तस्य सन्तोषो जायते नहि ।
चरणावपि वीरस्य स हि नैवानुरुद्धते ॥
- ११ तस्माद् विभूति ये लोकास्तान् परेष्ठोऽनुरुद्धते ।
तद्यां ये प्रतीक्षन्ते स तेष्वेव प्रतुष्यति ॥
- १२ विरुद्धालम् कुरुष्व त्वं परेष्ठस्य प्रशंसनं ।
हे सियोऽग्नारि त्वच्च धन्यं व्रूहि निजेश्वरं ॥
- १३ सुद्धार्गलयुक्तानि त्वद्वाराणि करेति सः ।
त्वदन्तर्वासिपुत्रेभ्य आशिषत्वं ददाति सः ॥
- १४ तावकोनच्च सोमानं प्रान्तियुक्तं करेति सः ।
गोधूमैरुत्तमैच्च त्वां सन्तर्पयति स खयं ॥
- १५ स्वकीया भारती तेन धरां प्रति प्रहीयते ।
अतीव द्रुतया गत्वा तस्य वाणी प्रधावति ॥
- १६ ऊर्णायुलोमवत् तेन हिमानी च प्रदीयते ।
तुषारीयकणास्तेन विकीर्यन्ते च भस्मवत् ॥
- १७ प्रक्षिप्यन्ते तथा तेन हिमखण्डानि पिण्डवत् ।
स्थातुं तदीयश्चीतस्य सम्मुखे केन प्रक्षयते ॥
- १८ तेन स्त्रीयवचः प्रेष्य सकलं क्रियते इवं ।
स्ववायौ चालिते तेन सब्दे च्छरति तोयवत् ॥
- १९ याकूवं निजवाक्यं स इस्त्रायेत्वं निजान् विधीन् ।
स्वकीयां राजनीतिच्च परिज्ञापितवान् स्वयं ॥
- २० कांच्चन भिन्नजातीयान् प्रतीत्यं नाचचार सः ।

तदीयां राजनीतिश्च नैव जानन्ति ते जनाः ॥
प्रशंसा परमेशस्य युधाभिः सम्कीर्त्यतां ॥

148

१४८ अष्टचत्वारिंश्चततमं गीतं ।

परमेश्वरस्य प्रशंसनाय स्थावरजडमेषु विनीतिः ।

प्रशंसा परमेशस्य युधाभिः सम्कीर्त्यतां ।	१
स्तुध्वं परेश्वरं स्तर्गं स्तुध्वमुच्चस्यलेषु तं ॥	२
स्तुध्वं है तस्य दूतास्तं स्तुध्वं है तद्वलानि तं ॥	३
स्तुवाथां स्तर्यचन्नौ तं स्तुध्वं दीप्राणुदूनि तं ॥	४
स्तुध्वं तं है दिवः प्रोच्चा द्योरुद्दर्शस्याम्बु तं स्तुहि ॥	५
स्तूयतां सकलैरेतै नामधेयं परेशितुः ।	६
यस्मादुच्चार्य तेनाङ्गां द्विश्चित्तेषां समापिता ॥	७
तेनैवानन्तकालार्थं तेषां संस्यापनं कृतं ।	८
प्रदत्तश्च विधिस्तेभ्यो नातिगम्यः कथच्चन् ॥	९
स्तुध्वं परेश्वरं मर्त्ये तिमयोऽगाधसागराः ॥	१०
वक्षिः शिला हिमं धूमो भज्ञा तद्वाक्यसाधिका ।	११
गिरयः क्लृदश्चैजास्य फलदा एरसद्गुमाः ।	१२
जन्तवः पश्वः सर्वे कीटाः पतंचिणः खगाः ।	१३
महीपालाः प्रजावर्गा अध्यक्षा देशप्रासकाः ।	१४
युवानश्च युवत्यश्च प्राचीना बालकास्तथा ।	१५
स्तूयतां सकलैरेतै नामधेयं परेशितुः ।	१६
यज्ञेतोः केवलं तस्य नामधेयं समुद्रतं ।	१७
स्तर्गमर्त्यौ च शोभेते महता तस्य तेजसा ॥	१८
स्त्रप्रजानां कृते तेन सख्जे पृज्ञसुन्नतं ॥	१९
निजसाधुभनुष्याणां सर्वेषां स्तुतिभाजनं ।	२०
निजासन्नप्रजानाद्वेषायेलीयन्वणां कृते ॥	२१
प्रशंसा परमेशस्य युधाभिः सम्कीर्त्यतां ॥	२२

149

१४९ ऊनपञ्चाशक्ततमं गीतं ।

जयकारणात् परमेश्वरस्य प्रशंसा ।

- १ प्रशंसा परमेशस्य युद्धाभिः सम्मकीर्ततां ।
परमेश्वरमुद्दिश्य गीतं गायत नूतनं ।
साधूनाच्च सभामध्ये कुरुच्च तत्प्रशंसनं ॥
- २ इस्यायेल् कुरुतां हर्षं सकीये हृष्टिकर्त्तरि ।
सीयोनञ्चात्मजाः सर्वं उक्षसन्तु खराजनि ॥
- ३ तदीयनामध्येयच्च नर्तनेन सुवन्तु ते ।
गानं मृदङ्गवीणाभ्यां तमुद्दिश्य च कुर्वतां ॥
- ४ यतो हंसे निंजान् लोकान् परमेश्वाऽनुरुद्धते ।
विदधाति च नमाणां परिचाणेन शेभनं ॥
- ५ कुर्वतां साधवो लोका उक्षासं गौरवान्विताः ।
सखदासु शयानाच्च हर्षनादं प्रकुर्वतां ॥
- ६ धृत्वेशस्य स्तवान् करणै दिँधारांच्च करैसीन् ।
प्रतीकारो उन्यजातीनां दण्डनञ्च विदेशिनां ।
- ७ तदीयभूपतीनाच्च फङ्कुलैरेव बन्धनं ।
मुख्यानां लौहपाशैच्च रोधनं तैः करिश्यते ॥
- ८ लिखिता च विचाराच्चा तेष्वेत्यं साधयिष्यते ।
प्रताप एष सर्वेषु तस्य साधुषु वर्तते ॥
- ९ प्रशंसा परमेशस्य युद्धाभिः सम्मकीर्ततां ॥

150

१५० पञ्चाशक्ततमं गीतं ।

नानाप्रकारेण परमेश्वरस्य प्रशंसनाय विनीतिः ।

- १ प्रशंसा परमेशस्य युद्धाभिः सम्मकीर्ततां ।
ईश्वरस्य प्रशंसैव क्रियतां धर्मधामनि ।
प्रशंसा क्रियतां तस्य व्योम्नि तच्छक्तिसूचके ॥
- २ प्रशंसा क्रियतां तस्य खमहाकर्मणां द्वाते ।

प्रश्नसा क्रियतां तस्य स्वमहेश्वर्यकारणात् ॥
प्रश्नसा क्रियतां तस्य तूरीणां अनिभिः सह । ३
प्रश्नसा क्रियतां तस्य स्वनै नैवलबीणयोः ॥
प्रश्नसा क्रियतां तस्य मृदङ्गै नैर्त्तनेन च । ४
प्रश्नसा क्रियतां तस्य सुषिरेण ततेन च ॥
प्रश्नसा क्रियतां तस्य घनैः सुशब्दनादितैः । ५
प्रश्नसा क्रियतां तस्य घनैरुत्सवसूचकैः ॥
प्रश्नसा परमेशस्य क्रियतां सर्वजीविभिः ।
प्रश्नसा परमेशस्य युद्धाभिः समकीर्त्तनां ॥